

TALOUSARVIO 2022

TALOUSSUUNNITELMA 2023-2024

KUNNANVALTUUSTO 7.12.2021 § 73

Sisällysluettelo

1	TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN YLEISET PERUSTEET JA LÄHTÖKOHDAT	5
1.1	Talousarvon perusteet	5
1.1.1	Talousarvion laatimisen yleiset perusteet.....	5
1.1.2	Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.....	6
1.1.3	Talousarvioon tehtävät muutokset ja käyttösuunnitelman hyväksyminen	7
1.2	Talousarvion yleiset lähtökohdat	7
1.2.1	Yleinen talouskehitys.....	7
1.2.2	Kuntatalouden tilanne.....	9
1.3	Talousarvion 2022 laatiminen	16
1.3.1	Laukaan kuntastrategia	16
1.3.2	Taloussuunnitteluprosessi.....	17
1.3.3	Keskeisiä tapahtumia ja painopistealueita vuodelle 2022	18
1.3.4	Talouden tasapainottaminen	19
1.3.5	Muutokset suhteessa talousarvioraamiin ja lautakuntien sekä kunnanjohtajan talousarvioesitykseen.....	20
1.3.6	Väestö.....	21
1.3.7	Henkilöstö.....	31
2	LAUKAAN KUNNAN TALOUDEN KOKONAISUUS PÄÄPIIRTEISSÄÄN	34
2.1	Laukaan kunnan talouden keskeiset tapahtumat ja tunnusluvut	34
2.1.1	Verotulot	37
2.1.2	Valtionosuudet	40
2.1.3	Rahoitustuotot ja -kulut.....	41
2.1.4	Suunnitelman mukaiset poistot	42
2.1.5	Antolainauksen muutokset	42
2.1.6	Lainakannan muutokset	42
2.1.7	Muut merkittävät taloudelliset vastuut	42
2.2	Kuntakonserni ja kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteet.....	43
2.3	Erytymääräyksiä.....	45
3	KÄYTTÖTALOUSOSA	47
3.1	Yhteenveto talousarvion 2022 käyttötaloudesta.....	47
3.2	Konsernihallinto	50
3.2.1	Talous	50
3.2.2	Palvelujen järjestäminen	51
3.2.3	Kehittämisen painopisteet	59

3.2.4	Toiminnalliset tavoitteet	59
3.2.5	Riskienhallinta	62
3.3	Perusturvapalvelut	65
3.3.1	Talous	65
3.3.2	Palvelujen järjestäminen	67
3.3.3	Kehittämisen painopisteet	77
3.3.4	Toiminnalliset tavoitteet	79
3.3.5	Riskienhallinta	81
3.4	Sivistyspalvelut	82
3.4.1	Talous	82
3.4.2	Palvelujen järjestäminen	86
3.4.3	Kehittämisen painopisteet	94
3.4.4	Toiminnalliset tavoitteet	96
3.4.5	Riskienhallinta	98
3.5	Tekniset palvelut	105
3.5.1	Talous	105
3.5.2	Palvelujen järjestäminen	106
3.5.3	Kehittämisen painopisteet	115
3.5.4	Toiminnalliset tavoitteet	115
3.5.5	Riskienhallinta	117
4	INVESTOINTIOSA	119
4.1	Investointiohjelma 2022-2026	119
4.2	Talonrakennusinvestoinnit vuonna 2022.....	120
4.2.1	Uudisrakennukset.....	120
4.2.2	Peruskorjaukset, pienet investoinnit ja energiainvestoinnit.....	123
4.3	Maanhankinta ja myynti vuonna 2022.....	124
4.4	Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat 2022.....	124
4.5	Yhdyskuntatekniikan investoinnit vuonna 2022	124
4.6	Muut investoinnit vuonna 2022	127
5	TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAOSA.....	128

1 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN YLEISET PERUSTEET JA LÄHTÖKOHDAT

1.1 Talousarvon perusteet

1.1.1 Talousarvion laatimisen yleiset perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnanvaltuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi eli suunnitelmakausiksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuuston nähteen sitovia eriä. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Kunnan veroprosenteista päättää kunnanvaltuusto. Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston on viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntakonsernit ovat voineet vuodesta 2017 alkaen päätyä erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyyn (ns. kriisikuntamenettely). Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen seuraavista kriteereistä ei täyty.

- Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.
- Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.

TAI

Kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

1. Kuntakonsernin vuosikate on negatiivinen ilman kunnan peruspalvelujen harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta.
2. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,00 prosenttia korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.
3. Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla.
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantumisen on vähintään 50 prosenttia.

Laukaan kunnan taseessa on tilikauden 2020 loppussa kertyneitä ylijäämiä 5,1 miljoonaa euroa. Kuntakonsernin asukaskohtainen kertynyt alijäämä on 86 euroa/asukas. Kumpikaan näistä kriteereistä ei täyty, joten niiden perusteella erillistä kuntalain mukaista toimenpideohjelmaa ei tarvitse laatia.

Kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavia tunnuslukuja tarkasteltaessa vuoden 2020 konsernitilinpäätöksen perusteella seuraavat kaksi kriteeriä neljästä täyttyvät:

- 1) kunnan tuloveroprosentti on yli 1,00 % maan keskiarvon yläpuolella ja
- 2) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus on yli 50 %.

Kuntakonsernin vuosikate puolestaan oli selvästi positiivinen ja konsernin asukaskohtainen lainakanta ennakkotietoihin perustuen maan keskiarvon paikkeilla.

Kriisikuntakriteerejä on uudistettu vuoden 2019 aikana. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä parem-

KUNTALAIN TUNNUSLUKUJEN MUKAISET RAJA-ARVOT:

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
1. Kuntakonsernin yli-/Alijäämä, €/asukas	-206	-183	-46	-202	-415	-86
Kunnan rahoituksen riittävyyttä ja vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut:						
1. Kuntakonsernin vuosikate, M€	10,0	9,3	12,2	5,8	6,4	18,0
2. Kunnan tuloveroprosentti	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
3. Kuntakonsernin lainakanta, €/asukas	5 303	5 906	6 233	6 769	7 650	7 822
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus	84,9	89,3	93,2	102,8	108,3	101,3
<i>Painotettu tulovero % keskiarvo</i>	19,82	19,85	19,9	19,84	19,88	19,97
<i>Ero keskiarvoon, yksikköä</i>	1,68	1,65	1,60	1,66	1,62	1,53
<i>Konsernin lainakanta €/asukas keskiarvo</i>	5 978	6 146	6 299	6 537	6 537	7 084 *
<i>Ero keskiarvoon, %</i>	-11,3 %	-3,9 %	-1,0 %	3,5 %	17,0 %	10,4 %
<i>Asukasmäärä</i>	18 865	18 970	18 978	18 927	18 903	18 823

*2019 luku: vuoden 2020 konsernien tiedot eivät vielä ole saatavilla.

min. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Laki on tullut voimaan 1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään. Koronakriisin puhjetua kuntakonsernien kertyneen alijäämän kattamiskauden väliaikaisella pidentämisestä koskevalla kuntalain muutoksella helpotetaan kaikkien kuntien tilannetta, ja annetaan lisäaikaa talouden sopeuttamiselle.

Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu arviointikriteeristön tunnuslukujen täyttyminen vuosina 2017-2020.

1.1.2 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Talousarviossa esitetään tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, sekä osoitetaan, miten rahoitustarve kateaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarvio koostuu kolmesta osasta: yleisperusteluosasta, käyttötalousosasta ja investointiosasta. Yleisperusteluosassa on kuvattu yleiset määräykset taloussuunnitteluprosessista, talouden kehitysnäkymät, Laukaan kunnan talouden pääpiirteet, vuoden 2022 toiminnallinen ja taloudellinen päälinja sekä kuntakonsernille asetetut tavoitteet. Käyttötalousosassa on kuvattu määrärahoittain taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet sekä perusteluna kuvattu sanallisesti keskeiset te-

kijät toiminnasta. Investointiosaan on koottu vuodelle 2022 sitovat investointimäärärahat kohteittain sekä esitetty ohjeellinen viiden vuoden investointisuunnitelma. Taloussuunnitelmavuodet eivät ole valtuustoon nähden sitovia eriä.

Talousarviossa sitovia eriä ovat tulosityksiköiden määrärahojen toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Lisäksi sitovia eriä ovat seuraavat tuloslaskelman rivit:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoituserät
- suunnitelman mukaiset poistot
- tilikauden tulos

sekä rahoituslaskelmassa

- antolainojen lisäys
- antolainojen vähennys
- lainakannan muutokset.

Investointiosassa sitovia eriä ovat investointimenot ja –tulot investointikohteittain. Jos investointin toteutuminen kohdistuu kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, ilmoitetaan investointin kokonaiskustannusarvio ja sen jaksotus suunnitteluvuosille. Hankkeen perusteluissa valtuusto voi antaa hankevastaavalle toimintavaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Investoinnit budjetoidaan talousarvion investointiosaan. Investointiosassa esitetään lyhyt kirjallinen kuvaus investoinnista. Jos investoinnin poisto-aika on määriteltyä alarajaa pidempi, tehdään hyödykkeelle erillinen poistosuunnitelma. Kunnanhallitus hyväksyy hyödykekohtaisen poistosuunnitelman alarajan ylittävistä poistoista hankesuunnitelman tai talousarvion yhteydessä. Jos ala-

rajaa pidempi poistosuunnitelma hyväksytään talousarvion yhteydessä, tulee se mainita hankkeen kirjallisen kuvauksen yhteydessä.

Muita valtuuston nähden sitovia eriä ovat toiminnalliset tavoitteet. Toiminnalliset tavoitteet ovat palvelutuotannon vaikutuksia ja vaikuttavuutta kuvaavia, mitattavissa tai muuten todennettavissa olevia määrällisiä ja laadullisia tavoitteita.

Muut talousarviokirjan osiot, kuten sanalliset kuvaukset, tunnusluvut, graafit ja niin edelleen ovat luonteeltaan yleisperustelua, joilla kuvataan palveluiden ja toiminnan pääpiirteitä ja kehitystä. Ne eivät ole sitovia eriä, vaan informatiivista sisältöä.

Talousarvion toteutumista seurataan raportointiaikataulun mukaisesti annettavilla kuukausiraporteilla. Tilinpäätöksessä tehdään selko talousarviossa asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta kirjanpitolautakunnan antamien yleisohjeiden mukaisesti.

1.1.3 Talousarvioon tehtävät muutokset ja käyttösuunnitelman hyväksyminen

Valtuustolle tehtävä talousarviomuutos esitetään valtuuston hyväksymän talousarvion mukaisella määrärahasolla. Lautakunnan on talousarviomuutosesityksessä selvitettävä, miksi tavoitteen saavuttamiseen varattuun määrärahaan tai tuloarvioon esitetään muutosta. Talousarvioon tehtäviä muutoksia on pyrittävä välttämään kohdentamalla toimintakuluja ja -tuottoja määrärahan sisällä käyttösuunnitelmamuutoksilla, jotta kunnan talouden kokonaisuus olisi ennustettavaa.

Lautakunnat vahvistavat käyttösuunnitelmat talousarvioon perustuen tulospaikkatasolla tulo- ja menolajeittain. Lautakunnat voivat vuoden aikana tehdä käyttösuunnitelmaan muutoksia valtuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa. Käyttösuunnitelmat hyväksytään tammikuun loppuun mennessä. Tilivelvolliset viranhaltijat voivat vuoden aikana tehdä viranhaltijapäätöksellä muutoksia edellä mainittuun taloussuunnitelmaan määrärahojen puitteissa.

1.2 Talousarvion yleiset lähtökohdat

1.2.1 Yleinen talouskehitys

Koronapandemian alettua maaliskuussa 2020 talouskehitys on ollut vaikeasti ennustettavissa, ja ajoittain ennusteet ovat olleet melko synkkiä. Kesän 2021 aikana saadut talousluvut ovat yllättäneet myönteisesti koronatapausten melko kor-

keista ilmaantuvuusluvuista huolimatta. Kuntaliiton mukaan koronapandemian aiheuttamasta taantumasta tuli pienempi ja lyhyempi kuin finanssikriisin ja 1990-luvun alun laman taloustaantumista. Koronakriisi ei kuitenkaan ole vielä ohi, ja kriisin vaikutuksen vaihtelevat yhä voimakkaasti

niin eri sektoreilla, alueilla kuin kuluttajien eri ikäluokissa. Korona on edelleen yhteiskunnassamme suuri epävarmuustekijä, joka saattaa aiheuttaa uusia vakavampia virusmuunnoksia, lisääntyntä sairaalahoidon tarvetta sekä rajoitustoimia.

Vuonna 2020 bruttokansantuote laski Suomessa 2,9 prosenttia. Lasku oli huomattavasti pienempi kuin koronarajoitustoimenpiteiden alkumetreillä odotettiin, ja huomattavasti EU-alueen keskiarvoa pienempi. Investoinnit supistuivat ainoastaan 0,7 prosenttia. Koko talouden palkkasumma laski 0,4 prosenttia. Työllisten määrä laski kaksi prosenttia.

Rokotuskattavuuden myötä vuoden 2021 kuluessa rajoitustoimia on päästy purkamaan. Purku-toimilla on ollut suuri vaikutus kulutukseen ja työllisyyteen. Palvelualoilla kysyntä on elpynyt, mutta kysynnän kesäkuukausien voimakas kasvu on jakautunut epätasaisesti. Kuntaliiton mukaan liikevaihdolla mitattuna jotkut alat, kuten muun muassa majoitus- ja vesiliikenne, ovat yhä vaikeuksissa. Myös jotkut palvelutoimialat, kuten it- ja viestintäpalvelut sekä vähittäiskauppa, ovat ennakkotietojen mukaan jatkaneet kasvuaan. Rakentamisen liikevaihto ja esimerkiksi asuinrakentamisen volyymi taas ovat kääntyneet kesän aikana kasvuun. Hyvistä kesäkuukausien tilastoista huolimatta kaupan alaa lukuun ottamatta palveluiden liikevaihdon volyymi matelee edelleen selvästi koronapandemian alkua heikommassa luvussa. Myös palveluiden vienti on ollut alkuvuonna edelleen laskussa. Teollisuudessa koronakuopasta ei muodostunut niin syvää kuin palvelualoilla, ja elpyminen onkin jo hyvässä vauhdissa: toisen neljänneksen kasvu on ollut vajaat neljä prosenttia.

Alkusyösyn tilanteessa talouskasvun odotetaan jatkuvan loppuvuonna 2021 ja alkuvuonna 2022. Bruttokansantuotteen volyymin muutoksen odotetaan nousevan Suomessa noin kolmeen prosenttiin sekä vuonna 2021 että 2022. Kuitenkin koronatilannetta on seurattava tiiviisti, sillä uudet virusmuunnokset ovat iso riski, joiden mahdollinen ilmaantuminen keikauttaa talouslukuja toiseen suuntaan. Talouden nousun odotetaan vaikeamman vuoden 2022 loppupuoliskolla, ja talouskasvu palaa hitaasti kasvavalle kasvu-uralle noin

kahteen prosenttiin. Suomen laajeneva julkinen sektori ja oletettu väestökehitys ovat tätä kasvunäkymää vasten haastava yltälo.

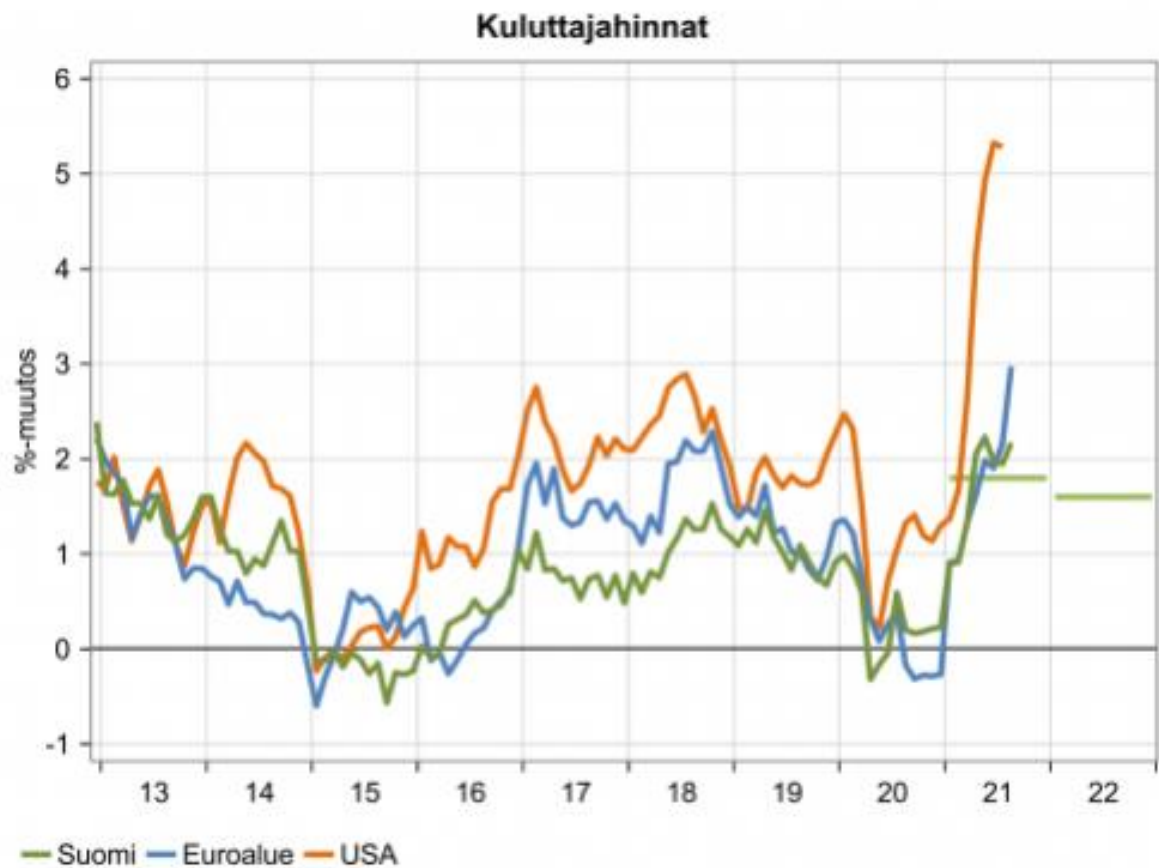
Kysynnän ja tarjonnan eriytyminen elpyminen on kuluvana vuonna aiheuttanut inflaation kiihtymistä. Kuluttajahintojen nousu oli voimakkaimmillaan keväällä, etenkin USA:ssa, jossa inflaation pysyvä kiihtyminen on aito makrotaloudellinen riski. Euroopassa inflaationäkymä on huomattavasti maltillisempi ja toistaiseksi kyse on enemmän deflaatoriskien pienenemisestä, kuin sitkeän inflaatio-ongelman uhasta.

Noin kahden prosentin inflaatiota pidetään tavoitteellisena, sillä hieman nolaa suurempi inflaatio suoja deflaation riskiltä. Deflaation vaikutuksia pidetään inflaation vaikutuksia haitallisempina. Mikäli hinnat nousevat yli kahden prosentin vuosivauhtia, Euroopan keskuspankki voi nostaa ohjauskorkoaan, joka vaikuttaa välittömästi Euribor-korkoihin. Euribor-koron kasvu vähentää kulu-tusta ja liikkeellä olevan rahan määrää, ja tämän kautta hillitsee hintojen nousua. Vakaa hintataso eli tasaisena pysyvä inflaatio on yksi Euroopan keskuspankin keskeisistä tavoitteista. Lievästä inflaatiosta on hyötyä kansantalouden toiminnalle, koska kun raha menettää arvoaan, raha kannattaa kuluttaa. Inflaatiolla on yleisesti kuluttamiseen kannustava vaikutus.

Tilastokeskuksen laskema kuluttajahintojen vuosimuutos oli elokuussa 2,2 prosenttia, ja koko Euroaluetta tarkasteltuna 3,0 prosenttia. Seuraavassa kuviossa on tarkasteltu inflaation kehitystä Suomessa, Euroalueella ja USA:ssa.

Inflaation kiihtyminen lisää korkojen nousun riskiä. Inflaation kiihtymisen ei kuitenkaan tässä vaiheessa ennakoida vaikuttavan korkojen nousuun. OP:n korkoennusteissa vuoden 2022 alkupuoliskon korkoennusteet pysyvät edelleen nollan alapuolella.

Lähde: Kuntaliitto, Kuntarahoitus, tilastokeskus, PTT

Lähde: StatFin, BLS, Eurostat, Macrobond, PTT

OP:n korkoennuste

Euro/Swap	10.9.	Q3/21	Q4/21	Q1/22	Q2/22
EKP ohjauskorko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EKP talletuskorko	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50
3 kk (Euribor)	-0,54	-0,55	-0,55	-0,50	-0,50
12 kk (Euribor)	-0,50	-0,50	-0,50	-0,45	-0,45
2 vuotta	-0,46	-0,45	-0,45	-0,40	-0,40
5 vuotta	-0,30	-0,30	-0,25	-0,20	-0,15
10 vuotta	0,02	0,05	0,15	0,20	0,25
30 vuotta	0,35	0,40	0,50	0,55	0,60
Korkoero (10 - 2)	0,48	0,50	0,60	0,60	0,65

Lähde: OP Markets

1.2.2 Kuntatalouden tilanne

Kuntatalouden tilanne oli ennätysellisen heikko vuoden 2019 päättyessä. Vuonna 2020 kuntakentän tulos oli kuitenkin verrattain hyvä. Hyvään tulokseen vaikutti valtion kunnille osoittama tuki koronavirusepidemian taloudellisten menetysten

korvaamiseksi ja maltillinen menokehitys. Laukaan kunnan taloudellinen kehitys myötäili kuntakentän kehitystä. Laukaa teki vuonna 2020 4,1 miljoonaa euroa voitollisen tuloksen huolimatta

tulosta heikentäneistä 2,4 miljoonan euron lisäpoistoista ja 1,4 miljoonan euron pakollisen varauksen kirjaamisesta Seututerveyskeskuksen alijäämän kattamiseen. Kertynyt ylijäämä kasvoi 5,1 miljoonaan euroon. Lainakanta pieneni neljä miljoonaa euroa ollen 94,1 miljoonaa euroa tilikauden päättyessä.

Vuoden 2021 yleisen taloustilanteen koheneminen on heijastunut myönteisesti kuntatalouteen: työllisyys ja palkkasumma ovat kehittyneet odotettua paremmin, ja verotuloja kertyy ennakoitua enemmän. Vaikka suhdannetilanne on suotuisa, kuntien rakenteelliset haasteet ovat edelleen olemassa: väestön ikärakenne muuttuu, ja aktiiviväestön osuus vähenee. Tämä muutos aiheuttaa haasteita kuntien talouden kantokyvylle verotulojen vaimean kasvun myötä. Toisaalta Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottunevat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille.

Valtionvarainministeriön syksyn 2021 kuntatalousohjelman mukaan vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa vaikealta menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Koronaepidemiasta aiheutuvien lisäkustannusten arvioidaan vähitellen poistuvan. Samalla kuitenkin poistuvat myös valtion tukitoimet, kuten yhteisöveron korotettu jako-osuus ja valtionosuuslisäykset. Toimintamenojen kasvun arvioidaan hidastuvan kolmeen prosenttiin vuonna 2022. On kuitenkin todennäköistä, että koronatautilanteesta aiheutuu terveydenhuollossa lisäkustannuksia myös ensi vuonna. Koronan suorien ja välillisten vaikutusten lisäksi kuntatalouden toimintamenoja kasvattavat väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu, hallituksen päättämät tehtävien laajennukset sekä hintojen nousu.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Henkilöstökulut muodostavat kuntasektorin suurimman kuluerän, ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden kehitykselle. Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kuntasektorilla, ja monilla aloilla ja ammattiryhmissä on pulaa työvoimasta.

Kuntatalouden toimintakatteen ennakoidaan heikkenevän voimakkaasti, sillä toimintamenot kasvavat, ja lisäksi toimintatulojen arvioidaan laskevan yli 5 prosenttia. Toimintatulojen pudotus on seurausta muun muassa korona-avustusten ja

monien määräaikaisten toimien päättymisestä. Valtion vuoden 2021 talousarvioon sisältyvästä 1,6 miljardineuron covid-19-kustannuksiin tarkoitusta valtionavustuksesta noin 600 miljoonaa euroa siirtynee kuitenkin ensi vuodelle.

Kuntien verotulojen kasvu hidastuu vajaan prosentin vuonna 2022. Kasvua hidastaa etenkin yhteisöverotulojen jako-osuuden määräaikaisen korotuksen päättymisen. Myös kiinteistöverotulot laskevat edellisvuodesta, jolloin kiinteistöverotilityksiä kasvatti kertaluonteinen järjestelmämuutos. Valtionosuudet sen sijaan kasvavat noin kuusi prosenttia hallitusohjelman mukaisten tehtävälajennusten, valtionosuuden tason korotuksen ja indeksitarkistusten vuoksi.

Kuntatalouden vuosikate laskee painelaskelmassa huomattavasti kuluvalta vuodelta, mutta se riittää kattamaan poistot ja arvonalentumiset. Kuntatalouden investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan päättyneen, mutta investointien taso pysyy yhä korkealla.

Kuntien valtionavut

Kuntatalousohjelman mukaan valtion toimenpiteet lisäävät vuonna 2022 kuntien menoja nettomääräisesti noin 60,1 miljoonalla eurolla verrattuna kuluvalle vuodelle budjetoituihin päätöksiin. Kuntien tuloja valtion toimenpiteet vähentävät vuonna 2022 noin 0,6 miljardilla eurolla. Tämä johtuu suurelta osin yhteisöveron jako-osuuden korotuksen poistumisesta. Kun lisäksi otetaan huomioon kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutuksen neutralisointi (564 miljoonaa euroa), vähentävät valtion toimenpiteet kuntien tuloja yhteensä noin 1,1 miljardilla eurolla. Näin ollen valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta vuonna 2022 arviolta noin 1,2 miljardilla eurolla, missä on syytä huomioda, että vuoteen 2021 kohdistui poikkeuksellisia kertaluonteisia koronakurssia, jotka nyt päättyvät. Edellä mainituissa luvuissa ei ole otettu huomioon valtion vuoden 2021 avustuksia koronavirustilanteen terveysturvallisuuden menoihin.

Valtio on päätösperäisesti lisännyt kuntien menoja kaikkiaan noin 1,2 miljardilla eurolla vuoden 2022 tasolla vaalikauden alusta laskien. Kuntien tuloja päätökset ovat lisänneet kaikkiaan noin 1,5 miljardilla eurolla vuoden 2022 tasolla. Uusiin ja

laajeneviin tehtäviin kunnat saavat 100 prosentin valtionrahoituksen.

Edellä mainitut luvut perustuvat seuraavan Syksyn 2021 Kuntatalousohjelman taulukkoon valtion toimenpiteiden vaikutuksista. Arvio on suuntaa antava ja sisältää merkittävimmät kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet. Kuntatalouden meno-vaikutuksissa ei ole otettu huomioon valtionavustuksiin tyypillisesti liittyviä kuntien omarahoitus-osuuksia.

Peruspalvelujen valtionosuus kasvaa vuodesta 2021. Kustannustenjaon tarkastuksen valtionosuusvaikutus leikataan. Tämä mittava leikkaus on 564 miljoonaa euroa. Kuitenkin valtionosuuksien tasoa nostetaan 246 miljoonaa euroa,

Summasta indeksikorotusta on +188 miljoonaa euroa, Kiky-vähennys -234 miljoonaa euroa jää pois. Kuntien laajenevat tehtävät 120 miljoonaa euroa rahoitetaan täysimääräisesti. OKM:n rahoitus lisääntyy 12 miljoonaa euroa kustannustenjaon tarkastuksen seurauksena ja 29 miljoonaa euroa indeksikorotuksena. Kuntien verotulomene-tysten kompensatiot ovat yhteensä 2,6 miljardia euroa. Valtionosuusprosentti kuitenkin laski edellisestä vuodesta, ja on vuonna 2022 23,59 prosenttia.

Valtion talousarvio ei sisällä koronakorvauksia vuodelle 2022.

	Tulot 2021	Tulot 2022	Tulot, muutos	Menot 2021	Menot 2022	Menot, muutos	Yhteensä
Toiminnan muutokset ja budjettipäätökset (ml. lisätalousarviot)							
VM hallinnonala							
Kustannustenjaon tarkistuksen neutralisointi			0,0		-563,5	-563,5	-563,5
Valtionosuuden tason korotus vuonna 2022			0,0		245,7	245,7	245,7
Seulontaohjelman laajennus (suolistosyöpä)		10,0	10,0		10,0	10,0	0,0
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen		8,4	8,4		8,4	8,4	0,0
Varhaiskasvatuksen tuki		6,3	6,3		6,3	6,3	0,0
Lastensuojelun henkilöstömitoitus		4,8	4,8		4,8	4,8	0,0
Korvaus kunnille velvollisuudesta osallistua sote-uudistuksen valmisteluun		2,0	2,0		2,0	2,0	0,0
Sairausvakuutuslain muutos (kuntoutustarpeen arviointi)		1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0
Lastensuojelun jälkihuolto-oikeuden laajennus	24,0	36,0	12,0	24,0	36,0	12,0	0,0
Hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus (0,7)	52,8	96,5	43,7	52,8	96,5	43,7	0,0
Oppivelvollisuuden laajentaminen	6,9	9,7	2,8	6,9	9,7	2,8	0,0
Sote-asiakasmaksulain uudistus	17,9	45,0	27,1	17,9	45,0	27,1	0,0
Vuoden 2021 koronaepidemian johdosta tehdyn lisäyksen poistuminen			0,0	280,0		-280,0	-280,0
Vuoden 2021 koronaepidemian johdosta tehtyn harkinnanvaraisen valtionosuuden lisäyksen poistuminen			0,0	20,0		-20,0	-20,0
VM yhteensä			118,1			-499,8	-617,8

	Tulot 2021	Tulot 2022	Tulot, muutos	Menot 2021	Menot 2022	Menot, muutos	Yhteensä
OKM hallinnonala¹⁾							
Lukiouudistuksesta aiheutuvat kustannus- vaikutukset	3,6	7,7	4,1	3,6	7,7	4,1	0,0
Oppivelvollisuuden laajentaminen	20,4	65,0	44,6	20,4	65,0	44,6	0,0
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perus- opetuksessa ja toisella asteella	10,0	11,6	1,6	10,0	11,6	1,6	0,0
Etsivä nuorisotyö	3,6	4,5	0,9	3,6	4,5	0,9	0,0
Ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaaminen	56,0	51,8	-4,2	56,0	51,8	-4,2	0,0
Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutuk- seen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	20,0	31,8	11,8	20,0	31,8	11,8	0,0
Varhaiskasvatustavan uudistaminen (kertamenojen poistuminen)	14,5		-14,5	14,5		-14,5	0,0
Varhaiskasvatuksen uudistuksen toimeenpanon tuki		8,8	8,8		8,8	8,8	0,0
Nopeavaikutteiset toimenpiteet osaajapulaan vas- taamiseen	12,0		-12,0	12,0		-12,0	0,0
Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma, sito- uttava kouluyhteistyö (kertaluonteisen tuen pois- tuminen)	6,4		-6,4	6,4		-6,4	0,0
Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus osana perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo ohjelmaa (kertaluonteisen tuen poistuminen)	2,0		-2,0	2,0		-2,0	0,0
Lukiokoulutuksen laatuohjelma	4,5	9,0	4,5	4,5	9,0	4,5	0,0
Koronaviruspanemiasta johtuvien toimenpiteiden poistuminen	72,2		-72,2	72,2		-72,2	0,0
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	1,6	4,0	2,4	1,6	4,0	2,4	0,0
Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutuksen vahvis- taminen	0,8	2,3	1,5	0,8	2,3	1,5	0,0
Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (kertaluonteinen)		30,0	30,0		30,0	30,0	0,0
Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudis- tamisen kokeilu		3,7	3,7		3,7	3,7	0,0
Veikkausvoittovaroilla rahoitetun toiminnan siirto budjettirahoitteiseksi		6,6	6,6		6,6	6,6	0,0
OKM yhteensä			9,3			9,3	0,0
LVM hallinnonala							
MAL-toimenpiteet, perusväylänpito (ml. kävely ja pyöräily)	10,0	11,5	1,5	10,0	11,5	1,5	0,0
MAL-toimenpiteet, liikenteen infra-avustukset	67,7	39,7	-28,0	67,7	39,7	-28,0	0,0
Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen myönnettävät avustukset	29,0	3,5	-25,5	29,0	3,5	-25,5	0,0

1 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan osalta toimenpiteiden vaikutukset kuntien ja kuntayhtymien talouteen ovat arvioita.

	Tulot 2021	Tulot 2022	Tulot, muutos	Menot 2021	Menot 2022	Menot, muutos	Yhteensä
Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen	12,8		-12,8	12,8		-12,8	0,0
LVM yhteensä			-64,8			-64,8	0,0
TEM hallinnonala							
Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistaminen (RRF pilari 3)	3,2	3,2	0,0	3,2	3,2	0,0	0,0
Pakolaiskiintiön nosto	2,2	4,4	2,2	2,2	4,4	2,2	0,0
Afganistanista evakuoitujen kotouttaminen	0,0	2,4	2,4	0,0	2,4	2,4	0,0
Talent Hub	2,0	3,0	1,0	2,0	3,0	1,0	0,0
Valtion, kaupunkien ja alueiden sopimusperusteinen yhteistyö	22,5	7,7	-14,8	22,5	7,7	-14,8	0,0
Alueiden omaehtoinen kehittäminen	8,0	6,3	-1,7	8,0	6,3	-1,7	0,0
Alaikäisten yksintulleiden jälkihuollon ikärajan nostosta aiheutuva lisäys (21 -> 25)	2,6	5,0	2,4	2,6	5,0	2,4	0,0
Alueiden elinkeinoelämän ja matkailun tukeminen, kaupunkien ekosysteemit	32,0	23,2	-8,8	32,0	23,8	-8,2	0,7
TEM yhteensä			-17,3			-16,7	0,7
STM hallinnonala							
Lapsi- ja perhepalvelut ja muutosohjelman jatko	24,0	20,0	-4,0	24,0	20,0	-4,0	0,0
Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut	132,0	95,2	-36,8	132,0	95,2	-36,8	0,0
Kansallinen mielenterveysstrategia	20,0	30,0	10,0	20,0	30,0	10,0	0,0
Kotihoiton resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	20,0	40,0	20,0	20,0	40,0	20,0	0,0
Kuntoutuksen kehittäminen	4,0	3,0	-1,0	4,0	3,0	-1,0	0,0
Peruspalvelujen saatavuuden parantaminen mm. hoitotakuuta tiukentamalla	60,0	40,0	-20,0	60,0	40,0	-20,0	0,0
Paperittomien terveydenhuolto	2,0	3,0	1,0	2,0	3,0	1,0	0,0
Palvelurakenteen kehittäminen (mielenterveys ja päihdepalvelut)	39,0		-39,0	39,0		-39,0	0,0
Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen (RRF pilari 3)	39,0	124,0	85,0	39,0	124,0	85,0	0,0
Osatyökykyisille suunnattu työkykyohjelma	5,4	5,5	0,1	5,4	5,5	0,1	0,0
STM yhteensä			15,3			15,3	0,0
YM hallinnonala							
Elinympäristöjen tilan parantaminen, Helmi-ohjelman Kunta-Helmi	3,0		-3,0	3,0		-3,0	0,0
Keskkipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman toimeenpano; Kuntien ja alueiden ilmastotyön vauhdittaminen	3,5		-3,5	3,5		-3,5	0,0

	Tulot 2021	Tulot 2022	Tulot, muutos	Menot 2021	Menot 2022	Menot, muutos	Yhteensä
Asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen	0,0	2,7	2,7	0,0	2,7	2,7	0,0
Avustukset kuntien, seurakuntien ja yhdistysten kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen		2,5	2,5		2,5	2,5	0,0
Puurakentamisen käynnistysavustuksen korotus MAL-alueilla	5,0	5,9	0,9	5,0	5,9	0,9	0,0
YM yhteensä			-0,4			-0,4	0,0
Hallinnonalat yhteensä			60,1			-557,0	-617,2
Verotuksen ja maksujen muutokset							
Vuosien 2020 ja 2021 kuntien yhteisöveron jako-osuuden 10 %-yksikön korotuksen poistuminen. Jako-osuuden pienentämisen vaikutukset näkyvät viiveellä siten, että se vähentäisi valtion yhteisövero-kertymää lisäksi 40 milj. euroa vuonna 2022.				570,0	40,0	-530,0	-530,0
Varhaiskasvatusmaksun aleneminen (nettomääräisesti noin 70 milj. euroa vuonna 2022)				-30,0	-70,0	-40,0	-40,0
Varhaiskasvatusmaksujen alennettamisen kompensointi kuntien yhteisöveron jako-osuutta korottamalla 2 %-yksiköllä.				102,0	120,0	18,0	18,0
Sote-asiakasmaksulain uudistus, tulojen menetys				-17,0	-45,0	-28,0	-28,0
Verotuksen ja maksujen muutokset yhteensä			0,0			-580,0	-580,0
VALTION TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET YHTEENSÄ			60,1			-1 137,0	-1 197,2

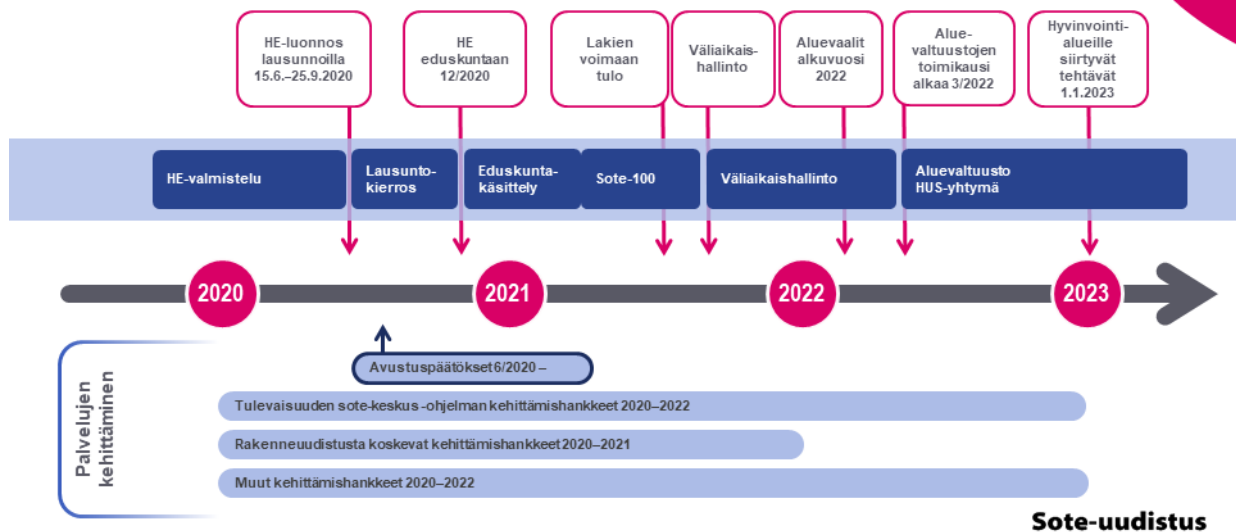
Sote-uudistus ja TE-palveluiden siirto kunnille

Koronavirusepidemian lisäksi kunnat ovat historiallisen suuren muutoksen edessä, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle vuoden 2023 alussa. Sote-uudistus aiheuttavat talousarvion ja –suunnitelman laatimiseen osaltaan haasteita ja epävarmuustekijöitä.

Sote-uudistus ja sen käytännön läpivienti ovat kuntataloudelle iso urakka. Kuntarahoituksen mu-

kaan epävarmuutta liittyy niin kuntakohtaisiin vaikutusarvioihin kuin toimintojen siirtoon. Samalla kuntien pitää kiinnittää verotuksen taso jo uudistuksen jälkeiseen aikaan, vuodelle 2023 asti. Sote-uudistus ei myöskään vähennä kuntien investointitarpeita läheskään niin paljon kuin se pienentää käyttötaloutta. Jatkossa kuntien pitkän aikavälin investointikyvystä huolehtiminen on entistä tärkeämpää. Seuraavassa kuviossa on esitetty Sote-uudistuksen aikataulu 2020-2022.

Sote-uudistuksen aikataulu 2020–2022

Talousarviossa esitetään taloussuunnitelma vuosille 2023 ja 2024. Kunnilta siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämistä varten Suomeen perustetaan 21 uutta itsehallinnollista hyvinvointialuetta. Ne ottavat järjestämistehtävät vastaan vuodesta 2023 alkaen. Valtaosa hyvinvointialueen tuottamista palveluista on verorahoilla rahoitettuja julkisia palveluja. Hyvinvointialueille siirtyviä palveluja ovat esimerkiksi:

- perusterveydenhuolto
- erikoissairaanhoito
- sairaalapalvelut
- hammashoito
- mielenterveys- ja päihdepalvelut
- äitiys- ja lastenneuvolat
- aikuissosiaalityö
- lastensuojelu
- vammaispalvelut
- ikääntyneiden asumispalvelut
- kotihoito
- kuntoutus

Sote-uudistukseen liittyvät laskelmat ovat vielä alustavia, ja ne päivitetään julkisen talouden suunnitelman 2023–2026 valmistelun yhteydessä keväällä 2022. Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan

rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön.

Kuntasektorin työntekijämäärä vähentyy merkittävästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden palvelukseen. Tämä tarkoittaa, että Suomen laajuisesti 173.000 ihmisen työnantaja vaihtuu.

Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Sote-uudistuksen jälkeen opetus- ja kulttuuritoimi jää selvästi suurimmaksi kuntien palvelualueeksi 58 prosentin osuudella. Muita palveluita on 30 prosenttia ja rahoitukseen suuntautuu 12 prosenttia. Kuntien tulot koostuvat jatkossa 45 prosenttia verotuloista, 13 prosenttia valtionosuuksista ja 29 prosenttia toimintatuotoista. Lainanottoa on 6 prosenttia ja muita tuottoja 2 prosenttia.

Pitkällä aikavälillä oleellisin Sote-uudistuksen kuntavaikutus on se, että väestön ikääntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset ja niistä seuraavat kuntatalouteen kohdistuvat riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

Myös vuonna 2024 on odotettavissa muutoksia kuntien toiminnassa, sillä hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palveluiden siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi. Uudistuksella on tarkoitus saavuttaa korkeampi

työllisyysaste. Kunnan vastuuta työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajennetaan, ja lisäksi työttömyysturvan ja työttömän palvelun aktivoinnin välinen kytkös poistetaan.

1.3 Talousarvion 2022 laatiminen

1.3.1 Laukaan kuntastrategia

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Laukaan kunnanvaltuusto hyväksyi 23.4.2018 § 5 kuntastrategian vuosille 2017-2021. Strategian kantavana teemana on ”Sydäntä ja elinvoimaa”, jolla kuvataan mielikuvaa, joka Laukaan halutaan jättävän asukkaisiin, matkailijoihin, paikallisiin toimijoihin ja sidosryhmiin. Laukaan visio on olla vetovoimainen kunta, jossa asukkaat, yhteisöt ja yritykset kukoistavat ja menestyvät. Visio saavutetaan sydämeillä ja elinvoimalla. Strategian kärkiteemat ovat 1) elinvoima ja kilpailukyky, 2) hyvinvointi ja 3) luonto ja elämykset. Kärkiteemojen kuvaukset määrittävät toiminnallisella tasolla millainen kunta Laukaa on ja haluaa olla.

Kunnalla ei ole hyväksyttyä strategiaa vuodelle 2022. Uusi kunnanvaltuusto on aloittanut toimikautensa elokuussa 2021. Uuden valtuuston on määrä laatia uusi kuntastrategia ensimmäisen toimintavuotensa aikana. Vuoden 2022 talousarvio laaditaan näin ollen ilman valmistelua ohjaavaa uutta strategiaa. Valmistelua ohjaavina strategisina linjauksina pidetään vuonna 2021 voimassa olevan strategian linjauksia.

Strategialle on asetettu taloudellisia mittareita, joiden toteutumista seurataan talousarvioissa ja tilinpäätöksissä koko strategiakauden ajan. Seuraavassa taulukossa on esitetty strategian mukaisen taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuoden 2020 tilinpäätöksen osalta. Mittareiden osoittama kehitys oli selkeästi edellistä vuotta positiivisempi. Kuviosta havaitaan, että kolme tavoitetta kuudesta saavutettiin, sillä:

- Työttömyysaste oli 2,5 prosenttia Keski-Suomen keskiarvoa matalampi.
- Laukaan kuntakonsernin vuosikate kattoi 152,2 prosenttisesti poistot
- Taseessa oli noin 5 miljoonan euron pluskuri.

Kuntakonsernin lainakannan määrään ja Laukaan asemaan verotuloissa Keski-Suomen kuntien joukossa ei ollut yksiselitteistä vastausta talousarvion laadintahetkellä, joten niiden osalta ei oteta kantaa, onko mittariston mukainen tavoite toteutunut vai ei. Ainoa mittari, jonka tavoite ei toteutunut, oli asukasmäärän kehittyminen: asukasmäärä laski 67 asukkaalla.

Kuntastrategian taloudelliset mittarit		TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Laukaan kuntakonsernin vuosikate	Vuosikate kattaa 100 % poistot	Vuosikate kattoi 138,4 % poistot	Vuosikate kattoi 59,5 % poistoista	Vuosikate kattoi 62,1 % poistoista	Vuosikate kattoi 152,2 % poistot
Laukaan tase	Laukaan kunnan taseessa on 5-10 miljoonan euron puskuri	Taseessa noin 9 miljoonan puskuri	Taseessa noin 5 miljoonan puskuri	Taseessa noin 1 miljoonan puskuri	Taseessa noin 5 miljoonan puskuri
Kuntakonsernin lainakanta	Lainakanta on matalampi kuin Suomen kunnissa keskimäärin	Lainakanta/asukas 1 % maan keskiarvoa matalampi	Lainakanta/asukas 211 euroa ja 3,2 % maan keskiarvoa korkeampi	Lainakanta/asukas 570 euroa ja 8,1 % maan keskiarvoa korkeampi	Lainakanta/asukas kasvoi 172 euroa eli 2,2 %, kun Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien lainakanta kasvoi 17,5 %. Kuntakonsernin tilinpäätöstiedot saatavilla myöhemmin.
Yhteisövero ja verotettavat tulot	Laukaan asema verotuloissa Keski-Suomen kuntien joukossa paranee	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 6. korkeimmat ja 1,0 % keskiarvoa matalammat.	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 6. korkeimmat ja 2,6 % keskiarvoa matalammat.	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 7. korkeimmat ja 2,11 % keskiarvoa matalammat	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 7. korkeimmat ja 5,5 % keskiarvoa korkeammat
Väestönkasvu	Suunnitelmallinen väkiluvun kasvutavoite on 1 %	Asukasmäärä kasvoi vain 8 henkilöllä eli 0,04 %.	Asukasmäärä pieneni 49 asukkaalla eli -0,3 %	Asukasmäärä pieneni 24 asukkaalla eli -0,1 %	Asukasmäärä pieneni 67 asukkaalla eli 0,4 %
Työttömyysaste	Työttömyysaste on matalampi kuin Keski-Suomen kunnissa keskimäärin	Työttömyysaste oli keskimäärin 10,8 % ja 3,0 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi	Työttömyysaste oli keskimäärin 9,6 % ja 2,2 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi.	Työttömyysaste oli keskimäärin 9,3 % ja 2,0 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi.	Työttömyysaste oli keskimäärin 12,1 % ja 2,5 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi.

1.3.2 Taloussuunnitteluprosessi

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu vuoden 2020 tilinpäätöksen, vuoden 2021 tilinpäätösennusteen ja taloussuunnitelmakautta koskevien talousennusteiden perusteella. Kunnanhallitus antoi talousarvion laadintaohjeen kokouksessaan 31.5.2021 § 177.

Lautakunnilta edellytettiin 31.8. mennessä perusteltuja esityksiä talousarviokehityksen muutostarpeista. Kunnanhallitus käsitteli lautakuntien esitykset 6.9.2021 § 250. Talousarvion laadintaohjeen antamisen jälkeen talousarvioraamin taustaolettamuksiin on tullut kesän aikana tarkennuksia: kunnan veroennuste parantui 1,3 miljoonaa euroa, hyvinvointialueuudistuksen lainsäädäntö hyväksyttiin kesäkuussa, jonka seurauksena Sairaanhoidopiiriin alijäämät tulevat kunnille katettaviksi, ja sisäisten vuokrien muutokset palvelualueittain tarkastettiin.

Näiden seikkojen perusteella kunnanhallitus päätti muuttaa talousarvioraamia. Uusi talousarvioraamiesitys perustuu tavoitteeseen, että kunnan taseeseen ei synny alijäämiä. Kunnan kertyneen ylijäämän ennakoidaan olevan vuoden 2021

jälkeen noin 5,2 miljoonaa euroa. Siten tulostavoite vuodelle 2022 on asetettu -5,0 miljoonaa euroon sairaanhoidopiiriin 3,4 miljoonan euron alijäämät huomioiden. Tämä tavoite edellytti 0,25 % lisäsopeutusta kunnan omassa toiminnassa.

Kunnanjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2022 julkaistaan valtuustoseminaarissa 29.10.2021. Valtuusto käy esityksestä lähetekeskustelun kokouksessaan 8.11.2021. Samassa kokouksessa päätetään veroprosenteista vuodelle 2022 sekä talousarviomuutoksista vuodelle 2021. Kunnanhallitus pitää viikolla 45 talousarvioseminaarin ja 22.11. antaa talousarvioehdotuksensa, jonka valtuuston on määrä käsitellä 7.12.2021.

Talousarvion hyväksymisen jälkeen lautakunnat ja kunnanjohtaja vahvistavat talousarvion määrärahoihin perustuvat oman palvelualueensa käyttösuunnitelmat tammikuun loppuun mennessä. Talousarvion vuosikellossa on huomioitu myös talousarviosta viestiminen kuntalaisille, esimiehille ja henkilöstölle sekä yrittäjille.

1.3.3 Keskeisiä tapahtumia ja painopistealueita vuodelle 2022

Vuosi 2022 on edeltävän vuoden tavoin monien muutosten ja uudistumisen vuosi. Vuonna 2021 työnsä aloittanut uusi valtuusto pääsee ensitöikseen johtamaan kuntaa kohti historiallisen mittavaa julkishallinnon uudistusta, kun sote-uudistus toteutuu vuoden 2023 alusta lukien. Sote-uudistukseen valmistautuminen ja muutoksen hallittu johtaminen niin päätöksenteon kuin toiminnan tasolla tulevat leimaamaan talousarviovuotta 2022 suuressa osassa kuntaorganisaatiota. Varsinaisten sote-palveluiden lisäksi muutos vaikuttaa voimakkaasti useisiin eri tukipalveluihin ja lisäksi kuntaan jäävien toimintojen on rakennettava uudenlaista yhteistyötä uuden hyvinvointialueen kanssa.

Sote-uudistuksella on myös merkittäviä taloudellisia vaikutuksia kuntaan. Uudistuksen myötä tapahtuu merkittävä tulojen ja menojen siirto hyvinvointialueelle. Kertaluontoisen siirron lisäksi uudistuksen yhteydessä uudistetaan valtionosuusjärjestelmää ja leikataan kuntien verotuloja pysyvästi. Valtionosuusjärjestelmän muutoksiin sisältyy elementtejä, joihin vaikuttaa se miten suuret kunnalta siirtyvät sote-kustannukset ovat verrattuna siirtyviin tuloihin tarkasteluvuosina 2021-2022. Siksi näiden vuosien sote-kustannusten hallinta on tulevan kunnan rahoituksen kannalta tarkasteluvuosina erityisen tärkeää.

Laukaassa ja Keski-Suomen kunnissa Sairaala Nova ja Sairaanhoidopiirin taloushaasteet ajoittuvat vaikeaan aikaan sote-uudistuksen talousvaikutusten näkökulmasta. Sairaanhoidopiirin talous on ollut alijäämäinen ja sen odotettiin kääntyvän selvästi ylijäämäiseksi vuodesta 2023 alkaen Sairaala Novan käyttöönoton toteuduttua kunnolla. Nyt näyttää siltä, että uuden sairaalan laskun maksavat kunnat, mutta tuottavuushyöty tulee hyvinvointialueelle. Lisäksi tilanne saattaa aiheuttaa kunnille pysyviä verorahoituksen leikkauksia.

Vastavuoroisesti sote-palveluiden siirtyessä pois kuntien vastuulta, ovat työllisyyden hoitoon liittyvät palvelut siirtymässä entistä vahvemmin kuntien vastuulle. Laukaan kunta on mukana vuonna 2021 alkaneessa työllisyyden kuntakokeilussa yhdessä Jyväskylän, Äänekosken ja Muuramen kanssa. Kuntakokeilun rinnalla valtio valmistelee pysyvää lainsäädännön muutosta siten, että työllisyyden

hoito siirtyisi kokonaan kuntien hoidettavaksi todennäköisesti vuoden 2024 alusta alkaen. Kuntakokeilu auttaa Laukaan kuntaa valmistautumaan pysyvään rakennemuutokseen.

Kunnat valmistautuvat uuteen aikaan ja vuoden 2023 aikana hyväksytään Laukaan kunnan uusi kuntastrategia. Tulevassa kuntastrategiassa valtuusto hyväksyy ensimmäistä kertaa strategisia tavoitteita uudentalaiselle Laukaan kunnalle, jossa erityisesti sivistyspalveluilla on entistä merkittävämpi rooli. Sivistyspalvelut muodostanevat yli 60 % kunnan budjetista ja yli 75 % kunnan henkilöstöstä sote-uudistuksen jälkeen. Lisäksi tulevan kunnan toiminnassa korostuvat maapolitiikka, elinkeino- ja työllisyyspolitiikka ja ennaltaehkäisevä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Koronaepidemia ja sen hallinta on leimannut vuosia 2020 ja 2021 monin paikoin niin kuntataloutta kuin kuntien toimintaa ja julkista keskustelua. Niin sanottu korona-aika jatkunee vielä, mutta rokotekattavuuden kasvaessa sen välittömät vaikutukset kunnan arkeen vähentynevät. Korona-ajan välillisiä vaikutuksia ei vielä kaikilta osin tiedetä. Pitkäaikaisia vaikutuksia näkyy varmasti julkisissa palveluissa tulevien vuosien aikana. Kunnan on tärkeää tunnistaa ne palvelut, joita tulee vahvistaa kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtimiseksi koronan välittömän terveysuhkan pienentyessä ja arjen palautuessa kohti normaalimpaa. Koronan talousvaikutuksia kunnalle tai yhteiskunnalle on lähes mahdotonta kokonaisuudessaan mitata. Valtio on viestinyt korvaavansa koronaviruksen hallintaan ja hoitoon liittyvät kuntien suorat kustannuksen täysimääräisesti.

Vuonna 2022 Laukaassa päättyy kymmenen vuotta kestänyt suurien kouluhankkeiden aika, kun Vihtavuoren ja Kirkonkylän kouluhankkeet valmistuvat. Vuosina 2012-2022 Laukaan kaikki neljä taajamaa ovat saaneet uudet koulut ja lisäksi on toteutettu merkittävän laajuinen kyläkouluhanke Vuonteella. Koulujen rakennushankkeet ovat näkyneet merkittävästi kunnan taloudessa, mutta myös toiminnassa. Tilahankepuolella seuraava merkittävä hanke on uuden Kuntalan toteutus kirkokylälle. Kuntalan hankesuunnittelu jatkuu vuonna 2022.

1.3.4 Talouden tasapainottaminen

Kuntatalouden vuodesta 2022 arvioidaan tulevan vaikea. Valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta vuonna 2022. Kuntien tehtävien lisäykset ja indeksikorotukset lisäävät valtionosuuksia vuonna 2022. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu kuitenkin leikkaus, kun kustannusten- jaon tarkistuksesta osa, noin 320 miljoonaa euroa, jätetään maksamatta. Koronatukia ei makseta kunnille enää vuonna 2022. Muun muassa siitä johtuen valtionavustukset pienenevät 1,7 miljardia euroa vuodesta 2021 ja verotulojen kasvu jää vaatimattomaksi.

Kuntaliiton laatiman kuntatalouden kehitysnäkömukan mukaan kuntatalouden tulos laskee vuoden 2021 1,63 miljardista eurosta vuonna 2022 0,39 miljardiin euroon vuosikatteen laskiessa 4,73 miljardista eurosta 3,60 miljardiin euroon.

Kuntatalouden haasteet näkyvät myös Laukaan kunnan taloudessa vuonna 2022. Kunnanhallitus tunnisti talousarvioraamin asettamisen yhteydessä 31.5.2021 noin 3,9 miljoonan euron talouden sopeuttamistarpeen normaaliin kustannusten kehitykseen nähden vuodelle 2022. Sopeuttamistarve sisällytettiin talousarvioraamiin ja toimintakatetavoitteeksi asetettiin 113,8 miljoonaa euroa. Raamin mukainen tulostavoite vuodelle 2022 oli 1,98 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Sote-uudistuksen lainsäädäntö hyväksyttiin raamin asettamisen jälkeen, mikä muutti talousarvioasetelmaa olennaisesti. Uudistuksen aikataulu aiheuttaa merkittäviä talousvaikutuksia Laukaan kunnalle, koska sairaanhoitopiirin alijäämät on katettava ennen uudistuksen toteutumista. Arvio sairaanhoitopiirin alijäämien kattamisesta aiheutuvasta tulosvaikutuksesta on noin 3,4 miljoonaa euroa ajoittuen vuosille 2021-2022. Lisäksi perusturvalautakunta esitti kunnanhallitukselle lisäämäärärahan tarpeen raamiin verrattuna. Kunnanhallitus tarkensi raamia 6.9.2021 siten, että tavoitteeksi asetettiin, että kunnan taseeseen ei saa muodostua alijäämiä vuoden 2022 jälkeen.

Syksyn talousarviomuutokset huomioiden kunnan taseessa on kertyneitä ylijäämiä vuoden 2021 jälkeen noin 1,7 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmassa vuodelle 2022 oli suunniteltu 2,0 miljoonan euron alijäämäistä tulosta. Talousarvioon on tehty

lisäsopeutuksia siten, että tulos on 1,1 miljoonaa alijäämäinen ja taseeseen ei muodostu alijäämiä.

Talouden sopeuttamisen tavoitteet on jaettu palvelualueille niiden talouden mittasuhteiden mukaisesti.

Talouden sopeutuksia on tehty erityisesti tiukkaa henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. Sivistyspalveluissa hallinnon henkilöstöresurssia on pienennetty ja varhaiskasvatuksen henkilöstövarauksia karsittu, mikä aiheuttaa riskejä palvelutuotantoon. Perusopetuksen henkilöstökuluja on karsittu, mikä näkyy opetusmäärän vähentymisenä. Perusturvapalveluissa henkilöstökustannusten kasvulle ei ole talousarviossa varauksia, vaikka palvelujen kysyntä on lähtökohtaisesti kasvavaa. Vanhus- ja vammaispalveluissa varahenkilöstön työpanos siirretään suoraan yksiköihin, millä vahvistetaan yksiköiden henkilöstömitoitusta, mutta jatkossa yksiköillä ei ole käytettävissään erillistä varahenkilöstöä.

Vammaispalveluissa on käynnissä laaja selvitystyö, jonka toivotaan tuovan esille myös taloudellisesti vaikuttavia toimenpiteitä. Selvityksessä tarkastellaan muun muassa toiminnan organisointia ja asiakkaiden palvelutasoa.

Lisäksi taloutta sopeutetaan esimerkiksi kehittämistyötä vähentämällä useissa eri palveluissa. Toisaalta talousarvio sisältää myös uusia panostuksia, joiden tavoitteena on taloutta vahvistavat vaikutukset pitkällä aikavälillä. Talousarviossa on lisätty panostuksia hankintaosaamisen kehittämiseen sekä ulkopuolisen rahoituksen hankkimiseen. Nämä toimenpiteet ovat osa kunnanhallituksen keväällä 2021 hyväksymän talouden tasapainottamisen raportin toimenpide-ehdotuksia.

Talousarvion mukaisten talouden sopeutusten toteuttaminen vaatii onnistunutta johtamista ja ennustetun mukaista palvelujen käytön toteuttamista.

Taloussuunnittelu on talousarvion laatimishetkellä erittäin haasteellista sote-uudistuksen moninaisten talousvaikutusten vuoksi. Vuosien 2023-2024 talouden tasapainottamistarpeita on mahdollonta ennakoida riittävällä tarkkuudella valmis-

teluvaiheessa. Lähtökohtana uudistuksessa kuitenkin on, että se ei muuta kuntien tasapainotilaa olennaisesti.

1.3.5 Muutokset suhteessa talousarvioraamiin ja lautakuntien sekä kunnanjohtajan talousarvioesitykseen

Kunnanhallitus antoi talousarvion laadintaohjeen 31.5.2021 § 177, joka sisälsi käyttötalouden talousarvioraamin. Raamissa palvelualueille asetettiin toimintakatetavoite huomioiden sekä sisäisten kustannusten että tiedossa olleiden toiminnallisten muutosten vaikutukset palvelualueen kustannusten tasoon. Raamin mukainen koko kunnan toimintakate oli 113,84 miljoonaa euroa.

Talousarvion laadintaohjeen antamisen jälkeen talousarvioraamin taustaolettamuksiin tuli kesän aikana tarkennuksia: kunnan veroennuste parantui noin 1,3 miljoonaa euroa ja sisäisten vuokrien muutokset palvelualueittain tarkastettiin. Talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien kannalta merkittävin asia oli kuitenkin hyvinvointialueuudistuksen lainsäädännön hyväksyminen kesäkuussa.

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa olennaisesti vuoden 2022 talousarvioon. Merkittävin vaikutus muodostuu Keski-Suomen Sairaanhoidopiiriin alijäämien kattamisvelvollisuudesta. Kuntien tulee kattaa sairaanhoidopiiriin alijäämät ennen hyvinvointialueuudistuksen toteutumista. Keski-Suomen Sairaanhoidopiiriin alijäämä on vuoden 2022 päättyessä noin 35-38 miljoonaa euroa. Lisäksi asiakas- ja potilastietojärjestelmä Asterin hankinnan keskeyttäminen aiheuttaa noin 10 miljoonan euron alaskirjauksen ohjelmistoon jo tehdyistä hankinnoista johtuen. Alaskirjaus heikentää sairaanhoidopiiriin tulosta ja tulee kuntien katettavaksi. Sairaanhoidopiiriin alijäämä katetaan aiheutamisperiaatteen mukaisesti, jolloin Laukaan kunnan osuus on noin 7 prosenttia alijäämästä. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan on varauduttava 3,4 miljoonan euron alijäämien kattamiseen.

Käyttötalouden osalta perusturvalautakunta teki esityksen 0,8 miljoonan euron lisäyksestä talousarvioraamiin. Muut palvelualueet eivät tehneet esityksiä raamin muuttamisesta.

Näiden seikkojen perusteella kunnanhallitus päätti muuttaa talousarvioraamia. Uusi talousarvioraamiesitys perustuu tavoitteeseen, että kunnan taseeseen ei synny alijäämiä. Kunnan kertyneen ylijäämän ennakoidaan olevan vuoden 2021 jälkeen noin 5,2 miljoonaa euroa. Siten tulostavoite vuodelle 2022 on asetettu -5,0 miljoonaan euroon sairaanhoidopiiriin alijäämät huomioiden. Tämä tavoite edellytti 0,25 % lisäsopeutusta kunnan omassa toiminnassa.

Kunnan johtoryhmä päätti talousarvioseminaarissaan 15.9. palvelualueiden uudet toimintakatetavoitteet:

- Konsernihallinto 5.000.000
- Perusturvapalvelut 61.892.000
- Sivistyspalvelut 46.300.000
- Tekniset palvelut 1.630.000

Perusturvan mainittu toimintakate ei sisällä sairaanhoidopiiriin alijäämän kattamista 3,4 miljoonaa euroa. Toimintakate pois lukien sairaanhoidopiiriin alijäämät, on näiden muutosten jälkeen 114,82 miljoonaa euroa.

Konsernihallinnon talousarvioesitys on pysynyt toimintakatteeltaan 5.000.000 eurossa. Perusturvapalveluiden talousarvioesitykseen on lisätty avoterveydenhuollon menoja 558.000 euroa ja vähennetty erikoissairaanhoidon menoja 129.000 euroa, jolloin toimintakate heikkenee 429.000 euroa ja on tehtyjen muutosten jälkeen 62.321.000 euroa. Sivistyslautakunnan esityksessä toimintakate oli 46.299.530 euroa. Teknisen palvelualueen toimintakatteeksi talousarviossa muodostui 1.775.630 euroa. Näin toimintakatteeksi muodostuu 115.396.160 euroa.

Valtionosuusennuste on parantunut raamiin nähden noin 1,0 miljoonaa euroa ja verotulot 1,3 miljoonaa euroa. Rahoitustuottoja arvioidaan kertyvän 50.000 euroa raamia vähemmän ja muita rahoituskuluja 10.000 euroa raamia

enemmän. Vuosikatteeksi muodostuu talousarviossa 6.446.840 euroa.

Poistot laskettiin uusimman investointiohjelman mukaisesti. Saadun simuloidun poistoarvion mukaisesti poistojen arvioidaan olevan 250.000 euroa pienemmät kuin raamissa. Yhteensä vuoden 2022 poistoiksi muodostuu 7,52 miljoonaa euroa ja tilikauden tulokseksi 1.073.180 euroa tappiota.

Investointiosaa on päivitetty talousarvio-ohjeen antamisen jälkeen uusimmilla arvioilla käynnissä olevista ja tulevista hankkeista. Merkittävimpinä muutoksina investointiohjelmassa on Kuntalan uudisrakennuksen kustannukset muutettu raamin 100.000 euroasta 1.000.000 euroon. Toinen merkittävä muutos on vammaispalvelun asumispalveluiden uudisrakentamisen hankkeen 3.000.000 euroa poistaminen tulevien investointien suunnitelmasta.

Investointiohjelmaan on lisätty 100.000 euroa viidelle hankkeelle:

- Yritystonttien esirakentamiselle
- Leppäveden päiväkotiratkaisuille
- Vuonteen alueen päiväkotikouluratkaisun suunnittelulle
- Lievestuoreen päiväkodin laajennukselle ja
- Vihtavuoren päiväkodin lämmitysjärjestelmän muutokselle.

Elyn yhteishankkeeseen, Laajalahden massa-altaaseen, on puolestaan varattu 200.000 euroa. Kirkonkylän koulukeskuksen kaluston ja Leppäveden liikuntapuiston yleisurheilun suorituspaikat ja hiihtostadion –hankkeiden kustannusarviota on tarkennettu.

Sairaanhoitopiirien alijäämien kattamiseen päätettiin varautua syksyn 2021

talousarviomuutosten yhteydessä. Alijäämästä 1,0 oikaistaan aikaisemmille tilikausille. Oikaisu tehdään kertyneeseen yli- alijäämään kirjanpitolausakunnan kuntajaoston ohjeistuksen mukaisesti. Alijäämästä 1,75 miljoonaa euroa kirjataan vuodelle 2021 pakollisen varauksena. Nämä kirjaukset sekä muut syksyn 2021 talousarviomuutokset pudottavat kertyneen yli-/alijäämän 1,6 miljoonaan euroon vuoden 2021 lopussa.

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan talousarvioesityksen pääosin sellaisenaan. Kunnanhallitus päätti lisätä 50.000 euron määrärahan henkilöstöpalveluihin. Määrärahan tavoitteena on tukea henkilöstön työkyä ja hyvinvointia sekä osaamisen kehittämistä monipuolisesti.

Lisäksi kunnanhallitus halusi korostaa investointihankkeiden suunnittelun tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä käynnistää sote-kiinteistöihin liittyvän arvioinnin, jonka perusteella luodaan näkymä sote-kiinteistöjen merkityksestä ja riskeistä kunnalle sote-uudistuksen jälkeen sekä erilaisia toimenpidemahdollisuuksia vaikutusarvioineen. Kunnanhallitus päätti myös edistää osallistavaa budjetointia seuraavan talousarvion valmsitelun yhteydessä.

Kunnanhallituksen talousarvioesityksessä henkilöstösuunnitelmat on tarkistettu ja korjattu vastaamaan henkilöstöjärjestelmän oikeita tietoja. Maankäytön henkilöstösuunnitelmaan on lisätty yksi henkilötyövuosi. Lisäresurssi kohdistuu maankäytön lisäksi teknisen palvelualueen toimistotehtäviin. Henkilötyövuodet kasvavat määräaikaaisesti ja palaavat entiselle tasolle, kun vastaavia tehtäviä tekevä toimistosuhteeri eläköityy todennäköisesti vuonna 2023.

1.3.6 Väestö

Laukaa sijaitsee Keski-Suomessa Jyväskylän koillispuolella. Laukaan muut naapurikunnat ovat Hanakasalmi, Konnevesi, Toivakka, Uurainen ja Äänekoski. Laukaan kunnan pinta-ala on 825,59 km², josta 177,10 km² on vesistöjä. Laukaassa on neljä suurempaa taajamaa: asukkaita

kuntakeskuksena toimivassa kirkonkylässä on 5.791, Leppävedellä 3.322, Lievestuoreella 2.369 ja Vihtavuorella 2.335. Haja-asutusalueella laukalaisia asuu yhteensä 4.913.

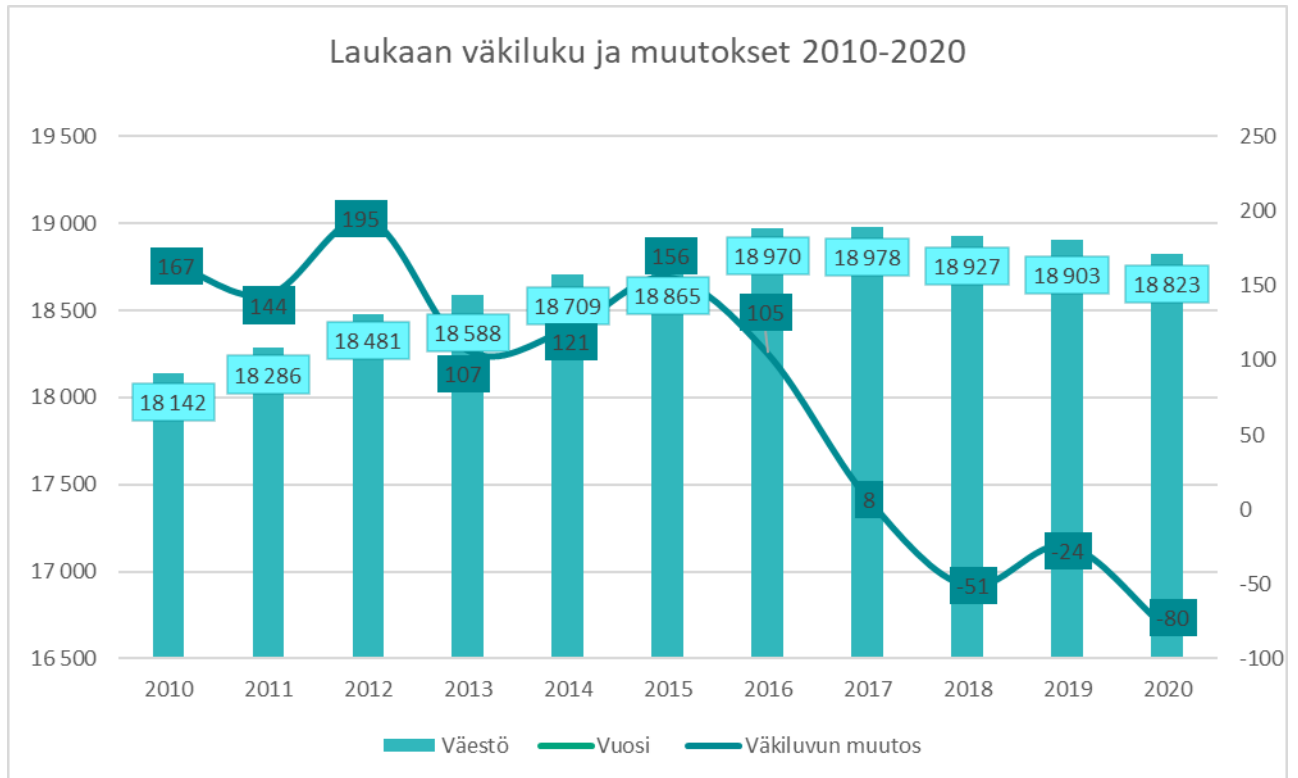
Laukaan kunta

Kunnassa asui vuoden 2020 lopussa 18823 henkilöä. Väkiluku pieneni edellisestä vuodesta 80 henkilöllä. Laukaan väkiluku pieneni kolmatta vuotta peräkkäin. Kuitenkin aikavälillä 2010-2020 asukasluku on kasvanut 681 asukkaalla.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Laukaan kunnan väkiluvun kehitys 2010-2020. Tarkasteluajanjaksolla Kirkonkylän väestömäärä kasvoi 539 asukkaalla, Vihtavuoren 108 asukkaalla ja Leppäveden 217 asukkaalla. Sen sijaan Lievestuoreen väestömäärä pieneni 159 asukkaalla ja maaseutualueen 44 asukkaalla.

SUUNNITTELUALUEJAKO = TILASTOALUEJAKO		VÄKILUKU 31.12.										Muutos	
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2010-2020
SUURALUE	1 LAUKAA	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978	18927	18903	18823	681
TILASTOALUE	101 KIRKONKYLÄ	5252	5279	5285	5371	5449	5565	5586	5619	5656	5722	5791	539
Pienalueet	1 01 001 Kk-keskusta	1501	1513	1489	1527	1550	1548	1514	1516	1503	1536	1562	61
	1 01 002 Kk-pohjoinen	1916	1907	1893	1890	1884	1943	1949	1981	1991	2005	2018	102
	1 01 003 Kk-etelä	1492	1516	1578	1626	1691	1751	1790	1800	1835	1843	1883	391
	1 01 004 Kk-Roninmäki	56	56	54	57	58	57	58	57	56	64	54	-2
	1 01 005 Kk-Asema	287	287	271	271	266	266	275	265	271	274	274	-13
TILASTOALUE	102 VIHTAVUORI	2227	2237	2270	2276	2277	2305	2315	2317	2323	2345	2335	108
Pienalueet	1 02 004 Vri-keskusta	1785	1809	1824	1832	1839	1865	1861	1855	1872	1884	1893	108
	1 02 005 Vri-ympäristö	285	274	288	294	280	283	273	280	285	300	286	1
	1 02 006 Vri-Kuhankoski	157	154	158	150	158	157	181	182	166	161	156	-1
TILASTOALUE	103 LEPPÄVESI	3105	3179	3224	3237	3271	3293	3382	3409	3382	3374	3322	217
Pienalueet	1 03 006 Lsi-keskusta	2438	2509	2528	2543	2578	2594	2650	2663	2635	2642	2588	150
	1 03 007 Lsi-ympäristö	667	670	696	694	693	699	732	746	747	732	734	67
TILASTOALUE	104 LIEVESTUORE	2528	2530	2536	2534	2541	2521	2505	2475	2430	2387	2369	-159
Pienalueet	1 04 009 Lre-keskusta	2080	2104	2103	2103	2103	2081	2054	2036	2000	1967	1954	-126
	1 04 010 Lre-ympäristö	448	426	433	431	438	440	451	439	430	420	415	-33
TILASTOALUE	105 MAASEUTUALUEET	4957	4991	5093	5081	5084	5091	5085	5044	5012	4951	4913	-44
Pienalueet	1 05 011 Kuhaniemi	305	288	317	320	342	341	365	379	388	393	401	96
	1 05 012 Kärkkää	368	369	377	369	376	372	362	365	364	355	353	-15
	1 05 013 Vehniä	908	920	947	940	946	966	945	952	923	927	915	7
	1 05 014 Valkola	511	495	478	464	448	437	430	423	422	399	402	-109
	1 05 015 Kuusa	608	634	642	655	643	631	644	628	613	604	598	-10
	1 05 016 Haapala	292	284	309	304	302	296	302	300	307	302	302	10
	1 05 017 Äijälä	381	393	391	406	393	402	385	369	365	364	357	-24
	1 05 018 Lankamaa	241	252	256	252	251	246	238	236	236	234	226	-15
	1 05 019 Tarvaala	270	275	268	277	286	289	283	282	281	274	286	16
	1 05 020 Simuna	199	196	202	196	193	193	190	179	182	169	159	-40
	1 05 021 Vuontee	281	267	273	267	271	273	283	268	275	281	254	-27
	1 05 022 Savio	223	249	262	270	276	283	300	311	309	310	319	96
	1 05 023 Metsolahti	165	164	166	161	159	155	155	155	155	152	155	-10
	1 05 024 Hoho	205	205	205	200	198	207	203	197	192	187	186	-19
MUU	Tuntematon	73	70	73	89	87	90	97	114	124	124	93	20
													Muutos
	Ikäryhmät	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2010-2020
Ikävuodet	0-14 v	3940	4024	4076	4127	4228	4284	4343	4353	4300	4283	4175	235
Ikävuodet	15-64 v	11507	11463	11467	11333	11238	11184	11150	11025	10941	10863	10778	-729
Ikävuodet	65 v ->	2695	2799	2938	3128	3243	3397	3477	3600	3686	3757	3870	1175
	%	14,9	15,3	15,9	16,8	17,3	18,0	18,3	19,0	19,5	19,9	20,6	5,70
Ikävuodet	joista yli 75 v	1105	1132	1156	1200	1237	1280	1283	1347	1330	1501	1571	466
	%	41,0	40,4	39,3	38,4	38,1	37,7	36,9	37,4	36,1	40,0	40,6	-0,41
	% koko väestöstä	6,09	6,19	6,26	6,46	6,61	6,79	6,76	7,10	7,03	7,94	8,35	2,26

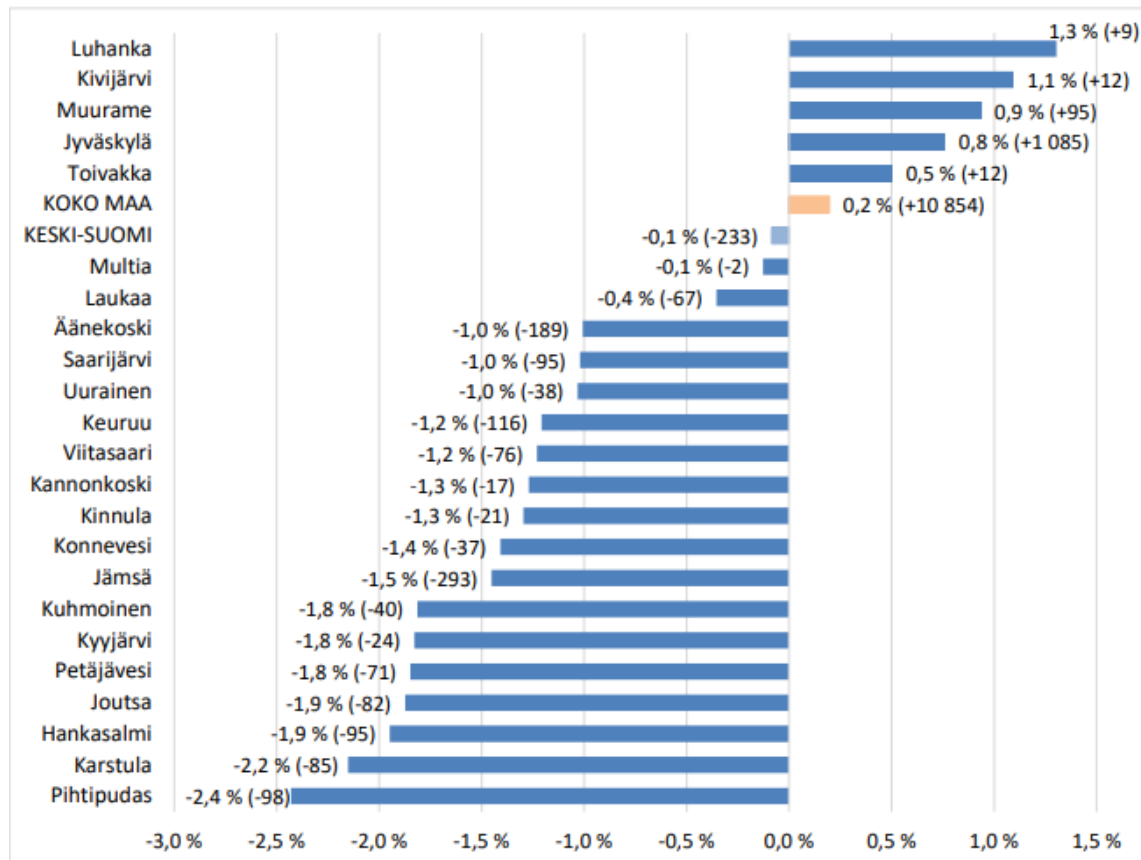
Lähde: Tilastokeskus, väestörakennetilasto

Laukaan väestörakenne on nuorekas ja tasapainoinen. Vuonna 2020 ikäryhmään 0-14 vuotiaat kuului 22,2 % laukaalaisista, ikäryhmään 15 - 64 vuotiaat 57,2 % laukaalaisista ja ikäryhmään yli 65 vuotiaat 20,6 % laukaalaisista.

Keski-Suomen maakunnassa väestöennakkotietojen mukaan viiden kunnan asukasmäärät kasvovat vuonna 2020. Laukaan väkiluku väheni 0,4 %.

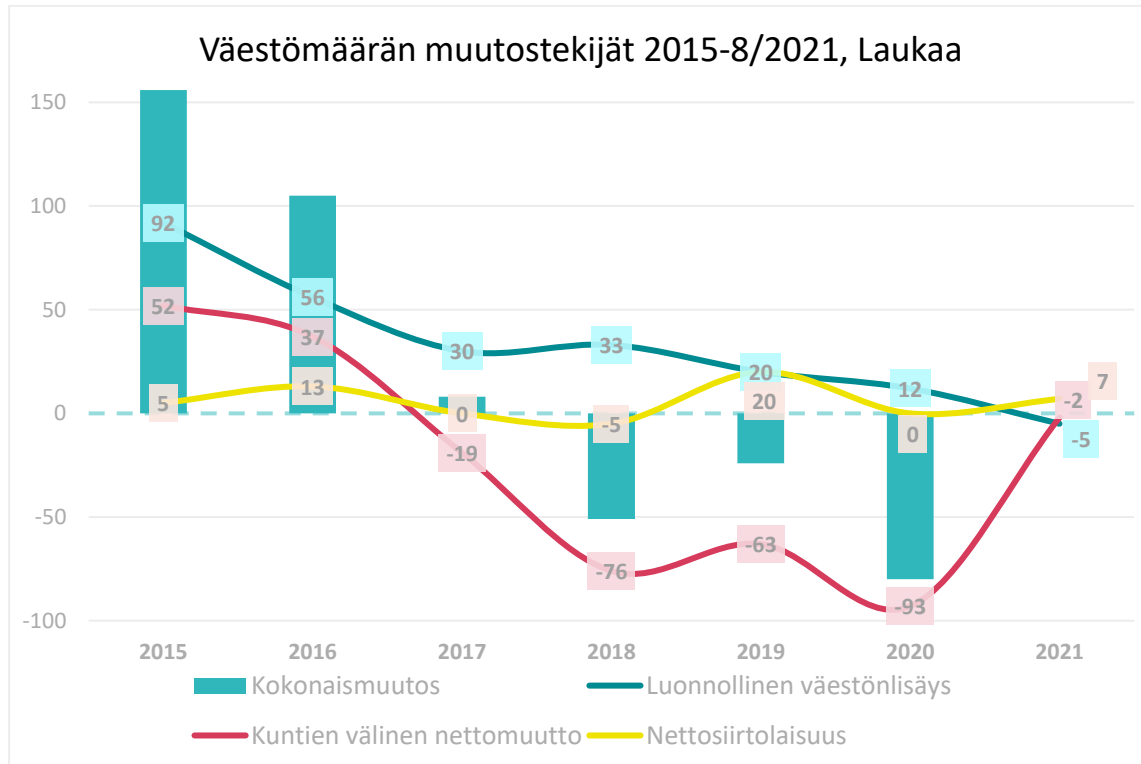
Koko Suomen asukasluku kasvoi 10.854 asukkaalla, kun puolestaan Keski-Suomen asukasmäärä väheni 233 asukkaalla. Keski-Suomen väestömäärä väheni neljättä vuotta peräkkäin. Maakunnan väestölaskun taustalla on voimakas luonnollisen väestökasvun hiipuminen syntyvyyden alenemisen myötä. Seuraavassa kuviossa on esitetty Keski-Suomen kuntien ennakkolliset väestömuutosprosentit ja muutoksen henkilömäärät.

Lähde: Keski-Suomen liitto

Laukaan kunnan väkiluvun kehitys on ollut samansuuntainen koko Keski-Suomen väkiluvun kehitykseen nähden. Vuosina 2018-2020 väkiluku on pienentynyt. Vuoden 2021 Tilastokeskuksen väestöennakkotietojen mukaan elokuun lopussa väestömäärä oli sama 18.823, kuin vuodenvaihteessa. Seuraavassa kuviossa on esitetty Laukaan kunnan

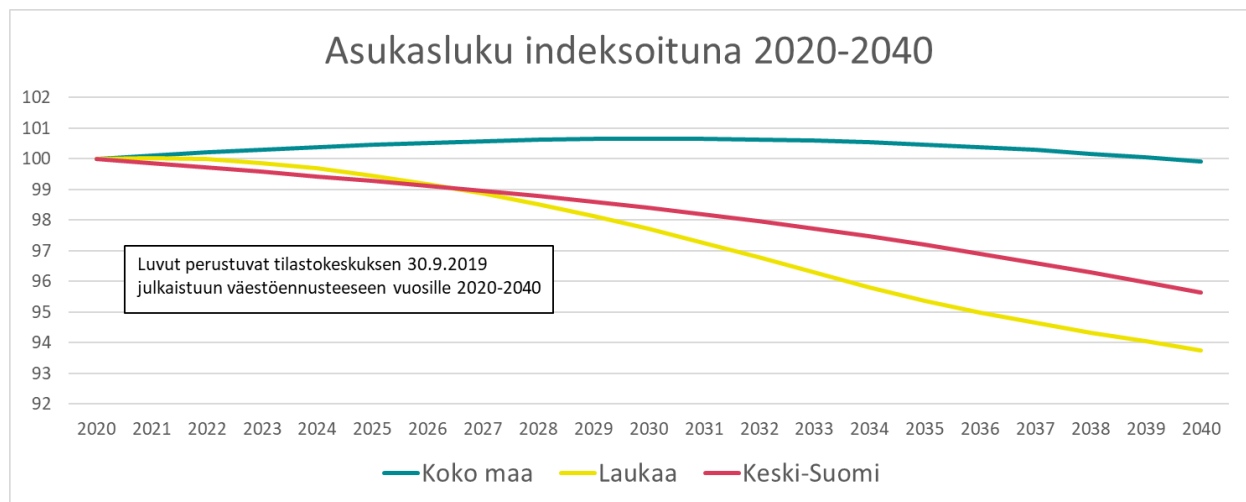
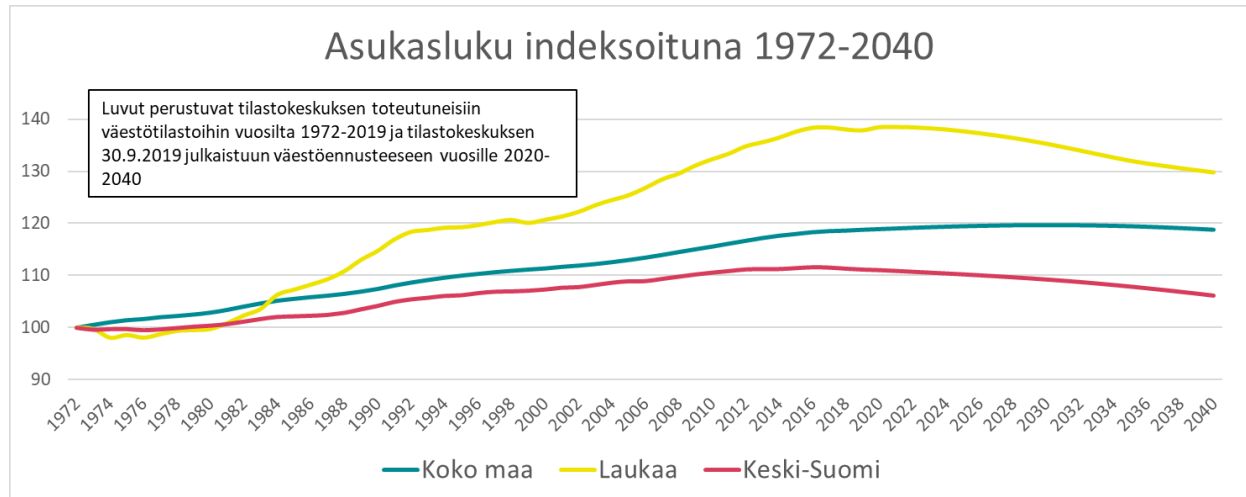
väkimäärän kehitys 2015-2021. Kuviosta nähdään, että kuten koko Keski-Suomessa, myös Laukaassa luonnollisen väestönkasvun trendi on ollut laskeva.

Tilastokeskuksen 30.9.2019 julkaiseman väestöennusteen mukaan Suomen asukasluku kääntyy laskuun vuonna 2031. Vuonna 2035 väkiluku kasvaisi enää Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Ahvenanmaalla.

Laukaan väkiluvun ennustetaan kasvavan vuoteen 2021 asti ja kääntyvän sitten laskuun. Ennusteen mukaan Laukaan väkiluku on vuonna 2030 18.551 ja vuonna 2040 17.796. Väkiluku laskisi vuoden 2021 huippulukemista vuoteen 2040 mennessä 6,3 %. Ennusteen mukaan Laukaa ei pääse hyötymään Jyväskylän seutukunnan kasvusta, joka on samalla ajalla noin 4 prosenttia positiivinen. Keski-Suomen maakunnan asukasluvun ennustetaan

pienenevän vuoteen 2040 mennessä noin 4,7 prosenttia. Jyväskylän seutukunnan ulkopuolisen maakunnan asukasluku pienenee jopa 30 prosenttia vuoteen 2040 mennessä. Seuraavissa kuvissa on esitetty Laukaan, Keski-Suomen ja koko maan asukasluvun indeksoitu kehitys vuosina 1972-2014 ja 2020-2040. Molempien kuvaajien ennustetiedot vuodesta 2019 alkaen ovat tilastokeskuksen väestöennusteen mukaisia. Kuvaajat havainnollistavat, että pitkällä aikavälillä tarkasteltuna Laukaan väkiluku on edelleen suhteellisesti kasvanut vertailussa parhaiten vaikka vuosina 2020-2040 asukasluku laskee vertailussa suhteellisesti eniten.

Tilastokeskuksen mukaan työikäisen (15–64-vuotiaiden) väestön määrä oli Suomessa suurimmillaan vuonna 2009, jolloin heitä oli maassamme 3,55 miljoonaa henkilöä. Vuosien 2010–2018 välisenä aikana työikäisten määrä on vähentynyt 122.000 henkilöllä. Seuraavan kahden vuosikymmenen vuoden aikana työikäisen väestön ennustetaan vähenevän hitaammin eli 111.000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Syntyvyys on kääntynyt laskuun, ja laskun ennakoituaan jatkuvan. Kuolleisuuden ennustetaan jatkavan alentumistaan. Miesten elinajanodotteen ennustetaan pitenevän runsaalla viidellä ja naisten vajaalla neljällä vuodella vuoteen 2040 mennessä.

Väestöllinen huoltosuhde ilmoitetaan ei-työikäisten ja työikäisten määrien suhteena: kuinka monta ei-työikäistä kansalaista on kutakin työikäistä kohti jollakin määritellyllä alueella tai koko maassa. Väestötieteilijät laskevat suhdeluvun niin,

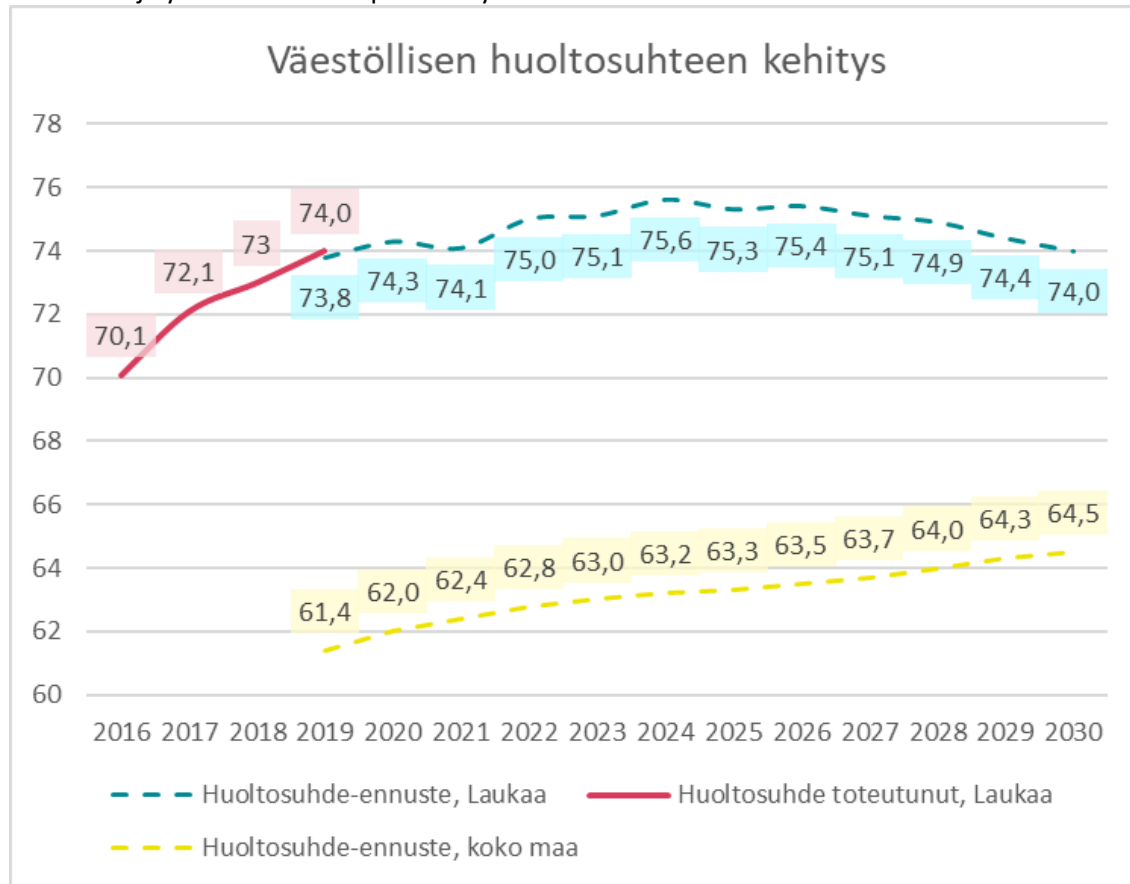
että ei-työikäisiksi määritellään kaikki alle 15-vuotiaat ja yli 64-vuotiaat. Työikäisiä ovat loput eli näiden rajojen väliin sijoittuvat. Kyse on siis lähinnä väestön ikärakenteen ja sen muutosten kuvaamisesta. Tilastokeskus käyttää tapaa, jossa kerrotaan kuinka monta ei-työllistä on sataa työllistä kohden.

Laukaan väestöllinen huoltosuhde oli vuonna 2019 74,0, kun se koko maata tarkasteltaessa oli 61,4 ja Keski-Suomea tarkasteltaessa 64,0. Yli 65 vuotiaista 28,5 % on enemmän kuin 75 vuotta.

Väestöennusteen mukaan Laukaan syntyvyys säilyy verrattain korkeana. Laukaalaisten hedelmällisyyskerroin aikavälillä 2019-2040 on Suomen kunnista 29. korkein. Nuorekas ikärakenne ja verrattain korkea syntyvyys takaavat sen, että Laukaan väestöllinen huoltosuhde heikkenee huomattavan hitaasti. Tämä tarkoittaa sitä, että väestörakenteelliset muutokset tapahtuvat Laukaassa keskimääräistä hitaammin, mikä helpottaa muutosten

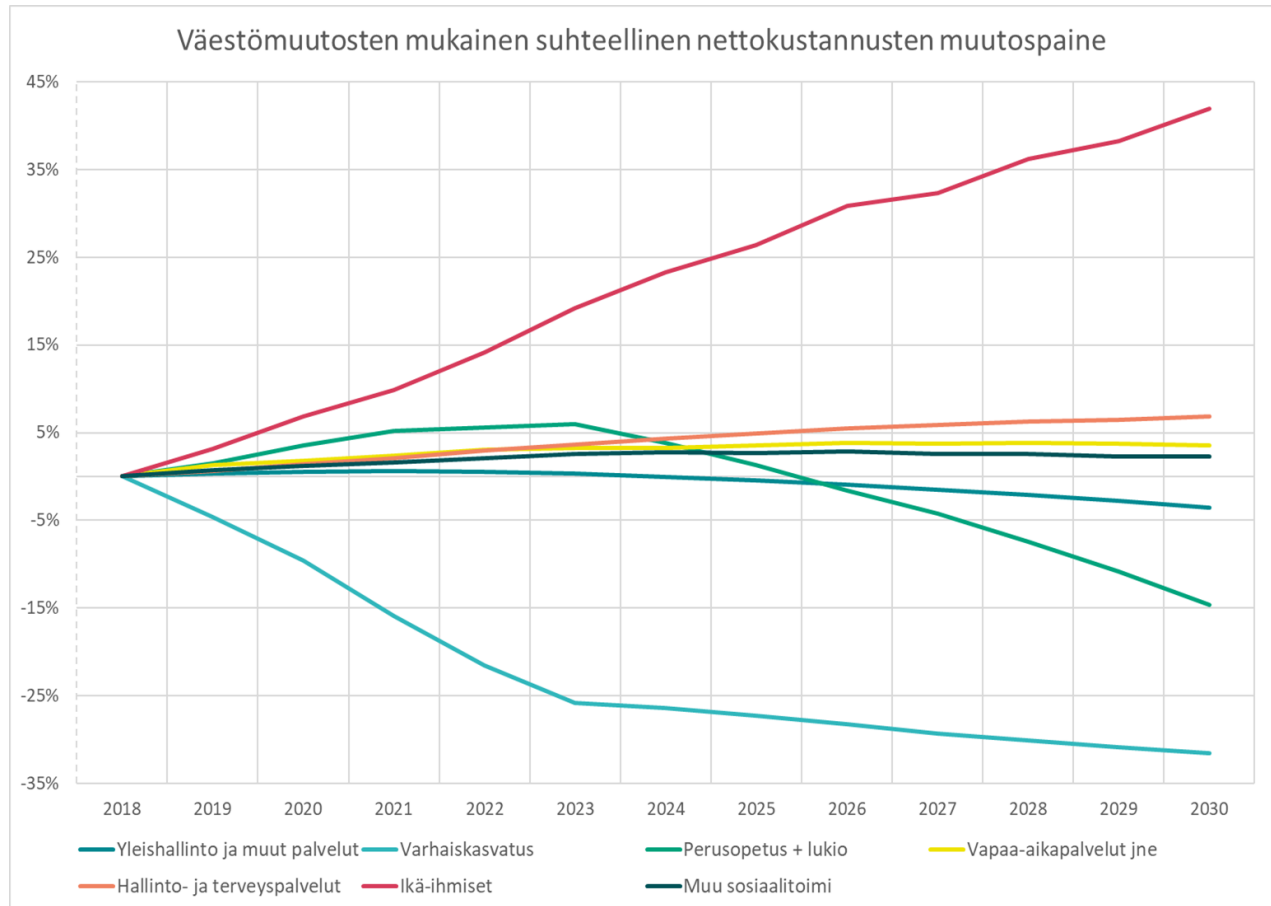
ennakointia ja hallintaa. Ennusteen mukaan Laukaassa asuu vuonna 2040 alle 15-vuotiaita suhteellisesti 6 prosenttiyksikköä maan keskiarvoa enemmän ja yli 65-vuotiaita 1 prosenttiyksikkö

maan keskiarvoa vähemmän. Seuraavassa kuviossa on esitetty väestöllisen huoltosuhteen ennuste Laukaassa, ja koko maassa.

Lasten määrän väheneminen ja yli 65-vuotiaiden määrän kasvaminen aiheuttaa kunnan kustannuksissa muutospainetta. Seuraavasta Perlaconin aineistoon perustuvasta kuviosta havaitaan, että ikäihmisiin kohdistuvat nettokustannukset tulevat

lisääntymään. Varhaiskasvatuksen nettokustannukset tulevat puolestaan pieneneään voimakkaammin. Lasten määrän vähenemisen seurauksena myös perusopetuksen ja lukion kustannukset kääntyvät laskuun, mutta hieman myöhemmin eli vuoden 2023 paikkeilla.

Laukaan vielä voimassa olevan kuntastrategian mukaisena tavoitteena on, että asukasluku kasvaa yhden prosentin vuosivauhtia. Tilastokeskuksen väestöennusteen perusteella strateginen tavoite ei näytä toteutuvan. Tilastokeskuksen ennuste perustuu tekniseen analyysiin, joka ei voi ottaa huomioon kaikkia tulevaisuuden muutoksia. Laukaan kunnassa väestönkasvusta huolehditaan muun muassa aktiivisella maankäyttö- ja elinkeinopolitiikalla. Vuoden 2022 talousarviossa väestön määräksi on arvioitu 18 929 henkilöä ja väestömäärän kasvuksi 75 henkilöä (0,4%) olettaen, että vuonna 2021 väestö määrä kasvaa 18 henkilöllä (0,1 %).

Laukaa on viime vuosina kärsinyt muuttotappiosta, mutta tilanteen tavoitellaan tasaantuvan ja kääntyvän hieman muuttovoitolliseksi. Vuoden 2021 aikana asukasluku on vähentynyt 26 henkilöllä kuntien välisen muuton seurauksena. Väkiluku on vähentynyt neljällä asukkaalla kuolleiden määrän ylitettyä syntyneiden lasten määrän. Maahanmuuton seurauksena väestön määrä on lisääntynyt 10 henkilöllä. Lisäksi tilastokeskus on korjannut tilastoaan takautuvasti yhden henkilön vähennyksen verran.

VÄESTÖKEHITYS						TAVOITE			
Laukaa	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ikäluokat yhteensä	18 970	18 978	18 927	18 903	18 836	18 854	18 929	19 004	19 079
asukasluvun muutos	105	8	-51	-24	-67	18	75	75	75
asukasluvun muutos, %	0,6 %	0,0 %	-0,3 %	-0,1 %	-0,4 %	0,1 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %

Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asukasluku	17763	17975	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978	18927	18903
TYÖPAIKAT 31.12. (115h_2019)												
Toimiala	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	326	314	317	294	279	267	259	255	247	238	226	218
B Kaivostoiminta ja louhinta	11	12	13	13	13	11	6	6	5	5	5	5
C Teollisuus	1030	1040	1047	1036	927	877	892	888	881	953	951	913
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	9	3	6	8	9	12	9	13	14	11	11	15
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ym.	27	26	26	28	25	27	22	25	24	29	27	30
F Rakentaminen	387	409	449	457	429	450	455	479	465	500	509	556
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen korjaus	515	494	616	585	618	595	624	578	643	659	646	658
H Kuljetus ja varastointi	244	377	406	418	434	451	439	409	439	461	460	349
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	228	209	215	230	212	219	205	194	180	173	190	175
J Informaatio ja viestintä	17	13	12	14	26	24	25	22	26	18	17	28
K Rahoitus- ja vakuustoittoiminta	44	34	37	37	30	29	20	16	14	14	8	10
L Kiinteistöalan toiminta	40	31	32	28	31	30	35	28	29	24	19	23
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	202	174	204	180	189	195	192	203	210	196	176	150
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	224	241	268	310	302	329	323	313	323	345	366	371
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus	339	287	230	145	167	185	178	195	190	190	174	208
P Koulutus	406	389	427	403	420	417	382	371	379	384	391	392
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1020	1046	1041	1108	1088	1011	1018	1012	1057	1101	1120	1025
R Taiteet, viihde ja virkistys	48	42	44	49	51	46	40	43	47	54	50	48
S Muu palvelutoiminta	132	134	125	126	129	133	127	116	117	125	113	122
T Kotitalouksien toiminta työnantajina	3	3	4	5	7	38	41	48	59	52	67	26
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X Toimiala tuntematon	66	96	101	111	122	104	106	110	92	107	128	118
YHTEENSÄ	5318	5374	5620	5585	5508	5450	5398	5324	5441	5639	5654	5440
TYÖLLINEN TYÖVOIMA 31.12. (115i_2019)												
Toimiala	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	341	321	315	301	296	275	262	252	252	242	242	233
B Kaivostoiminta ja louhinta	34	19	24	24	23	19	15	15	11	12	16	12
C Teollisuus	1600	1510	1487	1423	1369	1227	1216	1180	1193	1245	1213	1210
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	20	35	34	39	40	45	38	41	40	38	34	38
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ym.	49	51	43	49	50	49	48	49	45	43	45	46
F Rakentaminen	684	655	680	715	669	685	680	677	762	769	782	773
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen korjaus	762	752	772	814	800	806	764	779	792	827	858	840
H Kuljetus ja varastointi	385	368	382	392	389	375	369	378	397	403	423	419
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	249	236	244	273	254	249	238	222	248	251	255	243
J Informaatio ja viestintä	154	174	186	182	175	172	169	175	180	178	172	199
K Rahoitus- ja vakuustoittoiminta	79	75	76	79	78	73	70	65	63	60	52	55
L Kiinteistöalan toiminta	77	66	75	67	68	68	69	68	75	76	62	60
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	355	320	358	366	371	348	360	371	366	380	371	370
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	362	370	379	407	418	424	435	424	432	470	472	467
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus	442	349	370	376	362	347	351	351	324	330	322	352
P Koulutus	498	492	531	542	574	523	513	527	525	523	528	531
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1192	1244	1251	1312	1291	1285	1282	1295	1324	1343	1387	1352
R Taiteet, viihde ja virkistys	75	78	79	70	79	82	70	62	64	74	79	86
S Muu palvelutoiminta	193	211	197	203	190	186	202	199	187	179	172	172
T Kotitalouksien toiminta työnantajina	3	4	3	3	8	38	41	34	48	39	40	25
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X Toimiala tuntematon	66	97	101	111	122	105	106	110	92	107	128	118
YHTEENSÄ	7620	7427	7587	7748	7626	7381	7298	7274	7420	7589	7653	7601
TYÖVOIMATILASTO 31.12. (115b_2019)												
Asukasluku	17763	17975	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978	18927	18903
Työvoima, henkilöä	8422	8454	8561	8664	8678	8622	8634	8592	8598	8518	8567	8497
Työlliset, henkilöä	7620	7427	7587	7748	7626	7381	7298	7274	7420	7589	7653	7601
Työttömät, henkilöä	802	1027	974	916	1052	1241	1336	1318	1178	929	914	896
Työvoiman ulkopuolella, henkilöä	9341	9521	9581	9622	9803	9966	10075	10237	10372	10460	10360	10406
Työvoima / asukasluku %	47,41	47,03	47,19	47,38	46,96	46,38	46,15	45,54	45,32	44,88	45,26	44,95
Työpaikat / työllinen työvoima %	69,79	72,36	74,07	72,08	72,23	73,84	73,97	73,19	73,33	74,30	73,88	71,57

Edellä olevassa taulukossa on esitetty toimialatilastot niin työpaikkojen kuin työssäkäynnin mukaan, sekä työvoimatilasto. Tilastokeskuksen tuoreimman työssäkäyntitilaston 2019 mukaan Laukaassa oli 5.440 työpaikkaa ja työpaikkaomavaraisuus on 73,9 %. Toimialoja oli luokiteltu yhteensä 21, joista sosiaali- ja terveyspalvelut työllistivät eniten, 1.025 henkilöä. Muista toimialoista teollisuus tarjosi 913 työpaikkaa, tukku- ja vähittäiskauppa 658 ja rakentaminen 556. 2010-luvulla eniten kasvaneita toimialoja ovat rakentaminen sekä hallinto- ja tukipalvelut. Suurin pudotus työpaikkojen määrässä on ollut teollisuudessa ja maa-, metsä- ja kalataloudessa. Kokonaisuutena työpaikkojen määrä on kuluvin vuosikymmenen aikana vähentynyt 180 työpaikan verran. Vaikka palvelusektori tarjoaa enemmistön kunnan työpaikoista, on jalostuksella ja alkutuotannolla vielä suurempi merkitys kuin kunnissa keskimäärin.

Viisi suurinta toimialaa, joilla laukaalaiset työskentelevät, ovat terveys- ja sosiaalipalvelut (1352

henkilöä), teollisuus (1210 henkilöä), tukku- ja vähittäiskauppa sekä moottoriajoneuvojen korjaus (840 henkilöä), rakentaminen (773) ja koulutus (531 henkilöä).

Vuonna 2019 Laukaassa oli 8.497 työvoimaan kuuluvaa asukasta, joka on 70 henkilöä vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Työllinen työvoima oli 7.601 henkilöä, joka oli 52 henkilöä vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Koko väestöstä työllisten osuus oli 40,2 %.

ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan elokuun 2021 lopussa Keski-Suomessa oli yhteensä 15 421 työtöntä työnhakijaa. Se on 1 511 eli 8,9 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin ja 2 496 henkilöä vähemmän kuin heinäkuun lopun tilanteessa. Työttömien työnhakijoiden osuus maakunnan työvoimasta on elokuun lopussa Keski-Suomessa 12,4 prosenttia ja Laukaassa 9,1 prosenttia. Parantuneesta työllisyystilanteesta huolimatta pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut.

1.3.7 Henkilöstö

Laukaan kunnan henkilöstöjohtaminen perustuu valtuuston vuonna 2019 hyväksymään henkilöstöstrategiaan. Henkilöstöstrategia on kuntastrategiaa täydentävä suunnitelma, joka antaa kuntastrategiaa tarkempia linjoja henkilöstöpolitiikalle Laukaan kunnassa. Se on kuntastrategiaa toimeenpaneva ja soveltava henkilöstöpoliittinen ohje.

Henkilöstöstrategian arvot antavat vakaan pohjan henkilöstöpolitiikalle ja henkilöstöön liittyvälle päätöksenteolle. Henkilöstöstrategian mukaiset arvot ovat yhtenevät kuntastrategian kanssa:

AVOIMUUS

ELINVOIMA

SYDÄN

TEKEMISEN MEININKI

Henkilöstöstrategiassa määritellään myös henkilöstöjohtamisen kärkiteemat. Kärkiteemat juontuvat kuntastrategiasta, jossa todetaan, että ”osaava, motivoitunut ja hyvin johdettu henkilöstö on tärkein strateginen ja operatiivinen voimavaramme”. Kärkiteemat ovat:

HYVIN JOHDETTU HENKILÖSTÖ

OSAAVA JA MUUTOSKYKYINEN HENKILÖSTÖ

HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

Henkilöstöstrategian mukaisesti Laukaan kunnassa panostetaan henkilöstöjohtamiseen sekä henkilöstön työkykyyn ja osaamiseen. Onnistuneella henkilöstötuottavuuden johtamisella tavoitellaan samanaikaisesti hyvää työntekijäkokemusta ja taloudellista tehokkuutta. Työkykyjohtamisella ei tavoitella ainoastaan sairauspoissaolojen vähentymistä vaan hyvinvoinnin ja motivaation tuomaa työn tuottavuuden kasvua ja palvelun laadun parantumista. Osaamisen ja oppimisen johtamisella halutaan varmistaa henkilöstön kyky sopeutua jatkuvasti muutuvaan työhön sekä tukea sitoutumista ja motivaatiota. Esihenkilöstön tuki kaikilla organisaation tasoilla on ensiarvoisen tärkeää henkilöstöstrategian toimeenpanossa. Talousarviovuonna panostetaan erityisesti esihenkilöstön työn sujuvuuden edistämiseen ja esihenkilötyössä tarvittavan osaamisen varmistamiseen.

Kunnanhallitus hyväksyi toukokuussa 2021 talouden tasapainottamisen raportin, jossa esitettiin analyysi kunnan talouden tilanteesta ja haasteista sekä menetelmiä talouden sopeuttamiseksi. Henkilöstöasiat nousivat keskeisiksi keinoiksi sopeuttaa kunnan taloutta. Henkilöstötuottavuutta parantamalla ja häiriökysyntää vähentämällä voidaan raportin arvion perusteella saavuttaa viidessä vuodessa pysyvät 1,2 miljoonan euron vuositason säästöt. Säästöjen saavuttaminen edellyttää uusia panostuksia erityisesti johtamisen ja osaamisen kehittämiseen.

Sote-uudistus vaikuttaa kunnan henkilöstöhallintoon, -johtamiseen ja suunnitteluun olennaisesti lähivuosina. Vuonna 2022 kunnassa valmistaudutaan luovuttamaan sote-alan henkilöstö sekä osa tukipalveluhenkilöstöstä 2023 alussa toimintansa aloittavalle hyvinvointialueelle.

Vuonna 2022 harjoitetaan tiukkaa, suunnitelmallista ja todelliset henkilöstötarpeet huomioon ottavaa henkilöstösuunnittelua. Talousarvion lähtökohtana on, että henkilöstöresurssia ei kuitenkaan pienennetä. Talousarviossa varaudutaan myös vahvistamaan esihenkilöstön saamaa tukea johtamiseen ja osaamiseen sekä työsuojelun ja erityisesti väkivaltatilanteiden ehkäisyn ja käsitteilyn osaamista.

Henkilöstön saatavuus on viime vuosien aikana selvästi heikentynyt ja erityisesti henkilöstön saaminen sijaistehtäviin ja varahenkilöstöön on entistä haastavampaa. Ongelmat ovat pääosin alueellisia ja jopa valtakunnallisia eivätkä erityisesti Laukaan kunnasta riippuvaisia. Rekrytointiin ja työnantajakuvaan on kiinnitettävä silti entistä enemmän huomiota, jotta Laukaan kunta saa osaajia tulevaisuudessakin.

Kunta on edellisinä vuosina tietoisesti kasvattanut omaa vakinaista henkilöstöään. Perusteena on ollut merkittävä palvelutarpeen kasvu eräillä toimialoilla väestörakenteen johdosta, muun muassa varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja vanhustalouksissa. Vuoden 2021 aikana vanhus- ja vammaispalvelujen henkilöstömäärä on kasvanut liikkeen luovutusten seurauksena, kun kaksi yksityistä asumispalveluyksikköä on siirtynyt kunnan omaksi toiminnaksi.

Vakinaisen henkilötöyön määrän arvioidaan vuonna 2022 olevan noin 803 henkilötöyvuotta. Erityyppisiä määräaikaista on noin 338 henkilötöyvuotta (sairaus- ja äitiyslomansijaiset, vuosiloman sijaiset sekä muut määräaikaista). Henkilötöymäärän arvioidaan kasvavan yhteensä noin 54 henkilötöyvuodella vuoteen 2021 verrattuna. Suurin lisäys, 18 henkilötöyvuotta, tulee vanhus- ja vammaispalveluihin kahden asumispalveluyksikön liikkeen luovutusten myötä. Henkilöstölisäyksiä tulee myös varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen palveluntarpeen ja erityisen tuen tarpeiden kasvassa. Siivoustöyön henkilömäärä kasvaa siivottavan tilamäärän kasvassa. Lisäksi kasvaa elinkeinopalvelujen, ympäristövalvonnan, vatin ja tilapalvelun henkilötöymäärä.

Vuoden 2022 talousarviossa henkilöstökulut ovat 48,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä ne olivat 43,4 miljoonaa euroa ja vuoden 2021 muutetussa talousarviossa 45,9 miljoonaa euroa.

Nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 28.2.2022 asti. Uuden sopimuskauden palkankorotuksista ei ole vielä tietoa. Talousarvion valmistelussa on käytetty suunnitteluoletuksena 1,50 prosentin palkkakustannusten nousua. Oletetut korotukset lisäävät Laukaan kunnan henkilöstökuluja vuodelle 2021 noin 0,7 miljoonaa euroa. Sopimuskorotusten lisäksi henkilöstökulut kasvavat 1,4 miljoonaa euroa, mikä selittyy pääasiassa edellä mainituin henkilöstömuutoksien henkilöstömäärän kasvulla. Lisäksi on tehty budjettioikaisuja sekä kasvatettu vanhus- ja vammaispalvelun erilliskorvausten ja sijaiskustannusten määrää.

Työnantajan palkkasummasta perittävien vakuutusmaksujen ja muiden henkilösivukulujen osuus tulee kokonaisuutena olemaan noin 20,38 prosenttia, mikä on lähes edellisen vuoden tasolla. Eräät sivukulut vahvistuvat vasta vuoden lopulla.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koko kunnan henkilöstömäärää henkilötöyvuosissa mitattuna vuosina 2020-2024. Tulosityksikkökohtaiset henkilöstösuunnitelmat esitetään tulosityksikköiden toimintasuunnitelmien yhteydessä.

KOKO KUNTA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		764,81	803,15	609,85	609,85
Määräaikaista		320,51	341,62	91,2	86,2
Yhteensä	1068,31	1085,32	1144,77	704,05	698,55
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisten ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	35321	36959	39427	0	0
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)	0	0	0	0	0
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)	0	0	0	0	0
Muut palkalliset palvelussuhteet	0	0	0	0	0
Kaikki yhteensä 1 000 €	35321	36959	39427	0	0

Avoimeksi tulevien tehtävien täyttäminen

Viran tai toimen tullessa avoimeksi sen täyttäminen tulee valmistella tarkoin yhteistyössä palvelualueen ja henkilöstöhallinnon kesken. Vakanssia ei välttämättä täytetä samalla nimikkeellä ja tehtävillä kuin aiemmin, vaan henkilöstörakennetta muutetaan työyhteisön todellisia tarpeita vastaavaksi. Ennen vakanssin täyttöprosessin käynnistämistä on tärkeää tarkistaa, että tehtävästä on laadittu tehtäväkuvaus ja tehtävän vaativuuden arviointi, johon palkkaus perustuu.

Ennen vakanssien täyttämistä on saatava täyttölupa. Täyttölupan saamiseksi noudatetaan seuraavia periaatteita:

Talousarvion henkilöstösuunnitelma on kunnanhallitukseen nähden sitova. Henkilöstösuunnitelma on sitova myös suunnitelmavuosien osalta siten, että toistaiseksi voimassa olevan tehtävän täyttö lasketaan myös suunnitelmavuosien henkilötöyvuosiin. Jos tehtävän täyttäminen vuonna 2022 voi aiheuttaa henkilöstösuunnitelman henki-

lötyövuosien ylityksen vuonna 2024, tulee asia käsitellä henkilöstösuunnitelman muutoksena kunnanhallituksessa.

Täyttölupakäytäntö on tiivisti yhteydessä talousarviossa esitettävään henkilöstösuunnitelmaan. Toistaiseksi voimassa olevan työsuhteisen henkilöstön ja virkasuhteisten opettajien täyttöluvan myöntää lähtökohtaisesti palvelualuejohtaja. Toistaiseksi voimassa oleviin virkasuhteisiin täyttöluvan myöntää kunnanhallitus.

Hallintosäännön mukaan virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää kunnanhallitus. Lisäksi kunnanhallitus päättää virkojen nimikkeisiin tai toimivaltaan liittyvistä muutoksista. Mikäli avoimeksi tulleeseen virkaan tehdään muutoksia ennen täyttämistä, on kunnanhallituksen päätettävä näistä muutoksista täyttöluvan myöntämisen yhteydessä tai ennen sitä.

Henkilöstösuunnitelman mukainen toistaiseksi voimassa oleva työsuhteisen tehtävän tai virkasuhteisen opettajan tehtävän täyttö, jonka yhteydessä ei tehdä muutoksia virkaan, edellyttää täyttöluvan kyseisen palvelualueen johtajalta. Täyttölupa haetaan Kuntarekry-tietojärjestelmässä täyttölupatoimintoa käyttäen.

Henkilöstösuunnitelmasta poikkeava tehtävän täyttö edellyttää käytännössä henkilöstösuunnitelman muutosta. Tällöin henkilöstösuunnitelman muutos tulee saattaa kunnanhallituksen hyväksyttäväksi, minkä jälkeen palvelualuejohtaja voi myöntää täyttöluvan tehtävään edellä kuvatusti. Mikäli sekä muutetaan henkilöstösuunnitelmaa että perustetaan virka tai tehdään muutoksia virkaan, voi kunnanhallitus myöntää samalla täyttöluvan virkaan.

Työsuhteisista tehtävistä ei pidetä Laukaan kunnassa erillistä vakanssirekisteriä. Siten työsuhteisiä tehtäviä ei perusteta tai lakkauteta. Työsuhteisiin tehtäviin ei siten tehdä muutoksia vaan jokainen työsuhde on niin sanotusti uusi tehtävä. Näin

työsuhteisen henkilöstön tehtäväkuvauksia voidaan tarvittaessa joustavasti muuttaa henkilövaihdosten yhteydessä.

Täyttölupaa ei tarvita, jos kyseistä vakanssia tai vakanssiryhmää koskevan täyttöluvan myöntämisestä on kulunut alle kaksi vuotta ennen vakanssin avoimeksi tuloa ja kyseisessä tehtävässä ja työyksikön/toimialan toiminnassa ei ole viimeisen täyttöluvan jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia. Tällöin vakanssin täyttämiseksi tarvittavan harkinnan tekee vakinaisen henkilön valinnan suorittava esimies (yksi yli yhden). Esimiehen tulee kirjoittaa rekrytointipäätökseen selvitys siitä, että täyttötarpeen perusteellinen harkinta on tehty. Tällä käytännöllä pyritään joustavoittamaan rekrytointia rutiininomaisissa tilanteissa, mutta samalla varmistetaan riittävä vakinaisen täyttötarpeen selvittely.

Määräaikaiset tehtävät

Kun tehtävä on luonteeltaan määräaikainen (esim. vakinaisen henkilön sijaisuus tai muu määräaikainen tehtävä) tai on perusteltu syy täyttää vakinaisen avoimeksi tullut tehtävä määräaikaista luvan antaa valinnan suorittavan henkilön lähin esimies. Täytön edellytyksenä on, että se on hyväksytyn henkilöstösuunnitelman mukainen ja tarvittavaa henkilöstöresurssia koskeva määräraha on varattu talousarvioon.

Usein toistuvissa välttämättömissä rutiininomaisissa tilanteissa erillistä lupaa ei tarvita. Tällaisia ovat esimerkiksi tilanteet, joissa hoitohenkilöstöön kuuluvan sairastuttua on välttämätöntä palata sijainen, jotta riittävä hoito turvataan. Näitä toistuvia tilanteita varten tulee olla sovittuna työyksikön sijaisten ottamisen periaatteet, jotka palvelualuejohtaja on hyväksynyt.

Mikäli vakanssien täyttöä koskevat periaatteet muuttuvat ja poikkeavat näistä periaatteista hallintosäännössä, noudatetaan hallintosääntöä.

2 LAUKAAN KUNNAN TALOUDEN KOKONAISUUS PÄÄPIIRTEISSÄÄN

2.1 Laukaan kunnan talouden keskeiset tapahtumat ja tunnusluvut

Seuraavassa tarkastellaan talouden keskeisiä tunnuslukuja vuoden 2022 talousarviosta ja vuosien 2023-2024 taloussuunnitelmasta.

Vuonna 2022 Laukaan kunnan

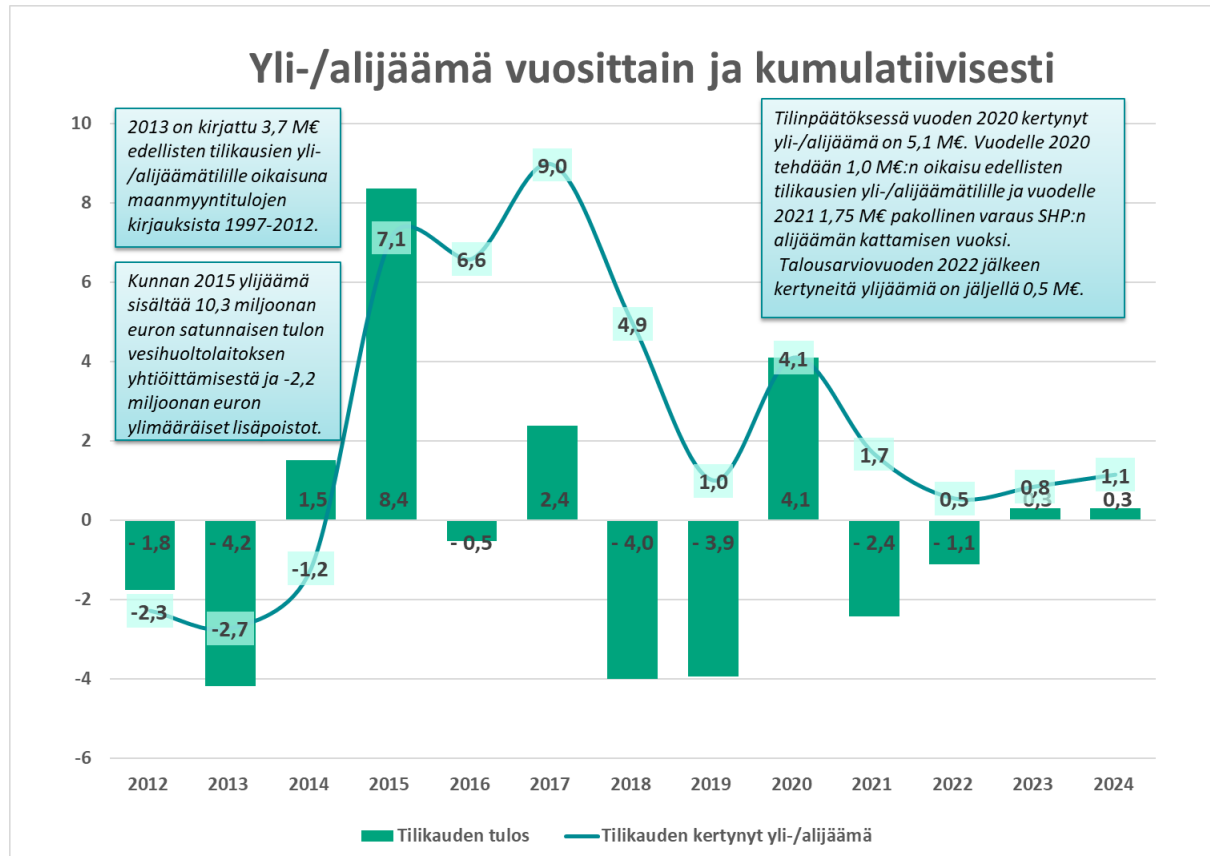
- vuosikate on 6,4 miljoonaa euroa
- tilikauden tulos on -1.123.316 euroa.
- investointien määrä on bruttona 12,9 miljoonaa euroa ja nettona 12,8 miljoonaa euroa. Investointien tulorahoitusprosentti on 49,5 prosenttia.
- lainakannan kasvu on 5,7 miljoonaa euroa ja lainakanta vuoden 2022 jälkeen 111,0 miljoonaa euroa eli 5.864 euroa asukasta kohden.

Vuoden 2022 talousarviossa toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate on 115,4 miljoonaa euroa. Se on 2,4 miljoonaa euroa (2,1 %) enemmän kuin vuoden 2021 muutetussa talousarviossa. Laukaan kunnan toimintakulut kasvavat kuluvasta vuodesta 1,2 miljoonaa euroa (0,8 %). Konsernihallinnossa toimintakulut laskevat kuluvan vuoden tasosta 0,2 miljoonaa euroa, perusturvapalveluissa 0,4 miljoonaa euroa, sivistyspalveluissa kulut kasvavat 1,2 miljoonaa euroa ja teknisissä palveluissa 0,6 miljoonaa euroa.

Laukaan kunnan toimintatuotot laskevat 1,2 miljoonaa euroa (3,8 %) kuluvasta vuodesta. Konsernihallinnon toimintatuotot pienenevät 0,2 miljoonaa euroa (4,7 %). Perusturvapalveluiden toimintatuotot pienenevät 1,4 miljoonaa euroa (25,1 %). Sivistyspalveluiden toimintatuotot puolestaan kasvavat 0,1 miljoonaa euroa (1,9 %). Teknisten palveluiden toimintatuotot kasvavat 0,3 miljoonaa euroa (1,5 %).

Seuraavassa kuviossa on esitetty kunnan Yli-/alijäämä vuosittain ja kumulatiivisesti. Syksyn 2021 talousarviomuutokset ovat talousarvion 2022 tekemisen aikana valmisteilla, joten kuviossa on käytetty vielä vahvistamattomia talousarvion 2021 lukuja. Kuvion mukaan kumulatiivinen ylijäämä on taloussuunnittelukauden lopussa 1,1 miljoonaa euroa.

Talousarvio 2022 osoittaa 1,1 miljoonaa euroa tappiota. Sote-uudistuksen vuoksi vuosien 2023 ja 2024 tuloksen muodostumista on valtakunnallisten valmistelujen keskeneräisyyden vuoksi haastavaa ennakoida. Vuosien 2023 ja 2024 ennakoidaan muodostuvan hienoisesti positiivisiksi: vuosille ennakoidaan 0,3 miljoonaa euroa ylijäämäistä tulosta.

Vuoden 2022 investointien bruttomenot ovat yhteensä 12,9 miljoonaa euroa. Investointimenoja vastaan arvioidaan saatavan omaisuuden myyntituloja 0,1 miljoonaa euroa, jolloin nettoinvestoiniksi muodostuu 12,8 miljoonaa euroa.

Kunta on rahoittanut rakennushankkeita myös kiinteistöleasingrahoituksella. Lievestuoreen koulun rakennushankkeeseen liittyvä 20 vuoden kiinteistöleasing sopimus on yhteisarvoltaan 15 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 käynnistynyt Laukaan kirkonkylän koulunmäen rakennushanke rahoitetaan myös kiinteistöleasingilla. Hanke on kokonaisuudessaan valmis elokuussa 2022. Molempien vaiheiden kiinteistöleasing sopimusten yhteisarvo on noin 30 miljoonaa euroa.

Vuosina 2012–2020 kunta on investoinut 115,6 miljoonaa euroa, eli keskimäärin 12,8 miljoonaa euroa vuodessa. Investoinneilla on vastattu väestönkasvuun ja ikärakenteen muutoksen myötä tulevaan palvelutarpeen kasvuun. Toimitilat ovat mitoitettu niin, että ne vastaavat myös tulevaan väestökehitykseen. Investoinneissa näkyy kasvun lisäksi Laukaan hajanainen yhdyskuntarakenne,

sillä investointeja on tehty samanaikaisesti eri taa-jamiin ja maaseutualueille. Suurin investointi-hanke taloussuunnittelukaudella on Vihtavuoren koulukeskushanke, joka on kustannuksiltaan 25,4 miljoonaa euroa. Toinen mittava hanke on edellä mainittu leasingrahoitteinen Koulunmäen koulu-keskushanke.

Laukaan kunnan kiinteistöt ovat keskimääräisesti hyväkuntoiset, ja korjausvelan määrää tarkasteltaessa Laukaa sijoittuu kuntien vertailussa huomattavasti keskimääräistä paremmalle sijalle.

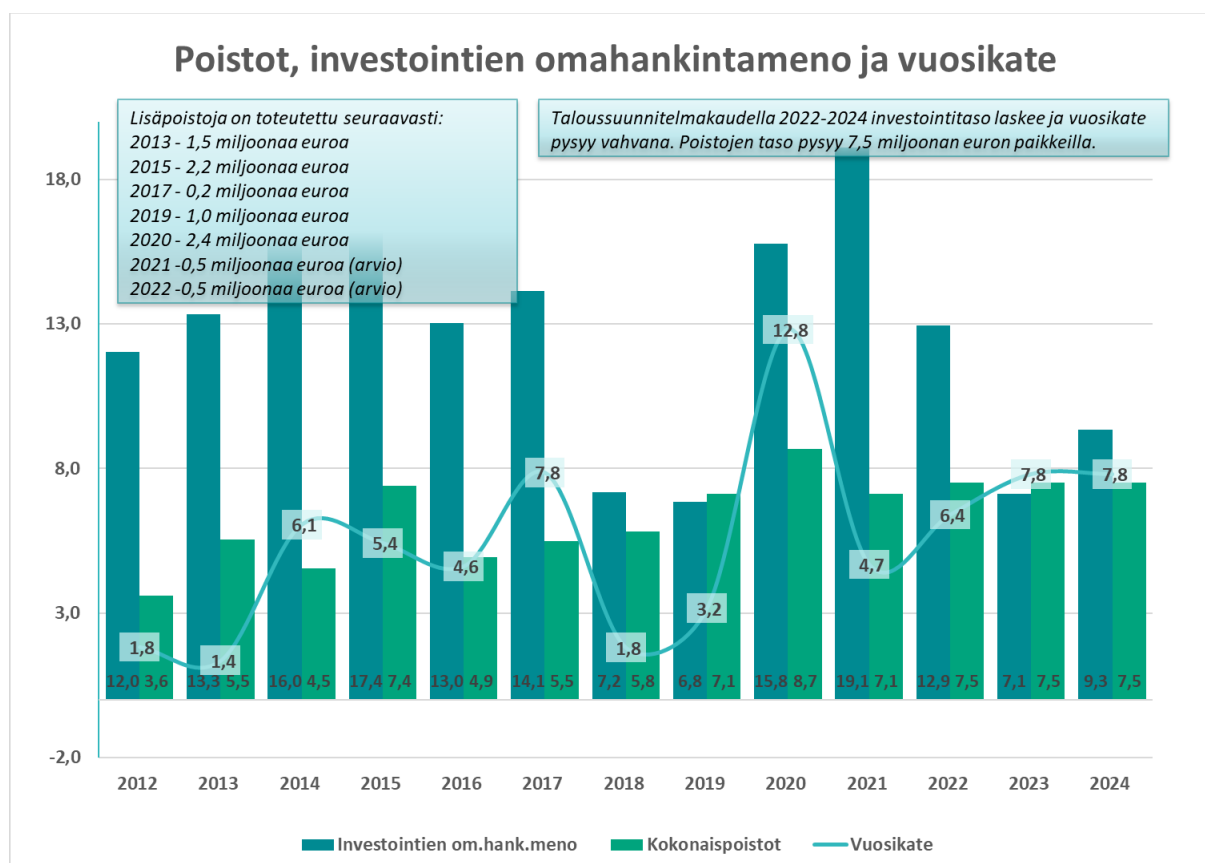
2020-luvun aikana investointien määrä laskee ja investoinneista johtuvaa velkamäärää voidaan alkaa lyhentää. Vuosien 2012-2023 investoinneista noin 49 % rahoitus on tulo-rahoitusta ja noin 51 % velkarahaa.

Laukaa velkaantuu vuonna 2022 5,7 miljoonaa euroa 12,9 miljoonan euron investoinneista johtuen. Lainakanta on vuoden lopussa 111,0 miljoonaa euroa, eli 5.864 euroa asukasta kohden. Kunnan lainakantaan sisältyy myös Laukaan Vuokrako-deille ja Laukaan Vesihuolto-yhtiölle myönnetty

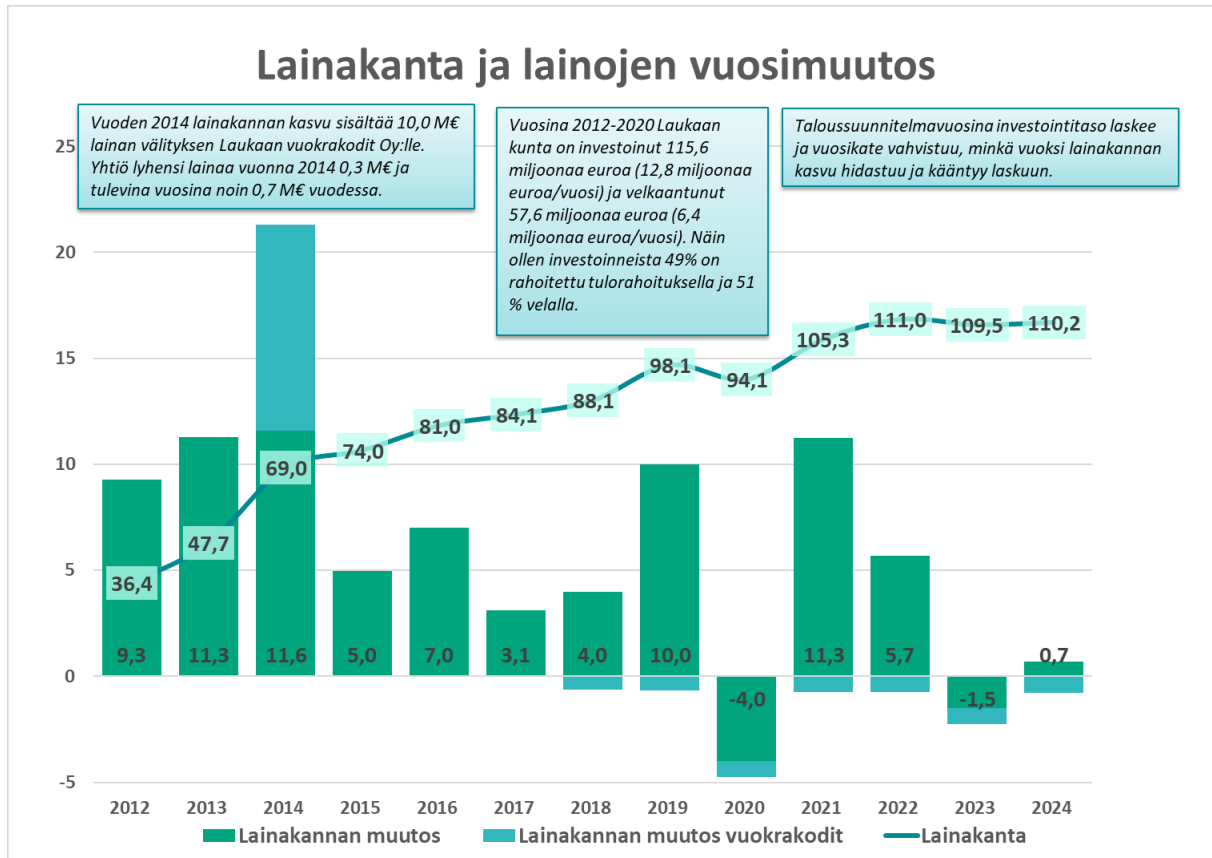
lainat. Vuokratotien lainamäärä vuoden 2022 lopussa on noin 4,4 miljoonaa euroa, eli 233 euroa asukasta kohden. Vesihuolto-yhtiön 31.12.2025 erääntyvän bullet-lainan määrä puolestaan on 15,265 miljoonaa euroa, eli 806 euroa asukasta kohden. Laukaan kunnan lainakanta asukasta kohden mitattuna oli vuonna 2020 Suomen kuntien keskimääräisen tason yläpuolella keskimääräisen lainakannan ollessa ennakkollisten tietojen mukaan

3448 euroa/asukas. Kuntakonsernin lainakanta on keskimääräisellä tasolla.

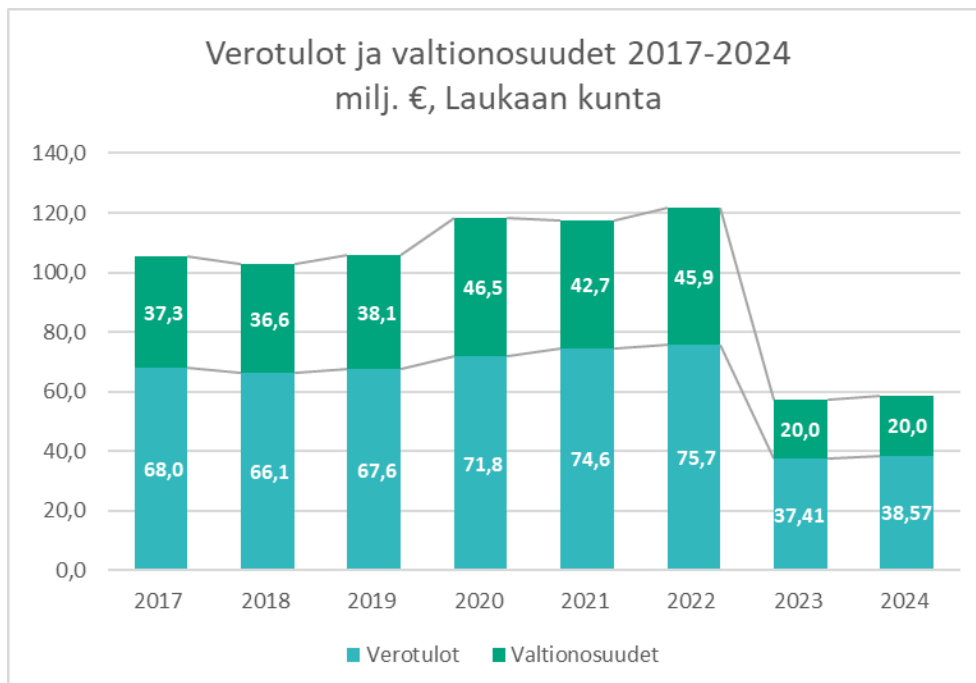
Seuraavissa graafeissa on kuvattu keskeisten talouden tunnuslukujen kehitys miljoonina euroina. Vuoteen 2020 saakka luvut perustuvat toteutuneisiin tilinpäätöstietoihin, vuoden 2021 luvut muutetun vielä vahvistamattoman talousarvion lukuihin ja vuosien 2022–2024 luvut talousarvioon ja taloussuunnitelmaan.

Laukaan kunnan vuosikatteen, poistojen ja investointien omahankintamenojen kehitys.

Laukaan kunnan lainakannan muutos vuodessa ja lainakannan määrä vuoden lopussa.

Laukaan kunnan verorahoitus 2017-2024

2.1.1 Verotulot

Verotuloilla on merkittävä vaikutus talouteen, sillä kunnan tulopohjasta yli puolet kertyy verotuloista. Talousarvio vuodelle 2022 ja vuosien 2023–2024 taloussuunnitelma on laadittu vuonna 2020 käytössä olevalla tulo- ja kiinteistöveroprosenteilla. Veroennusteen pohjana on kuntaliiton kuntakohtainen veroennuste.

Verotulojen ennustaminen on osoittautunut haasteelliseksi viime vuosina. Koronaviruksen vuoksi tehtyjä talouden sulkutoimia on lievennetty suurelta osin, mutta koronavirusepidemian aiheuttama epävarmuus verotuloihin on kuitenkin yhä ilmeinen. Vaikutukset näkyvät viiveellä kunnallisveron ja yhteisöveron heikompana tuottona. Lisähaastetta veroennusteeseen tuo Sote-uudistus, jonka vaikutukset näkyvät merkittävästi taloussuunnitteluvuosina 2023-2024.

Verotulot ovat kehittyneet suotuisasti vuonna 2021 koronarajoitusten purkauduttua asteittain ja talouden kääntynyt noususuhdanteeseen. Ensi vuodelle ennustetaan myös verotulojen hyvää kasvua, joka muun muassa näkyy palkkasumman sekä ennakkoverojen suotuisassa kehitysarviossa. Valtakunnallisesti kunnallisveroja on arvioitu kertyvän noin neljä prosenttia kuluvaan vuoteen enemmän.

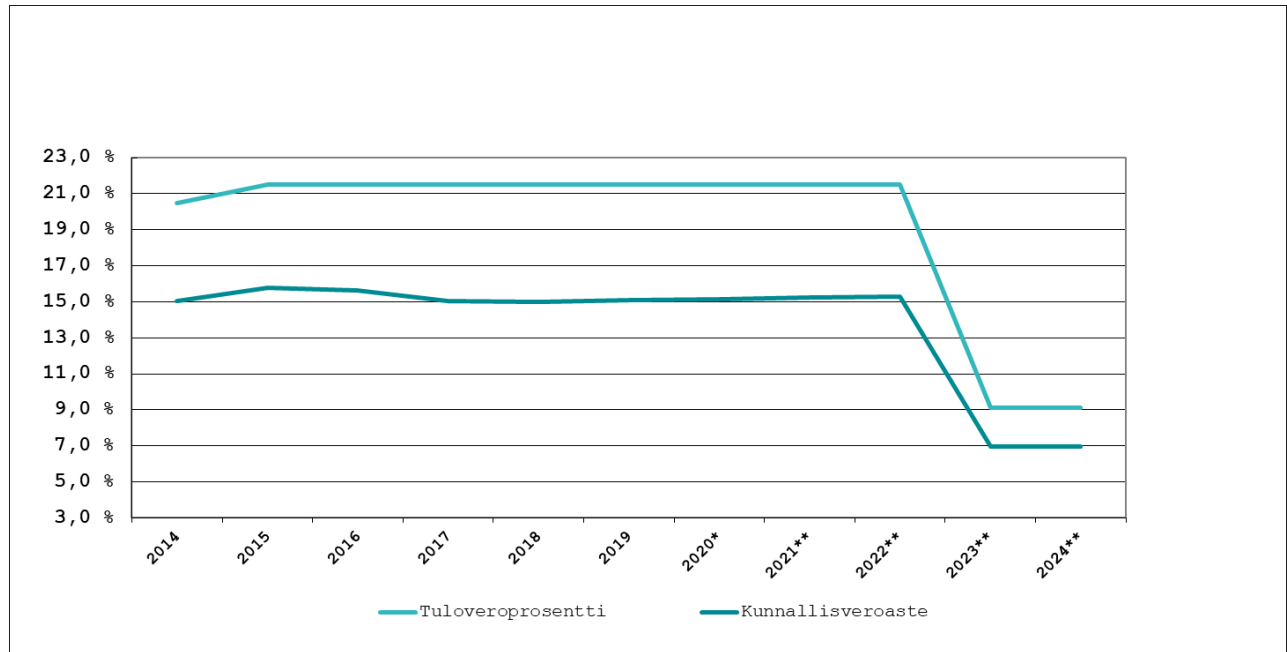
Laukaan vuoden 2022 talousarvio on laadittu nykyisen 21,5 tuloveroprosentin mukaan. Kunnallisveron kertymäksi nykyisellä veroprosentilla arvioidaan 67,2 miljoonaa euroa. Yhden prosenttiyksikön kunnallisveron muutos vaikuttaa kunnan verotuloihin noin 2,7 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitteluvuosille veroennusteessa on huomioitu Sote-uudistuksen arvioituja vaikutuksia kunnallisverotuloihin. Tuloveroprosentin leikkaus verovuodelle 2023 verovuoden 2022 tasosta tehdään saman suuruiseksi kaikilta Manner-Suomen

kunnilta. Laskelmissa on sovellettu toukokuun siirtolaskelmassa sovellettua leikkausta -12,39 prosenttiyksikköä. Sote-valmistelun edetessä prosenttiluku kuitenkin muuttuneen uuden tiedon myötä. Myös yhteisöveron määrä tippuu Sote-uudistuksen myötä kiinteistöveron määrä pysyessä samalla tasolla.

Kunnallisveron ja yhteisöveron kohdalla on kalenterivuotena 2023-2025 syytä huomioida, että ennen verovuotta 2023 maksuunpannut kunnallis- ja yhteisöverot kertyvät vanhoilla veroperusteilla ja korkeammilla tuloveroprosenteilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa erityisesti vuosina 2023-2024.

Vuoden 2016 talousarvion yhteydessä kunnanvaltuusto linjasi veropolitiikkaa siten, että kuntalaisten verorasitusta ei lisätä taloussuunnittelukauden aikana eli vuosina 2016-2018. Tuolloin takana oli vuoden 2015 tuloveroprosentin korotus yhdellä prosenttiyksiköllä. Efektiivinen veroaste kertoo erilaisten vähennysten jälkeen maksuunpannut kunnallisveron suhteen ansiotuloihin. Seuraavassa kuvassa efektiivistä veroastetta tarkasteltaessa huomataan, että Laukaan efektiivinen veroaste on painunut jo vuonna 2017 samalle tasolle kuin se oli ennen vuoden 2015 kunnallisveron korotusta. Vuonna 2018 efektiivisen veroaste laski alhaisimmilleen sitten vuonna 2013 tehdyn veronkorotuksen 20,50 prosenttiin. Vuosina 2019-2022 efektiivinen veroaste on hieman parantunut. Nykyistä suurempi osuus verotulosta tehtävistä vähennyksistä siirtyy Sote-uudistuksen myötä valtion verosta tehtäviksi. Tästä johtuen kunnallisverosta vähennettävä osuus pienenee huomattavasti ja samalla kunnallisveron efektiivisyys parane.

Laukaan kunnallisveroprosentti ja efektiivinen veroaste 2014-2024. Lähde: Kuntaliitto

Kiinteistöveroja kuvaavassa taulukossa on kuvattu kiinteistöveron vaihteluväli, Laukaan kiinteistöveroprosentti vuonna 2022, kiinteistöveron tuotto kiinteistöverolajeittain ja sen suhteellinen osuus koko kiinteistöveron tuotosta sekä potentiaalinen kiinteistöveron maksimituotto, jos kiinteistöverot päätettäisiin nostaa vaihteluvälin ylärajoille. Maan hallitus muutti kiinteistöverojen vaihteluvälejä 1.1.2018 alkaen siten, että yleisen kiinteistöveroprosentin ja muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin vaihteluvälin ylärajaa korotettiin 1,8 prosentista 2,0 prosenttiin ja 1.1.2019 alkaen vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin ylärajaa korotettiin 0,9 prosentista 1,00 prosenttiin. Vaihteluvälien alarajoja ei muutettu. Uusilla kiinteistöveron vaihteluväleillä mitattuna Laukaan kunnan kiinteistöveron tuotto on 67,1 prosenttia maksimituotosta.

Kiinteistöveroihin ei esitetä korotuksia vuoden 2022 talousarviossa. Vuonna 2020 yleistä kiinteistöveroa korotettiin 1,1 prosentista 1,3 prosenttiin,

vakituisen asunnon kiinteistöveroa 0,6 prosentista 0,7 prosenttiin ja muiden asuinrakennusten kiinteistöveroa 1,2 prosentista 1,4 prosenttiin.

Kiinteistöveropohjan laajentamiseksi on käynnissä selvitystyö, jossa kartoitetaan verohallinnon ylläpitämän kiinteistöverolistan ulkopuoliset rakennukset ja saatetaan ne verotuksen piiriin. Selvitystyön tavoitteena on täsmentää kunnan paikkatietoaineistoa, laajentaa kunnan verotulopohjaa ja kohdella kiinteistön omistajia tasapuolisesti kiinteistöverotuksessa.

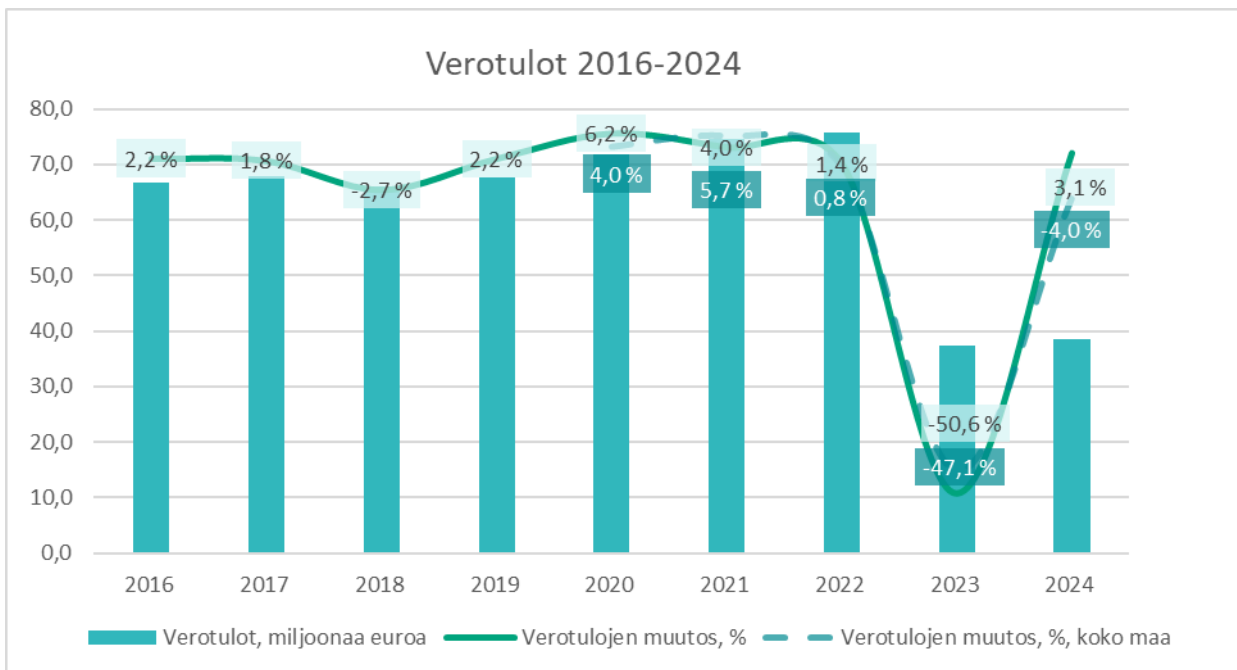
Kunnanvaltuusto päättää vuoden 2022 veroista kokouksessaan 8.11.2021. Seuraavissa taulukoissa on kuvattu kiinteistöverojen koonti sekä vuoden 2022 verotuloarvio verotulolajeittain.

KIINTEISTÖVERON VAIHTELUVÄLI JA KIINTEISTÖVERO 2022

	Vaihteluväli 2022	Vero 2022	Muutos %-yks vrt. 2021	Tuotto, € 2022	Osuus, %	Tuotto, € jos maksimi	Tuotto-osuus maksimista
Yleinen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,30 %	0,00	2 484 000	43,1 %	3 821 538	65,0 %
Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,41 % - 1,00 %	0,70 %	0,00	2 718 000	47,2 %	3 882 857	70,0 %
Muun asuinrakennuksen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,40 %	0,00	338 000	5,9 %	482 857	70,0 %
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero	2,00 % - 6,00 %	3,00 %	0,00	24 000	0,4 %	48 000	50,0 %
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero	0,00 % - 2,00 %	1,10 %	0,00	194 000	3,4 %	352 727	55,0 %
Voimalaitoksen kiinteistövero	0,00 % - 3,10 %	2,85 %	0,00	0	0,0 %	0	
YHTEENSÄ				5 758 000	100,0 %	8 587 980	67,0 %
Kiinteistöveron tilityksen korjaukset*				-130 000			
Kiinteistöveron tilitykset yhteensä				5 628 000			
Kiinteistöveron tilitykset €/as				297			

*tilitykset ajoittuvat osittain ko. tilikauden ulkopuolelle

VEROTULOT (1000 €)			muutos 2021-2022		
TILIVUOSI	TP 2020	TA/M 2021	TA 2022	€	%
VEROLAJI					
Kunnallisvero	63 721	65 160	67 183	2 023	3,1 %
Yhteisövero	2 857	3 871	2 887	-984	-25,4 %
Kiinteistövero	5 178	5 604	5 628	24	0,4 %
VEROTULO	71 757	74 635	75 698	1 063	1,4 %

Laukaan kunnan verotulojen kehitys ja vertailu koko maan verotulojen kehitykseen.

2.1.2 Valtionosuudet

Kuntien valtionosuudet ovat vuonna 2022 yhteensä noin 10,6 miljardia euroa ja kasvavat valtakunnallisesti noin 600 miljoonalla eurolla (6,1 %) vuodesta 2021. Kuntakohtaiset prosenttimuutokset

vaihtelevat suuresti muun muassa väestökehityksestä johtuen. Valtionosuuksien kasvusta noin puolet tulee verotulomenetysten kompensaaion kasvun kautta. Valtionosuuksia korottavat muun

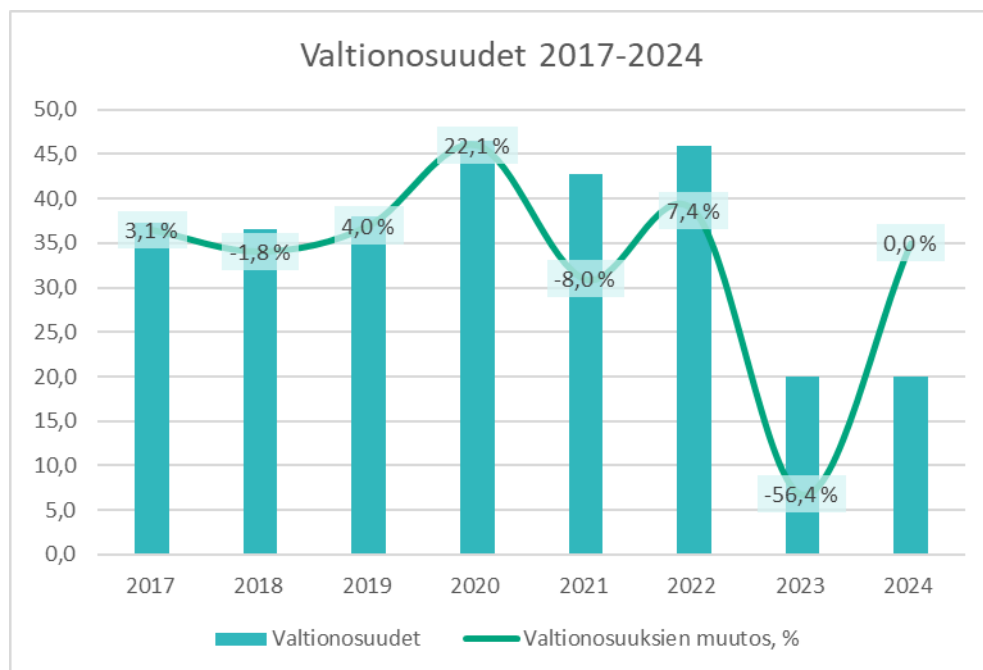
muassa 2,5 prosentin indeksikorotus (188 miljoonaa euroa), kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien korotus (246 miljoonaa euroa) sekä tehtävämuutokset (117 miljoonaa euroa). Valtionosuuksiin ei tehdä kustannustenjaon tarkistuksen mukaista korotusta eli se on tulkittava valtionosuusleikkaukseksi. Peruspalveluiden kustannustenjaon tarkistuksen määrä on 564 miljoonaa euroa. Kilpailukyky sopimusleikkauksen muuttaminen pysyväksi pienentää kuntien valtionosuuksia 234 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtionosuuksissa ei ole enää koronatukia.

Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta: kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja

opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM). Veronmenetysten kompensatiot on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta vuodesta 2020 alkaen.

Valtionosuusperusteissa tapahtuvat edellä kuvattu muutokset on huomioitu Laukaan kunnan 2022 valtionosuusarviossa. Laukaan kunnan talousarviossa valtionosuuksia on budjetoitu yhteensä 45,89 miljoonaa euroa. Valtionosuudet kasvavat vuoden 2021 muutetusta talousarviosta 3,16 euroa (7,4 %) seuraavan kuvion mukaisesti.

VALTIONOSUUDET (1000 €)	Muutos 2021-2022				
	TP 2020	TA/M 2021	TA 2022	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	29 691	26 270	27 360	1 090	4,1 %
Verotuloihin perustuva tasaus	11 219	11 060	11 540	480	4,3 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 025	-2 080	-1 500	580	-27,9 %
Verotulomenetysten kompensatiot	7 603	7 480	8 490	1 010	13,5 %
YHTEENSÄ	46 488	42 730	45 890	3 160	7,4 %

Laukaan kunnan valtionosuuksien kehitys

2.1.3 Rahoitustuotot ja –kulut

Rahoitustuotot ja -kulut koostuvat korkotuotoista, muista rahoitustuotoista, korkokuluista ja muista rahoituskuluista. Rahoituserien ennakoidaan parantavan tulosta vuonna 2022 yhteensä 255.000 euroa. Korkotuotoiksi arvioidaan 370.000 euroa,

josta 305.300 euroa muodostuu Laukaan Vesi- huolto Oy:ltä perittävistä korkotuloista ja 53.672 Laukaan Vuokrakodit Oy:ltä perittävistä korkotuloista. Muiksi rahoitustuotoiksi arvioidaan 150.000 euroa. Summa muodostuu osinko- ja

osuuspääomien koroista sekä viivästyskorkotuloista.

Talousarvion korkokuluarvio on 250.000 euroa. Korkokuluarvio perustuu arvioon maltillisesta kor-

kokehityksestä. Muihin rahoituskuluihin on varattu 15.000 euroa. Muihin rahoituskuluihin kirjataan muassa viivästyskorot ja muut vähäiset rahoituserät.

2.1.4 Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat kunnanvaltuuston 9.9.2014 § 55 hyväksymään poistosuunnitelman perusteisiin. Suunnitelman mukaiset poistot ovat vuoden 2022 talousarviossa 7,05 miljoonaa euroa. Lisäksi vuonna 2022 varaudutaan tekemään 470.000 euron lisäpoisto Kirkonkylän koulun B-rakennuksen purkamisen vuoksi.

Näin ollen kokonaispoistot ovat 7,52 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaiset poistot ovat taloussuunnittelukaudella vuosina 2023-2024 7,5 miljoonaa euroa vuodessa.

2.1.5 Antolainauksen muutokset

Vuoden 2022 talousarvio ei sisällä uusia antolainoja. Ennen vuotta 2021 myönnettyjen antolainojen on laskettu pienenevän 745.000 euroa. Tämä koostuu valtuuston 28.4.2014 § 83 päättämästä Laukaan kunnan ja Laukaan vuokratodit Oy:n välisestä rahoitusjärjestelystä, jossa kunnan myöntä-

mällä 10,0 miljoonan euron antolainalla konvertoitiin Laukaan Vuokratodit Oy:n valtiokonttorin lainoja. Velkakirjan mukaisesti lainan korko on tarkistettu 1.7.2019, ja kiinteäksi koroksi on päätetty 1,1 prosenttia. Vuoden 2022 lopussa antolainan saldo on 4,4 miljoonaa euroa, eli 233 euroa asukasta kohden.

2.1.6 Lainakannan muutokset

Lainakannan muutokseksi arvioidaan vuonna 2022 yhteensä 5,7 miljoonaa euroa. Lainakanta on siten vuoden lopussa 111,0 miljoonaa euroa eli 5.864 euroa asukasta kohden.

Laukaan kunta on myöntänyt rahoitusta tytäryhtiölleen Laukaan Vuokratodit Oy:lle ja Laukaan Ve-

sihuolto Oy:lle. Ilman näitä lainoja kunnan lainamäärä olisi 85,3 miljoonaa euroa eli 4.508 euroa asukasta kohden. Vuoden 2021 jälkeen investointitaso on suunniteltu laskevan, jonka seurauksena kunnan lainakannan odotetaan kääntyvän hienoiseen laskuun vuonna 2023.

2.1.7 Muut merkittävät taloudelliset vastuut

Taselainojen lisäksi kunta on rahoittanut rakennushankkeita kiinteistöleasingrahoituksella. Lievestuoreen koulu valmistui elokuussa 2018. Lievestuoreen koulun rakennushankkeeseen liittyvä 20 vuoden kiinteistöleasingosopimus on yhteisarvoaan 15 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 käynnistynyt Laukaan kirkonkylän koulunmäen rakennushanke rahoitetaan myös kiinteistöleasingilla. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin vuosien 2019 ja 2020 aikana Sydän-Laukaan koulun ja Laukaan lukion laajennusosa sekä Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston tilat. Ensimmäisen vaiheen leasingosopimuksen kokonaisarvo on 11 miljoonaa euroa. Toisessa vaiheessa rakennetaan

kirkonkylän koululle uudet tilat, jolla korvataan kokonaisuudesta purettavat A-, B- ja C-rakennukset. A- ja C-rakennukset on purettu ja uusi laajennus otetaan vastaan tammikuussa 2022. Hanke on kokonaisuudessaan valmis elokuussa 2022. Molempien vaiheiden kiinteistöleasingosopimusten yhteisarvo on noin 30 miljoonaa euroa.

Leasingosopimusten kustannukset kohdistuvat tilojen käyttäjien eli pääasiassa sivistyspalveluiden käyttötalouden vuokriin. 20 vuoden leasingvuokrasopimuksen jälkeen kunta voi joko jatkaa leasingvuokrasopimusta edelleen 10 vuodella tai lunastaa kiinteistön jäännösarvolla tai osoittaa kiinteistölle muun ostajan

Laukaan kunta on toiminut takaajana, ja kunnan myöntämien takauksien yhteenlaskettu määrä oli 19,0 miljoonaa euroa vuoden 2020 päättyessä.

Tästä summasta 14,7 miljoonaa euroa on myönnetty kunnan 100 % omistamalle tytäryhtiölle Laukaan Vuokratodit Oy:lle.

2.2 Kuntakonserni ja kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteet

Kuntakonserni on määritelty kuntalaissa kirjanpitolain konsernimääritelmän mukaisesti. Kuntalain 6 § mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta on kunnan tytäryhteisö. Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta toisessa yhteisössä, kun sillä on:

- 1) enemmän kuin puolet kohdeyhtymän kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen
- 2) oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyhtymän hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänenenemmistö.

Kunta kirjanpitolain mukaisineen tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Laukaan kuntakonserni muodostuu Laukaan kunnasta, Laukaan Vesihuolto Oy:stä (100 %) Laukaan vuokratodit Oy:stä (100 %) ja Laukaan kehitysyhtiö Oy:stä (100 %). Kuntakonserni tarkoittaa yhteisöjä, joissa kunta voi käyttää tosiasiallista päätösvaltaa. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään kuntakonsernin lisäksi kuntayhtymät peruspääoman mukaisessa suhteessa ja osakkuusyhteisöjen (omistusosuus 20%-50%) omistusosuutta vastaava osuus voitosta/tappiosta. Konsernitilinpäätöksessä kuntakonsernin vuositalouden toimintatuloista ja -kuluista Laukaan kunta muodostaa noin 80 %, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri noin 10 % ja loput yhteisöt noin 10 %. Seuraavassa on kuva Laukaan kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä sekä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä.

Yhteenveto konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Laukaan kunta		KUNTAKONSERNI	KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN YHDISTELY	
Tytäryhteisöt (yli 50 % omistusosuus)				Kotipaikka
Laukaan Vuokratodit Oy				Laukaa
Laukaan Kehitysyhtiö Oy				Laukaa
Laukaan Vesihuolto Oy				Laukaa
Kuntayhtymät				
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä		Jyväskylä		
Keski-Suomen Liitto		Jyväskylä		
Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri		Jyväskylä		
Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä		Äänekoski		
Osakkuusyhteisöt (20 % - 50 % omistusosuus)				
Jyvasseudun liikenneturvallisuuskeskus Oy				
Laukaan Linja-autoasemakiinteistö Oy		Laukaa		
Säätiöt (ei kuulu konserniin eikä yhdistellä konsernitilinpäätökseen)				
Laukaan asumispalvelusäätiö		Laukaa		

Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan konserniohjeen mukaisesti. Konsernijohtoon muodostavat kunnan hallitus ja kunnanjohtaja.

Seuraavaksi on kuvattu tavoitteet kuntakonserniin kuuluville tytäryhteisöille talousarviovuodelle 2022.

Laukaan Vesihuolto Oy

Laukaan Vesihuolto Oy:n yhtiömuotoinen toiminta on käynnistetty vuoden 2016 alusta lukien. Vesihuoltoyhtiö toimittaa asiakkailleen hyvää talousvettä ja huolehtii asiakkaiden viemäriverisien poisjohtamisesta, jotka käsitellään JS-Puhdistamolla. Hyvä palvelutaso tuotetaan ympäristön kannalta kestävällä tavalla, liiketaloudellisesti kannattavasti ja kohtuullisin kustannuksin. Toiminta-ajatuksen mukaan vesihuoltoyhtiön ydintehtäviin kuuluvat vesihuoltotoiminnan strateginen johtaminen ja kehittäminen sekä asiakassuhteet ja palvelujen hinnoittelu. Toiminta-ajatuksen toteuttamiseksi ydintehtäviin kuuluvat myös vesihuoltoverkostojen pitkäaikainen hallinta, vedenhankinnasta, -käsittelystä ja jäteveden poisjohtamisesta huolehtiminen. Laukaan Vesihuolto Oy tekee yhteistyötä JS-Puhdistamo Oy:n kanssa jätevesien puhdistamisen osalta ja Alva Oy:n kanssa jätevesien johtamisen osalta.

Laukaan Vesihuolto Oy:n tavoitteet vuodelle 2022:

- Laukaan Vesihuolto Oy:n toiminnan ja uusien toimintatapojen kehittäminen
- Vesihuollon palvelut tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.
- Kuntalaisilta perittävillä maksutuotoilla kateaan varsinaisen toiminnan lisäksi poistot ja pääomakulut. Vesihuoltoyhtiön ei ole tarkoitus tuottaa voittoa, mutta tuloksen tulee olla pitkällä aikavälillä positiivinen.
- Laitoksen omaisuuden arvo ja käyttökunto ylläpidetään jatkuvan korjauksen periaatteella ja peruskorjaustoiminnalla.
- Toiminnassa otetaan huomioon energiatehokkuus kunnan hyväksymän strategian mukaisesti. Kestävän kehityksen ja ympäristöarvojen periaatteet huomioidaan.
- Yhtiö jatkaa teollisuustoimijoiden kanssa teollisuusjätevesisopimusten seurantavaihetta.

- Vesihuollossa on otettu käyttöön uusia digitaalisia välineitä liittyen viestintään, automaatioon ja verkostonhallintaan. Niiden käyttöä ja digitaalista osaamista kehitetään edelleen.
- Yhtiö kehittää yhteistyötä vesiosuuskuntien kanssa ja selvittää niiden liittämismallia vesihuoltoyhtiöön, mikäli osuuskunnilla ilmenee siihen tarvetta.

Laukaan Kehitysyhtiö Oy

Laukaan Kehitysyhtiö Oy toimii kunnan omistamana kehitysyhtiönä toteuttaen kunnan elinkeinopalveluja kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Kunta ostaa Laukaan Kehitysyhtiö Oy:ltä palveluita elinkeinopoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi kunnan talousarviossa määritellyllä summalla, joka vuoden 2022 talousarviossa on 180.000 euroa. Lähtökohtana on hankkeiden toteuttaminen yhteistyössä alueen yritysten ja julkisten toimijoiden kanssa.

Yhtiön toiminnan tavoitteena ei ole tuottaa pitkällä aikavälillä taloudellista voittoa, vaan kohdentaa resurssit Laukaan elinkeinoelämän toimintatavien parantamiseen. Yhtiön ulkopuolinen rahoitus perustuu osaomistuksen tuottoihin, osallistumismaksuihin, hankerahoitukseen, asiantuntijapalveluiden myyntiin jne. Osaomistajuusmahdollisissa yhtiö toteuttaa exit-strategiaa.

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja on kunnanjohtaja ja hallituksen jäsenenä on kunnan luottamushenkilöedustaja sekä kolme paikallista elinkeinoelämän edustajaa.

Laukaan Kehitysyhtiö Oy:n toiminnalliset tavoitteet 2022:

- Laukaan yrityspalveluiden palvelu- ja johtamismallin uudistaminen yhteistyössä kunnan kanssa

Laukaan Vuokrakodit Oy

Laukaan Vuokrakodit Oy käsittää 49 kohdetta, joissa on noin 660 asuntoa. Lisäksi yhtiö omistaa 8 yksittäistä osakehuoneistoa. Vuokratilakohteita on kunnan neljässä taajamassa. Yhtiön toimialana on hallinnoida, vuokrata ja rakennuttaa vuokra-asuntoja sekä vastata niiden ylläpidosta ja arvonsäilymisestä. Tavoitteena on vastata kunnan

vuokra-asuntokysyntään taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Laukaan Vuokrakodit Oy:n tavoitteet vuodelle 2022

- kohteiden vuokrataso on yleisten markkinavuokrien tasolla
- käyttökateprosentti yli 35 %
- käyttöaste keskimäärin yli 97 %
- kohteiden keskimääräinen kuntoluokka säilyy pitkällä aikavälillä yli 55 %

2.3 Erityismääräyksiä

Hallintosäännön 57 § mukaisesti kunnanvaltuusto vahvistaa talousarviossa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan, eli hankintamenon määrän, jonka alittavia hankintoja ei aktivoida taseeseen, vaan kirjataan tilikauden käyttötalouden kuluksi. Hankintarajaksi vahvistetaan 10.000 euroa ilman arvonlisäveroa.

Palvelualueet vastaavat määrärahan riittävästä. Kustannusten vyörytystä käytetään keskitetysti hoidettujen palvelujen kustannusten oikeaan kohdentamiseen. Sen tarkoituksena on antaa kustannuksista oikea kuva. Vyörytyksellä ei ole vaikutusta määrärahoihin, koska vyörytyserät käsitellään laskennallisissa erissä.

Käteiskassan alitilittäjäoikeuden antaa tulosityskön esimies. Päätöksessä on todettava:

- Kassan vastuunalainen hoitaja,
- Pohjakassan suuruus,
- Käteisen rahan enimmäismäärä,
- Onko oikeus käyttää tuloja menojen suorittamiseen

Lisäksi alitilittäjälle on annettava ohjeet, miten tilitys laaditaan, käteisvarat säilytetään ja toimitetaan kunnan pankkitilille sekä miten menetellään kassanhoitajan vaihtuessa. Kopio päätöksestä tulee toimittaa taloushallintoon. Alitilittäjän suorittamassa käteisperinnässä käytetään juoksevilla numerolla varustettuja kuitteja tai kassakonekuitteja.

Ostolaskujen sähköisessä käsittelyssä keskeistä on laskun asiatarkastus ja hyväksyminen. Asiatarkastaja tarkastaa laskun oikeellisuuden, eli että lasku

- yhtiö laatii kohdekannasta PTS:ia (pitkän tähtäimen suunnitelma) talousarvion sallimissa rajoissa
- uudistuotantoa suunnitellaan vain mikäli markkinoilla ennakoidaan alitarjontaa
- hoitokatteeltaan heikoimpien kohteiden osalta laaditaan myyntisuunnitelma ja tutkitaan myynnin vaikutukset yhtiölle ja vuokra-asuntomarkkinoille, kohteiden myynnistä annetaan erillinen omistajaohjaus

on tilauksen ja tavarain tai palvelun toimituksen mukainen. Asiatarkastaja tarkastaa, että vastaanottomerkintä on tehty esimerkiksi lähetyslistaan. Vastaanottaja myös tiliöi laskun. Myös hyväksyjä voi tiliöidä laskun. Hyväksyjä vahvistaa tositteen oikeellisuuden ja vastaa määrärahan riittävästä. Asiatarkastusta tai hyväksymistä varten saapunut lasku on käsiteltävä viipymättä.

Sisäinen laskutus hoidetaan Pro Economica –taloudenohjausjärjestelmällä ilman erillistä laskujen kierrätystä. Sisäistä tilausta tehtäessä ilmoitetaan sisäiselle toimittajalle talousarviokohta, johon meno kirjataan. Sisäinen toimittaja huolehtii menon kirjaamisen sisäisen tilaajan kustannuspäälle ilman erillistä laskun hyväksymistä. Sisäisen tilaajan pitää valvoa kirjausten oikeellisuutta pääkirjan ja tarvittaessa tositejäljennösten avulla.

Pro Economica -taloudenohjausjärjestelmän käyttöoikeuksia haetaan esimiehen allekirjoittamalla tilauslomakkeella. Tositteiden hyväksyjät ja heidän sijaisensa määrää lautakunta enintään toimikautekseen. Pankkitilien käyttövaltuudet hyväksyy hallintosäännön mukaisesti talous- ja henkilöstöjohtaja.

Maksujen ja taksojen perusteet

Osana talousarvion hyväksymistä kunnanvaltuusto hyväksyy yleiset perusteet eri palveluista perittävälle maksuille ja taksoille. Hallintosäännön mukaan valtuusto päättää maksujen yleisistä perusteista. Maksuista ja taksoista päättää ensisijaisesti lautakunta omalla toimialallaan ja kunnanhallitus, jos se ei kuulu millekään lautakunnalle.

Laukaan kunta perii maksuja ja taksoja ensisijaisesti lakisääteisten enimmäismäärien mukaisesti. Lautakunta voi päättää tästä pääsäännöstä poik-

keavasta maksusta tai taksasta, jos päätös on perusteltavissa myös kunnan taloudellisen tilanteen näkökulmasta.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

3.1 Yhteenvedo talousarvion 2022 käyttötaloudesta

TOIMINTATUOTOT 2020 - 2022

	TP 2020	TA/M2021	TA2022	Muutos euroa	2021-2022 %
1 000 euroa					
Konsernihallinto	4 669,1	4 042,6	3 853,3	-189,4	-4,7 %
Hallintopalvelut	1 267,5	1 314,6	1 378,4	63,9	4,9 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	441,0	362,0	347,3	-14,6	-4,0 %
Elinkeinopalvelut	2 960,6	2 366,1	2 127,5	-238,6	-10,1 %
Perusturvapalvelut	3 332,3	5 450,8	4 083,5	-1 367,3	-25,1 %
Hallinto- ja terveystalvet	1,6	2 001,4	0,0	-2 001,4	-100,0 %
Sosiaalityö	145,0	138,8	131,1	-7,7	-5,6 %
Vanhus- ja vammaispalvelu	3 185,7	3 310,6	3 952,4	641,8	19,4 %
Sivistyspalvelut	2 647,5	3 137,7	3 198,2	60,5	1,9 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	12,8	0,0	12,1	12,1	0,0 %
Varhaiskasvatus	809,7	1 014,8	761,2	-253,6	-25,0 %
Perusopetuspalvelut	1 064,9	1 300,1	1 591,1	291,0	22,4 %
Lukio	56,9	96,4	74,0	-22,4	-23,3 %
Kansalaisopisto	173,7	142,0	142,0	0,0	0,0 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	17,2	13,2	21,7	8,6	65,0 %
Vatti*	444,4	509,0	512,2	3,2	0,6 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	67,9	62,2	83,9	21,7	0,0 %
Tekniset palvelut	17 420,3	18 983,9	19 266,7	282,8	1,5 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	112,1	87,2	96,8	9,6	11,1 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	613,8	371,5	425,5	54,0	14,5 %
Tilapalvelut	11 619,0	13 083,2	13 126,3	43,1	0,3 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 149,0	4 621,1	4 785,8	164,7	3,6 %
Ympäristövalvonta	926,4	820,9	832,3	11,4	1,4 %
YHTEENSÄ	28 069,3	31 614,9	30 401,6	-1 213,3	-3,8 %

*Vuoden 2020 luvut on päivitetty vuoden 2022 organisaatorakenteen mukaiseksi.

TOIMINTAKULUT 2020 - 2022

	TP 2020	TA/M2021	TA2022	Muutos 2021-2022	
1 000 euroa				euroa	%
Konsernihallinto	8 361,9	9 053,7	8 903,3	-150,5	-1,7 %
Hallintopalvelut	2 340,4	2 530,0	2 480,8	-49,2	-1,9 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	2 305,0	2 467,9	2 489,9	22,0	0,9 %
Elinkeinopalvelut	3 716,5	4 055,8	3 932,6	-123,3	-3,0 %
Perusturvapalvelut	61 913,5	66 778,5	66 404,5	-374,1	-0,6 %
Hallinto- ja terveystalvet	34 829,7	38 825,7	36 721,7	-2 104,0	-5,4 %
Sosiaalityö	5 986,9	6 690,1	7 563,2	873,1	13,1 %
Vanhus- ja vammaispalvelu	21 097,0	21 262,7	22 119,6	856,9	4,0 %
Sivistyspalvelut	44 394,8	48 345,7	49 497,7	1 152,0	2,4 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	391,1	359,3	290,2	-69,1	-19,2 %
Varhaiskasvatus	12 938,7	14 458,9	14 633,5	174,6	1,2 %
Perusopetuspalvelut	24 508,6	26 162,8	27 061,8	899,0	3,4 %
Lukio	1 915,8	2 263,4	2 401,9	138,5	6,1 %
Kansalaisopisto	633,1	687,5	686,3	-1,1	-0,2 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	987,2	1 014,7	1 010,1	-4,6	-0,5 %
Vatti*	2 341,8	2 650,7	2 618,2	-32,5	-1,2 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	678,5	748,5	795,8	47,3	100,0 %
Tekniset palvelut	19 395,5	20 480,9	21 042,3	561,4	2,7 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	3 126,5	3 200,6	3 275,6	74,9	2,3 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	2 121,6	2 106,1	2 006,0	-100,1	-4,8 %
Tilapalvelut	8 654,9	8 915,0	9 112,4	197,4	2,2 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 005,1	4 504,1	4 774,3	270,2	6,0 %
Ympäristövalvonta	1 487,5	1 755,1	1 874,0	118,9	6,8 %
YHTEENSÄ	134 065,8	144 658,9	145 847,7	1 188,8	0,8 %

*Vuoden 2020 luvut on päivitetty vuoden 2022 organisaatorakenteen mukaiseksi.

TOIMINTAKATE 2020 - 2022

	TP 2020	TA/M 2021	TA 2022	Muutos 2021-2022	
1 000 euroa				euroa	%
Konsernihallinto	3 692,8	5 011,1	5 050,0	38,9	0,8 %
Hallintopalvelut	1 072,9	1 215,5	1 102,3	-113,1	-9,3 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	1 864,1	2 105,9	2 142,6	36,7	1,7 %
Elinkeinopalvelut	755,8	1 689,7	1 805,1	115,4	6,8 %
Perusturvapalvelut	58 581,2	61 327,8	62 321,0	993,2	1,6 %
Hallinto- ja terveystyöpalvelut	34 828,2	36 824,3	36 721,7	-102,6	-0,3 %
Sosiaalityö	5 841,8	6 551,3	7 432,1	880,8	13,4 %
Vanhus- ja vammaispalvelu	17 911,2	17 952,2	18 167,2	215,1	1,2 %
Sivistyspalvelut	41 747,3	45 208,0	46 299,5	1 091,5	2,4 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	378,3	359,3	278,1	-81,2	-22,6 %
Varhaiskasvatus	12 129,0	13 444,1	13 872,3	428,2	3,2 %
Perusopetuspalvelut	23 443,7	24 862,7	25 470,7	608,0	2,4 %
Lukio	1 858,9	2 167,0	2 327,9	160,9	7,4 %
Kansalaisopisto	459,4	545,5	544,3	-1,1	-0,2 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	970,0	1 001,6	988,4	-13,2	-1,3 %
Vatti*	1 897,4	2 141,8	2 106,0	-35,8	-1,7 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	610,6	686,3	711,9	25,7	0,0 %
Tekniset palvelut	1 975,2	1 497,1	1 775,6	278,5	18,6 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	3 014,4	3 113,5	3 178,8	65,3	2,1 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	1 507,8	1 734,6	1 580,5	-154,1	-8,9 %
Tilapalvelut	-2 964,2	-4 168,1	-4 013,8	154,3	-3,7 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	-143,8	-117,0	-11,5	105,5	-90,2 %
Ympäristövalvonta	561,0	934,2	1 041,7	107,5	11,5 %
YHTEENSÄ	105 996,5	113 044,0	115 446,2	2 402,2	2,1 %

*Vuoden 2020 luvut on päivitetty vuoden 2022 organisaatiorakenteen mukaiseksi.

3.2 Konsernihallinto

Kunnanhallituksen alaiset toiminnot ja talous muodostuvat kolmesta tulosyksiköstä. Hallinto- ja viestintä, tietohallinto ja maataloustoimi muodostavat hallintopalvelujen tulosyksikön. Talous- ja omistajaohjaus, henkilöstöhallinto ja hankinnat ja kehittäminen muodostavat talous- ja henkilöstöpalvelujen tulosyksikön ja elinkeino- ja työllisyyspalvelut sekä maankäyttö muodostavat elinkeino- ja työllisyyspalvelujen tulosyksikön. Tulosyksiköt muodostavat yhdessä konsernihallinnon palvelualueen.

Palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa kuntakonsernin johtamisen ja palvelutuotannon kannalta oleellisia hallinnollisia palveluja. Konsernihallinto huolehtii kunnan edunvalvonnan ja päätöksenteon edellytyksistä. Myös kasvun ja elinvoiman kehittämisen kannalta olennaisia palveluita on koottu yhteen konsernihallinnon alaisuuteen.

Konsernihallinnon talousarvion kokonaisuudessa esitetään määrärahat kunnanhallitukselle ja valtuustolle sekä keskusvaalilautakunnalle ja tarkastuslautakunnalle.

3.2.1 Talous

Konsernihallinnon talous käsittää noin 5 % koko kunnan käyttötaloudesta. Vuoden 2022 talousarvio on valmisteltu tiukan talouden periaatteiden mukaisesti turvaten organisaation toiminnan kannalta olennaisten palvelujen taso.

Palvelualueen tulot ovat edellisiä vuosia heikommät pääasiassa maankäytön vertailuvuosille kohdistuneiden poikkeuksellisen suurten tulojen vuoksi. Vuonna 2019 maankäytön tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion huomattavasti ja vuodelle 2020 maankäytön tuloihin kohdistettiin ylimääräinen 0,5 miljoonan metsätilojen myyntivoittoerä, jolla tasapainotettiin taloutta.

Konsernihallinnon talous	TP 2020	TA/M 2021	TA 2022	Muutos 2021-2022	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallintopalvelut	1267,5	1314,6	1378,4	63,9	5 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	441,0	362,0	347,3	-14,7	-4 %
Elinkeinopalvelut	2960,6	2366,1	2127,5	-238,6	-10 %
Yhteensä	4669,1	4042,7	3853,3	-189,4	-5 %
Toimintamenot					
Hallintopalvelut	2340,4	2530,0	2480,8	-49,2	-2 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	2305,0	2467,9	2489,9	22,0	1 %
Elinkeinopalvelut	3716,5	4055,8	3932,6	-123,3	-3 %
Yhteensä	8361,9	9053,7	8903,3	-150,5	-2 %
Toimintakate*					
Hallintopalvelut	-1072,9	-1215,5	-1102,3	113,1	-9 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	-1864,0	-2105,9	-2142,6	-36,7	2 %
Elinkeinopalvelut	-755,9	-1689,7	-1805,1	-115,3	7 %
Yhteensä	-3692,8	-5011,1	-5050,0	-38,9	1 %

*tulosyksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Avustukset ja jäsenmaksut, Konsernihallinto	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos	
				€	%
Avustukset, yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut	515 997	592 145	603 345	11 200	1,9 %
Avustukset yhteisöille	58 525	100 400	99 100	-1 300	-1,3 %
Jyväsräihi ry	51 200	56 300	55 000	-1 300	-2,3 %
Työllistämisen kuntalaisä yhteisöille ja yrityksille	4 800	35 000	35 000	0	0,0 %
Kyläyhdistysavustukset (100 euroa/yhdistys)	1 200	1 600	1 600	0	0,0 %
Muut avustukset	1 325	7 500	7 500	0	0,0 %
Yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut	457 472	491 745	504 245	12 500	2,5 %
Laukaan Kehitysyhtiö Oy	144 000	180 000	180 000	0	0,0 %
Keski-Suomen Liitto	231 000	231 000	235 500	4 500	1,9 %
Suomen Kuntaliitto	60 395	65 000	65 000	0	0,0 %
Suomen Kuntaliitto / Kehyskuntaverkosto	2 500	2 500	2 500	0	0,0 %
KT Kuntatyöntajat	18 332	12 000	20 000	8 000	66,7 %
Nelostie E75 ry	390	390	390	0	0,0 %
Suomen vesitiedeyhdistys ry	280	280	280	0	0,0 %
Pro ystie yhdistys ry	200	200	200	0	0,0 %
Suomen Kuntajohtajat ry	200	200	200	0	0,0 %
Keski-Suomen Kylät ry	100	100	100	0	0,0 %
Suomen keksijäin Keskusliitto ry	50	50	50	0	0,0 %
Maanpuolustuskiltojen liitto ry	25	25	25	0	0,0 %

3.2.2 Palvelujen järjestäminen

Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen tehtävä on tuottaa sisäisiä tukipalveluja, luoda päätöksenteon edellytyksiä sekä huolehtia kunnan ylimmästä päätöksenteosta, sen valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Hallintopalvelut tulostusyksikön talousarvio sisältää päätöksenteosta kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan toiminnan. Kunnanhallituksen alaiset vaikuttamistoimielimet vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto sekä veteraani-asiain neuvottelukunta sisältyvät hallintopalvelujen alle. Tulospaikoista hallinto- ja viestintä, tietohallinto ja maa-seututoimi muodostavat hallintopalvelujen kokonaisuuden. Hallintopalveluiden tulostusyksikköä johtaa hallintojohtaja.

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Perustana ovat kuntalain mukainen tavoite huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista. Kunnanvaltuusto vahvistaa sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista, päättää kunnan strategioista ja keskeisistä

toimintasäännöistä. Kunnanvaltuusto vahvistaa myös kuntakonsernin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet. Valtuuston toimintamenoiksi arvioidaan -95.000 euroa, jotka koostuvat pääosin henkilöstökuluista eli tarkemmin luottamushenkilökuluista ja kokouksien järjestämiseen liittyvistä kustannuksista. Valtuusto kokoontuu arviolta 7-8 kertaa vuodessa.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta, taloudenhoidosta, edunvalvonnasta, henkilöstöpolitiikasta, sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus vastaa myös kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja kunnan omistajaohjauksesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallituksen toimintamenojen arvioidaan olevan noin -775.000 euroa. Siihen sisältyy muun muassa henkilöstökuluja -225.000 euroa. Lisäksi kuntien yhteistoimintaosuuksien arvioidaan olevan -295.000 euroa, niitä ovat muun

muassa Kuntaliiton ja Keski-Suomen liiton jäsenyydet. Muita mainittavia kunnanhallituksen toiminnan menoeriä ovat koko kuntaa koskevat vaakuutus-, viestintä- ja ict-kustannukset sekä luottamushenkilö- ja yhteiskuntasuhdetoimintaan liittyvät kustannukset.

Vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto ovat kunnanhallituksen alaisia vaikuttamistoimielimiä, joiden tarkoitus on valvoa ja ajaa kohderyhmiensä etuja kunnan päätöksenteossa. Laukaalaisten veteraanitunnuksen omaavien henkilöiden ja veteraani- ja sotainvalidijärjestöjen etuja valvoo yhteistoimintaelin, **veteraanasiaian neuvottelukunta**.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on suorittaa kunnan hallinnon ja talouden arviointia sekä järjestää hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut. Tarkastuslautakunnan toimintamenoihin on varattu -29.000 euroa sisältäen luottamushenkilökustannukset ja asiantuntijapalveluiden ostot.

Keskusvaalilautakunta vastaa sille kuuluvista vaaleihin liittyvistä järjestelyistä ja päätöksistä. Vuoden 2021 ja 2022 taitteessa järjestetään Suomen aluevaalit. Aluevaalit ovat ensimmäiset laatuaan ja aluevaaleissa valitaan tulevien hyvinvointialueiden valtuustot. Vaalien kustannukset kantaa kunta kokonaisuudessaan, kustannuksiksi arvioidaan noin -47.000 euroa. Vaalien järjestämisessä on varauduttu mahdollisiin koronan aiheuttamiin poikkeusjärjestelyihin.

Hallinnon ja viestinnän tulospaikka tukee kunnan päätöksentekoa vastaamalla kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätöksenteon valmistelusta ja toimeenpanosta sekä se vastaa toimielinten kokousjärjestelyistä ja oheistapahtumista. Hallinto- ja viestintä tuottaa kunnan neuvontapalvelut, asiantuntijapalvelut, kirjaamopalveluita, kuntahallintoon liittyvää sisäistä neuvontaa päättäjille ja viranhaltijoille. Lisäksi osallistuminen yhteiskuntasuhteiden hoitoon ja kunnan yleinen viestinnän kehittäminen kuuluvat hallinnon ja viestinnän tulospaikan vastuulle. Toimintamenoiksi on arvioitu -464.000 euroa, jotka koostuvat pääosin henkilöstökuluista -335.000 euroa ja sisäisistä vuokrista -99.000 euroa. Sisäisissä vuokris-

huomioidaan Kuntalan väistötilat sekä vanhan Kuntalan tiloja.

Tietohallinnon tulospaikan tehtävä on tuottaa kunnan organisaation tietohallintoon sekä tietoliikenteeseen ja viestintäratkaisuihin liittyviä palveluja. Vuonna 2022 tietohallinnossa työskentelee 5,2 vakituista työntekijää. Tietohallinnon ylläpidossa olevien laitteiden ja tietojärjestelmien määrän kasvu (n. 30%) on pystytty laitekantaa vakioimalla ja etähallintaratkaisuin toteuttamaan henkilöstöresurssia kasvattamatta. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutuminen ja siitä seuraava järjestelmien ja laitteiden väheneminen mahdollistaa tietohallinnon nykyisen palvelutason säilyttämisen myös tulevaisuudessa. Tietohallinnon toimintatuotot muodostuvat sisäisistä laitevuokrista sekä muista myyntituotoista, jotka ovat vuonna 2022 noin 990.000 euroa. Tietohallinnon talousarvio on laadittu siten, että toimintatuotot kattavat toimintakulut ja poistot edellisvuosien investoinneista. Investointimenoihin kirjataan yli 10.000 euron investoinnit, kuten tietoliikenneverkkojen rakentaminen ja vuosittaiset työasema-, kopiokone- ja matkapuhelinhankinnat sekä järjestelmähankinnat. Uutena järjestelmähankintana vuonna 2022 on turvatulostusjärjestelmä. Vuoden 2022 talousarviossa on sisäiset tietohallinnon laitteiden yksikköhinnat laskevat keskimäärin noin 5% vuoteen 2021 verrattuna. Tietohallinnon laskutus kasvaa noin 8% vuoteen 2021 verrattuna laitemäärän kasvun ja järjestelmälisenssikulujen kasvun seurauksena. Sisäisten tietohallintopalvelujen laskutus tapahtuu kuukausittain ja ulkoisten tietohallintopalvelujen laskutus puolen vuoden välein.

Maaseututoimen tulospaikka vastaa seudullisesti Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Luhangan, Muuramen, Toivakan, Uuraisten ja Laukaan maaseutuelinkeinohallinnon viranomaistehtävistä. Toimintakulut katetaan kuntien maksuosuuksilla.

Maksuosuudet määräytyvät edeltävän vuoden kuntien aktiivitulojen määrien perusteella. Vuonna 2022 maaseututoimen toimintojen volyymin arvioidaan pysyvän ennallaan. Maaseutuhallinnon toimintojen kehittämistä jatketaan ja palveluja pyritään tuottamaan tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Maaseututoimen tulosityksikön toimintakulut ovat vuonna 2022 yhteensä -333.900 euroa ja tulot ovat vastaavasti 333.900 euroa.

Henkilöstösuunnitelma

HALLINTOPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		14,87	15,7	15,5	15,5
Määräaikaiset		3,1	1,4	0,6	0,6
Yhteensä	18,6	17,97	17,79	16,1	16,1
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	1374	958	977		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Maaseututoimessa vakituisten työntekijöiden määrä väheni kahdella vuoden 2020 aikana ja tietohallinnon resurssissa on varauduttu 0,2 henkilötövuoden vähennykseen vuosille 2023-2024. Vuonna 2021 toteutettiin virkanimikkeen muutos;

asianhallintapäällikön virkanimike muutettiin tiedonhallinnon asiantuntijaksi.

Talous- ja henkilöstöpalvelut

Talous- ja henkilöstöpalvelujen tulosityksikkö koostuu yhteen kuntaorganisaation toiminnan ja talouden suunnittelun ja kehittämisen kannalta olennaisia toimintoja. Tulosityksikkö palvelee vastuualueillaan laajasti koko organisaatiota. Talous- ja henkilöstöpalvelujen tulosityksikköä johtaa talous- ja henkilöstöjohtaja.

Taloushallinto ja -suunnittelu hoitaa keskitetysti kunnan talousarvio- ja taloussuunnitteluprosessia sekä tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelua, kirjanpitoa, lakisääteistä taloustilastointia, maksuliikennettä, rahoitusta, perintää, raportointia ja riskienhallintaa. Lisäksi yksikkö neuvoo, ohjeistaa ja kouluttaa taloushallinnon eri kysymyksissä. Taloushallinto ja -suunnittelu huolehtii laskenta- ja seurantajärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä toimialojen kanssa. Taloushallinnon vuosittaiset budjetoidut toimintamenot ovat noin 800.000 euroa. Hieman yli puolet menoista koostuu verotuskustannuksista, ja noin 30 prosenttia palkkakuluista.

Sote-uudistuksen valmistelu tulee olemaan keskeisessä roolissa taloushallinnon ja -suunnittelun

yksikössä vuonna 2022. Muita merkittäviä valmistelussa olevia asioita ovat varainhankintapolitiikka, takaus- ja antolainapolitiikka, sisäisen pankin ohjeet sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytänteet.

Valtakunnallisen taloustilastouudistuksen myötä vuonna 2021 automatisoitu taloustilastotietojen toimittaminen Valtiokonttorille käynnistyi. Vuoden 2022 aikana työ tilastojen automatisoinnin edistämiseksi ja prosessien kehittämiseksi jatkuu edelleen.

Tekoäly tietojohdamisen tukena –hanke päättyi marraskuussa 2021. Hankkeessa toteutettiin henkilöstön käyttöön sisäinen botti, jonka tarkoituksena on helpottaa käytössä olevan tiedon hakua ja sen hyödyntämistä. Botin valmistuttua sen käyttöä edistetään ja tuetaan, sekä sen erilaisia hyödyntämismahdollisuuksia tutkitaan.

Henkilöstöhallinnon tulospaikka valmistelee yhteistyössä muun organisaation kanssa henkilöstöpolitiikan peruslinjaukset ja luo työvälineitä ja ohjeita henkilöstöjohtamisen käytännön toteuttami-

seen. Tällaisia osa-alueita ovat mm. henkilöstösuunnittelu, henkilöstön rekrytointi, palkkaus- ja palvelussuhdeasiat, henkilöstön kehittäminen, henkilöstöpalvelut, työterveyshuolto, työsuojelu, yhteistoimintamenettely ja työhyvinvointi sekä ammattitaitoisen henkilöstön saannin turvaaminen. Henkilöstöhallinto vastaa koko kunnan henkilöstön palkkahallinnosta.

Vuonna 2022 henkilöstöjohtamisen painopistealueina ovat henkilöstötuottavuuden kehittäminen johtamista, esimiestyötä ja työhyvinvointia tuemalla ja kehittämällä. Lisäksi henkilöstö- ja esimiesohjeistuksia päivitetään ja uudistetaan vastaamaan valtuuston hyväksymää henkilöstöstrategiaa. Esimiesten ohjeistamiseen ja yhteistoimintaan sekä sisäisen viestinnän kehittämiseen panostetaan.

Vuonna 2022 henkilöstöhallinnon työtä leimaa sote-uudistukseen valmistautuminen. Henkilöstöhallinto on keskeisessä roolissa sote-uudistuksen henkilöstösiirtojen valmistelussa.

Hankinnat ja kehittäminen –tulospaikan tehtävänä on hankintaperiaatteiden ja -linjausten valmistelu kunnan yleisten kehittämislinjojen mukaisesti, hankinta-asioiden kouluttaminen, ohjeistaminen ja koordinointi sekä keskitetyistä hankinnoista huolehtiminen.

Vuoden 2022 talousarvioon sisältyy ensimmäistä kertaa 10.000 euron erä, joka on tarkoitus käyttää

hankintatoimen kehittämiseen. Kehittäminen tehdään viiden vuoden tähtäimellä, 10.000 euroa vuodessa jolloin kokonaispanostus on 50.000 euroa. Vuonna 2022 on tarkoitus teettää nykytilan analyysi ja valita analyysin perusteella muutama kohde, joiden kehittämisellä voitaisiin saada paras hyöty suhteessa panostukseen.

Tulospaikan tehtäviin kuuluu myös kunnan vakuumisten ja irtaimistoleasingin päivittäiset käytännön tehtävät.

Kehittämisen osalta tulospaikan tehtävänä on erikseen annettujen kehittämisprojektien läpivienti.

Tulospaikalla työskentelevä hankinta- ja kehittämispäällikkö on nimetty kunnan tietosuojavastavaksi.

Henkilöstösuunnitelma

Talous- ja henkilöstöpalvelujen henkilöstösuunnitelmaan liittyy taloussuunnitelmakaudella merkittävää epävarmuutta sote-uudistuksista johtuen. Talousarviovuoden 2022 henkilöstösuunnitelma on pääpiirteissään vuoden 2021 tilanteen mukainen.

Palkkahallinnossa tapahtuu luonnollista henkilöstövaihtuvuutta, mistä johtuen hyödynnetään määräaikaista työsuhteita sekä palkkatukityöllistämistä ennen kuin työmäärä olennaisesti vähenee sote-uudistuksen yhteydessä 2023 alusta lukien.

TALOUS- JA HENKILÖSTÖPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		12,26	11,26	10,26	10,26
Määräaikaiset		2,92	3	0,6	0,6
Yhteensä	13,96	15,18	14,26	10,86	10,86
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	1824	643	639		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen tulosityksikköön on keskitetty kunnan kasvulle ja kehittymiselle olennaisia palvelukokonaisuuksia. Elinkeinopalvelut koostuvat elinkeino- ja työllisyyspalvelujen sekä maankäytön tulospaikoista. Elinkeinopalvelujen tulosityksikköä johtaa Elinkeinojohtaja.

Elinkeinopalvelujen tulospaikan tehtävä on rakentaa suotuisia olosuhteita asumiseen, työskentelyyn, yrittämiseen ja matkailuun Laukaassa. Se kehittää asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle lisääviä vetovoimatekijöitä ja verkostoja. Laukaan kunnan elinkeinotoimi tarjoaa tukea yrittäjyyteen ja eri toimialojen kehittämiseen yhteistyössä muiden seudullisten toimijoiden kanssa.

Elinkeinotoimi toteuttaa tehtäväänsä tarjoamalla (1) aloittavan ja toimivan yrityksen palveluja, (2) yritysten ja yhteisöjen kehittämis- ja kansainvälistymispalveluja ja (3) sijoittumispalveluja sekä toteuttamalla (4) kuntastrategian mukaisia aluekehityksen kärkihankkeita ja (5) kuntamarkkinointia.

Elinvoimaa ja sijoittumista edistävän elinkeinopolitiikan toteuttamisessa hyödynnetään Laukaan kehitysyhtiötä ja toimitilojen ja työpaikka-alueiden kehittämiseen ja omistamiseen keskittynyttä Jykiaa sekä muuta kumppaniverkostoa. Laukaan Kehitysyhtiöltä ostetaan elinkeinopalveluja 180

Maankäyttö

Maankäytön tulosityksikkö vastaa maankäyttöpoliitiikasta, maaomaisuuden hallinnasta ja talousmetrien hoidosta. Maankäytön suunnittelun tehtävänä on suunnitella ja kehittää alueiden käyttöä siten, että lain edellyttämät ja kunnan strategioissa maankäytölle määritellyt tavoitteet täyttyvät. Suunnittelun tavoitteena on tuottaa monipuolinen tonttivaranto asumiseen ja elinkeinotoimintaan, huomioiden viihtyisälle ja hyvälle asuinympäristölle asetetut tavoitteet sekä elinkeinoelämän vaatimukset. Maankäyttö osallistuu myös taajamaympäristöjen laadun kehittämiseen yhteistyössä teknisen palvelualueen kanssa.

000 eurolla, joka on edellisen vuoden tasolla. Taloudellisten resurssien säilyessä edellisen vuoden tasolla kehitysyhtiön toimintaa kuitenkin kehitetään mm. hallitustyöskentelyä tehostamalla. Yritysten perustamis- ja käynnistämisvaiheen neuvontayhteistyötä jatketaan edellisen vuoden tapaan Gradian K-S Yritysidean kanssa.

Aluekehityksen strategisista kärkihankkeista panostetaan erityisesti Lievestuoreella sijaitsevan yritys- ja tapahtuma-alue Laukaa Areenan kehittämiseen, Sorajyvän yritysalueeseen sekä Vehniällä sijaitsevaan yritysalueeseen eli Laukaanporttiin.

Elinkeinotoimi tukee yritysten ja yhteisöjen digitalisoitumista, kasvua, kansainvälistymistä ja verkostoitumista hankkeiden, tapahtumien ja koulutusten sekä Visit Laukaa ja Visit Jyväskylä Region -palvelujen kautta. Yritysten ja yhteisöjen kehittämis- ja investointihankkeiden tukemiseen Jyväskylän kaupungin kuntarahoituksen kautta panostetaan 51 200 euroa. Suurin yksittäinen panostus matkailuun ja markkinointiin on edellisten vuosien tapaan Suomen MM-rallin 2022 kumppanuus.

Yritysten ja asukkaiden sijoittumista Laukaaseen edistetään hajauttamalla kuntamarkkinointia osuuskunnan eri vaiheisiin ja kohdentamalla sitä voimakkaammin. Sijoittumispäätökseen vaikuttavien palvelujen löydettävyyttä ja näkyvyyttä ja palvelukokemusta parannetaan jatkuvasti.

Tulosityksikön esimiehenä toimii kaavoitusjohtaja, jonka alaisuudessa työskentelee viisi henkilöä.

Maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta ohjaa lainsäädännön, kuntastrategian, maankäytön rakennemallin ja maapoliittisen ohjelman lisäksi valtuuston hyväksymä kaavoitusohjelma.

Vuonna 2021 hyväksytyn Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-sopimukseen kirjattuja tavoitteita ja toimenpiteitä viedään eteenpäin yhteistyössä kaupunkiseudun kuntien kanssa. Muun muassa seudun kehityskuvan sekä sen seurantaan helpottavan paikkatietopohjaisen alusta laaditaan vuoden 2022 aikana.

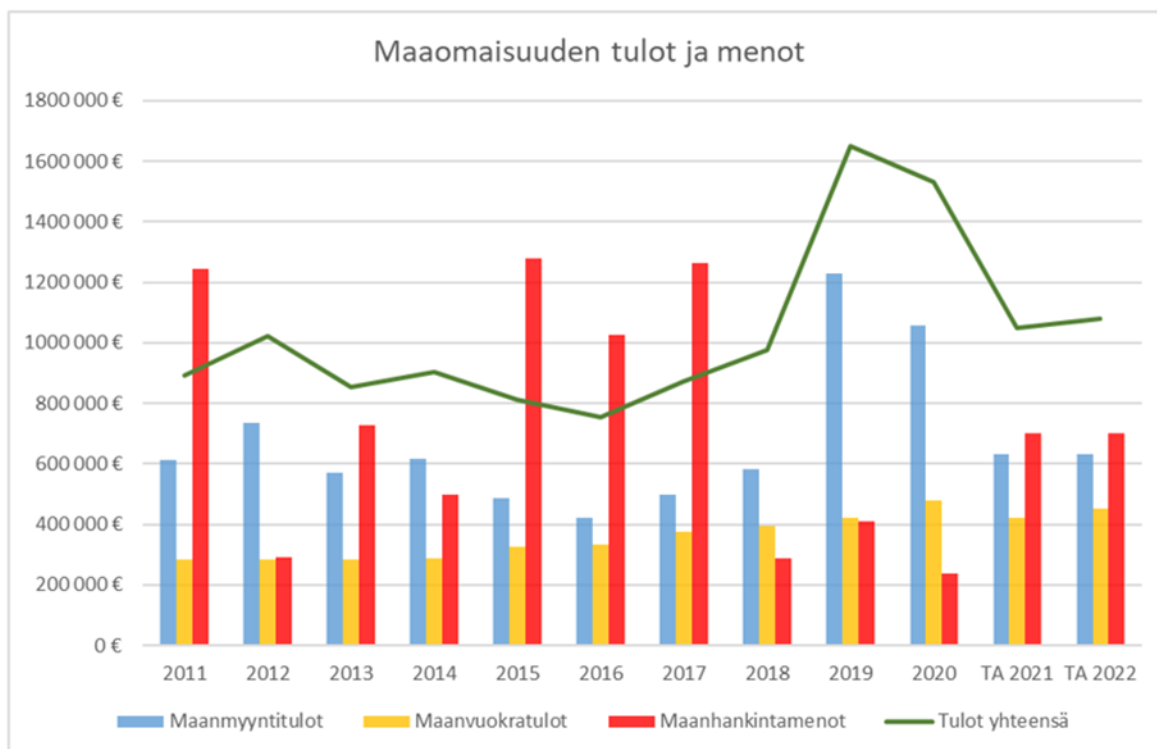
Muilta osin maankäytön suunnittelussa edistään vireillä olevien yleis- ja asemakaavahankkeita. Yleiskaavahankkeita on vireillä kaksi ja asemakaavahankkeita 27.

Vuonna 2022 jatketaan tarkastelutyötä Mörkökorven alueen sopivuudesta materiaalikeskuksen toiminnalle. Mörkökorven kehittämisellä on mahdollista edistää seudulla syntyvien jättemateriaalien vastuullista kierrättämistä ja hyödyntämistä sekä luoda uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja. Maaomaisuusolosuhteiden osalta käynnistettyjä selvityksiä ja keskusteluja jatketaan sekä perehdytään tarkemmin alueen suunnittelun prosessiin ja YVA-menettelyyn. Raakamaata hankitaan kasvualueilta toimivan ja taloudellisen yhdyskuntarakenteen sekä kohtuuhintaisen tonttitarjonnan turvaamiseksi. Vehniän yritysalueen, nk. Laukaan Portin kehittämistä pyritään edelleen edistämään raakamaan hankinnan ja suunnittelun keinoin. Myös taajamien kasvusuunnilta tavoitellaan aktiivisesti raakamaata. Lisäksi jatketaan yleisten alueiden

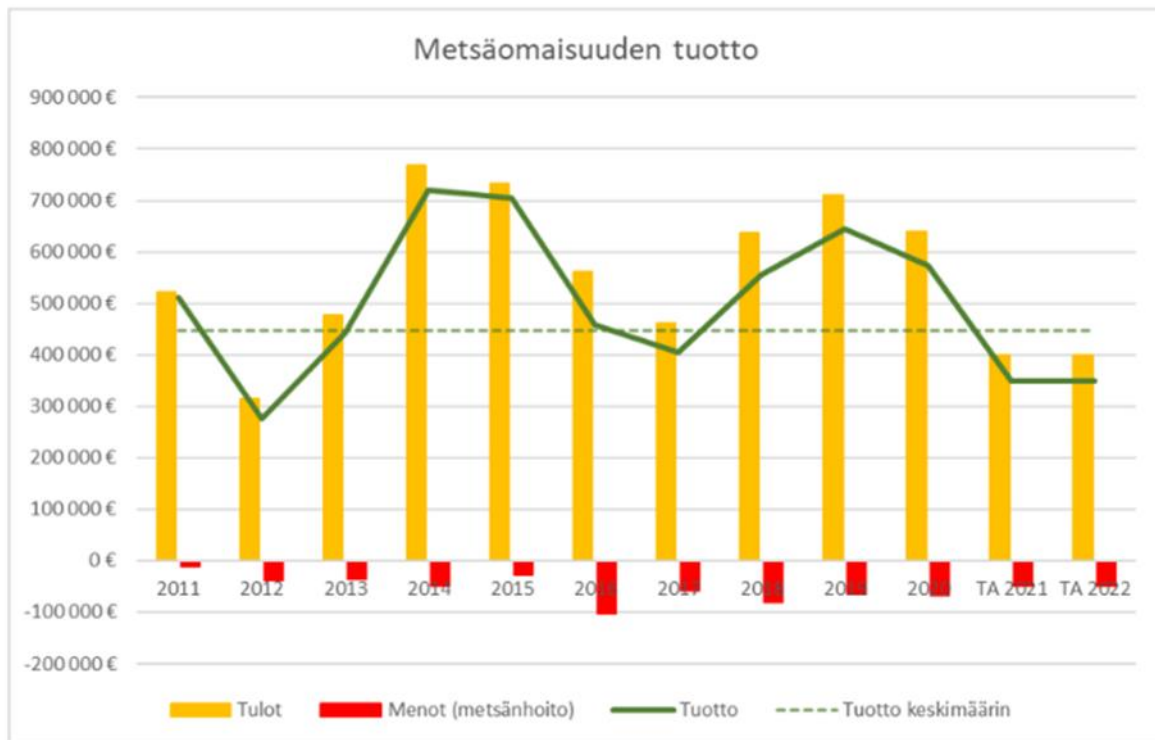
hankintaa asemakaavan toteuttamiseksi. Kaavoitettuja asunto- ja yritystontteja luovutetaan rakennettavaksi myymällä tai vuokraamalla, kysynnän ja palveluverkon riittävyyden mukaan. Vuonna 2022 avataan haettavaksi Leppäveden uudelta Korpelan pientaloalueelta 10-15 erillispientalon rakennuspaikkaa. Talousarviotavoitteen täyttämiseksi tarvittaessa jatketaan myös sirpaleisten ja haasteellisesti hoidettavien metsätilojen myyntiä.

Maaomaisuutta hallitaan paikkatietojärjestelmien ja sähköisen maaomaisuusrekisterin sekä Maanmittauslaitoksen ylläpitämän kiinteistörekisterin ja lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin avulla. Maaomaisuusrekisterissä pidetään luetteloa maa- ja vesialueista sekä tehdään raportit kirjanpitoon. Maan-vuokralaskutus tehdään kaksi kertaa vuodessa.

Noin 2000 ha metsäomaisuutta hoidetaan laadukkaasti ja oikean aikaisesti siten, että se edistää metsien taloudellisten mahdollisuuksien täysimääräistä ja suunnitelmallista hyödyntämistä.

Maaomaisuuden tulot (käyttötalous- ja investointitulot) ja menot vuosina 2011–2020 sekä talousarvioluvut vuosilta 2020–2021.

Metsäomaisuuden tuotto vuosina 2011–2020 sekä talousarvioluvut vuosilta 2021–2022.

Tunnusluvut:

	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Hyväksytyt asemakaavat, ha	28	300	150
Hyväksytyt yleiskaavat, ha	1090	530	1500
Maanhankintamenot, euroa	238 826	700 000	700 000
Maanmyyntitulot (myyntivoitto), euroa	1 056 041	630 000	630 000
Maanvuokratulot, euroa	476 934	420 000	450 000
Hakkuutulot, euroa	639 187	400 000	400 000
Metsänhoitomenot, euroa	66 235	50 000	50 000

Metsäsuunnitelmaa hallitaan sähköisessä verkko-palvelussa, joten suunnitelma päivittyy jatkuvasti tehtyjen toimenpiteiden mukaan ja pysyy ajan ta-

salla. Kunnalla on Metsä Groupin kanssa metsänhoitosopimus, joka on voimassa 31.12.2023 saakka. Tavoitteena on, että vuosittaiset hakkuumäärät vastaavat vuosittaista kasvua.

Työllisyyspalvelut

Laukaa on mukana kuntien työllisyyskokeilussa vuosina 2021 – 2023 yhdessä Äänekosken, Muuramen ja Jyväskylän kanssa. Valtakunnallisten työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden

työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saata- vuuteen. Kokeilujen kohderyhmään kuuluvat kaikki työmarkkinatukea saavat työttömät työnhakijat, sekä kaikki alle 30-vuotiaat ja vieraskieliset

työnhakijat. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet.

Työllisyyden kuntakokeilut starttasivat 1.3.2021, jolloin koronapandemia-aikaa oli eletty jo vuoden verran. Voimassa on ollut eri pituisia liikkumis- ja kokoontumisrajoituksia, sekä etätyösuosituksia. Monien siirtyneiden asiakkaiden tiedot ja suunnitelmat olivat vanhentuneita TE-toimiston ruuhkauduttua pandemian alkuvaiheessa. Kuntakokeilun alkua leimasi asiakkaiden tietojen päivittäminen ja suunnitelmien ajantasaistaminen. Asiakkaita on jouduttu pandemian vuoksi edelleen kontaktimaan puhelimitse, mutta mahdollisuuksien mukaan myös henkilökohtaisia tapaamisia on järjestetty.

Covid-19 koronaepidemian vaikutuksia työllisyyden kehittymiseen on vaikea ennustaa, koska tämänkaltaisesta pandemiasta ei ole vertailukohtaa olemassa. Työllisyysnäkymät ovat kuitenkin alkaneet pikkuhiljaa näyttämään paremmilta verrattuna pandemian alkuaikoihin. Pandemia ja sen mukanaan tuomat rajoitukset ovat luoneet myös uusia innovaatioita, joiden työllisyysvaikutuksia ei pystytä vielä tällä hetkellä arvioimaan. Etätyö on tullut myös jäädäkseen, jolloin työtä on mahdollista tehdä lähes mistä tahansa, minne tahansa.

Vuonna 2022 tavoitteena on, että työllisyyspalvelut ovat helposti saavutettavia omalla paikkakunnalla. Asiakkaat saavat ja heitä ohjataan oikea-aikaisesti palvelutarvetta vastaaviin palveluihin. Tarjottavia palveluita järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös itse.

Kokeilujen aikana valmistellaan työllisyydenhoidon siirtoa pysyvästi kuntien hoidettavaksi.

Työllisyyspalveluiden tehtävät

Järjestää lain työllisyyden edistämisestä kuntakokeilussa mukaiset (1260/2020) palvelut kokeilun piiriin kuuluville laukaalaisille työttömille työnhakijoille.

Auttaa asiakasta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut ja olla tarvittaessa mukana eri vaiheissa.

Tarjoaa ohjausta ja neuvontaa työnhakuun ja työllistymiseen liittyvissä asioissa.

Tekee yhteistyötä asiakkaiden asioiden eteenpäin viemiseksi eri viranomaisten ja toimijoiden kanssa. (mm. TE-toimisto, sosiaali- ja terveystyöpalvelut, Kela, oppilaitokset, yhdistykset, yritykset, alueella toimivat hankkeet).

Tarjoaa työllistymismahdollisuuksia palkkatukeen oikeutetuille pitkään työttömänä olleille henkilöille. Tukityöllistämiseen on varattu 750.000 euroa josta valtio korvaa noin puolet.

Kartoittaa ja arvioi asiakkaan työ- ja toimintakykyä työttömyyden tai aktivointitoimenpiteeseen (palkkatuetta työ, työkokeilu, kuntouttava työtoiminta) osallistumisen aikana.

Järjestää starttivalmennusta nuorille.

Koordinoi Ohjaamotoimintaa, jossa tarjotaan nuorille (15-29 v) monialaisesti palveluja työllistymiseen, koulutukseen, elämänhallintaan ja hyvinvointiin liittyen.

Järjestää etsivää nuorisotyötä yhteistyössä Laukaan hyvinvointi- ja perhekeskuksen (HyPe) etsivän nuorisotyön kanssa.

Kehittää työllisyyspalveluja sekä toimijoiden yhteistyön, että asiakkaiden tarpeiden näkökulmasta.

Henkilöstösuunnitelma

Elinkeinopalvelujen henkilöstömäärä kasvaa vuodelle 2022. Henkilöstösuunnitelmaan liittyy yksi uusi tehtävä elinkeinopalveluissa. Henkilöstölisäys kohdentuu ulkopuolisen rahoituksen hankintaan. Työllisyyspalvelujen henkilöstömäärä kasvaa, mikä on toteutunut jo vuoden 2021 aikana, mutta näkyy henkilötövuosien kasvuna vuodelle 2022. Maankäyttöön perustetaan uusi maankäyttösihteerin tehtävä, joka palvelee osittain myös teknisen palvelualueen tarpeita. Lisäksi elinkeinopalveluissa tapahtuu eläköitymisen myötä henkilövai-

dos, joka aiheuttaa määräraikaisen henkilöstömäärän kasvun palvelussuhteiden päällekkäisyyden vuoksi.

ELINKEINOPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		8,81	13,56	16,5	16,5
Määräaikaiset		9,68	10	0,6	0,6
Yhteensä	22,65	18,49	23,56	17,1	17,1
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot		1423	1689		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

3.2.3 Kehittämisen painopisteet

Vuotta 2022 leimaa suuret muutokset ja uudistuminen. Hyvinvointialueuudistus muuttaa kunnan roolia ja aiheuttaa olennaisia konkreettisia muutoksia kunnan taloudessa ja toiminnassa. Konsernihallinnon keskeisin painopistealue vuodelle 2022 on hyvinvointialueuudistuksen muutoksen hallittu ja onnistunut johtaminen.

Hyvillä asumisen olosuhteilla ja asumisen jatkuvalla kehittämisellä on vahva yhteys alueen elinvoimaisuuteen. Asumiseen ja asumisen kehittämiseen liittyvät toiminnot ovat kuitenkin hajallaan kuntaorganisaatiossa eikä asumisen strateginen kehittäminen toteudu tavoitteellisesti ja systemaattisesti. Vuonna 2022 kehitetään asumisen johtamista kohti systemaattista kokonaisuutta.

3.2.4 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
<i>Taloudelliset tavoitteet: Laukaan työttömyysaste on maakunnan keskiarvoa matalampi.</i> <i>Elinvoima: palvelut kehittyvät</i>	Työllisyyden kuntakoikeilu käynnistyi alkupe- räisiä suunnitelmia myöhemmin 1.3.2021. Kokeiluja seurataan useilla eri mittareilla, joiden avulla saadaan laaja kuva kokeilun onnistumisesta. Kokeilun tavoitteena on edistää erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Kokeilun toisena vuonna Laukaan osalta	<i>Erilliskyselyjen avulla mitataan:</i> 1) Kokeilujen kohderyhmän tyytyväisyys kunnasta saatuu palveluun ja asiakasosallisuus 2) Kohderyhmän hyvinvoinnin tai työmarkkinavalmiuksien kehitys kokeilun aikana 3) Kokeiluihin siirtyvän henkilöstön tyytyväisyys <i>Lisäksi seurataan:</i>	Kuntakokeilut alkoivat 1.3.2021, joten kokonaisen vuoden lähtötasotietoa kaikille mittareille ei ole. 4) työttömyysaste Laukaassa keskimäärin vuonna 2019: 9,3 %, Keski-Suomessa 11,3 % ja vuonna 2020 työttömyysaste Laukaassa 12,1 % ja Keski-Suomessa 14,1 % 5) työmarkkinatuen kuntaosuus vuonna 2019: 0,84 M€ ja vuonna 2020 1,10 M€

	tavoitellaan ensimmäisen vuoden tapaan erityisesti palvelujen kohderyhmän ja henkilöstön tyytyväisyyttä ja hyvinvointia. Lisäksi seurataan työttömyysasteen ja työmarkkinatuen kuntasuuden kehitystä sekä arvioidaan kuntakokeilun vaikutusta niihin.	4) työttömyysaste vuoden aikana keskimäärin (%) 5) työmarkkinatuen kuntasuuden määrä (€) 6) laadullinen arvio kuntakokeilun merkityksestä kohdettien 4 ja 5 kehitykselle	
	<i>Elinkeinopalvelujen palvelumallin uudistaminen. Kunnan ja Laukaan kehitysytio Oy:n yrityspalveluiden yhtenäistäminen yhdeksi palvelukokonaisuudeksi.</i> <i>Laukaan yrityspalveluiden palvelukuvausten laatiminen.</i>	1) yritysasiakkaiden asiakastytytyväisyys/palaute	<i>Lähtötaso: kunnan elinkeinotoimi ja Laukaan kehitysytio oy eivät muodosta selkeää yrityspalveluiden kokonaisuutta. Yhteinen palvelukuvaus puuttuu.</i> <i>Tavoitetaso: kunnan ja Laukaan kehitysytio oy:n palvelut muodostavat yhtenäisen palvelukokonaisuuden toiminnallisesti ja viestinnallisesti</i>
	<i>Kehitetään ulkopuolisen rahoituksen hyödyntämistä kunnan kehittämässä.</i>	1) Konsernihallinnon alaisen toimintojen saaman hanke- tai muu avustusrahoituksen määrä, joka tosiasiallisesti vahvistaa kunnan taloutta. 2) Laukaan kunnan alueella toimivien yhteisöjen kehittämishankkeiden määrä, joissa kunta osallisena suunnittelussa ja/tai hallinnoinnissa.	
<i>Tärkein strateginen ja operatiivinen voimavara on osaava,</i>	<i>Edistetään henkilöstötuottavuutta johtamista, esimiestyötä ja työn organisointia kehittämällä sekä työhyvinvointiin panosta-</i>	1) Henkilöstötuottavuusindeksi 2) Esimiesten johtamisaktiivisuuden taso 3) Luottamus johtoon	

<i>motivoitunut ja hyvin johdettu henkilöstömme</i>	<i>malla. Talousarviovuoden tavoitteena on selkeyttää henkilöstöjohtamisen tavoitteita ja sujuvoittaa esihenkilöstön työtä laadukkaan johtamisen turvaamiseksi sekä tukea henkilöstön työkykyä ja hyvinvointia valituilla aloilla.</i> <i>Henkilöstötuottavuuden johtamisen tavoite on pitkäaikainen ja sen seuranta jatketaan useana vuonna.</i>	<i>4) Työhyvinvointikyselyn tulokset vrt. ed. vuosi</i> <i>5) Esimiesten arviointi prosessista</i>	
<i>Elinvoima ja kilpailukyky: palvelut kehittyvät teemme suunnitelmallisia investointeja ja kehitystyötä</i>	<i>Edistetään digitaalisten palvelujen kehittämistä ja hyödyntämistä kunnassa. Kehittämällä tähdätään työn sujuvuuden lisääntymiseen, työntekijäkokemuksen parantamiseen sekä asiakaspalvelun laadun parantamiseen.</i> <i>Vuonna 2022 painotus on digipalveluihin liittyvän osaamisen kehittämisessä ja työntekijäkokemuksen parantamisessa.</i>	<i>Työntekijäkokemus työn sujuvuudesta ja digipalvelutaidoista.</i> <i>Laadullinen itsearviointi.</i>	
<i>Kehitämme vetovoimatekijöitä, jotka lisäävät asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle ja kehitämme verkostoja näihin tarpeisiin</i>	<i>Kunnan tonttien luovutuksessa onnistutaan.</i>	<i>1) Leppäveden Korpelan alueen uusien tonttien varauksen määrä ensimmäisellä hakukierroksella.</i> <i>Lisäksi seurataan seuraavia indikaattoreita:</i> <i>2) Luovutettujen yritystonttien määrä (kpl, ha)</i> <i>3) käynnissä olevien sijoitusneuvottelujen määrä</i>	<i>1) Tavoitetaso: 75 % tonteista varataan ensimmäisellä hakukierroksella</i> <i>Lähtötaso: 2021 kirkonkylän uusien tonttien ensimmäisen kierroksen varaukset 77 %.</i> <i>2) seuranta, ei varsinaista tavoitetasoa</i> <i>3) seuranta, ei varsinaista tavoitetasoa</i>

3.2.5 Riskienhallinta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lainsäädäntöä, viranomaisohjeita ja toimieliinten päätöksiä noudatetaan, ja kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta on toiminnan jatkuva ja jokapäiväistä ohjausta ja johtamista. Sisäisen valvonnan tulee kattaa kunnan ja kuntakonsernin oman toiminnan lisäksi myös toiminta, josta kunta vastaa lainsäädännön, omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden tai sopimusten nojalla. Hyvin järjestetyssä hallinnossa sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutuvat osana päivittäistehtäviä ja toimintaprosesseja.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä.

Kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kunnanhallitus huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnanjohtaja. Operatiivinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten osa hallitukselle ja kunnanjohtajalle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon tehtävää. Koko kuntakonsernia tarkasteltaessa konserni-johto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konserniarvonvalvonnan järjestämisestä (Kuntalaki 25 a §.) Kunnan konserniyhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat näiden yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle yhteisöjä koskevien säännösten mukaisesti.

Talousarvion valmistelun yhteydessä palvelualueet ovat analysoineet toimintaympäristön muutoksia, tunnistaneet tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioineet niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä. Tämän pohjalta talousarviossa esitetään kuvaus kunkin palvelualueen toiminnan

ja talouden kannalta merkittävimmistä riskeistä sekä keinoista, joilla riskejä hallitaan. Lisäksi kuvataan palvelualueen sisäisen valvonnan järjestäminen ja toimintamallit. Tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomuksessa kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja, sekä annetaan tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisistä johtopäätöksistä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja ohjeet päivitetään 2020-2021 aikana.

Konsernihallinnon merkittävimmät riskit sekä keinot, joilla riskejä hallitaan

Konsernihallintoon kuuluu kootusti kunnan elinvoimaisuutta ja kasvua tukevia palveluita kuten elinkeino- ja työllisyyspalvelut sekä maankäytön yksikkö. Lisäksi konsernihallintoon kuuluu monia kunnan ja kuntakonsernin johtamista tukevia palveluita. Siksi konsernihallinnon onnistuminen omassa toiminnassaan ja konsernihallinnon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on olennaista koko kunnan menestymisen kannalta. Konsernihallinnon toiminnallisten tavoitteiden avulla pyritään kehittämään niin kuntaorganisaation sisäistä toimintaa kuin kunnan elinvoimaisuutta ja vetovoimaa. Vuodelle 2022 asetetut tavoitteet ovat selvästi toteutettavissa olevia asioita, mutta vaativat onnistunutta resurssien kohdentamista aikana, jolloin sekä taloudelliset että henkilöresurssit ovat tiukalla. Riskinä on, että tavoitteissa ei onnistuta, koska resurssit kuten henkilöstön ajankäyttö ei riitä tavoitellun tason saavuttamiseen. Riskiä hallitaan hyvällä johtamisella ja erityisesti tavoitteiden toteuttamisen huomioimisella palvelualueen johtoryhmätyössä. Tavoitteille asetetaan vastuuhenkilöt, jotka raportoivat edistymisestä säännöllisesti palvelualueen johtoryhmälle ja tarvittaessa kunnan johtoryhmälle tai kunnanhallitukselle.

Palvelualueen taloudellisten tavoitteiden toteutuksen merkittävimpiä riskejä ovat maa- ja metsäomaisuuden myyntiin liittyvät tulot sekä työllisyydenhoidon onnistuminen ja yleinen työllisyystilanne. Lisäksi riskejä aiheuttaa muun muassa mahdolliset yllättävät valitus- tai oikeudenkäyntiprosessit.

Hallintopalvelujen merkittävimmät riskit ja keinot niiden hallitsemiseksi

Kunnan toimielimissä tehtyjen päätösten tulee olla lainmukaisia, jolloin niistä ei koidu jälkivas-tuita. Päätöksenteon lainmukaisuuden riskiin va-raudutaan seuraamalla sääntömuutoksia ja laki-muutoksia, sekä kouluttautumalla muutosten yh-teydessä.

Laukaan kunnan asianhallinta järjestetään asian-mukaisesti. Asianhallintariskeihin varaudutaan muun muassa kouluttamalla henkilöstöä säännön-mukaisesti sekä toimivilla tietojärjestelmillä.

Tietohallinnon riskeiksi tunnistetaan IT-palvelui-den jatkuvuus, datan häviäminen tai vahingoittu-minen, sovellukset, palveluntarjoajat ja IT-toimit-tajat, infrastruktuuri, strategiset riskit ja ulkoiset uhat. Riskienhallintaan ja riskien tiedostamiseen pyritään käyttäjäoikeushallinnalla, hankinnoissa, sopimusteknisin keinoin, huomioimalla riskinäkö-kulma palvelutarjoajien valinnassa, asianmukaisin varmistuksin, tietoverkkojen hallinnalla ja omaa verkkoa rakentamalla sekä koulutuksin ja ohjeis-tuksin.

Kunnan palvelutuotannon kannalta henkilöstöön kohdistuvat riskit voivat olla merkittäviä taloudel-lisesti ja toiminnallisesti. Laukaan kunnassa kes-keisissä tehtävissä työskenteleville on nimetty si-jainen tai useita sijaisia, jolloin varmistetaan riit-tävä osaaminen ja tehtävien sujuminen yllättävis-säkin tilanteissa. Henkilöstön osaamisen varmista-miseen ja niin sanotun hiljaisen tiedon siirtymi-seen on kiinnitetty huomiota. Eläkkeelle lähtöihin on varauduttu ja uuden henkilön perehdyttämi-seen ennen eläkkeelle lähtevän poistumista. Hen-kilöstökoulutukseen ja johtamiskoulutukseen on panostettu. Hyvällä ja toimivalla työterveyshuol-

lolla sekä työkykyä ylläpitävillä henkilöstöpalve-luilla vähennetään sairaspotilaisten riskiä ja edistetään työssäjaksamista.

Henkilöstöön kohdistuvia riskejä ovat myös osaa-van henkilöstön saatavuus sekä henkilöstön ter-veyteen ja toimintakykyyn liittyvät uhat. Panosta-malla rekrytointiin varmistetaan osaavan henki-löstön saatavuus. Panostamista voi olla houkutte-leva ilmoittelu, osallistuminen rekrytapahtumiin, työnantajamaineesta huolehtiminen ja huolelli-nen valmistautuminen haastattelutilaisuuksiin

Henkilöstön saatavuutta on tarkkailtu vuosittain mm. esimiehille tehdyillä kyselyillä. Saatavuu-nessa ei vielä ole ollut merkittäviä ongelmia, mutta riski on tiedostettu.

Henkilöstön valintatilanteissa selvitetään valitta-van henkilöstön taustat. Vakinaisen henkilöstön valinnan suorittaa aina vähintään kolmen henki-lön ryhmä. Valitun henkilön osalta tarkistetaan pätevyys- ym. todistukset. Ennen viran/toimen vaalin vahvistamista vaaditaan lääkärin antama hyväksyttävä todistus terveydentilasta. Lain mää-rittämissä tehtävissä vaaditaan rikosrekisteriote.

Sivutoimilupia ei ole myönnetty ja sivutoimi-ilmoi-tuksia valvotaan.

Taloudelliset riskit

Laukaan kunnan lainakanta oli tilinpäätöksen 2020 yhteydessä 94,0 miljoonaa euroa. Kunnan lainakanta on kasvanut laajan investointiohjelman myötä. Lainamäärään liittyy rahoitusriski. Viime vuosina kuntien rahoituskustannukset ovat olleet erittäin matalalla tasolla, ja matalan korkotason ennakoidaan jatkuvan vielä joitakin vuosia. Esi-merkiksi koronavirusepidemia on kuitenkin ai-heuttanut merkittäviä hetkellisiä markkinahäiriötä rahoitusmarkkinoilla etenkin maaliskuussa 2020.

Laukaan kunnan lainasalkku on painottunut lyhyt-aikaiseen rahoitukseen vallitsevasta korkomarkki-natilanteesta johtuen. Koronavirusepidemia on kuitenkin näyttänyt lyhytaikaisen rahoituksen haavoittuvuuden, kun rahoituksen saatavuus on heikentynyt huomattavasti. Keväällä 2020 jälleen-rahoitusriski on ollut todellinen ja lyhytaikaista ra-

hoitusta on siirretty pitkäaikaisempiin sopimuksiin, jolloin myös korkoriskin määrä on vähentynyt.

Korkoriskien suojaamiseksi kunnanhallitus hyväksyi lainasalkun korkosuojoapoliitiikan 31.8.2015 § 181. Korkosuojoapoliitiikan mukaisesti lainasalkusta on suojattu erilaisin menetelmin noin 60 %. Osa korkosuojoauksista on kuitenkin lyhytaikaisia, minkä vuoksi suojausasteessa voi tapahtua muutoksia lyhyessä ajassa. Lisäksi kunnan kiinteistöleasingsopimukset on sidottu kiinteisiin korkoihin.

Vuonna 2022 on tarkoitus päivittää kunnan varainhoitopolitiikka sekä takaus- ja antolainapolitiikka.

Kunta on ennakoluulottomasti päättänyt käyttää erilaisia rahoitustapoja kunnan kehittämisessä. Erilaiset toimintatavat vaativat monipuolista osaamista ja ymmärrystä päättäjiltä ja viranhaltijoilta.

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä kunnan antolainojen määrä oli 21,1 miljoonaa euroa. Suurimmat antolainat ovat konsernin sisäisiä rahoitusjärjestelyjä, eli 15,3 miljoonan euron antolaina Laukaan Vesihuolto Oy:lle ja 5,9 miljoonan euron antolaina Laukaan Vuokrakodit Oy:lle. Edellä mainittujen lisäksi Laukaan kunnalla on muita antolainoja yhteensä 0,1 miljoonaa euroa Väentupa Ry:lle, Laukaan asumispalvelusäätiölle, sekä yksittäisiä EU-rahoitteisten hankkeiden välirahoituksia paikallisille yhdistykselle. Antolainojen myöntämiseen

liittyy tapauskohtainen harkinta sisältäen riskinäkökulman huomioimisen.

Kunnan myöntämä takaus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää takausta, jos takaukseen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Vastavakuuksien ei tarvitse kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä vaan riittää, että ne kattavat kunnan riskien näkökulmasta riittävän osan. Tilinpäätöksen 2020 myönnettyjen takauksien yhteenlaskettu määrä oli 19,0 miljoonaa euroa. Takauksiin liittyvä riski huomioidaan takauksen antamista harkittaessa. Annettuja takauksia koskevien lainojen hoitamista seurataan.

Taloushallinnon henkilöstön muodostavat laskentasihteeri, rahoitussihteeri, taloussihteeri, taloussuunnittelupäällikkö ja talous- ja henkilöstöjohtaja. Koska henkilöstön määrä on pieni, muodostuu riski toiminnan jatkuvuudesta useiden sairastapausten sattuessa samanaikaisesti. Esimerkiksi kunnan maksuliikenteen hoitaminen ei saa katketa. Riskiin on varauduttu työohjeistuksilla, jotta varahenkilön olisi helpompi suoriutua tehtävistä poissaolojen aikana. Ohjeistukset vähentävät myös inhimillisten virheiden mahdollisuutta.

3.3 Perusturvapalvelut

Perusturvan palvelualue muodostuu kolmesta tulosyksiköstä; sosiaalipalvelut, vanhus- ja vammaispalvelu sekä hallinto- ja terveystalot sisältäen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon.

Perusturvapalvelujen tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia, itsenäistä selviytymistä, terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta. Toiminnan tarkoituksena on asiakaslähtöinen ja osallistava toiminta.

Perusturvalautakunta vastaa lakisääteisten sekä kunnan päättämien sosiaalipalvelujen järjestämisestä sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä muiden hallintokuntien kanssa. Lautakunta kokoontuu noin 10 kertaa vuodessa. Perusterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alainen liikelaitos, Keski-Suomen Seututerveyskeskus ja erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisestä vastaa

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Perusturvan toimialaan kuuluu edellä mainittujen palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen liittyvien menojen ja palvelujen toteutumisen seuranta ja raportointi sekä palvelusopimuksen valmisteluun osallistuminen.

Hyvinvointialueuudistuksen lainsäädäntö hyväksyttiin kesäkuussa 2021 ja hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen vuoden 2023 alusta lukien varmistui. Laukaan perusturvapalvelut on uudelle hyvinvointialueelle siirtyvä kokonaisuus.

Talousarviovuoden 2022 keskeiset painopisteet ovat:

1. Palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden varmistaminen ja parantaminen
2. Henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantaminen
3. Hyvinvointialueeseen valmistautuminen

3.3.1 Talous

Perusturvan palvelualueen talousarvioesityksen toimintakate vuodelle 2022 on 1,0 miljoonaa euroa suurempi, kuin vuoden 2021 muutettu talousarvio. Kasvua vuoden 2020 tilinpäätöksestä on 3,7 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa olennaisesti vuoden 2022 talousarvioon. Merkittävin vaikutus muodostuu Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin alijäämien kattamisvelvollisuudesta. Kuntien tulee kattaa sairaanhoitopiiriin alijäämät ennen hyvinvointialueuudistuksen toteutumista. Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin alijäämä on vuoden 2022 päättyessä noin 35-38 miljoonaa euroa. Kunnan talousarvioraamissa on käytetty varovaisuuden periaatetta noudattaen 3.4 miljoonan euron varauksella sairaanhoitopiiriin alijäämisen kattamiseen (KH 6.9.2021 §).

Alijäämän kattamiseksi on tehty vuodelle 2021
1,75 miljoonan euron pakollinen varaus. Lisäksi
aiempien tilikausien osuus 1,0 miljoonaa euroa

alijäämän kattamisesta oikaistaan edellisten tilikausien yli-/alijäämään. Myös asiakas- ja potilas-tietojärjestelmä Asterin päättyminen aiheuttaa sairaanhoitopiirille syntyneiden kustannusten enintään 10 miljoonan euron alaskirjauksen, joka tulee kuntien katettaviksi. Kunnat ovat edellyttäneet, että alijäämän laskuttaminen kunnilta on viimesijainen keino alijäämän kattamiseksi. Sairaanhoitopiirin valmistelussa on useita eri keinoja, joilla alijäämää voidaan kattaa.

Talousarviossa on jouduttu sopeuttamaan kunnan omaa toimintaa sairaanhoitopiirin kustannusten kattamiseksi. Tuleva vuosi tulee olemaan haasteellinen määrärahojen ja lisääntyvän asiakasmäärän yhteensovittamisessa.

Vanhuspalveluissa talousarviovuoden tavoitteena on jatkaa hallitusti ympärivuorokautisen hoidon vähentämistä ja kotiin annettavien palveluiden vahvistamista sekä kuntoutuksen ja ennakoivan työn lisäämistä.

Vammaispalveluissa viedään syksyllä 2021 läpi selvitysohjelma, jonka tavoitteena on selvittää nykytoiminnan toteutuminen ja siitä aiheutuvia kustannuksia. Euromääräisiä konkreettisesti saavutettavia hyötyjä on arvioitu vuoden 2022 talousarvioon.

Sosiaalityössä tavoitteena on omien palveluiden vahvistamisen ja työmenetelmien kehittämisen myötä järjestää palvelut kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Ostopalveluiden käyttö tulee edelleen vähenemään oman työn kehittämisen tuloksena. Tavoitteina on jatkaa tulosyksikön toiminnallisia muutoksia painopisteenä ennakoi- ja ennaltaehkäisevä työskentely ja kevyempien palvelujen ensisijaisuus ja toimivat palveluprosessit.

Psykiatrisen palveluasumisen järjestämisvastuun siirto kuntaan on aloitettu ja tavoitteena on, että järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2021 lukien. Käytän-

nön toimitissa järjestely on otettu jo käyttöön Aluehallintoviraston linjauksen mukaisesti. Toiminnan järjestelyssä syntyviä euromääräisiä hyötyjä on arvioitu vuoden 2022 talousarvioon.

Erikoissairaanhoidon palvelujen ostoon Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä on varattu sairaanhoitopiirin palvelutarjouksen mukaisesti 23,3 miljoonaa, josta on vähennetty psykiatrisen palvelutoiminnan järjestämisvastuun siirtona 1,4 miljoonaa euroa.

Perusterveydenhuollon talousarvio on laadittu seututerveyskeskuksen palvelusopimuksen mukaisena. Perusterveydenhuollon palvelujen ostoon Seututerveyskeskukselta on talousarviossa varattu 14,0 miljoonaa euroa.

Perusturvapalvelujen talous	TP 2020	TA/M 2021	TA 2022	Muutos 2021-2022	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallinto- ja terveystoiminta	1,6	2001,4	0,0	-2001,4	-100 %
Sosiaalityö	145,0	138,8	131,1	-7,7	-6 %
Vanhus- ja vammaispalvelu	3185,7	3310,6	3952,4	641,8	19 %
Yhteensä	3332,3	5450,8	4083,5	-1367,3	-25 %
Toimintamenot					
Hallinto- ja terveystoiminta	34829,7	38825,7	36721,7	-2104,1	-5 %
Sosiaalityö	5986,9	6690,1	7563,2	873,1	13 %
Vanhus- ja vammaispalvelu	21097,0	21262,7	22119,6	856,9	4 %
Yhteensä	61913,5	66778,5	66404,5	-374,1	-1 %
Toimintakate*					
Hallinto- ja terveystoiminta	-34828,2	-36824,3	-36721,7	102,7	0 %
Sosiaalityö	-5841,8	-6551,3	-7432,1	-880,8	13 %
Vanhus- ja vammaispalvelu	-17911,2	-17952,2	-18167,2	-215,1	1 %
Yhteensä	-58581,2	-61327,7	-62321,0	-993,3	2 %

*tulosyksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Sarakkeessa TA/M 2021 on esitetty perusturvaltk:ssa 23.9.2021 esitetyt lisämäärärahat.

3.3.2 Palvelujen järjestäminen

Hallinto- ja terveyspalvelut

Perusturvan hallintopalvelut muodostuvat perusturvalautakunnan ja hallinnon toiminnoista. Hallintopalvelussa hoidetaan koko palvelualueella koskevat hallinnolliset tehtävät sekä yksityisten, että kunnan omien sosiaalipalvelujen valvonta.

Perusterveydenhuollon palvelut laukaalaisille tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alainen liikelaitos Keski-Suomen seututerveyskeskus. Seututerveyskeskuksen tuottamia perusterveydenhuollon palveluja ovat hoitajan, lääkärin ja fysioterapeutin vastaanotto toiminta, lääkäripäivystys, neuvolapalvelut, kouluterveydenhuolto, suun terveydenhuollon palvelut, mielenterveyspalvelut, akuutti sairaalahoito ja kuntoutus. Seututerveyskeskus on mukana kunnan lasten ja nuorten hyvinvointikeskuksen (Hype) toiminnassa.

Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Sen perustehtävänä on tarjota kansallisiin ja kansainvälisiin suosituksiin perustuvaa, luotettavaa, turvallista ja vaikuttavaa hoitoa potilaan parhaaksi. Lähtökohtana on sairaala, jossa annetaan potilaiden tarvitsema tutkimus, hoito ja kuntoutus kokonaisvaltaisesti ja tehokkaasti. Uuden sairaala Novan toiminta käynnistyi vuoden 2021 alussa.

Tavoitteena on, että tutkimus, hoito ja kuntoutus lähtevät potilaan tarpeista ja potilasta tuetaan olemaan aktiivinen oman sairautensa hoidossa. Potilaan terveyttä ja hyvinvointia edistetään yhteistyössä perusterveydenhuollon ja kunnan sosiaalitoimen kanssa.

Sosiaalipalvelujen valvonta

Viranomaisvalvonta on lakiin perustuvaa valvontaa, minkä toteutumisesta kunta vastaa palvelujen järjestäjänä ja alueensa yksityisen ja julkisen sosiaalipalvelutuotannon valvojana. Valvonnan tehtävänä on varmistaa, että asiakkaiden oikeus tasalaatuisiin ja turvallisiin palveluihin toteutuu. Valvonta varmistaa asiakkaiden hyvän kohtelun ja itsemääräämisoikeuden toteutumista. Lisäksi ohjauksella ja valvonnalla huolehditaan lainsäädännön ja sopimusten noudattamista.

Vuoden 2022 valvonnan painopistealueina on sosiaalipalvelujen yksiköiden omavalvonnan toteutumisen seuranta ja omavalvonnan toteutumisen seurannan kehittäminen sekä omavalvontatyön tukeminen. Arviointi- ja ohjauskäynnit toteutetaan sekä luvanvaraisiin että ilmoituksenvaraisiin yksiköihin vuoden 2021 tehtyjen käyntien perusteella riskiperusteisesti. Tukipalvelutuottajarekisteri päivitetään ajan tasalle sekä tukipalvelutuottajakysely toteutetaan ennen hyvinvointialueelle siirtymistä. Tukipalvelutuottajakysely toimii samalla tukipalvelutuottajien sähköisenä valvontana. Lisäksi osallistutaan hyvinvointialueen valvonnan kehittämiseen mahdollisuuksien mukaan.

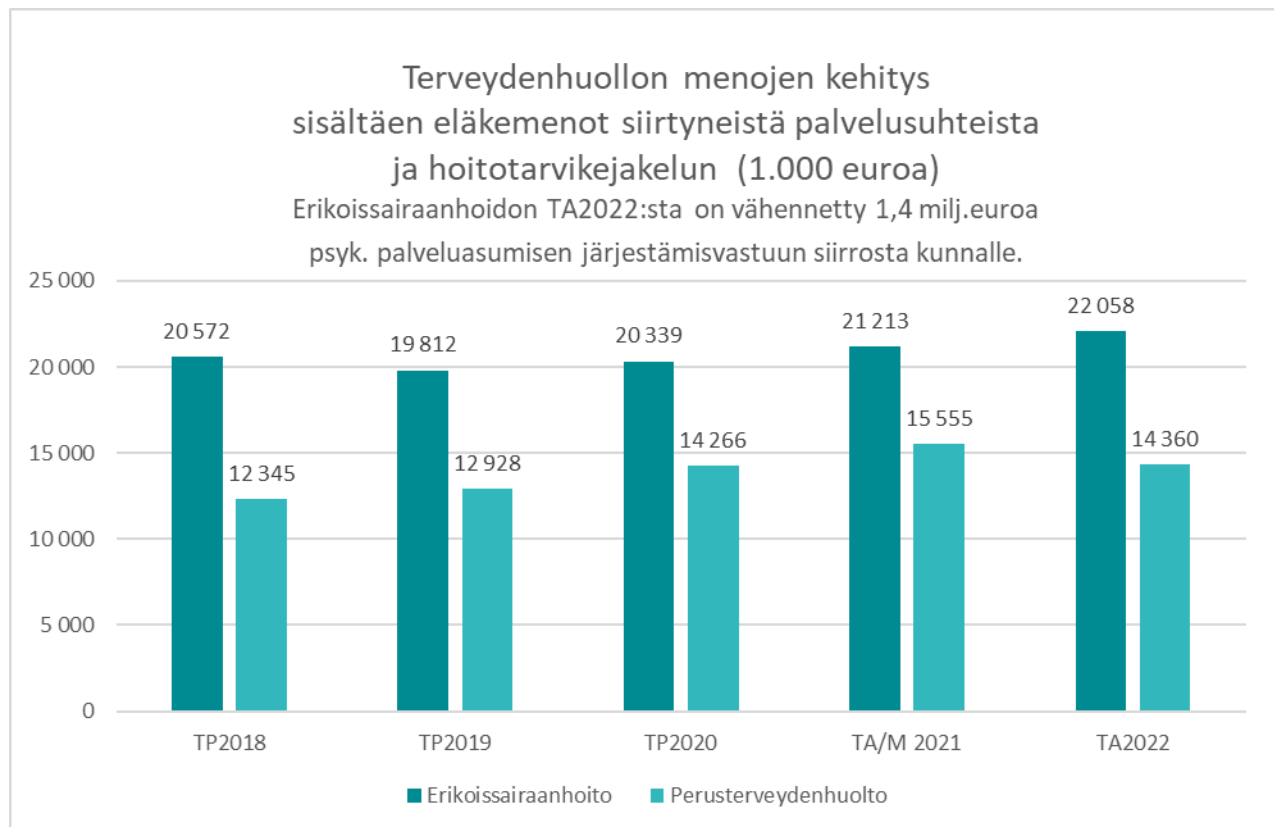
Talousarviovuoden aikana laaditaan hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021-2024. Suunnitelmassa asetetaan hyvinvoinnin tavoitteet kunnan hyvinvointityöhön yhteistyössä eri toimialojen kanssa.

Henkilöstösuunnitelma

Hallintopalvelujen henkilöstöön ei ole suunnitella muutoksia.

HALLINTO- JA TERVEYSPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset	2	3	3	0	0
Määräaikaiset			0	0	0
Yhteensä	2	3	3	0	0
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	136	183	197		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Kuvion lukuihin ei ole sisällytetty Sairaanhoidopiirin alijäämän kattamiseksi tehtävää pakollista varausta 1,75 M€.

Sosiaalityö

Sosiaalityön tehtävänä ja tavoitteena on turvata kuntalaisille perustuslain mukainen oikeus ihmisarvoisen elämän edellyttämään välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Painopiste on itsenäistä suoriutumista tukevissa peruspalveluissa,

avun ja tuen antaminen kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ihmisille.

Sosiaalityön tulosityksikön palveluja ovat aikuissosiaalityö, perhesosiaalityö, kasvatus- ja perheneuvontapalvelut, lastensuojelun sosiaalityö, päihdehuolto, sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut, perhetyö ja lastenvalvojan palvelut.

Työtä määrittävät laissa määritellyt määrääjät, joita on noudatettava ja lakisääteisistä velvoitteista on huolehdittava. Asiakkaiden oikeus saada hyvää ja laadukasta sosiaalityötä pitää turvata.

Sosiaalityön tiimirakenteita on muutettu vuoden 2021 aikana, tavoitteena selkeämpi ja hallitumpi asiakastyön toteutus. Johtava sosiaalityöntekijä organisoii ja koordinoi asiakastyötä lastensuojelun ja sosiaalihuoltolain mukaisesti. Suunnitelmana on muuttaa vuoteen 2022 mennessä asiakastyön koordinoimista siten, että johtavia sosiaalityöntekijöitä on kaksi, toinen aikuisten palveluissa ja toinen perheiden palveluissa. Tämä muutos toteutetaan olemassa olevan resurssin turvin. Sosiaalityössä oli tarkoitus käynnistää vuonna 2021 omaa tukiperhetyöskentelyä. Tätä ei ole saatu käynnistettyä pitkälti koronan vaikutuksista johtuen ja tätä pyritään toteuttamaan vuonna 2022.

Virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys sekä Kriisikeskus Mobilelta ostettu kriisipäivystys päättyivät vuoden 2021 lopussa. Vuoden 2022 alusta ympärivuorokautinen sosiaali- ja kriisipäivystys ostetaan Jyväskylän kaupungilta. Tämä muutos vapauttaa sosiaalitoimen sosiaalityöntekijät virka-aikaisesta päivätyöstä.

Lastensuojelussa painopiste on edelleen sijaishuollon tiiviissä työskentelyssä ja sijoitusten purussa, kun edellytykset täyttyvät. Laukaassa osa työntekijöistä on koulutettu lastensuojelun systemmiseen malliin. Tavoitteena on kouluttaa loput sosiaalityöntekijät ja osa perhetyöntekijöitä. Systemminen työmallia on lähdetty viemään käytännön työskentelyyn. Mallissa keskeistä on moniammatillinen ja intensiivinen työote. Lisäksi lastensuojelun sosiaalityön organisointitapaa tullaan muokkaamaan ja sijaishuollon sosiaalityö keskite-

tään yhdelle sosiaalityöntekijälle ja avohuollon sosiaalityö lopuille.

Lastensuojelussa on ollut haasteena saada sosiaalityöntekijän kelpoisuuden omaavia työntekijöitä, lisäksi haasteena on työntekijöiden pysyvyys. Vuoden 2021 aikana tämä on hieman helpottanut ja tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että tavoitteellinen työskentely on ollut mahdollista.

Arviointi – ja perhesosiaalityön tiimi on käynnistetty uutena tiimimuotona keväällä 2021 ja sen toiminta vaatii hioutumista ja työtapojen edelleen muokkausta ja arviointia vuonna 2022. Tiimi vastaa asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnista ja kiireellisten asioiden hoitamisesta ja osoittautunut toimivaksi toimintamalliksi.

Perhetyössä vastaava perheohjaaja vastaa asiakastyön sujuvuudesta, koordinoinnista, tiimin käytännön toimintaedellytyksistä ja toimii lähiesimiehenä perhetyöntekijöille. Perhetyössä on toteutettu toiminnan selvitystyö keväällä 2021, jonka pohjalta tehdään muutoksia työn organisointiin ja varmistetaan asiakkaiden tarvitsemien perhetyön palvelujen saanti nykyistä oikea-aikaisemmin kohdentamalla henkilöstö- ja talousresurssit uudella tavalla. Tarkoituksena on, että perhetyön henkilöstö jakaantuu kahteen erilliseen osaan, joista toinen tuottaa varhaisen tuen palveluja ja lapsiperheiden kotipalvelua, ja toinen osa vastaa lastensuojelun avohuollon tukitoimena tuotettava perhetyöstä ja avoperhekuntoutuksesta. Yhteistyö sosiaalityön kanssa pyritään saamaan muutoksen myötä tiiviimmäksi. Tämän lisäksi yksi perheohjaajan toimi ohjataan kynnyksettömään perhetyöhön. Tällä pyritään tarjoamaan perhetyön tukea lapsiperheille jo ennen sosiaalihuollon asiakkuutta. Kynnyksettömän perhetyön kokeilulla mahdollistetaan lyhytkestoisen, muutaman tapaamisen mittainen perheohjaus tilanteissa, joissa perheiden tuen tarpeet ovat vielä pieniä.

Aikuissosiaalityön mielenterveys- ja päihdepalve-

luiden palvelurakennetta on uudistettu. Sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajat tarjoavat konkreettista tukea ja apua kotiin ja tavoitteena on, että raskeampia palveluita ei tarvittaisi ja ostopalveluiden tarve vähenee. Tällä palvelulla on saatu vähennettyä asumispalveluiden tarvetta. Palveluun on luotu palveluprosessi ja uusia työmuotoja otetaan käyttöön.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin järjestämisvastuulla olevan psykiatrisen palveluasumisen järjestäminen siirretään osaksi kunnan järjestämisvastuuta ja toiminnan koordinointi sosiaalityöntöön tuloksikkoon. Psykiatrisen palveluasumisen kustannuksiin varattu määräraha 1,4 miljoonaa euroa siirretään erikoissairaanhoidosta sosiaalityön tuloksikkoon. Psykiatriseen palveluasumiseen kiinteästi liittyvä kotiin vietävä liikkuva tuki toteutetaan jatkossa pääsääntöisesti kunnan omana toimintana. Hoidollinen vastuu psykiatrisen palveluasumisen asiakkaiden hoidosta on Seututerveyskeskuksella, jonka kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Laukaan kunta liittyi maaliskuussa 2021 osaksi työllisyyden kuntakokeilua ja toukokuussa käynnistettiin OTSO-palvelu, joka tiivistää työllisyyspalvelujen, sosiaalityön sekä terveyspalvelujen yhteistyötä Laukaan kunnassa. Palvelun tarkoituksena on tuoda viranomaispalveluja lähemmäs kuntalaisia ja saada kuntalaisen asia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa hoidettua. Osana OTSO-palvelua Laukaassa aloitti keväällä 2021 talousneuvola yhteistyössä ulosottoviranomaisten sekä talous- ja velkaneuvonnan kanssa, asiakkaille talousneuvolan palvelu on maksutonta.

Laukaan kunta osallistuu TASOS-taloudellinen toimintakyky ja sosiaalinen osallisuus –hankkeeseen

myös vuonna 2022. Tasos-hanketta koordinoi Jyväskylän yliopiston Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. TASOS-hankkeen tavoitteena on vahvistaa työelämän ulkopuolella olevien työikäisten sosiaalista osallisuutta ja parantaa heidän taloudellista toimintakykyään. Osana Tasos-hanketta kehitetään rakenteellisen sosiaalityön prosessia kohti sote-uudistusta.

Vuoden 2022 aikana on sitouduttu yhteistyöhankkeeseen Väentuvan kanssa, hankkeessa koordinoidaan ruokapankkitoimintaa ja valmentavaa asumisen mallia.

Henkilöstösuunnitelma

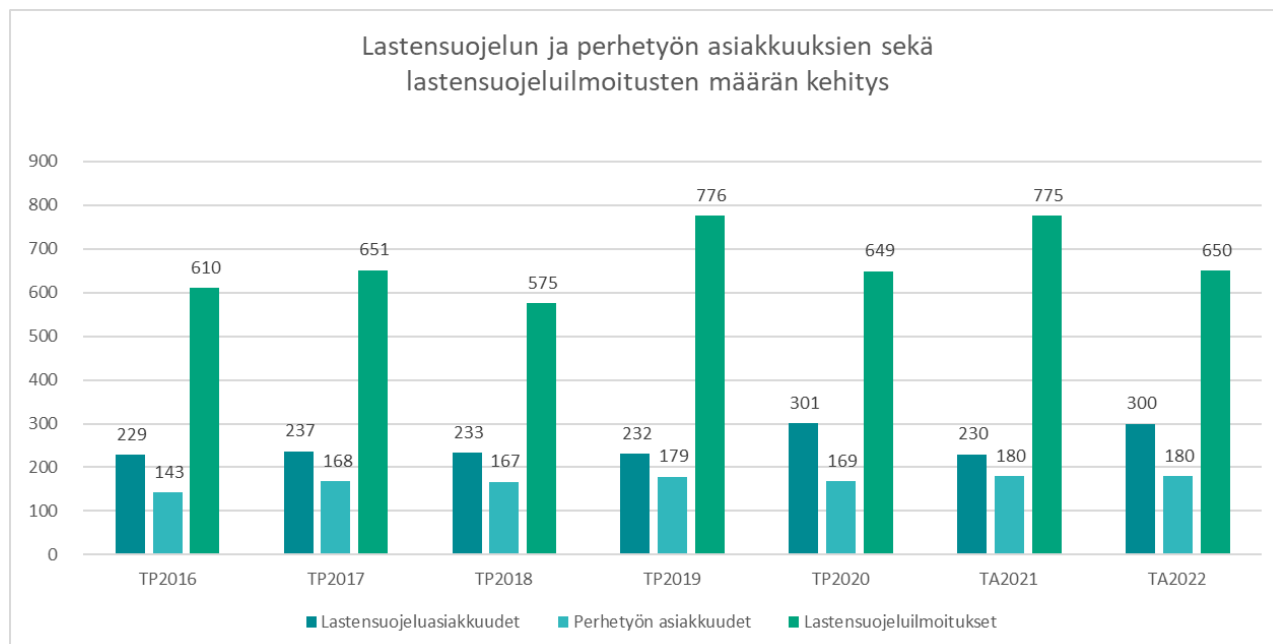
Uusia virkoja tai toimia henkilöstösuunnitelma ei sisällä.

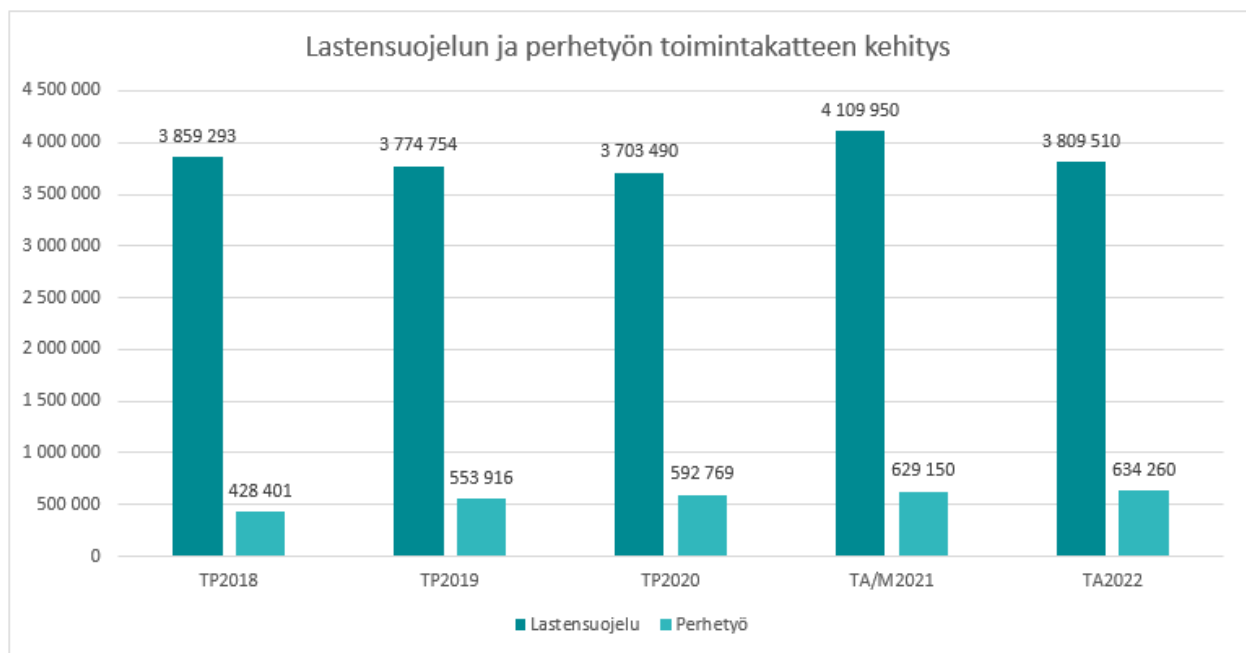
Työntekijöiden saatavuuden haasteet ja työntekijöiden suuri vaihtuvuus sosiaalityössä on asia, johon täytyy edelleen varautua ja henkilöstön pysyvyyteen täytyy panostaa. Työn vetovoimaisuuteen ja palvelualueen kilpailukykyisyyteen tulee talousarviovuoden aikana löytää keinoja. Työyhteisöjä ja johtamista kehitetään vuorovaikutteisuuteen ja itseohjautuvuuteen työhyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on parhaillaan valmistelussa lastensuojelulain muutos, jossa säädetään sosiaalityön asteittain kiristynvä vähimmäishenkilöstömitoitus lastensuojeluun. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudelle 2022. Esityksen tavoitteena on helpottaa lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden työn kuormittavuutta sekä vahvistaa lasten oikeuksien toteutumista.

SOSIAALITYÖ

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		34,41	34,41	0	0
Määräaikaiset		10,64	10,64	0	0
Yhteensä	40,26	45,05	45,05	0	0
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	1373	1615	1601		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Vanhus- ja vammaispalvelu

Vanhus- ja vammaispalveluiden tehtävänä on tuottaa asiakkaiden tarpeista lähtevää oikea-aikaista hoitoa, hoivaa ja toimintakykyä tukevaa palvelua lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Ennakoivan työskentelyn avulla pyritään hillitsemään kasvavaa palvelujen tarvetta sekä syntyviä taloudellisia vaikutuksia.

Palvelua määrittävät kunnan päättämät palveluiden myöntämisen perusteet, jotka pohjautuvat sosiaalihuoltolakiin sekä tulosyksikön palveluihin liittyviin erityislakeihin ja asetuksiin.

Kunnan strategian mukaisesti palvelun tavoite on tukea elinvoimaista, asiakkaan näköistä elämää hänelle tutussa ympäristössä. Toimimme sydämellä ja ammattitaidolla tukien asiakkaan turvallista arkea yksilölliset tarpeet huomioiden ja toimintakykyä tukien ja vahvistaen.

Vanhus- ja vammaispalvelun yhteisiä toimintalinjoja on luotu ja kehitetty haasteellisissa olosuhteissa koronapandemian myötä. Asiakkaiden yhteydenotot ja hätä läheisten pärjäämisestä ovat selvästi lisääntyneet.

Laukaan on maantieteellisesti laaja kunta ja välimatkat pitkiä. Koronaepidemian mukanaan tuomat haasteet ja erityistoimenpiteet, lainmuutokset sekä kuntalaisten ikääntyminen ja palveluiden kasvava tarve asettaa haasteet palvelutuotantoon ja talouteen.

Vanhuspalvelu- sekä asiakasmaksulain muutokset vaikuttavat tulosyksikön toimintaan ja talouteen. Osana hyvinvointialueen valmistelua ollaan ottamassa käyttöön RAI –järjestelmä (Resident Assessment Instrument), joka on tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö asiakkaan palvelutarpeen arviointiin ja hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelman laatimiseen.

Laukaan kunnan palveluissa kotona asumista tukevaa palvelua ovat asiakasneuvonta, palveluohjaus, muistikoordinaattori palvelut, kotikuntoutustiimin toiminta, päivätoiminta, toimintakeskus, omaishoito, kotihoito, henkilökohtainen apu sekä lyhytaikaispaikat yksiköissämme ja tarvittaessa os-topalveluissa.

Vanhus- ja vammaispalveluiden omat yksiköt tarjoavat ympärivuorokautista hoivaa silloin, kun kotona asuminen ei enää ole mahdollista tai se ei ole turvallista asiakkaan vammasta tai sairaudesta johtuen. Kaikkia tarvittavia palveluita emme tuota itse, vaan täydennämme omaa palveluntoutantoa ja palveluasumista ostopalveluina yksityisiltä palveluntuottajilta ja kuntayhtymiltä. Vanhusten palveluissa käytössä olevilla palvelusetelillä asiakas voi itse halutessaan valita yksityisen toimijan.

Kehittynyt terveydenhuolto, kuolleisuuden väheneminen, toimivat terveyspalvelut sekä ennaltaehkäisevä työ ja ihmisten aktiivisuus ovat myötävaikuttaneet siihen, että ihmisten elinajan odote on kasvanut ja väestö ikääntyy voimakkaasti. Vuoden 2019 Tilastokeskuksen tekemän ennusteen mukaan ikäihmisten määrä Laukaassa kasvaa niin, että vuoteen 2040 mennessä 75-vuotiaiden määrä lisääntyy 1140 henkilöllä (yhteensä 2809 henkilöä). Samassa ajassa 85-vuotiaiden määrä kasvaa vuoteen 2040 mennessä 611 henkilöllä (yhteensä 1059 henkilöä). Ennusteiden mukaan keskivaikea tai vaikea muistisairaus on joka neljännellä laukaalaisella ikäihmisellä tulevina vuosina (yli 75-vuotiailla, 967 kuntalaista).

Asiakasohjaus toteutetaan kirkonkylällä puhelinneuvontana ja tarpeen mukaan asiakkaiden luo tehdään kotikäyntejä. Asiakasneuvontaa vahvistetaan ja kehitetään edelleen, jotta kuntalaiset osaisivat hakea palveluita oikeasta paikasta, oikeaan aikaan.

Päivätoimintaa ikäihmisille järjestetään kirkonkylällä sekä Lievestuoreella. Koronaepidemian aikana olemme hyödyntäneet teknologiaa ja olleet mm. etäyhteydessä asiakkaisiin ja tehneet kotikäyntejä. Teknologian kasvavan tarjonnan myötä mietimme uusia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia palvelutuotantoon.

Muistisairaudesta on tullut meille uusi kansansairaus, jonka yleisyys kasvaa voimakkaasti. Muistikoordinaattori työ on ennaltaehkäisevää, mutta myös sairauden toteutuksen jälkeen perhettä tukevaa ja ohjaavaa toimintaa. Muistikoordinaattori koordinoi omien yksiköiden sisällä muistitiimin

toimintaa, jonka tavoitteena on vahvistaa henkilöstön muistiosaamista. Lisäksi muistikoordinaattori toimii liikkeelle panevana voimana, kun olemme kehittämässä ja vahvistamassa yhteistyötä 3. sektorin kanssa.

Kuntoutustiimin työ painottuu asiakkaan kodissa toteutettuun ennaltaehkäisevään työhön. Etähoivan ja – kuntoutuksen mahdollisuuksia asiakkaiden yksilöllisessä hoivassa kehitetään ja vaihtoehtoja sen toteuttamiseksi tehdään harkiten ja yhteistyötä kehittäen mm. Seututerveyskeskuksen kanssa.

Kotihoidon toimintaa kehitetään talousarviovuonna ja teknologian käyttöönottoa lisätään. Hyvinvointialueen hankkeisiin kuuluvana kehittämistyönä lähdetään pilotoimaan etähoivaa sekä lääkerobotteja osaksi kotihoidon työtä.

Omaishoito on asiakaslähtöistä, inhimillistä ja asiakkaan elämänlaatua tukevaa työtä. Omaishoidon tuki mahdollistaa asiakkaan omaisen tai läheisen osallistumisen asiakkaan hoitoon samalla, kun sillä voidaan siirtää kotihoidon palveluiden aloittamista ja palveluasumiseen siirtymisen tarvetta vuosilla eteenpäin. Omaishoitajien jaksamista tuetaan säännöllisillä kotikäynneillä ja yhteydenpidolla, sekä lakisääteisillä vapailta. Omaishoidontuen kysyntää arvioidaan talousarviovuoden aikana ja tehdään tarvittaessa muutoksia määrärahojen kohdennuksiin, jotta mahdollisesta uusien myöntämisperusteet täyttävien asiakkaiden pääsy tuen piiriin.

Vanhus- ja vammaisneuvostoilla on merkittävä rooli ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden äänen tuomisessa esiin niin suunnitteluun kuin päätöksentekoon. Vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa käydään aktiivista keskustelua ajankohtaisista asioista ja suunnitelmista.

Palveluasumista tuotetaan kunnan omissa yksiköissä sekä palvelua ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta sekä yhdistyksiltä ja säätiöiltä.

Lyhytaikaista hoitoa, arviointijaksoja ja kuntoutusta tarjotaan Kuuselan Aku yksikössä sekä yksit-

täisinä paikkoina lyhytaikaista hoitoa myös eri yksiköissä. Paikkojen määrä ei ole ollut riittävä ja toimintaa kehitetään vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita. Suunnitelmana on, että perustetaan kunnan toimintana uusi lyhytaikaisen hoidon yksikkö Esperin omistamaan Sylvi –kotiin, joka tarjoaa myös mahdollisuuden ilmaishoidon vapaiden toteutukseen.

Asumispalveluyksiköissä suurin osa asiakkaista on muistisairaita. Oma tuotantoa täydennetään os-topalveluiden tuottajilla ja palveluseteleillä. Erityisesti muistiosaamista tulee kehittää koulutusten myötä henkilökunnalla asumispalveluyksiköissä sekä kotihoidossa.

Uuden asumisyksikön suunnittelu aloitetaan talousarviovuonna kehitysvammaisille asiakkaille. Myös ikääntyneiden erilaisia asumismuotoja arvioidaan ja käynnistetään suunnittelu myös perhehoitajien saamiseksi Laukaaseen.

Henkilöstösuunnitelma

Uusia virkoja tai toimia henkilöstösuunnitelma ei sisällä.

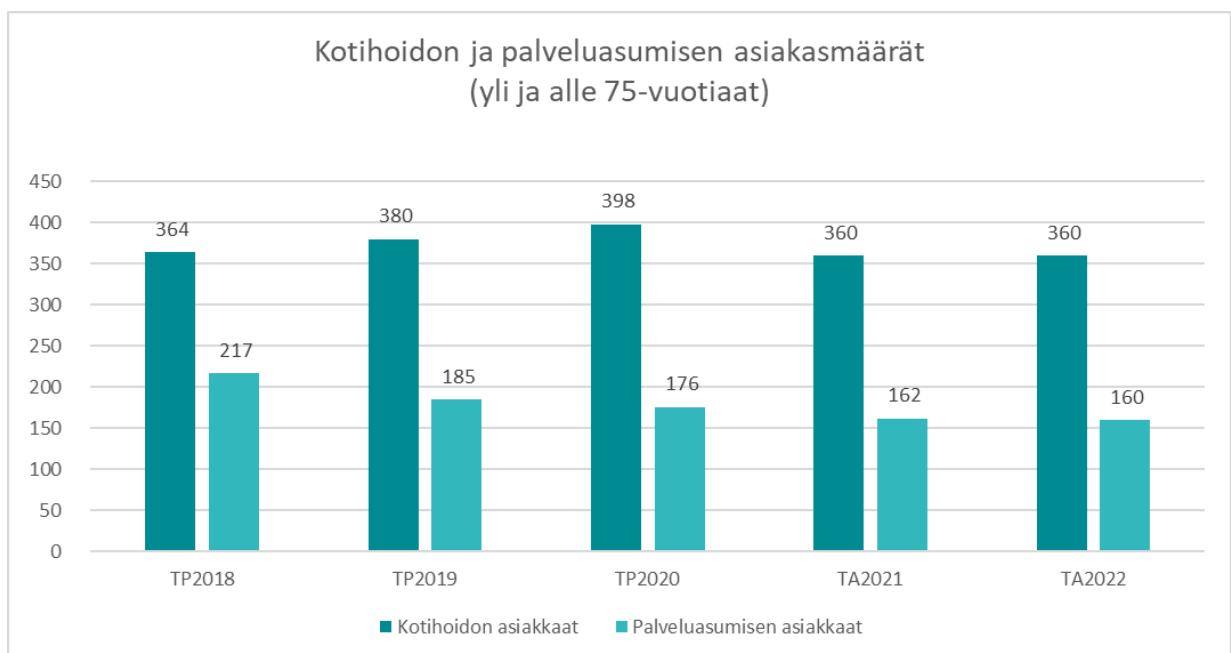
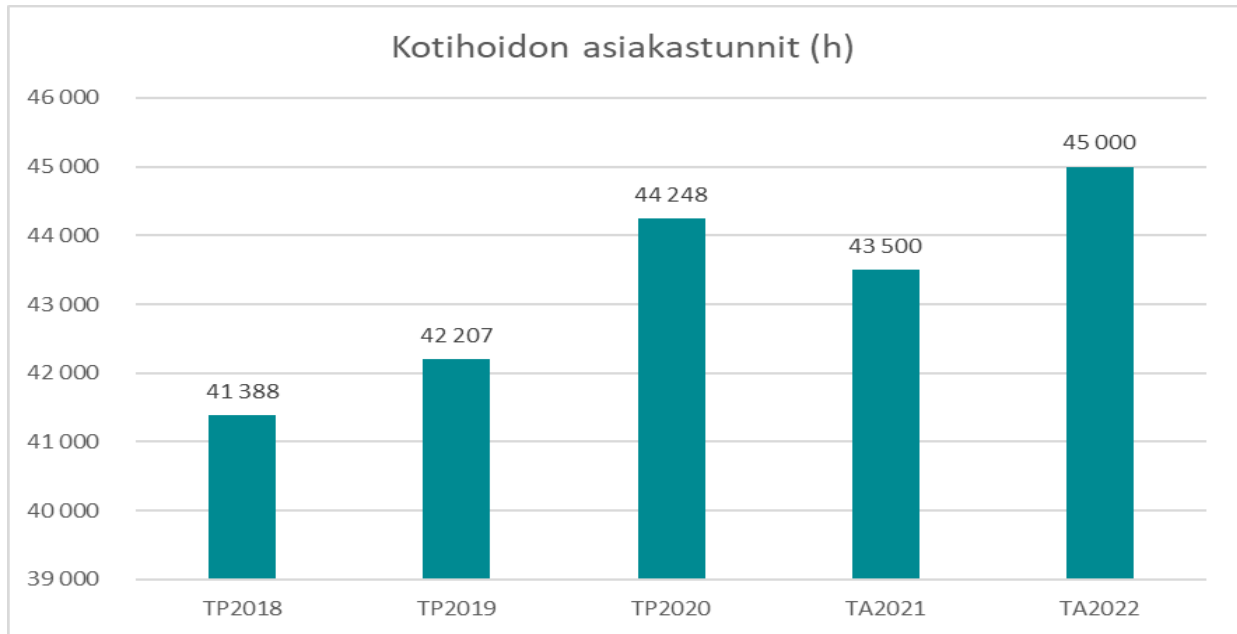
Henkilöstön saatavuudessa haaste on merkittävä. Avoimiin sijaisuuksiin, toimiin ja virkoihin ei ole aina hakijoita. Henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

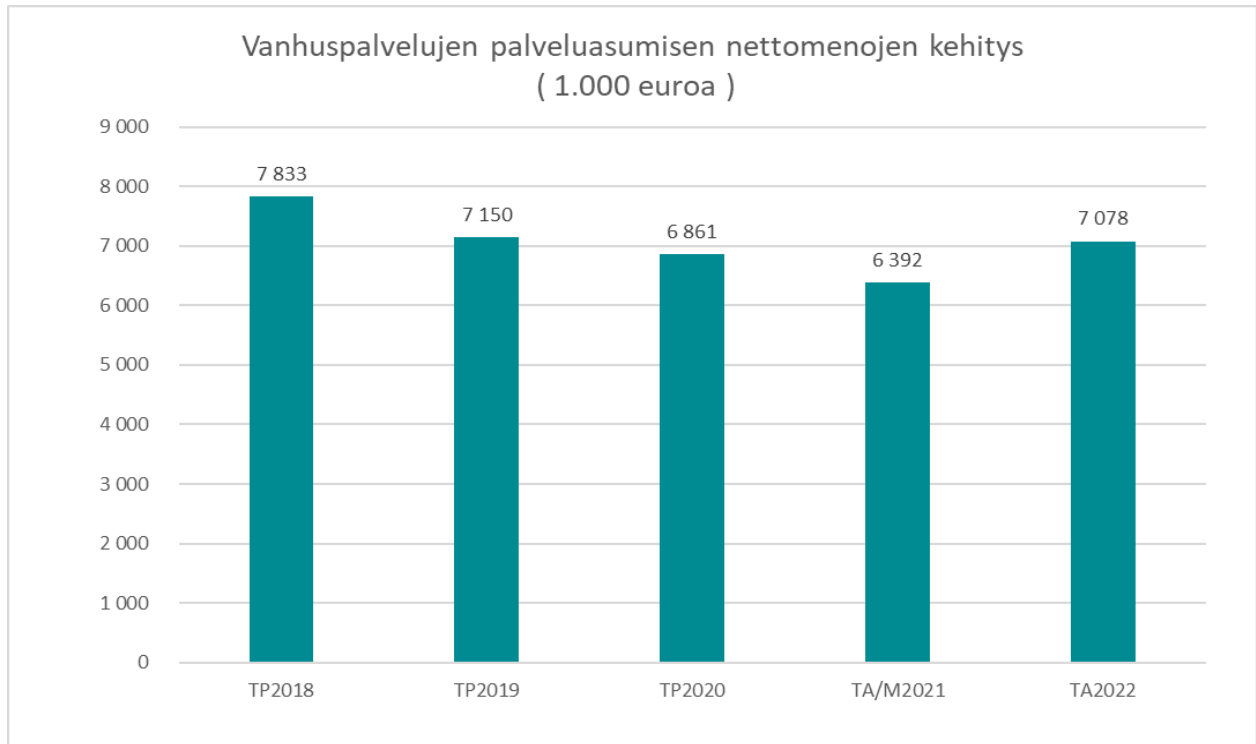
Varahenkilöstössä olevat toimet järjestellään uudelleen ja työpanokset kohdennetaan eri yksiköihin vanhuspalvelulain edellyttämän henkilöstötoituksen mukaisesti. Lisäksi yksi lähihoitajan toimi muutetaan ohjaajan toimeksi ja työpanos kohdennetaan vammaispalvelun työ- ja päivätoimintaan Taitojen talolle. Kaksi tointa jätetään täyttämättä, palkkoihin varatut eurot kohdennetaan etähoivan ja lääkerobottien pilotointiin.

Kuntoutustiimiin kohdentunut lähihoitajan toimi muutetaan asiakasvastaavan viraksi ja työpanos kohdentuu kotihoidon palveluohjaukseen ja palvelutarpeen arviointiin.

VANHUS- JA VAMMAISPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		160,65	178,65	0	0
Määräaikaiset		42,87	48,87	0	0
Yhteensä	204,43	203,52	227,52	0	0
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	6706	7049	7776		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

SUORITTEET, VANHUSPALVELUT	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
75-vuotta täyttäneet laukaalaiset	1535	1601	1669	1700
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet %:na (valtakunnallinen tavoite 92-93%)	89,39	90,6	91,7	92
Kotihoito				
Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat yli 75-vuotiaat (%)	18,2	16,7	15,8	15,3
Kotihoidon asiakkaat, kaikki henkilömääränä	380	398	360	360
Kotihoidon asiakkaat, alle 75-vuotiaat(sis. kaikki alle 75.v)	100	130	95	90
Kotihoidon asiakkaat, alle 65-vuotiaat	34	59	34	34
Kotihoidon tehokkuus, välittömän työajan osuus % työajasta	55	55	58	58
Ympäriverokautinen asuminen				
Asiakkaiden määrä, yli 75-vuotiaat	163	149	140	140
Asiakkaiden määrä, alle 75-vuotiaat	22	27	22	20
Palvelun piirissä olevat yli 75-vuotiaat %:na	10,61	9,3	8,3	7,9

(valtakunnallinen tavoite 7-8%)				
Lyhytaikaispaikat palveluasumisessa(asiakasmäärä)oma	178	195	184	184
Omaishoidon tuki				
Omaishoidon tuen saajat yhteensä *	79	130	94	94
Omaishoidossa olevat yli 75-vuotiaat	49	63	54	60
Omaishoidon tuen piirissä olevat, yli 75-vuotiaat %:na	3,7	3,9	4	4,5
Omaishoidettavat alta 75-vuotiaat	30	67	40	40
Päivätoiminnan asiakkaat, koko vuosi	110	66	110	66
*Sisältää vanhus- ja vammaispalvelun omaishoidon tuet				

SUORITTEET, VAMMAISPALVELUT	TA2019	TA2020	TA2021	TA 2022
Henkilökohtainen apu/työnantajamalli	55	55	56	55
Palveluasuminen palvelutalossa	18	18	19	16
Intervallijaksoja (hlöä)	2	2	3	2
Palveluasuminen kotona	4	4	4	2
Asunnon muutostyöt	18	15	14	10
Kuljetuspalvelut	250	250	250	250
Omat palveluasumisen paikat kehitysvammaisille	28	28	28	39
Ostopalvelut	30	27	30	27
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta/oma	63	53	63	60
Ostettu työ- ja päivätoiminta	14	12	16	12
Omaishoidon tukien määrä	16	*	25	19
Perhehoito	4	3	4	3

3.3.3 Kehittämisen painopisteet

Sosiaalityössä kehittämisen painopistealueet jatkavat vuodelle 2021 asetettuja tavoitteita. Asiakastyön kohdentaminen tarkoituksenmukaisesti ja palveluiden saatavuus oikea-aikaisesti ja mahdollisimman varhain. Erityinen painopistealue on perhetyössä, toimintojen selkiyttämisen myötä suoran asiakastyön osuuden kasvattaminen kokonaisyöajasta.

Vanhus- ja vammaispalveluissa painopistealueena on palvelutarpeeseen vastaaminen oikea-aikaisesti. Palvelun tuottamistapoja kehitetään ottamalla käyttöön muun muassa lääkerobotteja ja etähoivaa. Lisäksi toimintaa kehitetään osana hyvinvointialueen rakentamista eri hankkeiden

kautta. Toiminnan keskiössä on terveyden edistäminen, ennakointien palveluiden ja avohoidon palvelujen vahvistaminen ja niiden ensisijaisuus.

Sosiaalipalvelujen valvonnan kehittämisen painopisteenä on omavalvonnan toteutumisen seuranta ja omavalvonnan toteutumisen seurannan kehittäminen sekä omavalvontatyön tukeminen.

Henkilöstön saanti ja henkilöstön pysyvyys ovat kehittämisen painopisteinä koko palvelualueella.

Hyvinvointialueelle siirtyminen toteutuu vuonna 2023 alusta. Vuoden 2022 aikana työntekijöitä tiedotetaan muutoksista ja viedään tarvittavat toimenpiteet henkilöstön tietoon.

Hyvinvointialueen suunnitteluun osallistutaan aktiivisesti eri hankkeiden kautta sekä osallistumalla väliaikainen valmistelutoimielimen ja jaostojen toimintaan kohdennusten mukaisesti.

3.3.4 Toiminnalliset tavoitteet

Palvelualueen toiminnallisten tavoitteiden kuvaaminen alla olevan taulukon mukaisesti. Tavoitteena tiivistää tavoitteiden määrä enintään kymmeneen tavoitteeseen palvelualueita kohti. Tavoitteiden asettamisesta on annettu tarkemmat ohjeet talousarvio-ohjeessa.

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
<i>Palvelut uudistuvat ja palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeita. Toiminta tuotetaan kustannustehokkaasti.</i>	<i>Asiakas pääsee palvelutarpeen arviointiin asetetussa määräajassa</i>	<i>Kulunut aika yhteydenotosta</i>	<i>Palvelutarpeen arvion aloitus 7 vrk kuluessa yhteydenotosta</i>
	<i>Oikea palvelu oikeaan aikaan</i>	<i>Palveluasumisen odotusaika</i>	<i>Tarvearvioon perustuva lastensuojelun selvitys 3 kk kuluessa ilmoituksesta</i>
	<i>Uusia tekemisen tapoja kehitetään ja tiivistetään yhteistyötä eri toimijoiden kesken</i>		<i>Palveluasumiseen pääsy 3 kk kuluessa päätöksestä</i>
	<i>Kotiin menevä työ mahdollistaa asiakkaan kotona asumisen ja avun saannin niin, ettei tilanne pahene</i>	<i>75 –vuotta täyttäneiden määrä tehostetussa palveluasumisessa</i>	<i>75 -vuotta määrä vähenee tehostetussa palveluasumisessa</i>
		<i>Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet %:na</i>	<i>Kotona asuvat 75 –vuotta täyttäneet määrä % kasvaa</i>
		<i>Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat yli 75-vuotiaat (%)</i>	<i>Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat 75 –vuotta täyttäneet % laskee</i>
		<i>Raskaimpien palveluiden kustannukset</i>	<i>Ostopalvelukustannukset vähenevät raskaissa palveluissa</i>
		<i>Perhetyön asiakastyön osuus % kokonaistyöajasta</i>	<i>Perhetyössä asiakastyön osuus vähintään 70% kokonaistyöajasta</i>
		<i>Jonotusaika perhetyöhön</i>	

<i>Henkilöstöä tuetaan työssä rakenteista huolehtimalla</i>	<i>Henkilöstön pysyvyys paranee</i> <i>Avoimet virat ja toimet saadaan täytetyksi</i>	<i>Kotihoidon välittömän työn osuus</i>	<i>Jonotusajat lyhenevät</i> <i>Lähihoitajan välittömän työn osuus 58-60%</i>
	<i>Henkilöstön valmentaminen kohti hyvinvointialuetta.</i>	<i>Henkilöstön vaihtuvuus</i> <i>Virkojen täyttöaste</i> <i>Hakijamäärät</i> <i>Henkilöstökokemus</i> <i>Tiedotus ja yhteiset info-tapaamiset</i>	<i>Vaihtuvuus vähenee</i> <i>Virat saadaan täytetyksi pätevillä työntekijöillä</i> <i>Työtyytyväisyys paranee</i> <i>Informaatio toteutuu</i> <i>Henkilöstö tuntee olonsa turvalliseksi hyvinvointialueelle siirryttäessä</i>
<i>Palvelu on laadukasta ja vaikuttavaa.</i>	<i>Omavalvonnan vahvistaminen; ajan tasalla olevat omavalvontasuunnitelmat ohjaavat toimintaa ja asiakas-turvallisuutta tukevaa riskienhallintaa</i>	<i>Asiakaspalaute ja kokemus</i> <i>Muistutusten, haipro-/poikkeamien, sosiaalihoitolain 48§ mukaisten ilmoitusten määrä</i> <i>Omavalvonnan systemaattinen seuranta</i>	<i>Asiakkuuden kesto aika lyhenee</i> <i>Asiakastytytyväisyys kasvaa</i> <i>Muistutukset ja kantelut vähenevät</i> <i>Omavalvonnan seuranta on dokumentoidusti toteutunut</i>

3.3.5 Riskienhallinta

Keskeisemmät riskit kohdistuvat henkilöstön saatavuuteen ja henkilöstön pysyvyyteen. Saatavuudessa on ollut merkittäviä haasteita, jotka vaikuttavat omaan palvelutuotantoon sekä ostopalvelujen saatavuuteen.

Taloudelliset riskit kohdistuvat kasvavaan palvelutarpeeseen, joka voi olla ennakoitua suurempaa ja taloudellinen varautuminen voi olla riittämätöntä.

Lastensuojelun tarve kasvaa, perheiden arjen hallinta heikkenee, lisääntyneet lastensuojeluilmoitukset aiheuttavat merkittävän taloudellisen riskin. Erityisesti ennakoimattomat sijoitukset/huostaanotot.

Koronaepidemia on merkittävä riski edelleen vuonna 2022, joka voi aiheuttaa hoito- ja palvelovelkaa.

3.4 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tehtävänä on huolehtia laadukkaista varhaiskasvatuspalveluista, perusopetuksesta, lukio-opinnoista, kirjasto-, kulttuuri-, kansalaisopisto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuri-palveluista. Toimintaan kuuluu myös liikunta-,

nuoriso- ja kulttuuri-järjestöjen avustaminen. Sivistyspalveluiden vastuulautakuntana toimii sivistyslautakunta.

3.4.1 Talous

Sivisyspalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos 2022-2021	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallintopalvelut	12,8	0,0	12,1	12,1	
Varhaiskasvatus	809,7	1014,8	761,2	-253,6	-25 %
Perusopetuspalvelut	1064,9	1300,1	1591,1	291,0	22 %
Lukio	56,9	96,4	74,0	-22,4	-23 %
Kansalaisopisto	173,7	142,0	142,0	0,0	0 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	17,2	13,2	21,7	8,6	65 %
Vatti	444,1	509,0	512,2	3,2	1 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	67,9	62,2	83,9	21,7	35 %
Yhteensä	2647,2	3137,7	3198,2	60,5	2 %
Toimintamenot					
Hallintopalvelut	391,1	359,3	290,2	-69,1	-19 %
Varhaiskasvatus	12938,7	14458,9	14633,5	174,6	1 %
Perusopetuspalvelut	24508,6	26162,8	27061,8	899,0	3 %
Lukio	1915,7	2263,4	2401,9	138,5	6 %
Kansalaisopisto	633,2	687,5	686,3	-1,1	0 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	987,2	1014,7	1010,1	-4,6	0 %
Vatti	2341,8	2650,7	2618,2	-32,5	-1 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	678,5	748,5	795,8	47,3	6 %
Yhteensä	44394,8	48345,7	49497,7	1152,0	2 %
Toimintakate*					
Hallintopalvelut	-378,3	-359,3	-278,1	81,2	-23 %
Varhaiskasvatus	-12129,0	-13444,1	-13872,3	-428,2	3 %
Perusopetuspalvelut	-23443,7	-24862,7	-25470,7	-608,0	2 %
Lukio	-1858,8	-2167,0	-2327,9	-160,9	7 %
Kansalaisopisto	-459,5	-545,5	-544,3	1,1	0 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-970,0	-1001,6	-988,4	13,2	-1 %
Vatti	-1897,7	-2141,8	-2106,0	35,8	-2 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	-610,6	-686,3	-711,9	-25,6	4 %
Yhteensä	-41747,6	-45208,1	-46299,5	-1091,4	2 %

*tulosityksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Hallintopalvelut

Vuonna 2022 hallintopalveluiden taloudessa saadaan säästöjä noin 70.000 €, kun jätetään täyttämättä hallinto- ja talouspäällikön virka. Tehtävät jaetaan muiden viranhaltijoiden kesken ja tehdään tarvittavat tehtävän vaativuuden päivitykset. Kuljetussuunnitteluun tullaan tarvitsemaan lisäresurssia, mutta kuljetusjärjestelyjen suunnittelun osalta tulee tehdä kunnassa kokonaisarviointi, ja ratkaista sivistyspalveluiden kuljetussuunnittelutarve samassa yhteydessä.

Varhaiskasvatus

Vuonna 2022 varhaiskasvatuspaikkoja suunnitellaan lisää alueille, joissa kasvusta johtuvaa tarvetta on ilmennyt. Kirkonkylällä Koulunmäen laajennushankkeen yhteydessä valmistuu perhepäivähoidon varahoitoryhmä Kirkonkylän päiväkodin yhteyteen. Vihtavuoren päiväkodilla toiminnut kokopäiväinen esiopetusryhmä siirtyy Vihtavuoren koulun tiloihin tuoden Vihtavuoren päiväkodille lisää alle 6-vuotiaiden varhaiskasvatuspaikkoja.

Varhaiskasvatuksen maksutuottojen arvioidaan olevan vuoteen 2021 verraten noin 270.000 alemmat. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki on muuttunut 1.8.2021 alkaen siten, että tulorajat ovat nousseet ja tällä on merkittävä varhaiskasvatuksen alenemiseen liittyvä vaikutus. Laukaassa merkittävä osuus varhaiskasvatuksesta tuotetaan yksityisesti palvelurahalla. Tulorajojen noustessa myös palvelurahan perheiden maksavat omavastuuosuudet pienenevät, jolloin kunnan osuus maksettavasta palvelurahasta nousee. Muutokset näkyvät näin ollen myös palvelurahan kulujen lisääntymisessä. Palvelurahan kulujen arvioidaan lisääntyvän vuoteen 2021 verrattuna noin 200.000 euroa.

Varhaiskasvatukselle ja päiväkotien yhteydessä tapahtuvaan esiopetukseen on haettu ja myönnetty korona-avustusta 39.600 euroa. Muutoksena vuoteen 2021 verraten kotihoidon tuella olevien lasten määrää arvioidaan pienemmäksi kuin edellisinä vuosina ja vastaavasti varhaiskasvatuksen osallisuusasteen lisääntyvän. Vuonna

2022 kotihoidon tuella arvioidaan olevan n. 70 lasta vähemmän kuin vuonna 2021. Lasten palveluntarpeet ovat kasvaneet ja kokoaikaistuneet viime vuosina, joka on nostanut varhaiskasvatukseen osallistumisastetta. Pääperiaatteena varhaiskasvatuspaikkojen täyttämässä on, että kunnalliset varhaiskasvatuspaikat ovat täynnä. Varhaiskasvatuspaikkojen suunnittelua toteutetaan alueellisesti palveluntarpeet huomioiden.

Vuoden 2022 aikana Koulunmäen laajennushankkeen valmistumisen myötä myös tukea tarvitsevat erityisoppilaat saavat uudet tilat Kirkonkylän koululle. Toiminta siirtyy hallinnollisesti perusopetuksen alaisuuteen vuoden 2022 aikana. Tämä mahdollistaa tiiviin yhteistyön koulun ilta- ja päivätoiminnan kanssa.

Vuonna 2022 vahvinta eli erityistä tukea saavia lapsia arvioidaan olevan varhaiskasvatuksessa tai varhaiskasvatuksen yhteydessä tapahtuvassa esiopetuksessa 33 lasta, joka on enemmän kuin aiempina vuosina. Tehostettua tukea saavien lasten määräksi arvioidaan n. 80 lasta. Esiopetuksen järjestämistä suunnitellaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa ensisijaisesti paikallistason palveluja kehittämällä.

Perusopetuspalvelut

Peruskoulun oppilasmäärä Laukaan 12 peruskoulussa on 7.9.2021 tilanteen mukaan 2826 oppilasta, joka on 13 oppilasta enemmän kuin 2021 talousarviossa. Väestörekisteriin perustuen oppilasmäärän ennustetaan muuttuvan niin, että syksyllä 2022 peruskouluissa opiskelee 2823 oppilasta, joka on kolme vähemmän kuin tällä hetkellä. Kuitenkin on tiedossa, että kunnan tonttien myynti etenee hyvin, ja sen perusteella voi arvioida oppilasmäärän jatkuvan aiempien vuosien tapaan kasvussa.

Taloussuunnitelma on laadittu kunnanhallituksen antaman raamin mukaisesti. Syksyllä 2022 on kuitenkin edessä ainakin kahden uuden opetusryhmän perustaminen erityisopetuksen tarpeita varten. Näiden tarvitsemat tuntimäärät on huomioitava opetusresurssin ja henkilöstökulujen kasvuna. Aiempien vuosien säästötoimien takia olemassa olevien ryhmien vähentäminen tai

suurentaminen merkittäväällä tavalla eivät tule kyseeseen. Tilanne arvioidaan uudelleen keväällä 2022 seuraavan lukuvuoden opetusresurssipäätöksessä. Lukuvuoden 2021-2022 opetustuntimääriin vaikuttaa koronavaikutusten korjaamiseen myönnetty 204.000 euron valtionosuus, josta perusopetuksen käyttöön jää 170.000 euroa. Se käytetään suoraan erityisen tuen, tukiopetuksen sekä koulunkäynninohjaajien kustannuksiin. Kokonaisuudessaan talousarvion raami aiheuttaa kuitenkin nykyiseen toiminnan laajuuteen vähennyksiä syksyllä 2022, ja alkuperäiseen raamiin nähden henkilöstökuluihin on tehty noin 100.000 euron vähennys, jonka kohdentaminen ratkaistaan keväällä 2022 tuntiresurssiratkaisun yhteydessä, kun tiedetään tarkemmin sijaiskulujen, oppilaiden tuen tarpeen, opetusryhmien sekä jakotuntien tarve syksyllä 2022.

Perusopetuspalveluiden kustannukset nousevat vuonna 2022 aikana noin 1,2 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvavat noin 840.000 euroa, ja kasvua katetaan valtion korona- ja tasa-arvoavustuksilla, joita arvioidaan saatavan yhteensä 794.000 euroa, kun koko syksyllä 2021 saatu avustus siirretään käytettäväksi vuoden 2022 puolella. Henkilöstökulujen kasvussa näkyy 140 000 euron edestä erityislasten iltapäivähoidon siirtyminen varhaiskasvatuksesta perusopetuspalveluiden alle. Syksyksi 2022 joudutaan perustamaan tämän hetkisten tietojen mukaan kaksi uutta erityisen tuen opetusryhmää. Palveluiden ostoja vähennetään nykyisestä tasosta 35.000 euroa. Vähennykset kohdistuvat tasaisesti eri palveluiden ostoihin, mutta erityisesti koulukuljetuskustannuksissa haetaan säästöjä. Koulutarvikkeisiin ja oppimateriaaleihin tulee kasvua noin 75.000 euroa johtuen Kirkonkylän koulun ja Vihtavuoren koulun käyttöönoton aiheuttamista ensikertaisen varustamisen kustannuksista. Sisäisten vuokrien kasvu on 300.000 euroa.

Lukio

Lukiolla on käytössä opetuksen järjestämiseen 385 kurssia lukuvuonna 2021-22. Lisäksi opetusalan virka- ja työehtosopimuksen perusteella lukiolla on käytettävänään lukioresurssia, joka määräytyy opiskelijamäärän mukaan (14 vvt+0,17x opiskelijamäärä). Tämän resurssin käyttämisestä päättävät lukion rehtori ja opettajat yhdessä.

Lukiokoulutuksen toiminnassa on noudatettu taloudellista tiukkuutta. Taloudellinen tilanne näyttäytyy lukiossa siten, että tarjolla on ainoastaan valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaiset pakolliset kurssit ja ylioppilaskirjoituksiin valmentavia kertauskursseja tiivistetysti. Valinnaisia kursseja, kuten työelämälähtöisiä, oppilaitosten välisiä, monialaisia ja laaja-alaisia kursseja ei taloustilanne mahdollista. Talouden säästötoimet ovat vähentäneet Laukaan lukion näkyvyyttä, houkuttavuutta ja markkina-arvoa Keski-Suomessa.

Opiskelijamäärään nähden pienen opetusresurssin lisäksi lukion taloutta rasittaa myös uusien tilojen hankinnat leasingmaksuineen ja aiempaa korkeampine tilavuokrineen. Toivomme, että tilojen aiheuttamat kustannukset eivät vähennä opetukseen myönnettävää resurssia entisestään.

Uusi opetussuunnitelma tuo kustannuspaineita opetuksen järjestämiseksi lukiouudistuksen mukaisesti. Lisäksi syksystä 2021 voimaan astunut laki oppivelvollisuuden laajentamisesta ja opetuksen maksuttomuudesta lisää lukiokoulutuksen kustannuksia Laukaassa noin 130.000 euroa vuodessa (oppikirjat yms. 100.000 euroa, tietokoneet 30.000 euroa).

Taloudellisesta tilanteesta johtuen Laukaan lukio on toiminut aktiivisesti ulkopuolisen rahoituksen saamiseksi paikkaamaan taloudellista vajetta. Syksyllä 2021 otettiin käyttöön lukion uusi opetussuunnitelma. Opiskelijat ja opettajat työstivät opetussuunnitelmaa yhdessä Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksen kanssa. Yhteistyön tavoitteena on ollut kehittää lukioon oppiaineitten rajat ylittäviä, geneerisiä taitoja, yhdessä tekemisen ja ongelmaratkaisun taitoja ke-

hittäviä kursseja. Opintokokonaisuuksien taustalla on työelämän osaamisvaatimusten nopea muutos. Opetushallitus myönsi hankeavustuksen lukiuudistuksen toimeenpanolle Laukaassa 43.200 euroa.

Koronatilanne on haastanut lukion opetusjärjestelyitä ja asettanut vaateita oppimisen tuelle. Opetushallitus on myöntänyt avustusta Laukaan lukiolle kahdessa erässä yhteensä 38.887 euroa.

Edelleen Laukaan lukio sai hankerahaa piha-alueen muokkaamiseen lähiliikuntapaikkana. Valtionavustus oli suuruudeltaan 28.000 euroa.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toiminnan perusrahoitus tulee valtiolta yksikköhinnan perusteella. Tämän vuoksi on tärkeää säilyttää opetustuntien määrä vähintään nykyisellä tasolla. Toiminnan muun rahoituksen koostuessa kunnan omasta rahoitusosuudesta sekä kurssimaksutuloista, heijastuu kunnan tiukentunut taloudellinen tilanne opiston toiminnan resursseihin sekä kasvavaan paineeseen nostaa kurssimaksuja. Tavoitteena on säilyttää kurssimaksut maltillisina riittävän kersitoiminnan ja sitä kautta opetustuntien toteutumisen takaamiseksi.

Kansalaisopiston maksutuottojen osuus arvioidaan v. 2022 samalle tasolle kuin v. 2021, mikä on hieman aiempia vuosia pienempi. Tulotason arvioitu lasku johtuu pääosin koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilanteesta. Koronaviruksen vuoksi lukuvuosien 2019-2020 ja 2020-2021 kurseja jouduttiin perumaan, kurssimaksuja palauttamaan ja lukuvuoden 2021-2022 kurssien ryhmäkokoja pienentämään.

Kansalaisopiston talousarvio sisältää musiikkiopiston opiskelijoiden omavastuuosuuden, joka on aiemmin jäänyt opiskelijoiden itse kustannettavaksi. Talousarviossa esitetään musiikkiopiston opiskelijoiden omavastuuosuudesta (170 e/ opiskelija/ vuosi) luopumista yhdenvertaisuuteen perustuen: Omavastuuosuutta ei peritä muissakaan toiminta-alueen kunnissa. Oma-

vastuuosuutta vastaava summa on talousarviossa ennakoitavissa, koska musiikkiopiston oppilaspaikkojen määrä on tiedossa.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikapalvelujen vuoden 2022 talousarviossa suurin muutos aiempaan on kulttuuripalvelujen siirtyminen kirjastotoimelta vapaa-aikatoimeen. Vapaa-aikatoimessa on tarve useille uudistuksille, muun muassa sähköisten palveluiden ja viestinnän kehittämiseksi. Korona-aikana hiih-punutta tapahtumatuotantoa pyritään elvyttämään, mihin uudet liikunta-, nuoriso- ja harrastetilat luovat monipuolisia mahdollisuuksia. Nämä lisäävät aluksi kustannuksia, mutta mahdollistavat pitkällä tähtäimellä toiminnan kehittämisen ja tulojen lisäämisen. Vattipajalla on tarve toiminnan uudistamiselle muun muassa työllisyyden kuntakokeilun ja oppivelvollisuuden laajentumisen myötä.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vihtavuoren lähikirjasto avasi ovensa asiakkaille syksyllä 2021. Vuotuisista toimintamenoista resursoitavaksi on tullut yksi toimipiste lisää. Kirjaston palvelumaksuhinnasto tarkastetaan. Sivistystoimen säästötavoitteisiin kirjasto osallistuu 5.000 eurolla säästöjen kohdistuessa henkilöstö-, kuljetus- ja aineistokuluihin.

Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus, HyPe

Vuonna 2022 Laukaan lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskuksen (Laukaan HyPe) talousarviossa oleellinen muutos on HyPen toimitilan muutto kevään-kesän 2022 aikana remontoitavaan Kirkonkylän koulun D-osaan yhdessä kirkonkylän nuorisotilan kanssa. HyPe siirtyy nykyisistä Konneveden Osuuspankin vuokratiloista siis Laukaan kunnan omistamiin tiloihin. Yhdessä nuorisotilan kanssa hankittava irtaimisto (kalusteet, ict-välineistö) kustantaa noin 50.000 euroa. Tästä on huomioitu HyPen vuoden 2022 käyttötaloudessa 10.000 euroa (leasing 5 vuotta). Itse remonttikulut huomioidaan investointikustannuksina.

Muut käyttötalouden kustannukset pyritään säilyttämään edellisvuoden tasolla. Toimintakuluista noin 80 prosenttia muodostuu henkilöstökuluista. Huomioitavaa on, että suurin osa HyPen tulosityksikön työstä ja työtehtävistä ovat la-
kisääteisiä.

Toimintatuotoista edelleen keskeisin on etsivään nuorisotyöhön kohdentuva valtionavustus, noin 60.000 euroa. Sitouttava kouluyhteistyö -hankkeen valtionavustusosuutta on huomioitu 22.400 euroa. Hankkeen jatkorahoitus on mahdollinen. HyPen toimintaideologia perustuu ma-
talan kynnyksen palveluille ja toiminnalle, joten

tuottoja ei ole edelleenkään tarkoitus kerätä asiakasmaksuin.

Vaikka tuleva sote-uudistus ja sote-palvelujen siirtyminen hyvinvointialueelle ei vielä vuonna 2022 aiheuta HyPen talouteen juurikaan muutoksia, tulee jo tänä talousarviovuonna tehdä selkeät talousvalmistelut muutoksen toteuttamiseksi.

3.4.2 Palvelujen järjestäminen

Hallintopalvelut

Kuntalassa sijaitsevassa sivistystoimen hallinnossa tuetaan esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukioon, kansalaisopistoon, kirjasto- ja kulttuuripalveluihin, vapaa-aikatoimeen sekä lasten ja nuorten hyvinvointikeskukseen liittyviä yhteisiä asioita. Hallintopalvelussa valmistellaan ja laitetaan täytäntöön sivistyslautakunnan päättämiä asioita. Sivistystoimen hallintopalvelut vastaavat suunnittelu-, valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, sekä sivistystoimen talous- ja henkilöstöpalveluista.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää laadukkaita ja monipuolisia varhaiskasvatuspalveluja siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin perheiden tarve edellyttää. Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten hyvinvointia. Kaikille varhais-

kasvatuksessa oleville lapsille laaditaan lapsikoh-
tainen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä
huoltajien kanssa.

Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään varhaiskasvatuslain mukaisesti. Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa ja perhepäivähoidossa sekä kunnallisesti että yksityisesti. Yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan palvelu-
rahalla. Kunnallisia päiväkoteja on kahdeksan, yksityisiä päiväkoteja kahdeksan sekä yksi ostopalvelupäiväkotona. Kunnallisia ryhmäperhepäiväkoteja on yksi ja yksityisiä kolme. Kunnallisia perhepäivähoitajia arvioidaan olevan n. 40 ja yksityisiä perhepäivähoitajia 8. Kerhotoiminta täydentää varhaiskasvatuspalveluja ja sitä järjestetään kunnan jo-
kaisessa taajamassa Kirkonkylällä, Leppävedellä, Lievestuoreella ja Vihtavuorella. Toimintakauden 2021-2022 ajan kerhotoiminta on Laukaassa mak-
sutonta.

Maksuttomaan esiopetukseen osallistuvat kaikki kuusivuotiaat lapset. Esiopetusta järjestetään varhaiskasvatuksen toimintana kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa. Varhaiskasvatusta järjestetään kokopäiväisenä, osapäiväisenä tai osaviikkoi-
sena perheen tarpeet huomioiden. Ilta- ja vuoro-
hoitoa järjestetään ostopalvelupäiväkodissa ja

kahdessa yksityisessä päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen toimintaan sisältyy myös kasvun ja oppimisen tuki.

Syntyvyyden laskusta huolimatta varhaiskasvatuksen osallisuusasteen ennustetaan edelleen nousevan. Muuttoliike vaikuttaa varhaiskasvatustalujen kysyntään ympäri vuoden. Tämän lisäksi perheiden palvelujen tarpeet muuttuvat ja vaihtelevat toimintavuoden kuluessa.

Kotihoidon tuki kuuluu myös varhaiskasvatuksen vastuualueeseen. Kotihoidon tukea maksetaan

Peruskoulut antavat opetussuunnitelman mukaista esi- ja perusopetusta, luovat yhdessä kotien kanssa vankan perustan lasten ja nuorten kehitymiselle yksilöiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antavat heille hyvät perusvalmiudet jatko-opinnoille. Edistämme yhdessä vanhempien kanssa oppilaiden oppimista ja hyvinvointia. Perusopetuksen toiminnan lähtökohtana ovat sivistystoimen strategian mukaiset toimenpiteet.

Toisen asteen koulutus

Lukiokoulutus on nähtävä merkittävänä kunnan elinvoiman lisääjänä Laukaassa. Laukaan lukio pyrkii kehittämään toimintaansa siten, että kunta olisi toisen asteen koulutustarjonnallaan houkuttava paikka niin paikallisesti kuin seudullisesti. Opetustarjonnaltaan monipuolinen lukiokoulutus on kunnan resurssien panostamista tulevaisuuteen. *(Kunnat lukiokoulutuksen järjestäjinä kunta-* Laukaan kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka järjestää toiminta-alueensa asukkaiden tarpeisiin perustuvaa ja kaikkien saatavilla olevaa monipuolista opetusta luoden mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Opiston tarkoituksena on vapaan sivistystyön lain mukaisesti edistää toiminta-alueensa asukkaiden kykyä ja halua elinikäiseen oppimiseen, uusien asioiden omaksumiseen sekä itsensä kehittämiseen tarjoamalla heille monipuolisia koulutuspalveluja. Opetuksen painopiste on

perheelle, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole varhaiskasvatuksessa. Kotihoidon tuen maksatus tapahtuu Kelan toimesta.

Perusopetuspalvelut

Peruskoulut antavat opetussuunnitelman mukaista esi- ja perusopetusta, luovat yhdessä kotien kanssa vankan perustan lasten ja nuorten kehitymiselle yksilöiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antavat heille hyvät perusvalmiudet jatko-opinnoille. Edistämme yhdessä vanhempien kanssa oppilaiden oppimista ja hyvinvointia. Perusopetuksen toiminnan lähtökohtana ovat sivistystoimen strategian mukaiset toimenpiteet.

ja paikallistalouden näkökulmasta. ARTTU2-ohjelma 9/2018).

Laukaan lukiolle myönnettävä opetusresurssi vaikuttaa ratkaisevasti siihen, millaisia pedagogisia ratkaisuja on mahdollista kehittää ja toteuttaa. Lukioresurssilla on keskeinen rooli myös siinä, miten monipuolinen ja houkuttava koulutustarjontamme on niin paikallisesti kuin seudullisesti. Laukaan lukion tulevaisuushakuinen kehittäminen on osaavan opettajakunnan vahva tahtotila.

Toisen asteen yhteistyötä tehdään sekä Gradian että POKE:n kanssa. Työelämä ja yrittäjyys tuodaan osaksi lukiolaisten opintoja opintojen ohjauksen sekä aineenopetuksen yhteydessä ja lisäksi erillisinä teemapäivinä, opintokäyntien yhteydessä ja kutsumalla vieraita oppitunneille.

Kansalaisopisto

taide- ja taitoaineissa. Kansalaisopisto tarjoaa lisäksi lasten ja nuorten yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetuksen mukaista opetusta käsityössä, kuvataiteessa ja teatteritaiteessa, järjestää myös tilauskoulutusta sekä osallistuu erilaisiin koulutusta tukeviin alueellisiin kehittämissankkeisiin. Kuntahenkilöstöä opisto palvelee järjestämällä henkilöstökoulutusta.

Kirjastopalvelut

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) ja laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) ohjaavat kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tuotantoa.

Kirjasto on hyvinvointipalvelu, jokaisen kuntalaisen portti virikkeen ja viihdykkeen äärelle. Se on olohuone tarjoten kokoelmiensa lisäksi myös tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjasto lisää yhteisöllisyyttä ja parantaa mahdollisuuksia aktiiviseen kansalaisuuteen. Kirjasto tukee ja edistää kansalaisten tasavertaista oikeutta luotettavan tiedon saantiin. Kirjaston verkkopalvelut ja laitteet antavat mahdollisuuden sähköisten palvelujen käyttöön kuntalaisille, joilla ei ole itsellään laitteita ja verkkoyhteyksiä.

Lukeminen edistää ihmisen henkistä kehittymistä ja hyvinvointia. Kirjasto tukee kaikkien ikäryhmien lukemisharrastusta ja monilukutaitoa.

Laukaan kirjasto koostuu pääkirjastosta, Leppäveden, Lievestuoreen ja Vihtavuoren lähikirjastoista sekä kirjastoautosta. Kirjastoauto palvelee joustavasti kaikkia seutukuntia ja tuo kirjaston lähelle heitäkin, joille matka muuten olisi pitkä tai hankala. Kirjasto on myös verkossa tarjoten kasvavan määrän elektronisia lehtiä ja kirjoja. Se on osa Keskikirjastojen kirjastokimppaa, mikä tuo yli 50 kirjaston kokoelmat laukaalaisen käsiin.

Kirjasto on aktiivinen verkostotoimija, avainkumppaneinaan muut Keski-Suomen kirjastot ja sivistyspalvelun muut toimintayksiköt.

Kunnan kirjastopalveluista valmistuu vuodenvaihteessa 2021-2022 kehittämissuunnitelma, joka linjaa, kuinka kirjasto tuottaa lähivuosina palvelua huomioiden kunnan ja kirjastoalan kehittymisen.

Vapaa-ajan palvelut

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on järjestää liikunta-, nuoriso-, kulttuuri- ja työpajapalveluita. Tavoitteena on edistää vapaa-ajantoimintojen harjoittamista, niihin liittyvää kansalaistoimintaa ja sitä kautta asukkaiden hyvinvointia.

Liikuntapalvelujen perustehtävänä on luoda kuntalaisille liikuntaedellytyksiä ja siten edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Liikuntapalvelujen järjestämisessä painotetaan lasten ja nuorten liikunnan, luonto- ja lähiliikunnan sekä seurojen toiminnan kehittämistä. Erityisryhmien ohjattua liikuntaa tarjotaan henkilöille, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen vuoksi vaikeuksia osallistua yleisesti tarjolla oleviin liikuntaryhmiin. Uutena palveluna on käynnistetty liikuntaneuvonta terveytensä kannalta liian vähän liikkuville tai muutoin tukea tarvitseville. Yhteistyötä tehdään kunnan vanhus- ja vammaispuolun, terveyskeskuksen ja järjestöjen kanssa sekä ylikunnallisesti muiden toimijoiden kanssa.

Vapaa-aikatoimen nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten hyvinvointia, tukea ja kehittää elämänhallinnan taitoja, tukea vahvan itsetunnon kehittymisessä sekä kannustaa terveisiin elämäntapoihin. Nuorisotalotoiminnalla tuetaan nuorten vapaa-ajan toimintaa, päihteettömyyttä, aktiivista osallistumista sekä tarjotaan nuorille turvallinen paikka vapaa-ajan viettämiseen. Nuorisotalotoimintaan kuuluvat nuorten illat, 5.–6.-luokkalaisten iltapäivät, nuorisokahvilat, kerhotoiminta, erilaiset tapahtumat sekä bänditilat. Nuorisotalot ovat näkyvillä sosiaalisessa mediassa, ja vapaa-aikaohjaajat toimivat aktiivisesti nuorten kanssa erilaisilla alustoilla, mm. Instagram, Snapchat, Facebook ja TikTok.

Koulunuorisotyötä toteutetaan Laukaan kaikissa yläkouluissa. Koulunuorisotyön menetelmiin kuuluvat koulupäivän aikana välituntitoiminta, 7-luokkalaisten toimintapäivät, osana oppilashuoltotyöryhmää toimiminen sekä muu moniammatillinen yhteistyö (mm. teemalliset oppitunnit, erilaiset tapahtumat sekä ryhmäytystoiminta). Koulujen kanssa tiiviissä yhteistyössä toteutetaan myös pienryhmätoimintaa, jonka tarkoituksena on tukea koulujen oppilashuollollisia toimenpiteitä. Pienryhmätoimintaa toteutetaan monialaisena yhteistyönä mm. perhetyön, seurakunnan ja HyPen kanssa.

Kulttuuritoiminnan tavoitteena on edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, edistää kulttuurin monipuolista saatavuutta ja kulttuuriperinnön ylläpitämistä

sekä tarjota mahdollisuuksia kulttuurin eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen. Kulttuuripalveluilla edistetään asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. Kulttuuripalvelut ovat olleet Laukaassa niukasti resursoituja, ja lähivuosina on tavoitteena elvyttää kulttuuritoimintaa monipuolisesti asukkaiden saataville.

Vapaa-aikatoimen Vattipajan työpajapalvelut on tarkoitettu työttömille laukaalaisille työnhakijoille. Työpajapalveluita tarjotaan pääasiassa palkkatuella, työkokeiluna tai kuntouttavana työtoimintana. Työllistämisyksöt ovat noin kuukaudesta kahdeksaan kuukauteen. Työllistämisyksöön kuuluu työllistämistä edesauttavia koulutuksia tai vierailuja. Työpajatoiminnan tavoite on antaa valmiuksia siirtyä vapaille työmarkkinoille. Työllisyyden kuntakokeilu on aiheuttanut muutoksia pajatoimintaan, ja pajatoiminnan kokonaisuutta kehitetään aktiivisessa yhteistyössä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa. Myös oppivelvollisuuden laajentumisen aiheuttamat palveluntarpeet tulevat vaikuttamaan pajan toimintaan vuonna 2022.

Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus HYPE

Laukaan HyPe sovittaa yhteen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevia palveluja hallintorajat ylittäen. Tavoitteena on tarjota saavutettavia ja oikea-aikaisia palveluja matalalla kynnyksellä ja asiakaslähtöisesti. HyPessä toteutetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden palveluja osana muuttuvaa kunnan toimintaympäristöä ja palvelurakennetta.

Palvelut tuotetaan moniammatillisessa yhteistyössä eri toimijoiden, pääasiassa Laukaan kunnan sivistys- ja perusturvapalvelujen, Keski-Suomen seututerveyskeskuksen, Laukaan seurakunnan ja kolmannen sektorin kanssa. Palveluihin lukeutuvat muun muassa lääkärin, psykiatrisen sairaanhoitajan, nuorisotyön, perhetyön ja -neuvolan, opiskeluhoollon ja varhaisen tuen asiantuntijapalvelut. Toimintamuotoina vastaanottotyön ohella ovat pienryhmätoiminta ja vertaisryhmät, perhevalmennukset, erilaiset perheen ja parisuhteen

tuen työmuodot sekä avoimet teemaillat ja -tilaisuudet.

Merkittävä, jo vuotta 2022 koskeva muutos tulee olemaan kunnan sote-palvelujen siirtyminen 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle. Tämä vaatii perhekeskuksen osalta valmistelevien toimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta, jotta yhteensovitettavien lasten, nuorten ja perheiden palvelut pystytään turvaamaan Laukaassa jatkossakin.

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskuksen tulossikköön kuuluvat opiskeluhoollon kuraattori- ja koulupsykologityö, varhaisen tuen asiantuntijatyö, etsivä nuorisotyö ja erityisnuorisotyö.

Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologityön tavoitteena on oppilaiden/opiskelijoiden ja koko koulu- tai oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä opettajien ja muun henkilöstön kanssa. Myös opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut siirtyvät 1.1.2023 hyvinvointialueelle, joten vuoden 2022 aikana on tehtävä valmistelevat toimet näiden palvelujen uudelleen organisoimiseksi.

Varhaisen tuen resurssi tarjoaa lapsen lähiaikuiselle (työntekijät, perheet) vaihtoehtoisia, ratkaisukeskeisiä lähestymistapoja ja työkaluja pulmatilanteisiin ja kuormitukseen lapsen ja aikuisen yhteisessä arjessa.

Etsivä nuorisotyö auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat ilman opiskelu-, työkokeilu- tai työpaikkaa. Etsivä nuorisotyö jalkautuu nuorten toimintaympäristöihin. Etsivää nuorisotyötä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä työllisyysyksikön määräämisten etsivän nuorisotyöntekijöiden kanssa.

Erityisnuorisotyön tavoitteena on Laukaan lasten ja nuorten elinolojen parantaminen, oikea-aikainen kohdennettu työ, ongelmien ennaltaehkäisy, yhdenvertaisuus ja nuorten elämänhallinnan parantaminen. Erityisnuorisotyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä niin koulujen kuin vapaa-ajan toimijoiden kanssa.

Henkilöstösuunnitelma

Hallintopalvelut

Hallintopalveluissa työskentelee kokoaikaisesti kolme viranhaltijaa ja yksi työsuhteinen. Vuodelle 2022 on tulossa yhden henkilötövuoden vähennys, kun avautumassa oleva hallinto- ja talouspäällikön virka jätetään täyttämättä. Tehtävien hoidon järjestely toteutetaan syksyn 2021 aikana.

Merkittävämmäksi vuoden 2022 aikana selvitettäväksi asiaksi jää hallinto- ja talouspäällikön tehtäviin kuuluneiden kuljetusjärjestelyjen hoitaminen. Asiassa tehdään kokonaisselvitys kunnan kuljetusjärjestelytilanteesta yhdessä muiden toimialojen kanssa.

HALLINTO- JA SIVISTYSPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		3,77	3	3	3
Määräaikaiset				0	
Yhteensä	8,22	3,77	3	3	3
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisien ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	275	235	183		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan lasten ja henkilöstöä välistä suhdelukua 1:7, jonka määrittää valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuslaissa on määriteltyä varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne, joka astuu voimaan 1.1.2030. Henkilöstörakenteeseen on varauduttu jo tässä vaiheessa, ja tulevien vuosien aikana toimien muuttamista henkilöstörakennetta vastaavaksi tarkastellaan esimerkiksi eläköitymisten yhteydessä. Henkilöstön saatavuuden parantamiseen tullaan kiinnittämään erityistä huomiota tulevina vuosina. Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on heikentynyt viime vuosien kuluessa. Varhaiskasvatus on esimerkiksi lisännyt yhteistyötä oppilaitosten kanssa asian edistämiseksi. Henkilöstön saatavuuden lisäksi on tärkeää huomioida henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen osana palvelujen kehittämistä.

Varhaiskasvatuslain mukaisen suhdeluvun noudattaminen edellyttää riittävän henkilöstömäärän turvaamista silloinkin, kun henkilöstöä on äkillisesti poissa esimerkiksi sairauden vuoksi. Talousarvio 2022 sisältää lisäyksen varhaiskasvatuksen varahenkilöstöjärjestelmän kehittämiseksi.

Varhaiskasvatuksen vakinaisen henkilöstön määrä talousarviovuonna 2022 on 129 htv, erilaisissa sijaisuuksissa ja määräaikaisissa tehtävissä työskentelevien 27 htv. Varhaiskasvatuksessa voidaan joutua vuoden aikana palkkaamaan henkilöstöä lisää hoitopaikkojen kysynnän vuoksi. Talousarvio 2022 sisältää neljän uuden toimen perustamisen uusien varhaiskasvatuspaikkojen perustamiseksi Kirkonkylälle ja Vihtavuoreen.

VARHAISKASVATUS

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		120,13	124,13	124,13	124,13
Määräaikaiset		44,63	44,63	45	45
Yhteensä	164,01	164,76	168,76	169,13	169,13
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisien ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	4400	4715	4934		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Perusopetuspalvelut

Perusopetuspalveluiden henkilöstön määrän muutokset ovat sidoksissa muuttuviin tarpeisiin, ylimääräisiin valtionavustuksiin ja luonnolliseen vaihtumaan. Uusia vakituisia tehtäviä ei ole suunnitelmissa perustaa, koska meneillään on palveluverkkoselvitys, jolla valmistaudutaan muutaman vuoden päästä tapahtuvaan oppilasmäärien vähenemiseen. Henkilöstösuunnitelmassa on varauduttava vastaamaan 2-3 vuoden ajan nykyiseen, tai hieman nykyistä laajempaan palveluntarjontaan, mutta palveluiden supistumiseen pidemmällä aikavälillä. Jos onnistutaan saamaan vuoden 2021 tapaan kohdennettuja valtionavustuksia, niiden turvin voidaan muuttaa henkilöstösuunnitelmaa määräaikaaisesti palkkaamalla lisähenkilöstöä eniten tukea tarvitsevien oppilaiden

palveluiden parantamiseksi sekä suurimpien opetusryhmien jakamiseen.

Erityisen tuen osalta on tarve kahden lisäopetusryhmän perustamiseen syksyllä 2022, mutta niiden tarve on aluksi määräaikainen. Jos tarve vakiintuu mahdollisesta oppilasmäärän laskusta ja palveluverkkosuunnitelman esityksistä huolimatta, tehdään esitys vakituisten henkilötyövuosien lisäämisestä kun asia on ajankohtainen. Perusopetuspalveluissa on opetushenkilöstössä vakituisesti täytetyissä tehtävissä 193 htv, erilaisissa sijaisuuksissa ja muissa määräaikaissä tehtävissä 28,5 htv. Työsuhteisessa henkilöstössä on vakituisesti täytetyissä tehtävissä 41,25 htv ja määräaikaissä tehtävissä 11 htv, joista oppisopimussuhteessa 0,75 HTV.

PERUSOPETUS

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		222,97	222,97	222,97	222,97
Määräaikaiset		95,83	99,83	91,83	86,83
Yhteensä	312,67	318,8	322,8	314,8	309,8
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisien ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	12046	12093	12835		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Lukio

Lukion henkilöstömäärään ei ole tulossa muutosta.

LUKIO

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		18,95	18,95	18,95	18,95
Määräaikaiset		0,03	0,5	0	0
Yhteensä	18,82	18,98	19,45	18,95	18,95
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	1083	1096	1163		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston suunniteltu henkilöstö vuodelle 2022 säilyy edellisvuosien kaltaisena: Päätoimiset 4,4 henkilötyövuotta, ja lisäksi noin 70 sivutoimista tuntiopettajaa, joiden opetustuntimäärä

vaihtelee toteutuvien kurssien mukaan. Kansalaisopistossa ei ole suunniteltuja henkilöstömuutoksia vuodelle 2022.

KANSALAIPOISTO

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		4,17	4,4	4,4	4,4
Määräaikaiset		31,22	31,22	31,22	31,22
Yhteensä	33,2	35,39	35,62	35,62	35,62
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	368	388	394		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Kirjasto

Kirjastossa on kirjastotoimenjohtajan lisäksi 11 vakituista työntekijää (10,75 htv), joista kuusi tekee töitä pääkirjastossa ja yksi kirjastoautossa. Lievestuoreen, Leppäveden ja uutta Vihtavuoren lähikirjastoa hoitaa pääasiallisesti neljän kirjastomammatilaisen tiimi: henkilöresurssi on sama kuin silloin, kun palvelua tarjosi vain kaksi lähikirjastoa.

Pääkirjastossa on käytännössä jatkuvasti työsuhteessa yksi tukityöllistetty henkilö (0,85 htv), joka tekee avustavia kirjastotöitä ja osallistuu asiakaspalveluun. Tukityöllistetyn korjaa talousarviovuonna työntekijä, joka on palkkatuetusti oppisopimustyösuhteessa.

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		10,7	10,7	15,5	15,5
Määräaikaiset		1,36	1,8	0	0
Yhteensä	12,1	12,06	12,5	15,5	15,5
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	380	376	394		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Vapaa-ajan palvelut

Vapaa-aikatoimessa työskentelee vakituisissa työsuhteissa 18 henkilöä (16,7 htv) ja määräaikaisissa työsuhteissa 7 henkilöä (5,6 htv). Henkilöstöön kuuluvat vapaa-aikajohtaja, toimistosihteeri, neljä vapaa-aikaohjaajaa, erityisliikunnan ohjaaja, terveysliikunnan suunnittelija-ohjaaja, hanketyöntekijä, kuusi liikuntapaikkojen hoitajaa sekä Vattipajan alla työpajaesimies, serviisi, siivooja ja työvalmentajat. Lisäksi vapaa-aikatoimessa työskentelee kausiluontoisissa määräaikaistehtävissä liikunta-

paikkojen hoitajia, nuorisotalojen iltavalvojia, leiriohjaajia, kerho-ohjaajia, latujenajajia ja leiriemäntiä (10,5 HTV).

Vapaa-aikatoimi on merkittävä nuorten työllistäjä Laukaassa. Vapaa-aikatoimessa työskentelee vuoden aikana erilaisissa tehtävissä yli 100 henkilöä, joista noin puolet on 16–20-vuotiaita nuoria kerho- ja leiriohjaajia. Lisäksi Vattipajalla työskentelee vuoden aikana useita kymmeniä henkilöitä eri pituisissa työsuhteissa tukityöllistettyinä, kuntouttavassa työtoiminnassa ja työkokeiluissa.

VATTI

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		13,08	15,7	15,5	15,5
Määräaikaiset		55,73	66,1	66,1	66,1
Yhteensä	58,39	68,81	81,8	81,6	81,6
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	562	923	964		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus HYPE

HyPen vakinaisen henkilöstön määrä talousarviovuonna 2022 on 12 henkilötyövuotta: kuraattorit 4 htv, koulupsykologit 3 ht, etsivät nuorisotyöntekijät 2 htv, erityisnuorisotyöntekijä 1 htv, varhaisen tuen asiantuntija 1 htv ja palvelupäällikkö 1 htv. Lisäksi vuoden 2022 aikana työskentelee Sitouttavan kouluyhteisötyön määräaikainen hanketyöntekijä noin 0,5 henkilötyövuotta.

Lisäksi HyPen tulosityksikön budjettiin on sisällytetty Laukaan kunnan ja seurakunnan yhteisen kasvatussihteerin työtä, johon kuuluu mm. Vihtavuoren yläkoulun kuraattoripalvelut.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIKESKUS

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		11,47	12	5	5
Määräaikaiset		3,03	0,5		
Yhteensä	13,16	14,5	12,5	5	5
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	461	503	532		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

3.4.3 Kehittämisen painopisteet

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen kehittämisen painopisteet talousarvioon 2022 on johdettu kuntastrategian sekä sivistyksen strategiatyön tavoitteiden pohjalta. Varhaiskasvatuspalvelujen toiminnassa ja kehittämisessä hyödynnetään jatkuvan arvioinnin toteuttamista. Arviointia toteutetaan erilaisin asiakastytytyväisyyskyselyin, henkilöstön kehityskeskustelujen avulla sekä arvioiden yksikkökohtaisia kehittämissuunnitelmia. Näistä muodostetaan tavoitteet kuntatason kehittämis-työlle. Laukaan varhaiskasvatuksessa on lisäksi käynnistetty erillinen arviointityöryhmä, jonka työskentelyn pohjana toimivat Karvin laatuindikaattorit. Kehittämistyötä toteutetaan kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen yhteistyönä mahdollistaen yhdenvertaisen palvelun tuottamisen laukaalaisille lapsiperheille. Talouden tasapainottaminen huomioidaan talousarvion laadinnassa osana varhaiskasvatuspalvelujen tasapainottamista.

Varhaiskasvatuspalvelujen kehittämisen painopistealueet ovat eri palvelumuotojen säilyttäminen tuottamalla laadukasta varhaiskasvatusta sekä kasvun ja oppimisen tukea.

Vuoden 2022 aikana varhaiskasvatuksen toiminnassa arvioidaan myös koronapandemian vaikutuksia ja niistä palautumista eri keinoin.

Perusopetuspalvelut

Perusopetuksessa vahvistetaan resurssien puitteissa varhaista tukea, kehittäen kolmiportaisen tuen toimintoja sekä esi- ja alkuopetuksen rakennetta ja toimintatapoja yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Tällä kehitystyöllä tavoitellaan henkilöstön ja toimitilojen käytön tehostamista sekä 5-8 –vuotiaiden esi- ja perusopetuksen oppilaiden yhtenäistä pedagogista opinpolkua sekä henkilöstön ja tilojen yhteiskäytön optimointia. Laajan erityisen tuen tarpeessa olevien lasten määrä on lisääntynyt, ja sitä varten on varauduttava kahden erityisluokanopettajan ja kahden koulunkäynninohjaajan tehtävien perustamiseen, kustannuksiltaan n. 140.000 €.

Henkilöstön koulutus kohdennetaan edelleen erityisesti kolmiportaisen tuen osaamiseen, TVT-taitoihin, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksen kehittämiseen sekä esimiesten osaamisen vahvistamiseen. Työhyvinvoinnin edistämisessä toteutetaan työhyvinvointikysely, ja tarkistetaan sen pohjalta tehdyt toimenpiteet ja suunnitellaan jatko niiden pohjalta.

Vuoden 2021 aikana valmistuu palveluverkkosuunnitelma, joka huomioi kunnan asukas- ja lapsimäärän kehityksen, kiinteistökannan ja henkilöstörakenteen ja joka päivittyy säännöllisesti ajantasaisilla tiedoilla. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa vuoden 2022 aikana esim. tarkistamalla koulujen oppilaaksiottoalueita.

Lukio

Laukaan lukion ensimmäinen kehittämispainopiste on Laukaan lukion kurssitarjonnan monipuolistaminen ja lukiokoulutuksen kiinnostavuuden lisääminen nuorille. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää opetusresurssien lisäämistä niin, että Laukaan lukio saavuttaa Keski-Suomen lukioiden keskimääräisen tason.

Toisena kehittämispainopisteenä huolehditaan lukioyhteisön hyvinvoinnista. Tavoitteen saavuttamiseksi käytetään opetushallitukselta saatua hankerahaa. Ulkopuolinen rahoitus mahdollistaa opettajien pienryhmäohjauksen. Työnohjauksessa pyritään innostamaan ja tukemaan opettajien jaksamista. Lisäksi hankerahalla tuetaan opettajien tunneymärrystä sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämistä työssä.

Opettajille järjestettävän pienryhmäohjauksen lisäksi tukea tarjotaan myös opiskelijoille. Erillinen koronaraha mahdollistaa mm. opiskelijoille tarjottavan lisäopetuksen ja moninaisen oppimisen tuen.

Kolmantena kehittämisen painopisteenä on kehittää oppiaineitten rajat ylittäviä, geneerisiä taitoja, yhdessä tekemisen ja ongelmaratkaisun taitoja kehittäviä kursseja. Opintokokonaisuuksien taustalla on työelämän osaamisvaatimusten nopea muutos.

Tavoitteen saavuttamiseksi käytetään ulkopuolista hankerahaa, jossa yhdessä toisten kanssa kehitetään uudesta opetussuunnitelmasta kumpuavia yhteisiä opetuskokeiluita ja teemoja Laukaan lukiossa.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston kehittämisen keskeisimpiä painopistealueita on monipuolisen ja erilaisia tarpeita huomioivan kurssitarjonnan turvaaminen Laukaassa taloustilanne huomioiden, sekä yhteistyön tiivistäminen alueen eri toimijoiden kanssa. Elokuussa 2021 yhdessä Lievestuoreen Setlementin kanssa käynnistyneen kehittämissuunnitelman myötä yhteistyötä tiivistetään erityisesti kunnan sisäisten toimijoiden välillä. Hanke päättyy vuoden 2022 lopussa. Opinto- ohjelman

laadinnassa yhtenä keskeisenä osana hyödynnetään arvioinnin ja asiakastytytyvyyden tuloksia.

Kirjastopalvelut

Vuodenvaihteessa 2021-2022 valmistuva kirjaston kehittämissuunnitelma määrittää kehittämisen painopisteet kirjastopalveluissa.

Vapaa-aikatoimen palvelut

Vapaa-aikapalveluissa on useita kehittämisen tarpeita lähivuosina. Kulttuuripalveluiden kehittäminen ja strategiatyön aloittaminen on vuoden 2022 tärkeimpiä tavoitteita. Toisena oleellisena tavoitteena on palvelujen ja viestinnän nykyaikaistaminen. Vapaa-aikatoimen tilojen varauspalvelu on vanhentunut ja resursseja hukkaava. Sähköinen varauspalvelu mahdollistaa toimintojen laajemman kehittämisen, tilojen käyttöasteen nostamisen sekä paremmat palvelut tiloja käyttäville järjestöille, yksityishenkilöille ja yrityksille. Viestintää tulee kehittää osallistavammaksi ja yhä laajempia joukkoja tavoitettavaksi, jotta kunnan monipuoliset vapaa-ajanpalvelut saadaan entistä paremmin asukkaiden ja Laukaassa vierailijoiden tietoon.

Kolmantena tavoitteena on vapaa-ajan olosuhteiden ja reitistöjen kehittäminen. Ulkoilureitien käyttö on lisääntynyt korona-aikana ja tämä näkyy vapaa-aikapalveluissa monella tapaa. Ulkoilureittejä pyritään jatkossa kehittämään entistä monipuolisemmiksi ja paremmin saavutettaviksi mm. perusparannusten, kehittämis- ja investointihankkeiden sekä aktiivisen viestinnän avulla.

Laukaaseen on valmistunut ja edelleen seuraavien vuosien aikana valmistuu runsaasti uusia vapaa-ajan tiloja niin sisälle kuin ulos. Näitä ovat muun muassa Leppäveden liikuntapuisto, Vihtavuoren liikuntahalli sekä uudet nuoriso- ja harrastetilat koulujen yhteydessä. Lähivuosina oleellista on tukea toiminnan ja tapahtumien kehittymistä näihin tiloihin.

Neljäntenä painopistealueena on nuorisotoimen uusien toimintatapojen suunnittelu, testaus ja käyttöönotto. Digitaalinen nuorisotyö on korona-aikana noussut nuorisotyön työmuodoksi, kuitenkin korvaamatta tuttuja ja pitkällä aikavälillä hyväksi todettuja kohtaamisen käytänteitä. Sosiaalisen median hyödyntäminen sekä jalkautuminen nuorten pariin on koettu hyväksi toimintatavaksi niin nuorten kuin työntekijöidenkin mielestä. Tavoitteena on löytää uusia nuorisotyön muotoja, jotka ovat vähemmän haavoittuvia muutoksille. Nuorisotyössä pyritään vuoden 2022 aikana myös vastaamaan runsaasti esillä olleisiin nuorten mopoilijoiden tarpeisiin ja toiveisiin esimerkiksi mopomiittejä järjestämällä.

Kehitystyössä oleellista on henkilöstön osaamisen kehittäminen, tiedolla johtaminen ja vaikutusten arviointi. Vapaa-aikapalveluissa tulee kerätä tietoa, jonka avulla voidaan ohjata palveluiden kehittämistä tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti. Vapaa-aikatoimi on mukana mm. Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun eÄlytalli -hankkeessa, jossa etsitään soveltuvia menetelmiä liikkujien laskentaan ja luokitteluun liikuntapaikoilla. Myös vapaa-aikatoimen muilla aloilla pyritään kehittämään systemaattista seurantaa ja arviointia sekä palautteen keräämistä.

Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus HYPE

Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus HyPen keskeisimmät kehittämisen painopisteet ovat pitkälti samoja kuin edellisvuonna. Sote-uudistus tulee muuttamaan rakenteita ja käytänteitä merkittäväällä tavalla ja siksi niihin liittyvä valmistelu- ja kehittäminen on HyPen vuoden 2022 keskeisin kehittämiskohde. Tätä kehittämistyötä tehdään niin paikallisesti kuin seutukunnallisessa ja valtakunnallisessa verkostoyhteistyössä. Yhteisiin rakenteisiin ja käytänteisiin liittyvää kehittämistyötä vaatii myös siirtyminen yhteisiin toimitiloihin kirkonkylän nuorisotilan kanssa.

Toisena kehittämisen painopisteenä on edelleen varhaisen vaiheen tuki. Panostamalla eri tavoin ja pitkäjänteisesti pikkulapsiperheiden hyvinvointiin ja etenkin vanhemmuuden tukemiseen, pyritään pääsemään entistä paremmin käsiksi ennalta ehkäisevään työhön ja keventämään korjaavan työn määrää.

Myös kolmas painopiste on tuttu jo edellisvuodelta: oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin tuki. Koronapandemian, toisen asteen opiskelijamäärän kasvun ja oppivelvollisuuden laajentamisen myötä opiskeluhoollon palveluille ja niihin tiiviisti kytkeytyville muille palveluille, kuten koulu- ja oppilaitosnuorisotyölle tai etsivälle nuorisotyölle, on kasautunutta tarvetta. Tähän pitää pystyä vastaamaan monialaisesti ja -ammatillisesti. Psykologiresurssien turvaaminen on keskeistä etenkin tutkimuksellisten tarpeiden kasvun myötä.

3.4.4 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
Elinvoima ja kilpailukyky: <i>Laadukkaiden monipuolisten sivistyspalvelujen säilyttäminen.</i>	<i>Sivistyspalvelujen monipuolisuuden takaaminen huomioiden asiakkaiden eri palvelujen tarpeet.</i> <i>Sähköisiin järjestelmiin siirtyminen asiakaspalvelussa ja asiainnissa</i>	<i>Laadullista ja määrällistä arviointia toteutetaan erilaisten arviointikyselyjen avulla osana palvelujen kehittämistä.</i> <i>Henkilöstölle toteutettavat vuosittaiset kehi-</i>	<i>Lähtötaso: Sivistyspalveluiden tarjonnan riittävyys on ollut paikotellen haasteena erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.</i>

<i>Oikein mitoitettu palveluverkko.</i> <i>Sähköisten palvelujen ja sähköisen asioinnin kehittäminen.</i> <i>Hyvinvoiva, osaava henkilöstö laadukkaan palvelun tuottajana.</i>	<i>mahdollisimman laajasti.</i> <i>Palvelutarpeen seuranta alueellisella tasolla ja kasvaviin tarpeisiin vastaaminen tarvittaessa poikkihallinnollisesti</i> <i>Henkilöstön saatavuuden, työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen.</i>	<i>tyskeskustelut ja kyselyt. Yksikköjen ja kuntatason toiminta- ja kehittämissuunnitelmat ja niiden arvioinnit.</i> <i>Palveluntarpeiden ja asiakasmäärien seuraminen.</i> <i>Toimialakohtaiset itsearviointijärjestelmät, asiakas- sekä työntekijäkyselyt, osallistumisen tutkimustoimintaan ja kehittämishankkeisiin jotka tukevat perustetävän hoitamista tai parantavat edellytyksiä siihen</i>	<i>Tavoitetaso: Palveluntarve ja järjestämistapa on tarvetta vastaavalla tasolla</i> <i>Lähtötaso: Sähköiset palvelut ovat kehittyneet, mutta systemaattista tietoa käytössä olevista palveluista, ja kehittämisen edellytyksistä ei ole kerätty.</i> <i>Tavoitetaso: palveluissa hyödynnetään sähköisiä palvelumuotoja aina kun se on palvelun järjestämisen kannalta perusteltua, järjestelmät on koordinoitu päällekkäisyyksien minimoimiseksi, asiakkaat ja käyttäjät osaavat käyttää järjestelmiä, ja ne tarjoavat palvelun järjestäjälle päätöksenteon ja toiminnan suunnittelun pohjaksi tietoa.</i>
Hyvinvointi: <i>Lasten ja perheiden hyvinvointia edistävät riittävät, monipuoliset sivistyspalvelut</i>	<i>Inklusiivisen toimintakulttuurin edellytykset, toteuttaminen ja johtaminen</i> <i>Lapsille järjestetään tarkoituksenmukaista kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Esiopetuksen ja nivelvaiheen yhteistyön kehittäminen.</i> <i>Kolmiportaisen tuen toteutumisen vahvistaminen ja inklusioperiaatteen noudattaminen.</i> <i>Sivistyspalvelut tarjoaa opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia moni-</i>	<i>Hyvinvointipalveluiden laatua ja määrää mittaavat kyselyt, indikaattorit ja tutkimukset, asiakaspalaute, systemaattinen itsearviointi, toteutuneet yhteistyömuodot.</i>	<i>Lähtötaso: Toimivat peruspalvelut.</i> <i>Tavoitetaso: Käyttäjälähtöiset, tarpeen mukaiset, yhteistyössä kehitettävät ja kustannustehokkaasti järjestetyt palvelut. Yhteiset toimintamallit, uusia kehittämishankkeita. Digitaalisen palvelun kautta tavoitettavuuden ja tehokkuuden lisääminen.</i>

	<i>puolisesti koko lapsi- ja aikuisväestölle.</i>		
Luonto ja elämykset: <i>Monipuoliset ulkoilureitistöt ja mahdollisuudet vapaa-ajan harrasteisiin luonnossa</i> <i>Lähellä olevaa luontoa hyödynnetään kestävästi peruspalveluita järjestettäessä.</i>	<i>Kestävän kehityksen mukaisten toimintatapojen ylläpitäminen ja vahvistaminen</i> <i>Ylläpidetään ja kehitetään olemassa olevia reitistöjä sekä kota- ja laavuverkostoa. Päivitetään karttatarjontaa. Parannetaan reittien opastuksia. Vastataan kysyntään ja monipuolistetaan luonnossa liikumisen mahdollisuuksia</i> <i>Toimialakohtaisissa toimintasuunnitelmissa huomioidaan luonnon hyödyntäminen opetuksessa, kasvatuksessa ja muussa peruspalvelussa.</i>	<i>Kehittämissuunnitelmaan kirjattujen konkreettisten toimenpiteiden toteuttaminen ja koonti.</i> <i>Asiakaspalauteet ja kyselyt.</i> <i>Reittien kävijämäärät.</i> <i>Kunnossapitosuunnitelmat ja peruskorjaustarpeiden kartoitukset.</i> <i>Tapahtumien määrä.</i> <i>Toimintasuunnitelmat ja toiminnan arvioinnit.</i>	<i>Lähtötaso: kestävän kehityksen tavoitteet ovat osa sivistyspalveluiden toiminnan suunnittelua ja arkea.</i> <i>Tavoitetaso: kestävän kehityksen tavoitteet</i> <i>Lähtötaso: Hyvät peruspalvelut, runsaasti vaellus- ja hiihtoreitistöjä sekä suunnistuskarttoja.</i> <i>Tavoitetaso: Kehittyvät ja suunnitelmallisesti hoidettavat reitistöt ja luontoliikuntapaikat, jotka mahdollistavat monipuolisen ympäristöliikunnan.</i> <i>Pyöräily- ja monikäyttöreittejä, ajantasaisia karttoja. Reitistöjen, luontoliikunnan ja niihin liittyvien tapahtumien aktiivinen kehittäminen yhdessä käyttäjien ja kansalaistoimijoiden kanssa.</i>

3.4.5 Riskienhallinta

Hallintopalveluissa vähennetään henkilöstöresursssia, kun jätetään täyttämättä hallinto- ja talouspäällikön virka. Tehtävät jaetaan muiden viranhaltijoiden kesken, tai hoidetaan talous- ja henkilöstöhallinnon avustuksella. Merkittävien tehtävien hoitaminen pitää jatkossa resursoida, on koulukuljetusten suunnittelu, päätöksenteko, ohjaus ja sopimusten teko. Talousarvion ja tilinpäätöksen valmisteluvaiheessa vähentynyt henkilöstöresurssi vaikuttaa niin, että tämä on huomioitava aikataulutuksessa ja tehtävien priorisoinnissa.

Varhaiskasvatuspalvelujen merkittävin kustannuserä ovat henkilöstökustannukset ja ne ovat suoraan riippuvaisia lasten ja perheiden palvelutarpeista. Riskienhallinnan tärkein keino on ajantasaiset ennakointi- ja ennusteisiin perustuva varhaiskasvatuspaikkojen suunnittelu. Varhaiskasvatuksessa riskinä on palvelutarpeen kysynnän ennakoitua suurempi tarve.

Perusopetuspalveluissa merkittävin kustannuserä ovat henkilöstökustannukset, ja ne ovat suoraan riippuvaisia annetun opetuksen määrästä. usean vuoden ajan opetuksen määrä ja erityi-

sesti erityisen tuen sekä oppilaiden ohjaajapalveluiden järjestäminen nykyisessä laajuudessa on ollut valtion kohdeavustuksien varassa. Tämän rahoituksen loppuessa tai vähetessä toiminta pitäisi sopeuttaa vähenevään rahoitukseen. Riskienhallinnan tärkein keino on ajantasaisten oppilasennustetiedot, ja niihin perustuvat arviot opetusryhmien muodostamisesta ja annettavan opetuksen määrästä. Ennusteet on tehty keväällä 2021, ja ne perustuvat väestörekisterin syntyvyys- ja osoitetietoihin. Tiedot tarkistetaan ke-väällä 2022 ennen sivistyslautakunnan päätöstä lukuvuoden 2022-2023 opetusresursseista.

Oppilasmäärän muutokset liittyvät myös muihin suuriin kustannuseriin palvelujen ostoissa, kuten koulukuljetuksissa ja ruokapalvelukuluissa.

Perusopetuspalveluissa jokaisen tulosityksikön esimies vastaa oman tulosityksikkönsä pysymisestä talousarvion raamissa ja seuraa toteumaa kuukausittain. Osana koko sivistystoimen talousseurantaa koonti perusopetuspalveluiden toteumaennusteesta tehdään neljännesvuosittain perusopetuksen suunnittelijan toimesta.

Riski kirjaston toiminnalle on 19-vuotias kirjastoauto, joka on käyttöikänsä lopussa. Äkilliset rikoontumiset tuovat käyttökatkoja palveluun ja aiheuttavat korjauskuluja, jotka syövät yhä suuremman osuuden kirjaston toimintarahoista. Riskiin varaudutaan mahdollisuuksien mukaan ennakkoilla huoltotoimenpiteillä.

Koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen jatkuminen ja siihen varautuminen on riskitekijä sivistyspalveluiden järjestämiselle. Varautumistoimenpiteet aiheuttavat ennakoimattomia taloudellisia kustannuksia ja henkilöstön kuormittumista. Riskejä pyritään hallitsemaan mahdollisuuksien mukaan varautumalla etäopetukseen siirtymiseen, tiedottamalla ja ohjeistamalla poikkeustilanteen toimintatavoista. Henkilöstölle pyritään tarjoamaan lisää koulutusta uusien opetusmuotojen haltuunottoon.

Henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen on panostettava, jotta palveluja voidaan kehittää. Henkilöstön hyvinvoinnin seurantaa ja tukemista toteutetaan yhteisin kyselyin henkilöstöhallinnon kanssa sekä ennen kaikkea arkipäivän vuorovaikutuksessa.

TUNNUSLUVUT	TA 2020	TP 2020	TA 2021	TA 2022
0-6 vuotiaat lapset kunnassa. Kuntarekisteri –Efficatietojärjestelmä	1770	1856	1720	1555
Lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä *	1200	1097	1170	1100
- % 0-6 vuotiaista	67,7 %	59,1 %	68 %	70,7%
- kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	570	548	570	550
- yksityisessä ostopalveluissa	51	32	45	40
- palvelurahalla	519	517	555	510
Esiopetus yhteensä	266	251	210	210

- kunnallisessa esiopetuksessa	163	130	122	110
- yksityisessä ostopalvelussa	9	6	8	10
- palvelurahalla esiopetuksessa	94	115	80	90
Kerhotoiminta 2-5v, palveluraha	100	92	70	80
Lasten kotihoidon tuki, lapsia 31.12	380	360	340	270

TUNNUSLUVUT	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Oppilaskohtaiset kustannukset				
Perusopetuksen oppilasmäärä luokat 1-9	2727	2803	2813	2823
Vuosiviikkotunnit	4841	4934	4934	5078
Koulujen esiopetuksen oppilaiden määrä	98	71	90	90
Esiopetuksen kustannukset euroa/esiopetuksen oppilas	7026	8984	7478	7011
Iltapäivätoimintaan osallistuvien oppilaiden lukumäärä	239	208	250	230
Iltapäivätoiminnan ohjaustuntien määrä	17023	13435	18500	18500
Kuljetusoppilaiden määrä	928	949	920	923
Koulukuljetuskustannukset euroa / kuljetusoppilas	1845	1361	1873	1600
Kiinteistömenot euroa / oppilas	1817	1854	1954	2048
Ruokapalvelumenot euroa / oppilas	604	580	526	608
Vuosiviikkotuntien määrä/oppilas	1,78	1,72	1,78	1,8
Kustannukset / vuosiviikkotuntia	4791	4927	4751	5015
Perusopetuksen kustannukset euroa / oppilas	8506	8188	8145	8689

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Opiskelijamäärä	273	275	270
Opetusresurssien määrä	358	349	385
Opetusresurssien määrä / opiskelija	1,31	1,27	1,43
Kiinteistömenot euroa /opiskelija	1410	2256	2144
Ruokapalvelumenot euroa / opiskelija	364	541	534
Kustannukset euroa /opiskelija	6785	6957	8622

TUNNUSLUVUT	TP2020	TA2021	TA2022
Kirjastokäynnit	114000	160000	160000
Aukiolotunnit	9000	13500	16000
Lainaustapahtumat	304000	320000	320000
Lainaajat	6700	7500	7600
Lainat / asukas	16	18	18
E-aineistojen käyttökerrat	35000	30000	37000
Ryhmien opetustunnit	73	100	100
Tapahtumat	56	100	100
Kirjastoaineisto, kpl	113000	123000	115000
Vuosihankinta, kpl	5300	6500	4900
Bruttomenot / asukas (€)	50	52,2	53
Aineistomenot / asukas (€)	6	6,6	7

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022
-------------	---------	---------	---------

Kansalaisopisto			
Vaikuttavuusnäkökulma			
Opetustuntien määrä	5847	6200	6200
Kurssilaisten määrä (brutto)	2804	2900	2900
Asiakasnäkökulma			
Opintoryhmien määrä	256	250	250
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	11	12	12
Prosessinäkökulma			
VO=valtionosuus (valtionosuustunnit)	270.319	250.000	260.000
Käyttökustannukset/ opiskelija (VO huomioiden)	158 (61)		
Kustannukset/oppitunti (VO huomioiden)	76 (30)		
Taiteen perusopetus			
Vaikuttavuusnäkökulma			
Opetustuntien määrä	692	580	600
Kurssilaisten määrä	174	170	180
Asiakasnäkökulma			
Opintoryhmien määrä	22	18	19
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	8	9	9
Prosessinäkökulma			
Käyttökustannukset/ opiskelija	96		
Kustannukset/oppitunti	24		

TUNNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Vapaa-ajan palvelut			
Henkilökunta: vakinaiset	14,6	16,3	16,7
Määräaikaiset: nuorisotalon kerho-ohjaajat, iltavalvojat, lastujen ajajat	38	40	40
Kesätyöntekijät, uimaopettajat, leiri- ja urheiluohjaajat	68	80	75
Järjestö avustukset/määrä	20	20	30

Jaetut avustukset (€)	75000	75000	138000
Terveysliikunta: osallistuneet/määrä	8325	7500	7500
Leirit: osallistuneet/määrä	418	700	650
Uimakoululaiset, urheilu- ja kerhotoiminta/käyntikerrat sekä kyläillat ja järjestöpalaverit	3114	3000	3000
Vapaa-ajan tilapalvelut			
Liikuntasalit: käyttövuorot/viikko	267	290	300
Kuntosalit: käyntikerrat/vuosi	14047	25000	25000
Multamäen leirikeskus: käyttöpäivät/vuosi	190	270	280
Nuorisopalvelut			
Vapaa-aikatalot: käyttökerat/nuorisotoiminta/vuosi	5378	10000	8000
Käyttökerrat, muut/vuosi	1427	1600	1600
Työpajatoiminta	6200	7000	7000

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022
HyPen teemalliset nuorten illat ja nuorten toiminta, käyntiä	980	1500	1200
Erityisnuorten illat, pajat, käyntiä	39	100	100
HyPen teemalliset avoimet illat perheille ja vanhemmille, käyntiä	10	300	300
Nuorten kohdennetut ryhmät/pienryhmät, käyntiä	110	300	300
Perhevalmennus ja muut vanhempien/aikuisten ryhmät, käyntiä (perhekahvila, -valmennus, vertaisryhmät yms.)	220	550	500
Varhaisen tuen asiantuntijan asiakastyö (mm. koulut, päiväkodit ja HyPe) - Asiakastyö: musiikin soveltava käyttö lapsille ja työntekijöille/perheille, tiimien määrä - Konsultaatio, palveluohjaus, työssäjaksamisen tukeminen ja koulutus, asiakaskontaktia - Avoimet tilaisuudet, asiakaskontaktia	99 495 15	10 550 400	20 650 400
Opiskeluhoolto - kuraattorit (*muuttunut tilastointijärjestelmä): - yksilökohtainen oh-työ, tapahtumat - koulukohtainen yhteisöllinen oh-työ, kertaa - koulupsykologit: asiakasta	* * 360	* * 370	3800 380 370
Etsivän nuorisotyön yksilötapaamiset - ohjautunutta asiakasta - tapaamista	110 750	150 720	160 770
Perhetyö HyPellä, tapaamista	170	150	170
Erityisnuorisotyö - ohjautunutta asiakasta - tapaamista	15 135	15 100	20 160

3.5 Tekniset palvelut

Tekninen palvelualue käsittää viisi tulosityksikköä: hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelu, ruoka- ja puhtauspalvelut sekä ympäristövalvonta.

Teknisellä palvelualueella toimii kaksi lautakuntaa: tekninen lautakunta ja lupa- ja valvontalautakunta. Palvelualueen viidestä tulosityksiköstä hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelu, sekä ruoka- ja puhtauspalvelut kuuluvat teknisen lautakunnan

toimialaan. Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala käsittää ympäristövalvonnan tulosityksikön.

Teknisen toimen perustehtävänä on toteuttaa ja tukea kunnan sisäistä ja ulkoista palvelutuotantoa. Tavoitteena on kehittää ja rakentaa kunnan infraa, rakentaa ja ylläpitää laadukkaita toimitiloja sekä tarjota ruoka- ja puhtauspalveluja kunnan eri toimialoille. Palvelujen tuottamisessa kiinnitetään huomiota suunnitteluun ja rakentamisen laatuun ja asiakaslähtöiseen toimintatapaan.

3.5.1 Talous

Tekninen palvelualue koostuu pitkälti tukipalveluita tuottavista yksiköistä. Tulot koostuvat suurelta osin muilta hallintokunnilta sisäisinä siirtoina saatavista tuloutuksina.

Menokehitys on pyritty pitämään maltillisena, mutta infran ja toimitilojen voimakas kasvu nostavat tilojen ja alueiden ylläpitoon tarvittavia määrärahoja. Säästöjä haetaan luopumalla käytöstä poistuneista ja kunnalle tarpeettomista tiloista. Vuoden 2022 talousarvion laadintavaiheessa rakennusten myyntiin ei ole varattu myyntituotto-odotuksia, markkinatilanteen vuoksi. Tarpeettomien tilojen ja rakennusten myyntitoimia kuitenkin jatketaan suunnitellusti ja tulevat myyntituotot kirjataan myyntituottotilille. Näiden tilojen käyttö- ja hoitokustannukset jäävät pois ja vähentävät palvelualueen kuluja myös tulevina vuosina. Myynnin lisäksi kiinteistöistä luopumisen keinona on rakennuksen purku. Vuonna 2022 tullaan purkamaan käynnissä oleviin rakennusurakoihin kuuluvina ja suunniteltuina osuuksina Kirkonkylän koulun B – rakennus ja Vihtavuoren nykyinen alakoulu. Laukaan aseman alueelta kaksi rakennusta, yhteisalaltaan noin 300m² ja näiden lisäksi Laukaan Ratsutila –kiinteistöltä noin 300m²:n asuinrakennus sekä Torroseläntiellä sijaitseva noin 100m²:n

riihirakennus. Purku-urakat kilpailutetaan kevätlännen aikana 2022.

Talouden sopeuttamisen seurauksena talousarvio kattaa vain välttämättömät menot. Kehittämistoimia, joihin tarvitaan asiantuntijapalveluita tai esim. uusia ohjelmistoja, on jouduttu karsimaan. Toiminnan kehittämistä tehdään omana työnä ja prosesseja hiotaan entistä sujuvammiksi, jotta lisääntyvä työ määrä pystytään hoitamaan nykyisellä henkilöstöllä. Tekniikassa hankintojen määrä on suuri ja kustannustehokkuutta haetaan hankintaprosessien onnistuneella läpiviennillä.

Toiminnan tehostamista hankaloittaa erilaisten ohjelmien yhteensopimattomuus. Tietoja ja tiedostoja joudutaan manuaalisesti siirtämään ohjelmasta toiseen, mikä turhauttaa ja vaikuttaa osaltaan työssä viihtymiseen ja jaksamiseen. Uudet ohjelmaversiot sujuvoittavat työtä, mutta eri ohjelmien integrointi tapahtuu hitaasti.

Palvelualueen toimintamenoja kasvattavat myös teknisen palvelualueen vastuulle kuuluvat Keski-Suomen pelastuslaitoksen yhteistoimintaosuus, jonka kustannusnousu vaikuttaa palvelualueen toimintakatteeseen -40.500 euroa.

Tekniset palvelut, talous	TP 2020	TA/M 2021	TA 2022	Muutos 2021-2022	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallinto, suunnittelu ja paikkatiet	112,1	87,2	96,8	9,6	11 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	613,8	371,5	425,5	54,0	15 %
Tilapalvelu	11619,0	13083,2	13126,3	43,1	0 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4149,0	4621,1	4785,8	164,7	4 %
Ympäristövalvonta	926,4	820,9	832,3	11,4	1 %
Yhteensä	17420,3	18983,9	19266,7	106,8	1 %
Toimintamenot					
Hallinto, suunnittelu ja paikkatiet	3126,5	3200,6	3275,6	74,9	2 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	2121,6	2106,1	2006,0	-100,1	-5 %
Tilapalvelu	8654,9	8915,0	9112,4	197,4	2 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4005,1	4504,1	4774,3	270,2	6 %
Ympäristövalvonta	1487,5	1755,1	1874,0	118,9	7 %
Yhteensä	19395,6	20480,9	21042,3	172,2	1 %
Toimintakate*					
Hallinto, suunnittelu ja paikkatiet	-3014,4	-3113,5	-3178,8	-65,3	2 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	-1507,8	-1734,6	-1580,5	154,1	-9 %
Tilapalvelu	2964,1	4168,1	4013,8	-154,3	-4 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	143,9	117,0	11,5	-105,5	-90 %
Ympäristövalvonta	-561,1	-934,2	-1041,7	-107,5	12 %
Yhteensä	-1975,3	-1497,1	-1775,6	-278,5	19 %

3.5.2 Palvelujen järjestäminen

Hallinto ja talous –tulospaikka vastaa teknisen palvelualueen hallinto- ja talouspalveluista. Tehtäviin kuuluu teknisen lautakunnan päätöksenteon valmistelu ja päätösten toimeenpanotehtävät yhdessä palvelualueen yksiköiden kanssa. Yksikkö vastaa hallinnon ja talousasioiden koordinoimista, talousseurannasta ja raportoinnin kehittamisestä.

Teknisellä palvelualueella tehdään paljon hankintoja. Vuosittain kilpailutetaan 20-30 rakentamiseen, kunnossapitoon ja palvelunhankintaan liittyviä hankintoja. Hankinnasta vastaa kukin yksikkö

itse, mutta hankintojen yleinen koordinointi hoidetaan hallinnon ja talouden yksikössä. Kunnan käytössä on sähköinen Cloudia kilpailutusjärjestelmä, jonka suunnitteluosio otetaan käyttöön vuoden 2021 lopulla ja sopimushallinta vuoden 2022 aikana. Cloudian uudet ohjelmat ja asiantaloustietojärjestelmä Dynastyn uuden version käyttöönotto vuoden 2022 alussa edellyttää palvelualueen henkilöstön perehdyttämistä ja ohjaamista uusien ohjelmien käytössä.

Yksikön vastuulla ovat myös asuntoviranomaisen tehtävät, joihin liittyy valvontaa, lausuntojen antoa ja tilastointia. Asumisoikeusasuntoihin liittyvät

valinta- ja luovutushintapäätökset ovat lisääntyneet samalla, kun asumisoikeusasuntojen määrä kunnan alueella on noussut noin sataan asuntoon. Uuden asumisoikeuslain mukaisesti nämä tehtävät siirtyvät vuoden 2023 lopulla Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen hoidettavaksi.

Yhdyskuntatekniikan suunnittelupalveluiden tulospaikka vastaa uusien alueiden ja peruskorjattavien kohteiden suunnitelmista ja kustannusarvioista. Yksikössä seurataan erityisesti investointikohteiden määrärahojen riittävyttä. Käyttötalouden ja investointien talousraportit viedään tiedoksi lautakunnalle neljännesvuosittain.

Kunnan omana työnä rakennettavien vesihuoltoverkostojen rakennuskustannukset kirjataan vuoden 2022 alusta käyttötalouden puolelle omille kustannuspaikoilleen ja kertyneet kulut laskutetaan täysimääräisenä Laukaan Vesihuolto Oy:ltä. Aiemmin vesihuollon verkostohankkeiden määrärahat on varattu investointeihin. Vuodelle 2022 vesihuollon kohteiden arvioidaan maksavan 300.000 euroa.

Merkittävin kohde vuonna 2022 kunnan omana työnä tehtävä vesihuoltoverkosto rakennetaan Leppävedelle, Lintumäen ja Korpelan asema-kaava-alueelle.

Paikkatietopalvelut –tulospaikka ylläpitää asema-kaavan pohjakarttaa ja johtokarttaa sekä tuottaa laadukasta kartta- ja paikkatietoaineistoa kunnan eri yksiköiden, sidosryhmien ja kuntalaisten käyttöön.

Maastomittauksia tehdään kunnan omia tarpeita (infrarakentaminen, kiinteistönmuodostus, kaa-voitus), rakentamisen ohjaamista (rakennuspaikkojen merkintä) ja maa-aineslupien valvontaa varten.

Yksikkö vastaa myös kuntarekisteri- ja paikkatietojärjestelmässä olevien aineistojen ylläpidosta ja kehittämisestä sekä ohjelmistoympäristön toimivuudesta ja kehittämisestä omalta osaltaan sekä toimii näiden lähitukena ja -kouluttajana.

Vuonna 2022 syvennetään osaamista koneohjaukseen liittyvän työskentelymallin käyttöön ottamiseksi infrarakentamisen kohteissa.

Tulosityksikön vastualueeseen kuuluvat usean kunnan yhteistyönä hoidettavat viranomaistehtävät ja toiminnot pelastustoimen, joukkoliikenteen ja jätehuollon alueella. Tekninen hallinto osallistuu Jyväskylän kaupungin organisaatiossa toimivien seudullisten toimielimien, joukkoliikennejaston ja jätelautakunnan, ohjausryhmien työskentelyyn.

Tekniset palvelut	TA 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos 2021-2022	
				euroa	%
Avustukset yhteisöille	258 520	263 500	264 000	500	0,2
Vesihuoltoavustukset	0	10 000	10 000	0	100,0
Vesistöjen kunnostusavustus	6 453	10 000	10 000	0	0,0
Yksityistieavustukset	168 739	160 000	157 000	-3 000	-1,9
Palvelu- ja asiointiliikenne * (Lievestuore-Laukaa linja ja asiointireitit)	83 328	83 500	87 000	3 500	4,2
Yhteistoimintaosuudet	2 288 577	2 306 720	2 347 270	40 550	1,8
Keski-Suomen pelastuslaitos	1 647 828	1 706 720	1 747 270	40 550	2,4
Joukkoliikenne	640 749	600 000	600 000	0	0,0
Avustukset ja yhteistoimintaosuudet yht.	2 547 097	2 570 220	2 611 270	41 050	1,6
*valtionapu vähennetty					

Pelastuslaitoksen maksuosuus vuodelle 2022 on 1.747.273 euroa ja se muodostaa puolet koko tulosyksikön talousarviosta. Kunnan maksuosuus nousee 40.550 euroa (2,4 prosenttia) vuoteen 2021 nähden. Kunnan lausunnossa Keski-Suomen pelastuslaitoksen vuoden 2021 talousarvioesityksestä on kiinnitetty huomiota jatkuvaan kustannusten nousuun ja erityisesti investointiohjelmaan, jota kunnan mielestä tulisi tarkastella uudelleen.

Jyväskylän seudun **joukkoliikenteen** käytännön järjestämistehtävistä vastaa Jyväskylän kaupunki. Päättävänä elimenä joukkoliikenneasioissa toimii joukkoliikennelautakunta, jossa Laukaalla on kaksi jäsentä. Korona on maaliskuusta 2020 alkaen vaikuttanut joukkoliikenteen toimintaan ja näkynyt matkamäärien laskuna. Matkustus on kuluvana vuonna lisääntynyt ja noususuunnan uskotaan jatkuvan vuonna 2022. Palvelutarjonta pyritään säilyttämään nykyisellä tasolla.

Joukkoliikenteen tärkeimpiä tulonlähteitä ovat asiakastulot sekä valtionavustukset. Menoja syntyy liikennöinnistä, joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista ja seutuliikenteen nousukorvauksista. Paikallisliikenteen kustannuksissa jakoperusteena käytetään kuntien vuoden 2020 toteutuneita matkustajamääriä. Laukaan osuus matkoista oli 6,93 prosenttia. Hallinnon ja erilaisten kehitysprojektien kuluissa jakoperusteena on kuntien asukasluku, josta Laukaan osuus 10,91 prosenttia.

Henkilöstösuunnitelma

Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut –yksikön henkilöstömäärä koostuu 6,3 vakituisesta ja kokoaikaisesta henkilöstä. Paikkatietopalveluissa työskentelee maanmittausinsinööri ja kaksi karttoittajaa, suunnittelupuoella suunnitteluinsinööri ja hallinto ja talous -yksikössä hallinto- ja suunnittelupäällikkö, hallintosihteeri ja hankintasihteeri (60 %). Lisäksi tulosyksikön palkkamenoihin sisältyy pieniä osia muiden yksiköiden hallinnollisesta

Näin laskettuna Laukaan kunnan joukkoliikenteen maksuosuus vuodelle 2022 on 570.000 euroa (590.800 euroa vuonna 2021).

Lievestuore-Laukaan –linja ja viisi asiointireittiä ovat kunnan järjestämää sisäistä liikennettä. Liikennöinti näillä reiteillä kilpailutettiin vuonna 2021, jolloin osa hinnoista laski ja osassa tapahtui nousua. Korona on vaikuttanut matkustajamääriin myös näillä reiteillä eivätkä määrät ole palautuneet kaikilta osin ennalleen. Lievestuore-Laukaan –linjan matkustajamäärä väheni 4059 (vuosi 2019) matkustajasta 3078 (vuosi 2020) matkustajaan. Tälle vuodelle arvio on noin 4.000 matkustajaa.

Tiedotusta linjan aikataulusta ja hinnoista tullaan lisäämään vuonna 2022, jotta uudetkin käyttäjät löytävät palvelun. Lievestuore-Laukaa linjan kustannuksiksi vuodelle 2022 on laskettu 93.000 euroa, josta valtionavun jälkeen on arvioutu jäävän kunnan maksettavaksi 61.500 euroa. Asiointireittien kustannuksiin on varattu 25.000 euroa vuodelle 2022.

Vesihuoltoavustuksia on viime vuosina leikattu tuntuvasti. Avustuksia on haettu harvakseltaan ja määrärahaa on jäänyt käyttämättä. Vuonna 2019 vesihuoltoavustusten rinnalle otettiin käyttöön vesistöjen kunnostusavustus. Vuodelle 2022 esitetään 10.000 euroa vesihuoltoavustuksiin ja 10.000 euroa vesistöjen kunnostukseen.

Yksityistieavustukset sisältyvät yhdyskuntateknisten palvelujen talousarvioon.

työstä. Hallintosihteerin palkkamenot on jaettu ympäristövalvonnan tulosyksikön kustannuspaikoille. Suunnitteluinsinöörin palkkakuluista osa kohdennetaan investointikohteille.

Yksikön henkilöstömäärässä ei ole tiedossa muutoksia suunnitelmakaudella. Eläköitymisen vuoksi vapautuvat toimet on varauduttu täyttämään täysimääräisesti.

HALLINTO, SUUNNITTELU JA PAIKKATJETOPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		7,3	7,3	7,3	7,3
Määräaikaiset		0,08			
Yhteensä	10,35	7,38	7,3	7,3	7,3
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisien ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	380	350	372		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Yhdyskuntatekniset palvelut

Yhdyskuntateknisten palvelujen tulosityksikkö vastaa kunnan hallintaan kuuluvien katujen ja valaistuksen ylläpidosta ja rakentamisesta. Yksikön tehtäviin kuuluu myös viher-, satama- ja liikennealueiden ylläpito ja rakentaminen sekä lähimetsien hoito. Lisäksi yhdyskuntatekniset palvelut vastaa kunnan hulevesiverkostosta ja rakentaa kunnallistekniikan uudisrakennuskohteet Laukaan Vesi- huolto Oy:lle. Tulosityksikön päällikkö toimii myös oman virkansa ohella Laukaan Vesi- huolto Oy:n verkostopäällikkönä ja vastaa vesihuollon saneeraus ja rakentamiskohteista.

Tulosityksikkö tuottaa myös kunnan sisäisiä varastopalveluita edullisesti ja täydentää urakoitsijoiden tuottamia palveluita kunnan omalla konekalustolla.

Henkilöstösuunnitelma

Yhdyskuntateknisten palvelujen tulosityksikössä on yhteensä 18 vakinaista henkilöä. Mukana on kolme rakennustyömailla olevaa maanrakennusammattimiestä.

Näiden lisäksi tulevana vuonna on tarkoitus palkata 5 kausityöntekijää; katurakennusmestarin alaisuuteen kaksi, puutarhurin alaisuuteen kaksi ja

Toiminnassa korostetaan taloudellisuutta, asiakas- ja palvelulähtöisyyttä, turvallisuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Toiminnalla varmistamaan omaisuuden arvon ja käytettävyyden säilyminen. Lisäksi kiinnitetään huomiota palveluprosessin sujumiseen ja hallintaan sekä henkilöstön henkisen ja fyysisen työkyvyn säilymiseen.

Yksityistieavustuksiin on vuodelle 2022 varattu 160.000 euroa, kuten edellisillekin vuosille. Yksityistieavustukset myöntää tekninen lautakunta katurakennusmestarin esityksestä. Muilta osin tehtävät ovat siirtyneet Maanmittauslaitokselle.

yksi Lievestuoreelle aluetyönjohtajan avuksi. Heidän tehtävänä on avustaa kesällä katu- ja puistopuolen kausiluontoisissa tehtävissä.

Yksikkö on varautunut ottamaan myös kaksi työllisyysyksikön henkilöä, joista toisen palkkakustannukset on varattu tulosityksikön menoihin.

Kesätyöntekijöiksi palkataan paikallisia nuoria, joiden tehtävänä on hoitaa kunnan puisto- ja katuviheralueita.

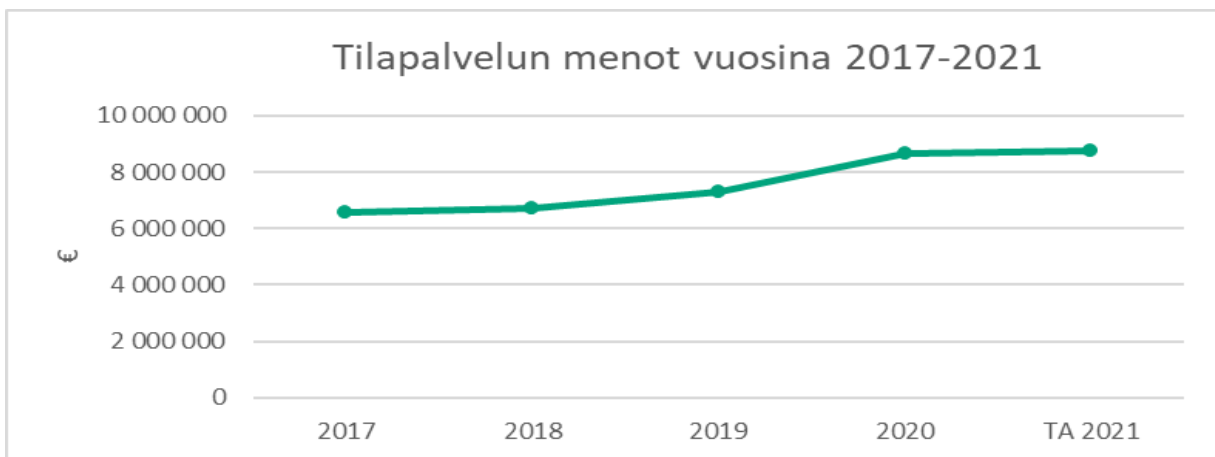
YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		15,3	15,8	15,8	15,8
Määräaikaiset		3,21	8,21	8,21	8,21
Yhteensä	21,46	18,51	24,01	24,01	24,01
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	504	517	549		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Tilapalvelu

Tilapalvelun tulosityksikkö vastaa kunnan suorassa omistuksessa olevan rakennuskannan tilahallin-

nasta. Tilapalvelu jakautuu kolmeen eri tulospaikkaan; kiinteistönhoito, kiinteistöjen kunnossapito, **rakennuttaminen sekä tilahallinta.**

Tilapalvelun toiminnassa korostuu suunnitelmallisuus, seuranta, asiantuntijuus, asiakas- ja palvelulähtöisyys, turvallisuus ja ympäristöystävällisyys. Rakennetun kiinteistöomaisuuden arvon ja käytettävyyden säilyttäminen on toiminnan keskiössä. Tilapalvelu kehittää toimintaansa kyselyjen tulosten perusteella. Henkilöstön henkisen ja fyysisen työkyvyn ylläpitäminen on tilapalvelulle kunnia-asia.

Kiinteistönhoidon tulospaikka vastaa rakennetun kiinteistöomaisuuden elinkaaren aikaisista hoito- ja huoltotehtävistä. Palvelutuotannon muuttuvien

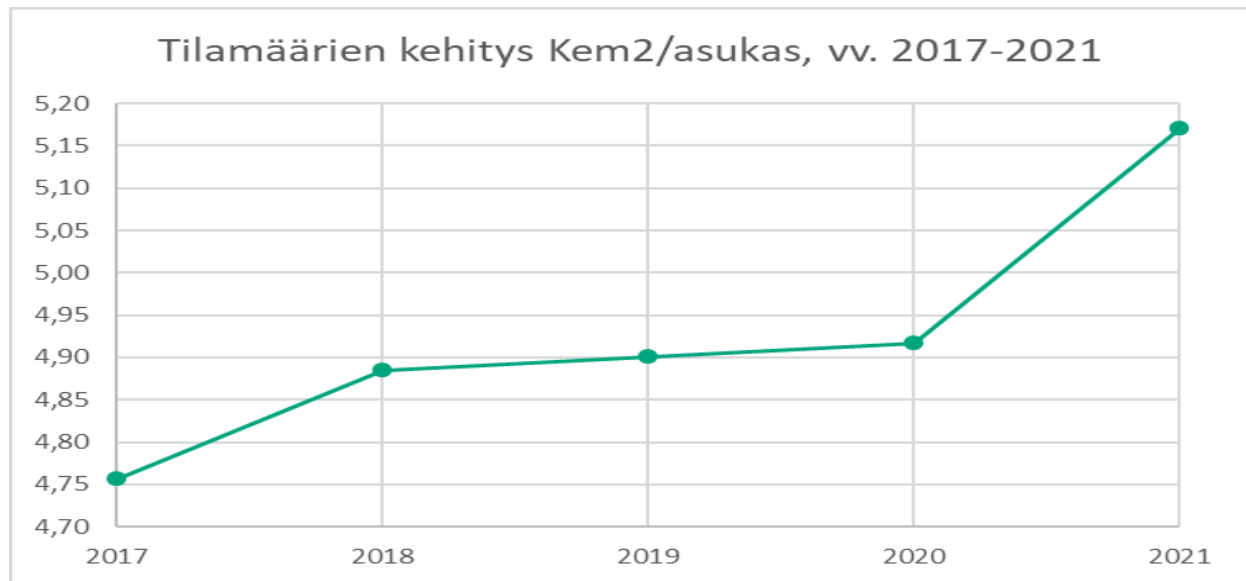
tarpeiden vuoksi osa tilapalvelun vastuulle kuuluvista kiinteistönhoidon palveluista toteutetaan osopalveluna.

Kiinteistöjen kunnossapidon tulospaikan pääasiallinen vastuu on huolehtia rakennusten elinkaaren aikaisista korjaustehtävistä. Tämän lisäksi tulospaikka toteuttaa muiden palvelualueiden tilaamia toiminnallisia muutokorjauksia ja pienimuotoisia investointihankkeita. Oman henkilöstön lisäksi kunnossapidon tehtäviä hoitavat vuosisopimusurakoitsijat. Vuosisopimusurakoitsijoita on rakennusteknisten töiden, sähkötöiden sekä LVIA-töiden erikoisaloille.

Rakennuttamisen ja tilahallinnan tulospaikka vastaa ja huolehtii teknisen asiantuntijan roolissa talonrakennusinvestointihankkeiden hankesuunnitteluvaiheesta sekä rakennuttajan roolissa hankkeen toteutuksesta: suunnittelun ohjauksesta aina takuuajan loppuun saakka.

Investointihankkeiden kokonaisuuden lisäksi tulospaikka vastaa kunnan kiinteistöomaisuuden keskitetystä tilahallinnasta ja vuokraustoiminnasta. Tilapalvelun taloushallinta-, tiedotus- ja asiakaspalvelutehtäviin liittyvät kokonaisuudet kuuluvat myös tulospaikan tehtäviin.

Vuoden 2022 talousarvion muutokset verrattuna edelliseen vuoteen perustuvat uusiutuvan rakennuskannan investointi- ja käyttökulujen muuttamiseen. Vihtavuoren ja kirkonkylän suuret kouluhankkeet ja niiden käyttökulut ovat tässä asiassa suurimmat vaikuttajat ja muuttavat tilojen käyttäjien talousarvioita vastaavasti. Uusiutuva rakennuskanta sekä kiinteistöomaisuuden kasvu tuovat mukanaan rekryointitarpeen ja tähän on henkilöstösuunnitelmassa varauduttu.

Tilapalvelun hallinnoima tilavuokrajärjestelmän sisäinen vuokra koostuu kiinteistön ylläpito- ja pääomakustannuksista (ylläpitovuokran osuus noin 25 prosenttia ja pääomavuokran 75 prosenttia). Ylläpitovuokra sisältää hallinnon, kiinteistönhoidon, normaalin kunnossapidon, energiat sekä puhtauspalvelut läpilaskutuksena. Keskiarvo koko rakennuskannan ylläpitovuokralle on 7,5 euroa/htm².

Kiinteistökohtaisen pääomavuokran osuus määräytyy poistosuunnitelmaan perustuvana tasa-poistona vuosittain. Sisäisessä laskutuksessa pääoman korko on 0 prosenttia. Kunnan ulkopuolisille toimijoille vuokrattaessa pääoman korko määritellään tapauskohtaisesti ja se on 2-4 prosenttia, jotta vuokrahinnoittelu vastaa markkinahintaa.

Henkilöstösuunnitelma

Vuoden 2022 henkilöstösuunnitelmassa on varauduttu eläkkeelle siirtymisen myötä vapautuneiden toimien täyttämiseen täysimääräisesti sekä maltillisella varauksella sairaus- ja vuosilomasijaisuuksiin. Tilapalvelu tulee käyttämään työllistämisvelvoitteen piirissä olevaa työvoimaa tarpeen vaatiessa.

Tilapalvelun henkilöstömäärä pysyy pääosin va-
kiintuneena ja resurssitarpeeseen reagoidaan vii-
pymättä.

Vuoden 2022 aikana jää eläkkeelle ennakkotiedon mukaan 2 työkijää ja heidän toimensa tullaan täyttämään rekrytoinnin keinoin. Rakennuttaja-sihteeritehtävien järjestäminen tulee vuoden 2022 tarkasteltavaksi. Talousarviovaiheessa tähän

on varauduttu siten, että palkkakustannusvaraus on investointihankkeiden kustannuksina, eikä ratkaisu tule vaikuttamaan käyttötalouteen.

Normaalit operatiivisen toiminnan järjestämistoi-
met yksikön sisäisesti tapahtuu työnjohdollisin
keinoin, eivätkä vaikuta henkilöstösuunnitelmaan
tai aiheuta palkkakustannusmuutoksia käyttöta-
loustasolla.

Tilapalvelun henkilötyövuosimäärästä investointihankkeisiin on varattu yhteensä 3,1 htv:n resurssi. Tämän henkilötyövuosimäärän ja nimenomaisten henkilöiden palkkakustannukset tältä osin maksetaan investointihankkeiden kustannuspaikoilta. Muilta osin tilapalvelun henkilöstökustannukset maksetaan käyttötalouskuluina.

TILAPALVELU

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		19,85	22	19,85	19,85
Määräaikaiset		3,51	0,75		
Yhteensä	25,81	23,36	22,75	19,85	19,85
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisten ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	731	818	912		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ruoka ja puhtauspalvelut tuottavat kunnan eri yksiköille sekä kunnan toimintaan liittyville ulkopuolisille asiakkaille ravitsemussuosituksen mukaiset ruokapalvelut ja tilojen tarkoituksenmukaisen puhtaustason.

Ruoka- ja puhtauspalvelun talousarvio on laadittu siten, että toimintatuotot kattavat toimintakulut, poistot ja vyörytykset. Vuodelle 2022 ruokapalvelun yksikköhintoja ei koroteta.

Puhtauspalvelun oman työn osuus kasvaa 70 prosenttiin ja ostopalvelun osuus on 30 prosenttiin.

Ruoka- ja puhtauspalvelun toiminnassa ei ole tulossa merkittäviä muutoksia. Yhteistyön kehittämiseksi ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi molemmissa yksiköissä järjestetään työyhteisötaitokoulutusta.

Uuden ruokapalvelukeskuksen suunnittelu aloitetaan ja ruokapalvelun painopisteenä on ruokapalvelutuotannon prosessien kehittäminen.

Puhtauspalvelussa jatketaan työmäärämitoitusten päivitystä.

Henkilöstösuunnitelma

Ruoka- ja puhtauspalvelun henkilöstövaihtuvuus on vähäistä. Vuodelle 2022 on mahdollisia eläköitymisiä sekä osa-aikaiseen työhön siirtymisiä. Työntekijöiden, etenkin osa- ja määräaikaisten, saatavuudessa on ollut ongelmia.

Ruokapalvelun henkilöstömäärä pysyy ennallaan, mutta talousarviossa on varauduttu mahdolliseen

lisäykseen, mikäli asiakasmäärät kasvavat. Puhtauspalvelun henkilöstömäärä kasvaa siivottavien tilojen lisääntyessä.

Taloussuunnitelmavuosien 2023 ja 2024 suunnitelmissa ei ole huomioitu mahdollista SOTE-uudistuksen vaikutusta toimintaan.

RUOKA- JA PUHTAUSPALVELU

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		61,95	67,45	67,95	67,95
Määräaikaiset		9,51	10,01	11,51	11,51
Yhteensä	64,27	71,46	77,46	79,46	79,46
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisien ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	1761	1947	2101		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

Ympäristövalvonta

Lupa- ja valvontalautakunta tuottaa ympäristöterveydenhuollon lakisääteiset viranomaispalvelut Laukaan ja Konneveden kuntien alueelle, sekä ympäristösuojelun ja rakennusvalvonnan lakisääteiset viranomaispalvelut Laukaan ja Hankasalmen kuntien alueelle.

Tämän lisäksi palveluja tuotetaan yhteistyösopimuksin Jyväskylän kaupungille, ja vastavuoroisesti Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen kanssa. Lautakunnassa on neljä jäsentä Laukaan kunnasta, kolme jäsentä Hankasalmen kunnasta ja kaksi jäsentä Konneveden kunnasta. Vastuukuntana toimii Laukaan kunta.

Ympäristövalvonnan toimintakulut vuodelle 2022 ovat 1 873 980 euroa, toimintatuotot 832 280 euroa ja kate 1 041 700 euroa. Toimintatulojen arvioidaan laskevan hieman 2021 vuoden tasosta (820 910 euroa vuonna 2021), toimintakulut nousevat (1 755 070 euroa vuonna 2021) johtuen rakennusvalvonnan ja kiinteistöselvityshankkeen resurssien lisäyksestä sekä sisäisten vuokrien laskentaperusteiden muutoksesta joka nostaa vuokria. Kiinteistöselvityshankkeen tulojen odotetaan nousevan merkittä-

västi resurssien lisääntyessä. Kolme vuotta käynnissä olleen hankkeen tähänastinen tarkistettuihin kiinteistötietoihin perustuva verotuotto on ollut 40 000 euroa/ vuosi. Hankkeen tuotot eivät tuloudu lupa- ja valvontalautakunnan talouteen.

Lupa- ja valvontalautakunnan toiminnallinen tavoite on tuottaa yhteistoimintakuntien alueelle lakisääteiset viranomaisen lupa- ja valvontapalvelut taloudellisesti ja tehokkaasti. Palvelut tuotetaan asiakaspalveluasenteella ratkaisuhakuisesti, niin että kaikki saavat tasapuolisen lakisääteisen palvelun kullakin toimialalla.

Lupapalveluissa tavoite on huolehtia siitä, että haetut luvat valmistuvat päätettäväksi ilman viiveitä ja, että lupapäätökset kestävät hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltyä kaatumatta.

Asiakaspalvelua ja asiakastyytyväisyyttä ryhdytään mittaamaan sähköisellä asiakastyytyväisyyskyselyllä. Kyselyn tuloksia käytetään palvelutason seurantaan ja kehittämiseen.

Henkilöstösuunnitelma

Ympäristövalvonnassa työskentelee 23 työntekijää, joista 21 on viranhaltijoita. Henkilöstö jakautuu toimialueille niin, että hallinnossa on ympäristötoimenjohtaja ja hallintosihteeri ja rakennustarkastuksessa on neljä rakennustarkastajaa ja yksi toimistosihteeri, ympäristönsuojelussa kaksi ympäristönsuojelusihteeriä ja kaksi ympäristötarkas-

tajaa, ympäristöterveydenhuollossa on ympäristöpäällikkö ja viisi ympäristöterveystarkastajaa, viisi kunnaneläinlääkäriä, joista kolme praktiikassa ja kaksi valvonnassa ja yksi eläinlääkärin avustaja.

Lisäksi yksikössä työskentelee kaksi hanketyöntekijää Laukaan kunnan kiinteistöselvityshankkeessa.

YMPÄRISTÖVALVONTA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset		21,17	22,17	23,17	24,17
Määräaikaiset		3,16	4,16	5,16	6,16
Yhteensä	23,95	24,33	26,33	28,33	30,33
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET 1 000 €	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vakituisen ja määräaikaisten palkat ja palkkiot	957	1127	1215		
Toimeksiannot (laskun mukaan palkoista)					
Työllistetyt (yksikön omalta kustannuspaikalta)					
Muut palkalliset palvelussuhteet					
Kaikki yhteensä 1 000 €					

3.5.3 Kehittämisen painopisteet

Sisäisten vuokrien laskennan yksinkertaistaminen nykyisestä mallista on välttämätön, jotta talousarvion laadintaprosessi saadaan sujuvammaksi. Samalla tarkasteluun tulee sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden muuttaminen. Uudistus on tärkeä myös vuonna 2023 toteutuvan hyvinvointialueuudistuksen takia.

Sote –palvelutoimitilojen osalta on useamman vuoden aikana tehty kiinteistötaloudellista tarkastelua sekä omana, mutta myös konsulttityönä. Tämän tarkastelun tavoitteena on ollut laatia vuokramalli, jolla maakunnan järjestämisvastuulle siirtyvät hyvinvointipalveluiden (sote) toimitilat - jotka Laukaan kunta omistaa - tullaan vuokraamaan. Vuokramalli uudistaa nykyisen laskentamallin, jolla määritellään sisäinen vuokramäärä palvelun tuottajalle. Samaista laskentamallia harkitaan päätöksentekoon tuotavaksi, koskemaan koko rakennuskantaa ja nykyisiä palvelualueita. Uudistamisen käyttöönotto vapauttaisi toteutuessaan henkilöresursseja ja toisaalta sujuvoittaisi erittäin merkittävästi taloudenhallintatehtävien hoitamista.

Kiinteistörekisteritietojen ajantasaistaminen ja digitalisointihankkeen vauhdittaminen: **rekisterit kuntoon hanketta** on tehty jo useamman vuoden ajan. Tavoitteena on saada kunnan rakennustietokanta ajan tasalle ja sähköiseen muotoon. Samalla oikaistuu kiinteistöveroitus, josta kertyy kunnalle tuloja. Työ on hidasta, kolmessa vuodessa on tarkastettu reilut kymmenen prosenttia kiinteistökannasta. Uuden rakennustarkastajan palkkaaminen mahdollistaa sen, että hankkeeseen voidaan ohjata projektityöntekijän lisäksi entistä enemmän rakennustarkastajan työpanosta.

Sisäisten ja ulkoisten urakoiden **työmaakokousten yhdenmukaistaminen**. Työmaakokousten merkitys kasvaa, kun otetaan käyttöön koneohjaukseen liittyvän työskentelymallin infrarakentamisen kohteissa. Koneohjaukseen siirtyminen edellyttää uusia työskentelytapojen ja sovellusten opettelua ensivaiheessa paikkatietopalveluissa, jonka jälkeen malli voidaan ottaa käyttöön työmailla.

3.5.4 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
-----------------------------	--	------------------------	-----------------------

Elinvoima ja kilpailukyky: Hyvät palvelut, viihtyisät asuinalueet ja työpaikat houkuttelevat asukkaita Laukaaseen	Joukkoliikennepalvelujen ja kunnan sisäisten liikenteen kehittämisen. Lisää Laukaan ja seudun elinvoimaa ja tukee kunnan ilmasto- ja poliittista ohjelmaa.	Joukkoliikenteessä ja sisäisessä liikenteessä tehtyjen matkojen määrä. Asiakaspalautteet.	Tavoitetaso: joukkoliikenteessä 30 %:n nousu matkustajamääriin vuoden 2021 tasoon nähden. Kunnan sisäisessä liikenteessä pyritään 10 %:n nousuun suunnitelmakaudella.
Suunnitelmalliset investoinnit ja kehitystyö.	Kiinteistöjen ja infrakorjaus- ja uudisrakentamisen investointi- ja työohjelmat toteutetaan suunnitelmien mukaisesti	Indikaattorit: tarveselvitysten kautta laaditut hankesuunnitelmat ja investointihankkeiden tavoitetasot. Mittarit: valtuuston hyväksymä investointiohjelma sekä lautakunnan hyväksymät työohjelmat.	Tavoitetaso: hankkeiden taloudelliset, laadulliset ja aikataululliset tavoitteet saavutetaan. Hankkeet toteutetaan turvallisesti ja terveellisesti.
Kehitetään veto-voimatekijöitä, jotka lisäävät asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle.	Viihtyisän ja turvallisen rakennuskannan ja elinympäristön rakentaminen asukkaita osallistamalla ja kuunnellen. Lupa- ja ilmoitusasioiden nopea ja laadukas käsittely asiantuntijoita konsultoiden ja asiakkaiden kanssa neuvottellen. Ripeä päätöksenteko nopeuttaa ja turvaa asiakkaan yritys- tai rakennushankkeen toteutumisen.	Indikaattorit: Päätösten lainmukaisuus, ja pysymisen valitusprosesseissa eri oikeusasteissa	Tavoitetaso: Kaikki annetut päätökset täyttävät lakien vaatimukset, eivätkä kaadu mahdollisessa valitusprosessissa
Hyvinvointi: Hyvinvoivat asukkaat ja ihmisläheinen palvelutautanto toiminnan lähtökohtana.	Turvallisuus keskiössä kaikessa toiminnassa: ruokapalvelu, terveet toimitilat ja katu-alueiden turvallisuus	Omavalvonta, Toiminnan suunnittelu viimeisintä tutkimustietoa hyödyntäen. Ilmoitukset epäkohdista ja	Omavalvontasuunnitelman toteuttaminen. Nopea reagointi havaittuihin epäkohtiin.

<i>Resurssiviisaat ratkaisut ohjaavat toimintaamme</i> Luonto ja elämykset: Kehitetään ja vaalitaan luonnonmonimuotoisuutta, vesistöjen ja luonnon puhtautta sekä elämyksellistä vapaa-ajankäyttöä.	<i>Kokonaisenergiatarvetta säästävät ratkaisut.</i> <i>Kunnan peruspalvelutuotantoon soveltumattomista tiloista luovutaan aktiivisemmin.</i> <i>Sataman ja vesistöreitien kehittäminen</i>	<i>ongelmista sekä tapaturmien määrä.</i> <i>Mittari: kunta-alan energiatehokkuussopimuksen edellyttämä kokonaisenergian säästö</i> <i>Keski-Suomen ilmastohankkeeseen osallistuminen / ilmasto ja energiatyötyhmän työskentely</i> <i>Indikaattorit: tyhjätilat, yläpidon kokonaisarvo, tasearvo, myyntiarvo, purkukustannusten arvo. Huutokauppamenettely.</i> <i>Retkeilijöiden sekä vierasveneyöpyjien määrän seuranta.</i>	<i>Tavoitetaso: 7,5 prosentin kokonaisenergian säästö aikavälillä 2017-2025.</i> <i>Tavoitetaso: luovutaan soveltumattomista tiloista, vähintään 500brm2/vuosi</i> <i>Lähtötaso: vierasveneyöpyisiä vuonna 2021 oli 183 yöpymisvuorokautta.</i> <i>Tavoitetaso: 200 yöpymisvuorokautta 2022.</i>
--	---	--	---

3.5.5 Riskienhallinta

Kunnan omien kiinteistöjen riskejä arvioidaan suunnitelmallisen ja ohjelmoidun kiinteistöjen kuntokartoitustoiminnan avulla. Laadittavat kuntokartoitukset ovat lähtötietoja kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapito-ohjelmia varten. Vuosittain tehtävillä kiinteistökierröksillä kartoitetaan yhdessä käyttäjien kanssa kunnossapitotarpeet ja toiveet, jotka siirretään työohjelmaan. Kunnossapito-ohjelmien riittävästä rahoituksesta tulee myös huolehtia toimeenpanon varmistamiseksi.

Kiinteistöjen käyttöasteen pitämiseen riittävän korkeana sisältyy toiminnallinen ja taloudellinen riski. Edellä mainittuun seikkaan kiinnitetään en-

tistä enemmän huomiota kunnan rakennushankkeita valmisteltaessa ja toteutettaessa. Uusien kiinteistöjen suunnitteluvaiheessa arvioidaan hankkeeseen liittyvät riskit ja toteutuksen yhteydessä varaudutaan riskeihin sopimuksin ja vaadittavien vakuuksin. Teknisissä palveluissa tehdään säännöllistä sopimusten seurantaa, mutta erityisesti tähän tarkoitukseen suunniteltu sopimustenhallinta ohjelma on syytä ottaa käyttöön.

Keski-Suomen Pelastuslaitos on omassa riskikartoituksessaan arvioinut onnettomuus- ynnä muita riskejä kunnan alueella.

Laukaaseen on laadittu kunnan liikenneturvallisuuksuunnitelma. Liikenteen turvallisuusriskiä vähennetään suunnitelmassa esitetyillä tavoilla rakentamalla muun muassa hidastetöyssyjä, kevyenliikenteenväyliä ja jättölenkkejä. Laukaa on mukana Keski-Suomen kuntien yhteisessä liikenneturvallisuuoshankkeessa ja kunnassa toimii liikenneturvallisuuustyöryhmä.

Palvelualueella laaditaan säännöllisesti raportit tulosityksiköiden käyttötalouden menoista. Vähintään neljännesvuosittain raportit esitellään ja annetaan tekniselle lautakunnalle tiedoksi erillisenä asiana. Investointimenoista tehdään omat raportit, jotka myös esitellään kuten edellä.

Talonrakennusinvestointihankkeiden toteutuksista annetaan säännöllisesti kirjalliset raportit

tekniselle lautakunnalle, tilaajahallintokunnalle sekä kunnanhallitukselle.

Yhdyskuntatekniikan investoinneista tehdään kohdekohtaista jälkilaskentaa, jotka käsitellään työmaakokouksissa ja laskelmat saatetaan tekniselle lautakunnalle tiedoksi.

Talonrakennuksen rakennushankkeiden työmaakokouksissa on kaksi edustajaa teknisestä lautakunnasta.

Riskeistä, niiden toteutumisesta ja toimenpiteistä riskien realisoitumisen vähentämiseksi laaditaan riskienhallintataulukko tilinpäätöksen yhteydessä. Ympäristöterveydenhuollolla on laatujärjestelmä, joka sisältää toiminnan riskien arvioinnin ja hallinnan.

4 INVESTOINTIOSA

4.1 Investointiohjelma 2022-2026

INVESTOINTIOHJELMA 2022-2026	koko hanke yht.	tot. Ennen 2022	2022	2023	2024	2025	2026
KONSERNIHALLINTO							
Ict; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet			435 000	370 000	370 000	370 000	370 000
Osakkeet ja osuudet			10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Asianhallinnan ja arkistoinnin järjestelmät			35 000				
Maan osto			756 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Maan myynti			-100 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
Yritystonttien esirakentaminen (elinkeinopalvelut)			100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ			1 236 000	1 105 000	1 105 000	1 105 000	1 105 000
SIVISTYSPALVELUT							
Piha- ja leikkivälineet			20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Sivistystoimen tieto- ja viestintätekn. laitteet			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Vihtavuoren koulukeskus kalusto	1 680 000	1 000 000	680 000				
Leppäveden kirjasto, kalustohankinta			15 000				
Kirkonkylän koulun kalusto			1 200 000				
Kirkonkylän koulunmäen jääkiekkokaukalo			200 000				
Kirkonkylän koulunmäen lähiliikuntapaikka			200 000				
Koulukuljetusten suunnittelu- ja seurantajärjestelmä				50 000			
Sydän-Laukaan koulun Judosalin muutostyöt			25 000				
Leppäveden liikuntapaisto	2 393 000	1 818 000	325 000	250 000			
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ			2 715 000	370 000	70 000	70 000	70 000
TEKNISET PALVELUT							
Sivistyspalvelut, kiinteistöt:							
Vihtavuoren koulukeskus	25 415 000	22 415 000	3 000 000				
Koulujen ja päiväkotien piha-alueiden kunnostus			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Koulunmäki, muutostyöt	1 800 000	1 300 000	500 000				
Kirkonkylän koulu: ruokailu- ja astianpesulinjasto, lukitus			100 000				
Kuhankosken koulu-päiväkotiratkaisu	4 500 000				4 500 000		
Leppäveden päiväkotiratkaisu			100 000				
Vuonteen alueen päiväkotikoulu- ja kouluratkaisu, suunnittelu			100 000				
Lievestuoreen päiväkodin keittiön laajennus			100 000				
Vihtavuoren päiväkodin lämmitys- ja jätevesijärjestelmän muutos			100 000				
Teknisten palveluiden kiinteistöt							
Ruokapalvelukeskus	2 100 000		100 000	2 000 000			
Kuntalan uudisrakennus*			1 000 000				
Pienet investoinnit:							
Kohdentamaton investointimääräraha			500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Tekninen toimi, kiinteistöt:							
Energiainvestoinnit			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Yhdyskuntatekniikka:							
Liikennealueet, puistot ja yleiset alueet			3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Elyn yhteishankkeet, laajalahden massa-allas			200 000				
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ			8 880 000	5 580 000	8 080 000	3 580 000	3 580 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, NETTO			12 831 000	7 055 000	9 255 000	4 755 000	4 755 000
RAHOITUSOSAT JA MYYNTITULOT			100 000	75 000	75 000	75 000	75 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, BRUTTO			12 931 000	7 130 000	9 330 000	4 830 000	4 830 000
Toimitilojen vuokrahankkeet, rakentamiskustannukset							
Kirkonkylän koulu (leasing)**	19 000 000	5 000 000	2 000 000				
Muut hankkeet							
Kuntalan uudisrakennus*			6 000 000	7 000 000			
HANKKEET YHTEENSÄ, BRUTTO, SIS. LEASING			20 931 000	14 130 000			

*Uuden kuntalan hankesuunnittelu on käynnissä, mutta hankkeen toteutustavasta ja -aikataulusta ei ole päätetty

**Koulunmäen uudisrakennushanke rahoitetaan kiinteistöleasing -mallilla, kustannukset näkyvät käytäntöä.

Investointiohjelma on sitova investointikohteittain investointimenojen ja –tulojen osalta vuodelle 2022 ellei yksittäisten hankkeiden perusteluteksteissä toisin mainita. Investointisuunnitelmaan on sisällytetty toimitilojen vuokrahankkeet havainnollistamaan todellista rakennushankkeiden laajuutta. Niiden osalta on ilmoitettu arvioitujen rakentamiskustannukset. Vuokrahankkeiden rakentamiskustannukset eivät kohdistu kuntaan.

vaan niiden kustannukset näkyvät käyttötaloudessa vuokrana tilojen valmistuttua.

Uuden Kuntalan hankkeen arvioitujen rakentamiskustannukset on lisätty hankelistalle vuosille 2022-2023. Valtuusto ei ole päättänyt hankkeen käynnistämisestä ja kuvatut rakentamiskustannukset eivät ole talousarvion sitova erä määrällään eikä aikataulultaan.

4.2 Talonrakennusinvestoinnit vuonna 2022

4.2.1 Uudisrakennukset

Vihtavuoren koulukeskus

Hankkeen keskeisin tavoite on toteuttaa uuden oppimisympäristön vaatimusten mukaiset opetustilat yhteensä noin 720 oppilaalle, ikäluokille 1-9. Hankkeen kokonaislaajuus on yhteensä 12.540 brm², josta uudisrakentamisen osuutta on yhteensä noin 8.500 brm², joka jakautuu siten, että opetustoiminnan tiloja on 5.000 brm² ja loppuosaa 3.500 brm² sisältää tilat liikuntasalille, järjestötoiminnalle, nuorisotilalle, seututerveyskeskuksen neuvolatoiloille sekä lähikirjastolle. Nykyiset tilat korvataan uudis- ja peruskorjausrakentamisella ja näin parannetaan opiskelu-, liikunta- ja työskentelytiloja. Hanke on hyvin monimuotoinen ja siihen sisältyy peruskorjaus-, uudisrakennus- ja purkuurakkaa. Urakkavaihe on alkanut tammikuussa 2020. Uudisrakennusvaiheessa rakennettiin nykyisen yläkoulurakennuksen yhteyteen lisäksi perusopetuksen, neuvolatoiminnan sekä lähikirjaston tarpeisiin. Lisäksi rakennettiin erillinen liikunta- ja monitoimirakennus. Vuonna 2021 alkanut peruskorjaus kohdistuu nykyisen yläkoulurakennuksen kahteen siipeen ja vuonna 2022 toteutuvassa purku-urakkavaiheessa puretaan nykyinen alakoulurakennus. Vuoden 2022 talousarvioon on varattu 3,0 miljoonan euron määräraha urakkavaihetta varten ja kokonaisuudessaan hankkeelle on hyväksytyn tavoitehintalaskelman mukaisesti varattu yhteensä 25,4 miljoonaa euroa vuosille 2019-2022. Kunnanvaltuusto antaa tämän hankkeen osalta talousarvion hyväksymisen yhteydessä hankevastaavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottumista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Koulunmäen koulukeskus

Laukaan kirkonkylän koulukampusalueen kehitystyö on alkanut vuonna 2019 Koulunmäen ensimmäisen urakkavaiheen muodossa, jossa rakennettiin Laukaan lukiolle uudisrakennustilat ja muutostokorjattiin Sydän-Laukaan koulun nykyisiä tiloja sekä rakennettiin Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopistolle toimitiloja. Kampusalueen hankesuunnitelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 12.2.2018 § 3.

Koulunmäen hankesuunnitelma on sisällöltään ja laajuudeltaan merkittävä koulurakennushanke, jossa on laajasti arvioitu perusopetuksen koulutilojen tarve (Kirkonkylän koulu ja Sydän-Laukaan koulu), toisen asteen koulutuksen kehittyminen (Laukaan lukio ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto), vapaan sivistystyön (Laukaan kansalaisopisto, Ala-Keiteleen musiikkiopisto), nuorisotyön, oppilashuollon ja järjestöjen tilatarpeet. Vuosien 2019 ja 2020 aikana hankesuunnitelman sisällöstä rakennettiin 3.521 brm²:n Laukaan lukion toimitilat nykyisen koulurakennuksen laajennusosaan ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston 231 brm²:n toimitilat valmistui erillisrakennukseen. Tämän urakkaosuuden aikana remontoitiin entiset lukion tilat Sydän-Laukaan koulun käyttöön. Urakkaosuus vastaanotettiin kokonaisuudessaan syyskuussa 2020.

Vuonna 2020 aloitettiin hankesuunnitelmaan sisältyvän Kirkonkylän koulun purku- ja uudisrakentamisen vaihe, joka jatkuu aina vuoteen 2022 saakka. Urakkaosuus käsittää vanhan alakoulun vaiheittaisen purku-urakan sekä uuden alakoulurakennuksen rakennusurakan sivu-urakoineen.

Urakan yhteydessä muutoskorjataan nykyinen D-rakennus nuorisotilan ja Hyvinvointi- ja perhe-keskuksen tilaksi. Uudisosan laajuus on 8.043 brm².

Koulunmäen rakennushanke toteutetaan kiinteistöleasingrahoitusmallina uudis- ja purku-urakasuoritusten osalta. Koko koulunmäen hankkeen leasingosimusten arvo on noin 30 miljoonaa euroa. Kiinteistöleasingosimukset tehdään 20 vuoden vuokra-ajalle, jonka jälkeen kunnalla on mahdollisuus joko jatkaa vuokrasopimusta tai lunastaa kiinteistö jäänösarvolla tai osoittaa kiinteistölle ostaja. Olemassa olevien rakennusten muutoskorjaustehtävät toteutetaan kunnan omina investointeina. Niiden yhteenlaskettu summa on 1,8 miljoonaa euroa. Hanke toteutetaan kahdessa vaiheessa seuraa-vasti:

Ensimmäinen rakennusvaihe 2019-2020 (tekniset tavoitteet)

Rakennetaan Laukaan lukion ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston tilat uudisrakennuksina, muutoskorjataan Sydän-Laukaan koulun käyttöön olemassa ollut lukion tila. Sydän-Laukaan tiloissa sijainnut keittiö sekä ruokala muutetaan perusopetuksen tiloiksi ja uudet ruokahuollon tilat rakennetaan Laukaan lukion uudisrakennukseen.

Toinen rakennusvaihe 2020-2022 (tekniset tavoitteet)

Kirkonkylän koulun A- ja C –rakennukset puretaan. Nykyisen E –rakennuksen jatkoksi rakennetaan A- ja C –rakennukset korvaavat tilat liikuntasaleineen. Nykyinen D –rakennus muutoskorjataan palvelemaan vapaa-aikatoimen eri tarpeita. Muun muassa nuorisotilat sijoittuvat tähän. Ny-

kyinen B –rakennus puretaan. Piha-alueet rakennetaan ja alueet yhdistetään niin, että Kirkonkylän koulun ja Sydän-Laukaan koulun maisemat ovat yhteneväiset.

Kuntalan uudisrakennus

Kuntalan uudisrakennushankkeen hankesuunnittelutyö on käynnissä. Hankkeella on tilakysymyksiin liittyvien tavoitteiden lisäksi taajamakuullisia tavoitteita. Työnteckemisen tavat valtakunnan tasolla ovat murroksessa ja hankesuunnittelutyöhön tämä teema on tuonut uusia ulottuvuuksia. Uusi työnteckemisen kulttuuri tuo tilasuunnitteluun ja tilatarpeen määrittelyyn haastetta.

Tilaohjelmataavoitteena on noin 100 kunnan työnteckijän toimitilat taajamakuullisesti sopivalle sijainnille. Toimitilavarauksen lisäksi hankesuunnittelussa otetaan kantaa myös valtuustosalin ja Laukaan seurakunnan tilatarpeisiin.

Kuntalan rakennuspaikkaan liittyvän päätöckenteon jälkeen varsinainen luonnossuunnittelu käynnistetään.

Kirkonkylän koulu: ruokailulinjasto, astianpesulinjasto ja lukitus

Uudisrakennushankkeen kiinteistöleasingrahoituksen sopimusteknisistä syistä olemassa oleviin tiloihin tehtävät laatutasoa parantavat toimet on jätetty kyseisen sopimuksen ulkopuolelle ja nämä tehtävät rahoitetaan kunnan omana investointia. Käyttäjämäärän kasvun vuoksi keittiöön ja ruokailulinjastoon liittyvää kalustusta ja varusteita sekä laitteita tulee päivittää. Samalla määrärahalta yhdenmukaistetaan olemassa olevan rakennuksen sekä laajennuksen lukitusjärjestelmiä.

Uudisrakennusten suunnittelu

Laukaan talonrakennusinvestoinnit toteutetaan kunnanvaltuuston vuonna 2012 hyväksymän tilahankkeiden suunnittelu- ja toteutusohjeen mukaan. Investointiohjelma sisältää suunnittelu- ja tutkimusmäärärahoja useisiin eri kohteisiin. Suunnittelu- ja tutkimusmääräraha varataan investointiohjelmaan, kun hankkeen tarveselvitys ja hankesuunnittelu on käynnistymässä ja hankkeen toteutusta investointina pidetään todennäköisenä. Laukaan kunnan rakennushankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa toteutetaan

useita eri tutkimuksia ja suunnitelmia asiantuntijapalveluita hyödyntäen. Tutkimukset ja suunnittelu kohdistuvat sekä rakennuspaikkaan että varsinaiseen rakennuksen suunnitteluun. Hankekoko ja hankkeen vaativuus määrittelevät tämän tarpeen tarveselvityksen laajuudessa. Lisäksi suunnittelutyöhön kohdentuu kunnan oman henkilöstön palkkakustannuksia. Rakennushankkeiden suunnittelua ei voida käynnistää ilman talousarvioon hyväksyttyä määrärahaa.

Leppäveden päiväkotiratkaisut

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä tulee kasva-
maan lähivuosina. Tilatarpeen muutokseen on va-
rauduttava ja vuoden 2022 investointiohjelmaan
varaudutaan 100.000 euron suuruudella. Määrä-
rahaa tullaan käyttämään mahdollisen tilapäisrat-
kaisun järjestämiseen, mutta myös suunnittelu-
kustannusten kattamiseen.

Liestuoreen päiväkodin keittiön laajennus

Liestuoreen päiväkodin käyttäjämäärä on kas-
vanut ja keittiön kapasiteetti ei riitä. Päiväkotira-
kennuksen laajennuksen suunnittelutyölle vara-
taan vuodelle 2022 100.000 euroa.

Vuonteen alueen päiväkotikoulu- ja kouluratkaisu

Vuonteen ja Tarvaalan alueiden varhaiskasvatus-
ja perusopetustilojen kapasiteetti on täyttymässä.
Vuodelle 2022 varataan suunnittelu- ja tutkimus-
kustannusvaraus. Vuoden 2022 aikana laaditaan
esiselvitysten pohjalta tarveselvitys ja käynniste-
tään hankesuunnitelma tarpeen vaatiessa.

4.2.2 Peruskorjaukset, pienet investoinnit ja energiainvestoinnit

Peruskorjaukset

Vihtavuoren päiväkodin lämmitysjärjestelmän muutos

Öljylämmitysjärjestelmä korvataan maalämpöjärjestelmällä. Investointiin varataan 100.000 euroa. Kunta hakee valtiolta avustusta investointiin.

Ruokapalvelukeskus

Ruokapalvelukeskuksen asiakasmäärä kasvaa ja samaan aikaan toimitilat sekä kalusto ja laitteet vanhenevat tai ovat riittämättömät. Varaudutaan

Kohdentamaton kunnossapidon investointimääräraha

Laukaan kunnan suorassa omistuksessa on vuonna 2021 yhteensä 130 rakennusta, joiden kokonaiskerrosalamäärä on 99808 kem². Kiinteistöjen ja rakennusten korjaus- ja kunnossapitosuunnitelmaa laaditaan sekä ylläpidetään vuosittain. Selkeimmät kokonaisuudet, jotka on budjetoitavissa ja kilpailutettavissa kirjataan investointiohjelmaan. Tämän lisäksi vuosittain on korjaus- ja kunnossapitokohteita, joiden etukäteisbudjetointi ja suunnitelmatarve on vaihtelevaa.

100.000 eurolla sekä laitekannan uudistamiseen, että pidemmän aikavälin tilaratkaisun suunnitteluun.

Koulujen ja päiväkotien piha-alueiden kunnostus

Investointiohjelmaan varataan vuosittain 30.000 euron määrärahavaraus koulujen ja päiväkotien piha-alueiden kunnostukseen yhteiselle kustannuspaikkanumerolle. Määrärahaa käytetään piha-alueiden turvallisuuden ja toiminnallisuuden parantamiseen.

Ennakoimattomiin kunnossapitoluonteisiin investointeihin varataan vuosittain 500.000 euron, kohdentamaton investointimääräraha. Kohdentamaton määräraha jaetaan vuoden aikana alkaville projekteille.

Energiainvestoinnit

Energiainvestointeina toteutetaan ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmäuudistuksia. Energiainvestointien jälkeen kohteiden energiatodistukset päivitetään vastaamaan muuttunutta tilannetta. Määrärahavaraus on vuosittain 50.000 euroa.

4.3 Maanhankinta ja myynti vuonna 2022

Investointimenoissa on esitetty konsernihallintoon hankinnan määrärahavaraus. Maanhankintaan on varattu vuoden 2021 talousarviossa

756.000 euroa. Maaomaisuuden myyntituloissa on esitetty tonttimyynnin tasearvo 100.000 euroa.

4.4 Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat 2022

Konsernihallinto

Konsernihallinnon investointien talousarviossa esitetään vuosittain määrärahavaraus koko kunnan keskitettyihin ICT-hankintoihin kuten tietoliikenneverkkoon, tietokoneisiin, puhelimiin ja kopiokoneisiin. Vuodelle 2022 ICT-hankintoihin on budjetoitu 435.000 euroa.

ICT-hankintojen budjetti on 65.000 edellistä vuotta suurempi, sillä vuonna 2021 ICT-laitteiden saataavuudessa on ollut ongelmia. Tämän seurauksena ICT-investointien vuoden 2021 talousarviota on pienennetty 65.000 euroa syksyn talousarvionmuutosten yhteydessä ja summa on siirretty vuodelle 2022.

Sivistyspalvelut

Piha- ja leikkivälineet

20.000 euron investointivarauksella uusitaan päiväkotien ja koulujen piha- ja leikkivälineet. Varaus mahdollistaa suunnitelmavuosittain 2-3 yksikön pihakalusteiden uusiminen.

Tieto- ja viestintätekniikan laitteet

Määrärahalla (50.000 euroa) uusitaan sellaiset koulujen tieto- ja viestintätekniikan laitteistot, jotka eivät sisälly tietohallinnon sisäiseen laskutukseen.

Hankinnat suunnitellaan ja toteutetaan kuitenkin yhdessä tietohallinnon kanssa. Tavoitteena on taata Laukaan kunnan oppilaille ja opetustoimen henkilöstölle tasa-arvoiset mahdollisuudet oppia ja kehittää tieto- ja viestintätekniikan taitojaan uuden opetussuunnitelman mukaisesti ja hyödyntää digitaalisia oppimisympäristöjä. Suunnitelmavuosille on varattu 50.000 euroa/vuosi tieto- ja viestintätekniikan laitehankintoihin.

Vihtavuoren koulukeskuksen kalusto

Vihtavuoren koulun II vaiheen valmistuessa uusitaan tarvittava kalustus. Tähän varattu määräraha vuodelle 2022 on 680 000 euroa.

Leppäveden kirjaston kalustohankinta

Leppäveden lähikirjasto on nykyisellä kalustuksella ahdas eikä täytä esteettömyysvaatimuksia. 15.000 euron määrärahalla kirjastoon suunnitellaan ja hankitaan uusi kalustus vuonna 2022.

Kirkonkylän koulun ja koulunmäen rakennushankkeen valmistuminen

Kirkonkylän koulun valmistuessa uusitaan tarvittava kalustus. Tähän varattu määräraha vuodelle 2022 on 1.200.000 euroa. Jääkiekkokaukalon siirtoon varataan 200.000 euroa, sekä lähiliikuntapaikan rakentamiseen 200.000 euroa.

4.5 Yhdyskuntatekniikan investoinnit vuonna 2022

Vuoden 2022 talousarvioon on varattu noin kolme miljoonaa euroa liikennealueiden, puistojen, -yleisten alueiden ja Laukaan sataman investointeihin. Määräraha jaetaan tarkemmin teknisen lautakunnan hyväksymissä käyttösuunnitelmissa.

Vuosittain tehtävät liikenneturvallisuuskohteet toteutetaan teetetyn liikenneturvallisuustoimenpidesuunnitelman ja kuntalaisilta saatujen palautteiden pohjalta.

Uusien katujen rakentamisesta sovitaan yhdessä kaavoituksen kanssa, katujen rakentamisella edistetään mm. asuntorakentamista sekä parannetaan kunnan vetovoimatekijöitä.

Yhdyskuntateknisten palveluiden suurimpina hankkeina vuonna 2022 tulee olemaan Leppävedellä Korpelan asemakaava-alueella Leppälinnunkadun, Kirjosieponkadun, Peiponpesä, Silttikatu ja Välppäkatu nimisten katujen rakentaminen. Näiden kadunrakennuskohteen toteutuksen tarkoituksena on lisätä kunnan asunto ja teollisuustonttitarjontaa ko. alueilla. Ensimmäiset 10 asuntotonttia tulee myyntiin keväällä 2022 Jyväskylässä järjestettävien rakennusmessujen aikaan.

Puisto-, satama- ja muiden yleisten alueiden suurimpina investointihankkeina tulee olemaan Laukaan sataman kehittäminen. Laukaan satamaan rakennetaan vanhan 2-laiturin tilalle uusi laituri ja uusitaan polttoaineenjakeleupiste sekä septi- ja pilssipiste. Leppäveden Majajärven uimarannan saneeraus toteutetaan yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa.

Seuraavassa investointitaulukossa on esitetty alustava suunnitelma yhdyskuntateknisten palveluiden investoinneista, jonka tekninen lautakunta täsmentää hallintosäännön mukaisesti käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

YHDYSKUNTATEKNIKAN INVESTOINNIT, TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUODELLE 2022

NIMIKE	2 022	HUOM!
LIIKENNEALUEET, PUISTOT JA YLEISET ALUEET yhteensä		
Menot	3 000 000	
Tulot	0	
Netto	3 000 000	
Liikennealueet:		
Kirkonkylä:	510 000	
Kevyen liikenteen väylät	10 000	Liikenneturvallisuus
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
<i>Rokkakangas;</i>		
Rokkakankaantien uusi linjaus	180 000	liikenneturvallisuus / kaavan mukainen
<i>Kupiaisentien saneeraus</i>	115 000	peruskorjaus
<i>Ketomaantien saneeraus</i>	150 000	peruskorjaus
<i>Ketokujan saneeraus</i>	35 000	peruskorjaus
Vihtavuori:	30 000	
Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
Leppävesi:	830 000	
Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
<i>Lintumäen ja Korpelan asemakaava-alue;</i>		
Lintumäenkadun ja klv:n päällystys	70 000	Kokoojakatu Korpelan asemakaava-alueelle
Välppäkatu	45 000	teollisuusalueen tonttien myynti
Silttikatu	40 000	teollisuusalueen tonttien myynti
Leppälinnunkatu+klv	130 000	tonttien myynti
Kirjosieponkatu+klv	110 000	tonttien myynti
Soratien kääntöpaikka+klv Kirjosieponkadulle	20 000	liikenneturvallisuus
Peiponpesä	100 000	tonttien myynti
<i>Hiekkapohja;</i>		
Hiekkapohjantien saneeraus	125 000	peruskorjaus
Korpelantien saneeraus, väli Eerolantie-Hiekkapohjantie	90 000	peruskorjaus
<i>Halttusementien saneeraus</i>	30 000	peruskorjaus
<i>Ilvestien saneeraus</i>	40 000	peruskorjaus
Lievestuore:	280 000	
Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
Fannynkuja	30 000	yksityisen tonttien myynti
Vannastien saneeraus	150 000	peruskorjaus
Lievestuoreen aukio ja pysäkkijärjestelyt	70 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Yhteiset ja muut hankkeet:	660 000	
Viimeistelytyöt	10 000	edellisten vuosien rakentaminen
Päällystystyöt	150 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Aluevalaistus, erittelemätön	300 000	ymp.parant.viihtyisyys,liik.turv.,energiatehokk.
Liikenneturvallisuuden parantaminen	30 000	liikenneturvallisuus
Hulevesivesiviemärit	100 000	Verkoston rak. kaikki taajamat
<i>Elyn hankkeet, Laukaan osuudet:</i>		
Mt637:n kevyen liikenteen väylät, urakan loppuosa	50 000	Ely-keskus / ymp.parant.viihtyisyys
<i>Muut;</i>		
Paikkatietopalveluiden laitehankinnat	20 000	
PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET, yht.	690 000	
Puistot ja muut vihalueet, koko kunta	60 000	puistojen penkkien hankinta
Kk; Laukaan sataman kehittäminen/saneeraus	400 000	viihtyisyys, turvallisuus
Kk; BMX-radan saneeraus	20 000	peruskorjaus
LSI;Leppäveden liikuntapuisto; kiipeilyseinän ja leikkialueen suunn.	30 000	uusi alue
LSI; Leppäveden liikuntapuiston puistokäytävien valaistus	10 000	uusi alue
Leikkipaikkojen saneeraukset, koko kunta	30 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Vuontee; Alppiruusuipuistoalueen aitaaminen	5 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Uudet soutuvenepaikat haja-asutusalueille; Majajärvi, Torikka, Äijälä	15 000	uudet alueet
Nyk. soutuvenepaikkojen saneeraus	10 000	kunnostus
<i>Uimarantojen saneeraukset ja laajennukset;</i>		
Kk/ Rantala	8 000	ymp.parantaminen, turvallisuus
Vri/ Brittilänranta	15 000	ymp.parantaminen, turvallisuus
Lsi/ Majajärvi	40 000	ymp.parantaminen, turvallisuus
Vetovoimaisempi kuntakuvaprojekti	40 000	ymp.parant.viihtyisyys
Kurturuusun torjunta/poisto	7 000	ymp.parant.

4.6 Muut investoinnit vuonna 2022

Konsernihallinto

Investointiosassa sitovia eriä ovat investointimenot ja –tulot investointikohteittain. Jotta taloudelliselta merkittävyydeltään pieneksi jääviä **osakehankintoja** on mahdollista tehdä esimerkiksi yhtiön osakkeisiin, joiden palveluja myydään ainoastaan yhtiön osakkaille, osakkeiden ja osuuksien ostamiseen varataan 10.000 euroa.

Lisäksi konsernihallinnon määrärahoihin esitetään **asianhallinta- ja arkistointipalvelua varten järjestelmähankintaa** 35.000 euroa ja **yritystonttien esirakentamiseen** 100.000 euroa yritystonttien myynnin ja markkinoinnin edistämiseksi. Sähköisen arkistointijärjestelmän poistoaika on poistosuunnitelman alarajasta poiketen viisi vuotta, sillä järjestelmä hankitaan kuntaan pitkäaikaiseen käyttöön.

Sivistyspalvelut

Sydän-Laukaan koulun judosalin muutostyöt

Sydän-Laukaan koulun yhteydessä toimivan judosalin käyttö judosalikäytön lisäksi muuhun liikuntaryhmien toimintaan edellyttää ilmanvaihdon lisäämistä sekä pintojen uudistamista. Tähän varattu määräraha vuodelle 2022 on 25.000 euroa.

Leppäveden liikuntapuisto

Määrärahavarauksella jatketaan Leppäveden liikuntapuiston toteuttamista. Vuonna 2022 liikuntapuistossa tulee ajankohtaiseksi yleisurheilualan ja hiihtostadionin sekä tenniskenttien rakentaminen sekä julkisen taiteen taidehankinta. Leppäveden urheilupuiston investointivaraus vuodelle 2022 on yhteensä 325.000 euroa. Vuonna 2023 liikuntapuiston rakentaminen jatkuu yleisurheilun suorituspaiikkojen lisäksi hiihtomaan toteuttamisella.

Liikuntapuiston toteutuneet 1,8 miljoonan euron investoinnit ennen talousarviovuotta sisältävät liikuntapaikkarakentamisen lisäksi huoltorakennuksen, jonka osuus on noin 1,0 miljoonaa euroa.

5 TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma	TP 2019	TP 2020	TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	28 236 691	28 069 283	31 614 910	30 401 570	27 450 000	27 450 000
Myyntituotot	9 616 683	9 006 428	9 073 490	9 681 820	8 850 000	8 850 000
Maksutuotot	3 912 201	3 801 021	4 003 030	4 303 160	1 400 000	1 400 000
Tuet ja avustukset	1 657 312	2 010 801	4 041 750	2 040 610	2 100 000	2 100 000
Muut tuotot	13 050 495	13 251 033	14 496 640	14 375 980	15 100 000	15 100 000
Toimintakulut	131 512 204	134 065 793	144 658 870	145 847 730	77 210 000	78 368 150
Henkilöstökulut	42 742 378	43 434 385	45 914 510	48 047 590	36 200 000	36 743 000
Palvelujen ostot	62 755 632	63 085 085	73 843 650	73 393 140	20 800 000	21 112 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 680 559	5 649 532	5 900 980	5 662 640	5 410 000	5 491 150
Avustukset	9 669 272	9 428 345	5 093 450	4 790 000	2 300 000	2 334 500
Muut menot	10 664 363	12 468 446	13 906 280	13 954 360	12 500 000	12 687 500
Toimintakate	-103 275 513	-105 996 510	-113 043 960	-115 446 160	-49 760 000	-50 918 150
Verotulot	67 579 609	71 756 492	74 635 000	75 698 000	37 405 000	38 568 150
Valtionosuudet	38 055 441	46 488 189	42 730 000	45 890 000	20 000 000	20 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut:						
Korkotuotot	506 085	454 927	370 000	370 000	350 000	345 000
Muut rahoitustuotot	311 387	276 523	200 000	150 000	200 000	200 000
Korkokulut	15 474	174 254	195 000	250 000	380 000	380 000
Muut rahoituskulut	2 026	2 850	15 000	15 000	15 000	15 000
Vuositulos	3 159 509	12 802 518	4 681 040	6 396 840	7 800 000	7 800 000
Suunnitelman mukaiset poistot	6 107 832	6 274 679	6 600 000	7 050 000	7 500 000	7 500 000
Arvon alentumiset	0	40 000	0	0	0	0
Lisäpoistot	1 000 000	2 389 904	510 000	470 000	0	0
Tilikauden tulos	-3 948 323	4 097 935	-2 428 960	-1 123 160	300 000	300 000
Tavoitteet ja tunnusluvut						
Toimintatulot/toimintamenot, %	21 %	21 %	22 %	21 %	36 %	35 %
Vuosikate/Poistot, %	44,5 %	147,1 %	65,8 %	85,1 %	104,0 %	104,0 %
Vuosikate, euro/asukas	167,14	679,68	248,28	337,94	410,44	408,83
Kertynyt yli-/alijäämä	992 924	4 090 859	1 661 899	538 739	838 739	1 138 739

Sairaanhoitopiiriin alijäämän kattamista koskevan kirjausten vuoksi kertynyttä yli-/alijäämää on oikaistu -1,0 ME vuonna 2020.

Rahoituslaskelma	TP 2019	TP 2020	TAM 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	3 159 509	12 802 518	4 681 040	6 396 840	7 800 000	7 800 000
Tulorahoituksen korjauserät	-1 224 195	305 748	1 750 000			
Investoinnit						
Investointimenot	6 891 745	16 446 810	19 275 660	12 931 000	7 130 000	9 330 000
Rahoitusosuudet investointeihin	44 100	673 500	179 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovotustulot	1 812 721	1 499 828	675 000	100 000	75 000	75 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 099 610	-1 165 216	-11 990 620	-6 434 160	745 000	-1 455 000
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainojen lisäys	-29 564	-191 776	0			
Antolainojen vähennys	828 847	964 224	740 000	745 000	755 000	765 000
Lainakannan muutokset	9 989 407	-4 012 929	11 250 620	5 689 160	-1 500 000	690 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-10 005 632	34 994 368	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 961	-10 007 297	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20 000 000	-29 000 000	11 261 620	5 700 160	-1 489 000	701 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 902 634	712 179	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	6 886 056	-2 528 302	11 990 620	6 434 160	-745 000	1 455 000
Rahavarojen muutos	3 786 446	-3 693 519	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	98 080 018	94 067 089	105 317 709	111 006 869	109 506 869	110 196 869
Lainakanta €/asukas	5 189	4 994	5 586	5 864	5 762	5 776
Investointien tulorahoitus %	46,1 %	81,2 %	24,5 %	49,5 %	109,4 %	83,6 %
Sitova erä valtuustoon nähden						